

အဘိဓမ္မပိဋက။

၁/၄-၈-၁၁

ဒီဃာနိကာယ်။မဇ္ဈိမနိကာယ်။

သံယုတ္တနိကာယ်။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်။ ခုဒ္ဒက
နိကာယ်အားဖြင့်။ ငါးရပ်သောနိကာယ်တို့တွင်။ ခုဒ္ဒက
နိကာယ်အဝင်ဖြစ်သော။ အဘိဓမ္မပိဋကတ်။ ပဌာန်းပါဠိတော်
ကို။ အရှင်နန္ဒမေဓါ။ သညာပေ၇လွင်။ ထန်းတပင်ဆရာ
တော်ဘုရားကြီးသည်။ ခြားသီးမြှက်ဟ။
အတ္ထယောဇနာပြန်ဆိုတော်မူအပ်သော။

ဗိမာနပဌာန်းပါဠိတော်နိဿယ။

(တတိယအုပ်)

နိဿယနိဗ္ဗာန်။ ဓမ္မ။ ဝိတ်ဆွေပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်။

1912.

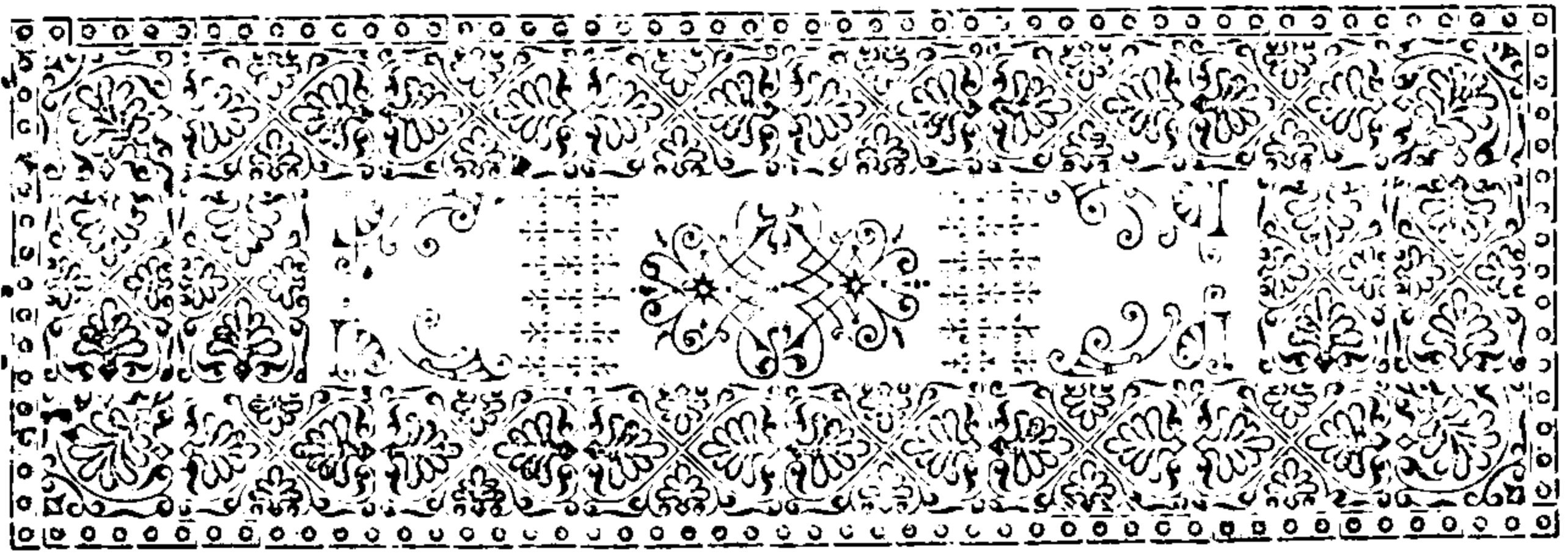
လူသုံးပါးတို့၏-ပတ္တမြားမှန်ကင်း။ တရားမင်းစစ်၊ ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူ
ယောရှင်စောဘုရားသည်။ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက်။ ခုနစ်ဝါမြောက်
ရောက်လုစာသောအခါ။ ယာဝတ္ထိပြည်မတွင်။ ကဏ္ဍမ္မမည်သောသရက်
ဖြူပင်အနီး။ ငရဲမီးအစုံစုံသော တန်ခိုးပြာဇိဟာတို့ကို။ ကရုဏာရှေ့။ ပြ
တော်မူသည်အဆုံး၌။ သုံးကျိပ်သုံးပါး။ သိကြားနတ်မင်းတို့ပျော်စရာ။ တာ
ဝဝံ။ သာနတ်နန်းသို့။ နှစ်လွှမ်းသုံးဘဝါးဖြင့်။ ကြွသွားတော်မူပြီးလျှင်။ ပင်
လယ်ကသစ်ပင်အရင်း။ ခင်းထားအပ်သောပဏ္ဍုကမ္မဃာ။ မြဲကျော်ပျာ
ထက်။ ရောင်ဝါမြောက်သွယ်။ လွန်တင့်တယ်လျက်။ စံပယ်တော်မူပြီး
သော်။ မယ်တော်ဟောင်းဖြစ်သောသန္တုသမိတနတ်သားကို။ အမှူးထား
ပြီးခါ။ ဗကြာဇဇ္ဇာတသောင်းမှ။ ရပေါင်းရောက်လာ။ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား။
ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသိဋ္ဌ။ သာရနက်ကိ။ နှစ်ထူးရှိသေး။ အဘိဓမ္မာ-ဒေသ
နံဘဝန္တိကို။ ကြူးချီသာမော။ ဟောတော်မူလေသတည်း။ ထိုအဘိဓမ္မာဒေ
သနံဘဝန္တိ။ ဂန္တိနက်ဝှမ်း။ အဘိဓမ္မာကျမ်း၏။ အတ္ထယောဇနာ။ မြန်
မာဘာသာ။ သာယာချော်။ ပြန်ဆိုရာဖြစ်သောနိဿိမြတ်ကို။ ပုန်ပါဌ်ရာ။
ဝေါဟာသတ်ပုံ။ အလုံးစုံပင်။ လုံခြုံအောင်သုတ်သင်ပြင်ဆင်၍။ ရန်ကုန်
မြို့။ မောင်ဂိုမာရီလမ်း။ တိုက် နံပါတ်-၁၁၇ - ကျွန်ုပ်တို့ဇေယျ။ မိတ်ဆွေပိဋ
ကတ်ပုံနှိပ်တိုက်က။ ရိုက်နှိပ်လုပ်ဆောင်လိုက်ပါသည်။ ။ အဘိဓမ္မာအ
ခန်း၌။ ကျမ်းကျင်လိမ္မာလိုသူ။ ရှင်လူအပေါင်းတို့သည်။ ကောင်းစွာစေ့ငု။
အာရုံပြု၍။ ကြည့်ရှုတော်မူကြပါစေသတည်း။

(အထူးသတိပြုတော်မူကြရန်)

—————()—————

စာချ၊စာပြင်၊စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့။မာတိကာအသုံးမပြုဘဲ။အလိုရှိ
ရာဌာနကို။ တစ်စာမျှနှင့်။ လွယ်လင့်တကူ။ ကောက်ယူ ရရှိစေခြင်းငှါ
ဓမ္မ။မိတ်ဆွေပိရုကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ထုတ်။ သင်ရိုးပါဠိတော်စာအုပ်နှင့်။ အ
တ္ထယောဇနာ မပြန်သော စာမျက်နှာနံပါတ်ကို ပယ်ဖျောက်၍။ပြန်ဆို
သော စာမျက်နှာနံပါတ်ကိုသာ။ ၎င်းနိဿယ၏ စာမျက်နှာအတွင်း။
[+]ဤကဲ့သို့ စာပိုင်းကွင်းတွင်။ထည့်သွင်း သည်မှာ။ ရှေ့ဂဏန်း
သည်။ စာမျက်နှာနံပါတ်။နောက်ဂဏန်းသည်စာကြောင်းရေခံပါတ်ဟု၊
မှတ်ယူတော်မူကြပါကုန်။

ဝိကာပဋ္ဌာနိပါဠတော်နိဿယ။

(တတိယအုပ်။)

နမော တဿဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ကုသလထိက်ကိုဟောတော် မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ ဝေဒနာတိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဝေဒနာတိက်၌တုံ့သော်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရ၊ သဟဇာတ ဝါရ၊ ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရ၊ ပဗ္ဗာဝါရ အားဖြင့်ရနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုရနစ်ပါးတို့တွင်။ ပဋိစ္စဝါရကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌တုံ့သော်လည်း။ ပစ္စည်းအနုလုံ၊ ပစ္စည်းပစ္စ နိက်၊ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိယာအနုလောမ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ပစ္စည်းအနုလုံကိုရှေးဦးစွာဟော တော်မူ၏။ ထိုပစ္စည်းအနုလုံ၌တုံ့သော်လည်း။ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ သင်္ချာဝါရအား ဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်။ ဝိဘင်္ဂဝါရကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဝိဘင်္ဂဝါရ၌တုံ့သော်လည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၏ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ဝိဘင်္ဂဝါရအစရှိသောအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ပစ္စာ ဇာတကိုမရ၊ ဤနှစ်ဆဲ့သုံးပါးတို့တွင်။ ဟေတုပစ္စည်း၏ဝိဘင်္ဂဝါရကိုရှေး

[၂၀၇ + ၆] မျက်နှာအတွင်းပြထားသောရှေ့နံပါတ်သည်။ ၁၉၉။ မိတ်ဆွေမိရကတ်ပုံနှိပ် ကိုက်ထုတ်။ ၎င်းပါဠတော်စာအုပ်၏ မျက်နှာနံပါတ်။ ၁၈၈၈ နံပါတ်သည်စာကြောင်းရေနံပါတ်။

ဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုသို့ထုတ်ဖော်လည်း။ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တ
ပဒေသစရှိသောအားဖြင့်သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ သုခါယဝေ
ဒနာယသမ္ပယုတ္တပဒေသကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုသုခါယဝေဒနာ
ယသမ္ပယုတ္တပဒေသသည်သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တပဒေသသုံးအားဖြင့်
တပါးသာတည်း။ ဝိဝိဒနုဝါဒအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့
တွင်ဝိဝိဒကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား။ [၂၀၇ + ၆] သု
ခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တောစ
ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇတိဟောတုပစ္စယာ။ ဟူသည်တည်း။ ဝိဝိဒကိုဟောတော်မူသည်
၏အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒကိုဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား။ သုခါယဝေဒ
နာယသမ္ပယုတ္တံ ဧကံဓန္ဓပဋိစ္စဧဒန္ဓာဧဒန္ဓပဋိစ္စ ဧကောဓန္ဓာ ဟူသည်
တည်း။ ဧကံတပါးသော။ ဓန္ဓာသညာအစရှိသောဓန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ-ပဋိ
ဝတ္တံ၊ တကွဖြစ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သောတူသောအဖြစ်ဖြင့်ရော၍။ 'ဧကံ' ကုန်
သော။ ဓန္ဓာသင်္ခါရအစရှိသောဓန္ဓာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကုန်၏။ 'ဒန္ဓ' နှစ်ပါး
ကုန်သော။ ဓန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဧကောတပါးသော။ ဓန္ဓာသညာအ
စရှိသောဓန္ဓာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧ။ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိ
စ္စသုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တောစဓမ္မောဟူ၍ ဟောတော် မူအပ်သော
အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ပဝတ္ထိအခါ။ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တောစ
ဓမ္မောဟူသော ကဏ္ဍားပုဒ်၏ အရကား။ သဟိတ်သုခသဟာဂုတ် ခြောက်
ဆယ်။ ဝေဒနာဒေါသန္တဿာမဗ္ဗိရိယကုက္ကုစ္စ၊ ဝိဝိက်ဗ္ဗော ကြဉ်သော
စေတသိက်ဆ စက္ကာလီသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သောသ
ဟိတ်သုခသဟာဂုတ်ခြောက်ဆယ်။ စေတသိက် ဆစက္ကာလီသ။ အစိတ်
အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ဝတ္ထုယူ နှ့် တရားရ၏။ ဟောတုပစ္စယာဟူသော ဟိတ်
ပါဌ်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တဓန္ဓာအားတပ်သော သဟိတ်သုခသဟာဂုတ်
နာမက္ခန္ဓာ စိက္ခက္ခဏာ တခုတခု၌ရှိသော ဗွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအ
ဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသအမောဟ။ လောဘမူဖြစ်အံ့။
လောဘမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟောတုသတ္တိ
ရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်အရကား။ ပဝေဒနအားဖြင့်ကဏ္ဍားသာတည်း။ ဓန္ဓာ
ဝါရကား။ ခြောက်ဝါရဖြစ်သတည်း။ ခြောက်ဝါရဟူသော်ကား။ ဧကက
သုံးဝါရ။ နုကသုံးဝါရဖြစ်သတည်း။ ဧကကသုံးဝါရဟူသော်ကား။ ဧကံ
ဓန္ဓပဋိစ္စဧဒန္ဓာဟူ၍ ဟောတော် မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌။

ကောံခန္ဓ၏အရကိုသညာယူ၍၊ နွေခန္ဓာ၏အရကို သင်္ခါရဝိညာဉ်ယူ၍တ
 ြာရ။ ကောံခန္ဓ၏အရကို သင်္ခါရယူ၍၊ နွေခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်သညာ
 ယူ၍တဝါရ။ ကောံခန္ဓ၏အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍၊ နွေခန္ဓာ၏အရကို သညာ
 သင်္ခါရယူ၍တဝါရ။ ဤသို့ကေကသုံးဝါရဖြစ်သတည်း။ ဒုကသုံးဝါရဟူ
 သောကား။ င ခန္ဓေပဒိုစ္စကောခန္ဓောဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနု
 ဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ နွေခန္ဓာ၏အရကို သညာသင်္ခါရ ယူ၍၊ ကောခန္ဓာ
 ၏အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍တဝါရ။ င ခန္ဓေ၏အရကိုသညာဝိညာဉ် ယူ၍၊
 ကောခန္ဓာ၏အရကို သင်္ခါရယူ၍တဝါရ။ င ခန္ဓေ၏အရကို သင်္ခါရ
 ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ကောခန္ဓာ၏အရကိုသညာယူ၍တဝါရ။ ဤသို့ဒုကသုံး
 ဝါရဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင်ကေကသုံးဝါရဒုကသုံးဝါရအားဖြင့် ခန္ဓာ
 ဝါရကားခြောက်ဝါရဖြစ်သတည်း။ ပဒိုသန္ဓေအခါသောမနဿပဒိုသန္ဓေ
 ရှိသ်။ ဝေဒနာကြည်သောစေတသိက်စတုတိ သကိုကောက်။ ။ ဒုတိယ
 ပဒွံဗေဒါသမူဒွေးကိုကောက်။ ခန္ဓာဝါရနည်းတူ။ တတိယပဒွံပဝတ္ထိအခါ
 ကတ္တားကား။ သဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးဆွဲတခု။ ဝေဒနာ၊ ဝိကိ၊
 ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စကြည်သောစေတသိက်ဆစက္ကာလီသ၊
 လ၊ ရ၏။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောသဟိတ်ဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်၊ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့။ လော
 ဘမောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟ။ ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘာဒွေဒေါသ။
 တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသအမောဟ၊ ဤဟိတ်တပါးနှစ်ပါးသုံး
 ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟတုသတ္တိရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့ ဘွင်အရကား။ ပမာ
 နအားဖြင့်ကတ္တားသတည်း။ ခန္ဓာဝါရကားခြောက်ဝါရ ဖြစ်သတည်း။
 ဆိုပြီ။ ။ ပဒိုသန္ဓေအခါသဟိတ်ဥပေက္ခာပဒိုသန္ဓေကိုးရ။ ဝေဒနာဝိတိ
 ကြည်သောစေတသိက်တေတ္ထံ သ။ လ၊ ရ၏။ ။ ဟိတ် ပါဌ်ခန္ဓာဝါရလွယ်
 ပြီ။ ။ ဟေတုပစ္စည်း၏ဒိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူ သည်၏အခြားမဲ့၌။ ဟေ
 ရဗ္ဗကပစ္စည်း၏ဒိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူ၏ အသက်ဆိုပြီ။ ။ ပဌမ
 ပဒွံပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးရ။ စေတ
 သိက်ဆစက္ကာလီသကို အကုန်ကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ သုခသ
 ဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးရ။ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ဟိတ်တခုယုတ်ကိုး
 ဆယ်။ စေတသိက်ဒွေးပညာသရုပ် အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော

ဟေတုပစ္စည်း၏ဒိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူ သည်၏အခြားမဲ့၌။ ဟေ
 ရဗ္ဗကပစ္စည်း၏ဒိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူ၏ အသက်ဆိုပြီ။ ။ ပဌမ
 ပဒွံပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးရ။ စေတ
 သိက်ဆစက္ကာလီသကို အကုန်ကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ သုခသ
 ဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးရ။ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ဟိတ်တခုယုတ်ကိုး
 ဆယ်။ စေတသိက်ဒွေးပညာသရုပ် အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော

အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏အာရမ္မဏသဒ္ဓိရ၏။ ဤကားအ
ကျဉ်း။ ။အကျယ်တနည်းကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အား
တပ်သောပစ္စုန္နဗောဓဗ္ဗာရုံ။ သောမနဿသန္တိရဏဟာသိတု၊ နိမယာ
ဝိပါက်သောမနဿ သဟဂုတ်လေးခုအား တပ်သောကမစိတ်စတုပ
ညာသ။ စေ။ ဇွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသဟုဆိုအပ်သောအာရုံခြောက်ပါး။ လော
ဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခုမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဉာဏရိုး
ယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု အားတပ်သောလောကီစိတ်ကောသို
တိ။ စေတသိက်ဇွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော
အာရုံခြောက်ပါး။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်
နှစ်ခုအားတပ်သောအရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်သောစိတ်နှစ်ဆဲ့
ခုနှစ်ခု။ စေတသိက်ဇွေးပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်
သောအာရုံခြောက်ပါး။ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် သောမနဿသ
ဟဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သောစိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေ။ ဇွေးပညာသရုပ်
အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟုဆိုအပ်သောအာရုံခြောက်ပါး၊ ရူပါဝစရပဌမ
ဈာန်စိတ်အား တပ်သောကသိုဏ်း ပညတ်ဆယ်ပါး။ အသုဘ နှညတ်
ဆယ်ပါး၊ ကာယဂတာယတိ၏ အာရုံဖြစ်သောဆံအစရှိသောကာယအ
ရပညတ်။ အာဏာပါယာဘိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက် ပ
ညတ်၊ မေတ္တာကရုဏာမုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရတရား သုံးပါး၏
အာရုံဖြစ်သောအတိုင်းမသိသောသတ္တဝါပညတ်။ ဤနှစ်ဆဲ့ငါးပါးသော
ပညတ်ဟုဆိုအပ်သောဓမ္မာရုံ။ ရူပါဝစရဒုတိယဈာန်သုံးခုတတိယဈာန်
သုံးခုစတုတ္ထဈာန်သုံးခုအား တပ်သော ကသိုဏ်းပညတ်ဆယ်ပါး။ အာ
ဏာပါယာဘိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက် ပညတ်။ မေတ္တာ
ကရုဏာမုဒိတာ တည်းဟူသောဗြဟ္မဝိဟာရတရားသုံးပါး၏ အာရုံဖြစ်
သောအတိုင်းမသိသောသတ္တဝါပညတ်။ ဤတဆဲ့လေးပါးသော ပညတ်
ဟုဆိုအပ်သောဓမ္မာရုံ။ မဂ်သောမနဿ သဟဂုတ်တဆဲ့ခြောက်ခု ဖိုလ်
သောမနဿသဟဂုတ် တဆဲ့ခြောက်ခု အားတပ်သောနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်
သောဓမ္မာရုံ။ ဤအာရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏ သဒ္ဓိရ
၏။ ။ ခန္ဓာဝါရကိုလှည့်မြ၊ ။ ပဋိသန္ဓေအခါသောမနဿပဋိသန္ဓေရှစ်
ခုကိုကောက်၊ ဟိတ်ပါဠိကားကံ၊ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်တည်း။ အကျယ်
ကိုအောက်ကနည်းကို မှီ၍ကောက်။ ။ ဒုတိယပဒ၌ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံး

ခုသေဒနာ၊ ပီတိ၊ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မာန၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက် ကေ
 ဝိဉာဏ၊ ရုဏ္ဏိ။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အား
 တပ်သောပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗျာရုံ၊ ဒေါသမူဇ္ဈေးအား တပ်သောလောကီ စိတ်
 ကောသီတိ။ စေတသိက် နွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသ။ နိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟုဆို
 အပ်သောအာရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏အာရမ္မဏသတ္တိရ၏။ ။ ခန္ဓာ
 ဝါရုကိုထည့်၍။ ။ တတိယပဒ၌ပဝတ္တိအခါကတ္တာကား။ ဥပေက္ခာသ
 ဟဂုတ်ငါးဆွဲငါးခု။ ဝေဒနာ၊ ပီတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စကြဉ်
 သောစေတသိက်သစ္စတ္တာလိသလ။ ရုဏ္ဏိ။ ။ ဟိတ်ပါဌ်အရကား။ ဥပေ
 က္ခာသဟဂုတ်ငါးဆွဲငါးခုအားတပ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေ
 နွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ခြောက်
 ပါးပစ္စည်းတရား၏ အာရမ္မဏသတ္တိရ၏။ ။ အကျယ်တနည်းကား။ စ
 က္ခုဂိညာဉ်နွေးအားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ။ ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့်
 အကျယ်ကို ပဌမပဒကိုမှီ၍ ကောက်လေ။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တာ
 ကား။ ဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေတဆွဲတခု ဝေဒနာပီတိကြဉ်သော စေတသိက်
 ကောသီသလ။ ရုဏ္ဏိ။ ။ ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား။ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိ
 မိတ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိရ၏။ အ
 ကျယ်ကိုအောက်ကနည်းကိုမှီ၍ကောက်လေ။ ။ အာရမ္မဏပြီးပြီ။ ။
 အဓိပတိ၌ သုခါယဝေဒနာယလကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ
 လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ
 သောမနဿသဟဂုတ်ရှစ်ခု။ ကေနရသော ရူပါဝစရကုသိုလ် ကြိယာ
 မဂ်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးဆယ်။ စေ။ သစ္စတ္တာလိသလ။ ရုဏ္ဏိ။ ။
 ဟိတ်ပါဌ်ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံး
 ပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာ ဝိပတိ သတ္တိ၏။
 အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ သောမနဿ သဟဂုတ် အား
 တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ။
 ဒေါသမူဇ္ဈေး၊ မောဟမူဇ္ဈေး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော
 လောကီစိတ်ခုနစ်ဆွဲ ခြောက်ခု။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိ
 ကိစ္ဆာကြဉ်သောစေ။ လေးဆွဲခုနစ်ခုဟုဆိုအပ်သောအာရုံခြောက်ပါး။
 အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပုယုတ် သောမနဿ
 သဟဂုတ်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ်

သတ္တရသ။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်။
 သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောသော
 ကိကုသိုလ်သတ္တရသ။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော
 ဓမ္မာရုံ။ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်
 သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟု
 ဆိုအပ်သောဓမ္မာရုံ။ မဂ်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သော နိဗ္ဗာန်
 ပစ္စည်းတရားတို့၏အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယပဒ၌ ကတ္တား
 ကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ ဒေါသမူဒွေးကိုကောက်။ ။တ
 တိယပဒ၌ ကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ်ရှစ်ခု၊ ကေနိရသောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ မဂ်ဖိုလ်ဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်တဆဲ့ရှစ်ခု၊ ဝေဒနာ၊ ဝီတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊
 ကုက္ကုစ္စကြဉ်သောစေတသိက်ဆစက္ကာလီသ၊ လ၊ ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဠိ၏
 အရကား။ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိတရားကိုသ် သုံးပါး
 လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်း တရား တို့၏ သဟ ဇာတာ ဓိပတိ
 သတ္တိရ၏။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိမှာပဌမပဒကိုမှီ၍ ကောက်လေ။ ။အ
 ဓိပတိပြီးပြီ။ ။အနန္တရပဌမပဒ၌ ကတ္တားကား။ အာရမ္မဏအတိုင်း။ ။
 ဟိတ်ပါဠိ၏အရကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော နောက်
 နောက်သော သုခသဟဂုတ်အားတပ်သော ရဟန္တာတို့ရုတိ ကြဉ်သော
 ရှေးရှေးသောသုခသဟဂုတ်နာမက္ခန္ဓာ သောမနဿပဋိသန္ဓေရှစ်ခုအား
 တပ်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်ရုတိတဆယ့်တခု သောမနဿသဟဂုတ်
 ပဌမမဇောအားတပ်သော ဂုဠောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ သုခသဟဂုတ်ကာ
 ယဝိညာဉ်အားတပ်သော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ သောမနဿ သန္တိရဏအား
 တပ်သော သမ္ပဒိန္နိန်း။ သောမနဿဘဝင်အားတပ်သောဥပေက္ခာတ
 ဒါရုံ။ သောမနဿဘဒါရုံ။ ဘဝင်ရုတိအားတပ်သောကုသိုလ်အကုသိုလ်
 ဖိုလ်ကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံး ဇောပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရ
 သတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယပဒ၌ ကတ္တား ကား။ ဒုက္ခသဟ ဂုတ် သုံးခု ကို
 ကောက်။ ။ဟိတ်ပါဠိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်အား တပ်
 သောပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒေါသမူဒွေးပဌမဇောအားတပ်သော ဂုဠောမနော
 ဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုတိယဇောအားတပ်သောပဌမဇော။ လ။ သတ္တမဇောအား

တင်ဆောဆဋ္ဌဇောပစ္စည်းတရားတို့၏အနန္တရသတ္တိရ၏။ ။တတိယ
 ပဒေသကတ္တားကို အာရမ္မဏအတိုင်း အကုန်ကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရ
 ကား။ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယန္ဒြေဋ္ဌာသောနောက်နောက်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်
 အားတပ်သောရဟန္တာတို့ရင်းကြည့်သော ရှေးရှေးသောဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေတဆယ့်တစ်ခုအားတပ်သော သောမ
 နဿပဋိသန္ဓေ၅၇၇။ အာဝဇ္ဇန်းခွဲအားတပ်သော သောမနဿ ဘဝဂီ
 ပစ္ဆေဒ၅၇၇။ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယန္ဒြေအားတပ်သော ကာယဝိညာဉ်ခွဲ။ ဂုဋ္ဌော
 အားတပ်သောသောမနဿသန္တိရ၏။ ဥပေက္ခာဘဝင်အား တပ်သော
 သောမနဿဒုတိယတဒါရုံ။ ဥပေက္ခာတဒါရုံ။ ဘဝင်ရတိအား တပ်သော
 သောမနဿသဟဂုတ်ကုသိုလ်ဖိုလ်ကြိယာအဆုံးဇောပစ္စည်း တရားတို့
 ၏။ အနန္တရသတ္တိရ၏။ ။အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရ တူပြီ။ ။သဟ
 ဇာတပဌမပဒေသ ကတ္တားကို အာရမ္မဏအတိုင်းအကုန်ကောက်။ ။ပ
 ဝတ္တိအခါ ဟိတ်ပါဌ်ကား အချင်းချင်းအား တပ်သော သုခသဟဂုတ်
 ခြောက်ဆယ့်သုံးခု။ စေ။ ဆစတ္တာလီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
 တရားတို့၏သဟဇာတသတ္တိရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါဟိတ်ပါဌ်ကား။ အချင်း
 ချင်းအားတပ်သော သောမနဿပဋိသန္ဓေ၅၇၇ ဝေဒနာကြည့်သော။ စေ။
 စတုတ် သအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေ အစိတ် အ
 ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟ
 ဇာတသတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယပဒ။ တတိယ ပဒတို့၌ လည်း နည်း တူ
 ကောက်။ ။အညမညလည်းတူပြီ။ ။နိဿယပဌမပဒေသကတ္တားကား
 သဟဇာတဟိတ်ပါဌ်တူပြီ။ ။ပုရေဇာတနိဿယဟိတ်ပါဌ်ကား။ သု
 ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍အတိတဘ
 ဝင်နှင့်ဥပါဒ်ဖြိုင်သောကာယဝတ္ထု။ ပဌမဘဝင်အစရှိသော နောက်နောင်
 သောသောမနဿသဟဂုတ်အား တပ်သော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေး
 ရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါရတိ
 မှပြန်၍ရသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော
 ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားတို့၏ပုရေဇာတနိဿယသတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယ
 ပဒတတိယပဒ၌လည်းနည်းတူကောက်လေ။ ။နိဿယပြီး၏။ ။ဥပနိဿ
 ယပဌမပဒ၌အာရမ္မဏအတိုင်းကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်မှာအာရမ္မဏပနိဿ
 ယကိုအာရမ္မဏာဓိပတိအတိုင်းကောက်။ အနန္တရပနိဿယကို အနန္တ

ရအတိုင်းကောက်။ ပကတူပနိဿယသံသယသဟဂုတ် နာမက္ခန္ဓာ အား
 တပ်သောဗလငြိမ်သောစိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်စေတသိက်နွေး ပညာ
 သရုပ်အဋ္ဌဝီသပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ပကတူပနိဿယသတ္တိရ၏။ ။
 ဒုတိယပဒတတိယပဒတို့၌လည်းနည်းတူကောက်။ ။ပုရေဇာတဝဋ္ဌမ
 ပဒ၌ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သော အခါ သုခ သဟဂုတ်
 ခြောက်ဆဲ့သုံးခု။စေ။ဆစတ္တာလီသရ၏။ ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား။ သုခသ
 ဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သောမဇ္ဈိမာယကဖြစ်၍ အဗီဘာဝဝင်
 နှင့်အတူဥပါဒ်ပြိုင်သောကာယဝတ္ထုနောက်နောက်သော ပဌမဘဝင်အ
 စရှိသောသောမနဿသဟဂုတ်အား တပ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော
 ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု။မရဏ သန္ဓေအခါ။
 လ။ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထုပုရေဇာတသတ္တိရ၏။ ။သုခ
 သဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဗောဓဗ္ဗာရုံ။ လောဘမ
 သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ သောမနဿသန္တိရဏဟသိတုပ္ပါဒ် ကာ
 မာဝစရသောဘဏသောမနဿသဟဂုတ်ဘဝပဋိနှစ်ခုအားတပ်သော
 ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏပုရေဇာကသတ္တိ
 ရ၏။ ။ဒုတိယပဒ။တတိယပဒတို့၌လည်း။ ပဉ္စဝေါကာရကို ကောက်
 ဟိတ်ပါဌ်ကိုလည်းနည်းတူဖွဲ့၍ကောက်လေ။ ။ပုရေဇာတပြီးပြီ။ ။အာ
 သေဝန၌ပဌမပုဒ်အရကောက်၌။လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ် ဟသိ
 တုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်ဒုတိယာဒိဇော
 ခူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာမဂ်သောမနဿသဟဂုတ်။ စေ။ ဆစတ္တာလီ
 သ။လ။ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ပဌမဇောကြဉ်သောနောက်နောက်
 သောသောမနဿသဟဂုတ်ဇောအားတပ်သောအဆုံးဇော ကြဉ်သော
 ရှေးရှေးသောဇောတူလောကီသောမနဿသဟဂုတ် ဇောတရားတို့၏။
 အာသေဝနသတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယပဒ၌ကတ္တားကား။ ဒေါသမူဒုတိယာဒိ
 ဇောစေတသိက်ကေဝီသ။လ။ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဌ်ကား။ အဆုံးဇောကြဉ်
 သောရှေးရှေးသောဒေါသမူနွေး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသေဝန သတ္တိရ
 ၏။ ။တတိယပဒ၌ကတ္တားကား။ လောဘမူမောဟမူမဟာကုသိုလ်မ
 ဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဒုတိယာဒိဇော မဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် မဟာ
 ဂ္ဂုတ်ကြိယာမဂ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စေတသိက် ဆစတ္တာလီသ။လ။ ရ
 ၏။ ။ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော

လောဘ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်၊ မောဟမူ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော အဆုံးစောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော စောတုလောကီ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စောပစ္စည်း တရားတို့၏ အာသေဝ နသတ္တိရ၏။ ။ အာသေဝနုပိဋိ။ ။ ကမ္မပစ္စည်း၌ ပဌမပုန်ကတ္တား ကား။ သုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆဲ့ သုံးခု။ စေ။ ဆ စတ္တာလီသ၊ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော သုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆဲ့ သုံးခုကု သိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာစေတနာကြဉ်သော စေတသိက်ဆစတ္တာလီသ။ လုံ့ရ၏။ ။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော သုခသ ဟဂုတ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ။ သုခသဟ ဂုတ်ကာယံ ဝိညာဉ် သောမနဿ သန္တိရဏအား တပ်သော မဟာကု သိုလ်စေတနာ မဟာဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သော မ ဟာကုသိုလ်စေတနာ။ ပဌမဈာန်ဝိပါက်အား တပ်သော ပဌမဈာန်ကု သိုလ်စေတနာ။ လ။ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်အားတပ်သော စတုတ္ထဈာန်ကု သိုလ်စေတနာ။ ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သောမဂ်သောမန ဿစေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိရ၏။ ။ ဒုတိ ယပဒ္ဒန္တကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခု။ စေ။ ဧကဝီသ၊ အစိတ်အစိတ်နာ မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခု။ ဒေါသမူဇ္ဇေးစေတနာကြဉ် သော။ လ။ ဧကဝီသ။ လ။ ရ၏။ ။ ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ အားတပ်သောဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုစေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာ တကမ္မသတ္တိ။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော အကုသိုလ် ခွါဒသစေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိရ၏။ ။ တ တိယပဒ္ဒန္တကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခု။ စေ။ ဆစတ္တာလီ သအစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ငါးဆဲ့ ငါးခု။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာစေတနာကြဉ်သော။ စေ။ ဆစတ္တာလီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဟိတ်ပါဌ်ကား။ သမ္ပယု တ္တခန္ဓာအားတပ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ။ အကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ခြောက်ခု အားတပ်သောအကုသိုလ်ခွါဒသစေတနာ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ဥပေ က္ခာသဟဂုတ် ခြောက်ခု။ မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အား တပ် သောမဟာကုသိုလ်စေတနာ။ ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန်အားတပ်သော ပဉ္စမ

ဈာန် ကုသိုလ်စေတနာ။ အရူပဒိပါင်္ဂလေးခုအား တပ်သော အရူပကုသိုလ်စေတနာ။ ဖိုလ်လေးခု ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော မဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိရ၏။ ။ကမ္မပြီးပြီ။ ။ဝိပါင်္ဂ၌ ပဌမကား။ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်သောမနဿသန္တိရဏမဟာဝိပါင်္ဂသောမနဿသဟဂုတ်လေးခု ရူပါဝစရ ဝိပါင်္ဂလေးခု။ သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်တဆဲ့ခြောက်ခု။ စေ။ ဆစတ္တာလိယ။ လ။ ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဌကား။ အချင်းချင်းအားတပ်သော သုခသဟဂုတ်ဝိပါင်္ဂအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့၏ဝိပါကသတ္တိရ၏။ ။ဒုတိယပဒ၌။ သုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ် ဝေဒနာကြဉ်သော သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏခြောက်ခု။ လ။ ရ၏။ ။တတိယပဒ၌။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါင်္ဂကိုကော်ကံ။ ။ဝိပါကပစ္စည်းပြီးပြီ။ ။အာဟာရဗျာပုန်အရ အကုန်ကောက်။ ဟိတ်ပါဌဗျာ နာမ်အာဟာရ သုံးပါးကို ကောက်။ ။အုန္တိယဗျာပုန်အရ အကုန်ကောက်။ ဟိတ်ပါဌဗျာ သဟဇာတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း ကိုကောက်။ ။ဈာနပစ္စည်းဗျာဒွေပဉ္စဝိညာဉ်ကိုသုံးပုဒ်၌ယထာရဟကြည့်၍ကောက်။ ။မဂ္ဂဗျာသဟိတ်စိတ်ကိုကောက်။ ။သမ္ပယုတ္တဗျာပုန်အရအကုန်ကောက်။ ။ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းဗျာ ပဉ္စဝေါကာရ နာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။အတ္ထိအဝိဂတသည် သဟဇာတနှင့်တူပြီ။ ဟိတ်ပါဌကိုယထာရဟကောက်။ ။နတ္ထိဝိဂတသည်။ အနန္တရနှင့်တူပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။

ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ သင်္ချာဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို။ ခွံတုံသော်လည်း။ သုန္ဓု၊ ဒုကာဒိအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို။ တွင်။ သုန္ဓုသင်္ချာဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို။ ခွံတုံသော်လည်း။ ဟောတုပစ္စည်း၏သုန္ဓုသင်္ချာဝါရ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို။ တွင်။ ဟောတုပစ္စည်း၏သုန္ဓုကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတုပစ္စည်း၏သုန္ဓုသင်္ချာဝါရ၌သဟိတ်စိတ်ကောသတ္တိတိ၊ မောဟမူဒွေ၌၊ မောပစ။ ဝေဒနာကြဉ်သောစေတသိက်ကေပညာသ။ ဤတရားတို့သည်။ ဟောတုပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန္န ဓမ္မဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ထိုတရားတို့ကိုဤအနုလုံ၌နယသို့လိုက်၍လည်းကောင်း။ ဝါရသို့လိုက်၍လည်းကောင်း။ တိက်ပုဒ်၏အရသို့လိုက်၍လည်းကောင်း။ ကံ

ကတ္တားနေဟန်သို့လိုက်၍လည်းကောင်း။ [၂၀၈+၂၂] ဟေတုယာတိ
 ကိယသန္နိတင်၍ဟောအင်ကုန်၏။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၏သုဒ္ဓသန္နိတိ
 ရ၌ဇိတ်တရုယုတ်ကိုးဆယ်ဝေဒနာကြဉ်သော။ စေ၊ ကေပညာသ။ လ။ တိ
 ဟိ။ ။ အဓိပတိသုဒ္ဓန္တိ။ အဓိပတိတရားကိုယ်ဝေဒနာကြဉ်သောသာ
 ဝိပဿီဇောငါဆဲနှစ်ခုနာမက္ခန္ဓာ။ လ။ တိဟိ။ ။ အနန္တရ။ သမနန္တရ။
 သံဟဇာတ။ အညမည၊ နိဿယ၊ ဥပနိဿယ၊ အာရမ္မဏအတိုင်း။ ။ ပု
 ရေဇာတသုဒ္ဓန္တိ၊ ပစ္စဝေါကာရသံသြဋ္ဌိဖြစ်သောအခါ။ အရူပဝိပါက်လေးခု။ ဝေ
 ဒနာကြဉ်သောပစ္စဝေါကာရပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ လ။ တိ
 ဟိ။ ။ အာသေဝနသုဒ္ဓန္တိ ပဌမဇော ဖိုလ်ဇော ဝေဒနာ ကြဉ်သော
 နောက်ဇနာကံသေဝဇောကေပညာသနာမက္ခန္ဓာ။ လ။ တိဟိ။ ။ က
 မ္မသုဒ္ဓန္တိ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာစေတနာဝေဒနာကြဉ်သော အလုံးစုံ
 သောပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ လ။ တိဟိ။ ။ ဝိပါကသုဒ္ဓန္တိ
 ဝေဒနာကြဉ်သော အလုံးစုံသောဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေး
 ပါး။ လ။ တိဟိ။ ။ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ အာရမ္မဏနှင့်အတူ။ ။ ဈာန
 သုဒ္ဓန္တိ ခန္ဓပစ္စုပ္ပန်တဆယ်။ ဝေဒနာကြဉ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ
 ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ မဂ္ဂသုဒ္ဓန္တိဝေဒနာကြဉ်သော သဟိတ်ပဝ
 တ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။ လ။ တိဟိ။ ။ သမ္ပယုတ္တသုဒ္ဓန္တိအာရမ္မဏနှင့်
 တူပြီ။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တသုဒ္ဓန္တိအရူပဝိပါက်လေးခု။ ဝေဒနာကြဉ်သောပစ္စဝေါ
 ကာရပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။ လ။ တိဟိ။ ။ အတ္ထိအစရှိသည်အာ
 ရမ္မဏနှင့်တူပြီ။ ။ သုဒ္ဓပြီးပြီ။ ။

သုဒ္ဓသန္နိတိရကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ ဒုကာဒိသန္နိတိရ
 ကိုဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသည့်လည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၏ဒုကာဒိအစရှိ
 သောအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်။ ဟေတုပစ္စည်း၏ဒုကာဒိ
 သန္နိတိရကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်း။ ဒုကာတိ
 က၊ စတုက။ လ။ တေဝိသကအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်။ ဒု
 ကကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်း။ ဟေတုမူအာရမ္မ
 ဏဒုကာအစရှိသောအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်။ ဟေတုမူ
 အာရမ္မဏဒုကာကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဟေတုမူအာရမ္မဏ ဒုကာ
 ၌မောဟမူဇွေး၌မောဟ။ အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ လ။
 တိဟိ။ ။ ပဌမပဒ၌သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်။ သောမနဿသန္တိရ

ဏဟသိတုပ္ပါဒ်ကိုကောက်။ဝိဘင်းကို အဟေတုသုခသဟဂတံထည့်၍
 ရှုတ်။ ။ဒုတိယပဒ၌။ ဒုက္ခသဟဂတံကာယဝိညာဏံသဟဂတံထည့်
 ၍ရှုတ်။ ။တတိယပဒ၌လည်း။ပစ္စနိက်ဝိဘင်းအတိုင်းရှုတ်။ ။အာရ
 မ္မဏတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စနိက်လည်းမရှိ။ ။အနုလုံမှာ ဟေတုသုဒ္ဓ အ
 တိုင်း။ ။အဓိပတိဒုက္ခဟေတုတွန်းမရှိ။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအ
 ခါ။အဓိပတိတရားကိုယ်။အဓိပတိပစ္စည်းကိုမရသောအခါ။မောဟမူဇ္ဇေး
 ၌။မောဟဝေဒနာကြဉ်သော အကုသိုလ်ခွါဒသ။မဟာကုသိုလ်မဟာကြိ
 ယာသဟိတ်လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။လ။ တိ
 လိ။၏။ ။မောဟမူဇ္ဇေး၌မောဟအဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေး
 ပါး။ပစ္စနိက်။ တိလိ။၏။ ။အနုန္တရ။လ။ဥပနိဿယဒုက္ခ၌။ အာရမ္မဏဒု
 ကအတိုင်း။ပုရေဇာတဒုက္ခ၌။ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ။မောဟမူ
 ဇ္ဇေး၌။မောဟဝေဒနာကြဉ်သော အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေး
 ပါး။တိလိ။၏။ ။အရူပဝိပါက်လေးခု။ အရူပတုံ၌ဖြစ်သောအခါ မော
 ဟမူ ဇ္ဇေး၌ မောဟ ဝေဒနာ ကြဉ်သော လောဘမူ မောဟမူ မဟာ
 ကုသိုလ် မဟာကြိယာ။ အရူပကုသိုလ်။ အရူပ ကြိယာ။ အသက် မင်
 သုံးခု။ဖိုလ်လေးခု။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ။လ။ ပုရေဇာတတွန်း။တိ
 လိ။၏။ ။အရူပတုံ၌ဖြစ်သောအခါ။မောဟမူဇ္ဇေး၌။မောဟဝေဒနာကြဉ်
 သောမူဇ္ဇောနွါရာဝဇ္ဇန်း။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ပစ္စနိက်။
 ဇ္ဇေး။၏။ ။ဤနည်းကိုမှီ၍ကုသလတိကအတိုင်း ဝေဒနာနှင့်ရုပ်ကို ချ၍
 တွန်းလေ။ ။အနုလုံပြီး၏။ ။

ပစ္စနိက်၌။ [၂၀၉+၃]သုခါယဝေဒနာယ အစရှိသော ပဌမပုဒ်အရ
 ကား။အဟိတ်သုခသဟဂုတ်သုံးခုကိုကောက်။ ။ဒုတိယပုဒ်၌ဒုက္ခသ
 ဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကိုကောက်။ ။တတိယပုဒ်၌ အဟိတ်ဥပေက္ခာသ
 ဟဂုတ်တဆဲ့လေးခုကို ကောက်။ ။နဟေတုပြီး၏။ ။နာရမ္မဏမ
 ရ။ ။နာဓိပတိ၌ပဌမပုဒ်ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကို
 ရသောအခါ။လောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်
 မဟာကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်ရှစ်ခု။ ကေနိရသောမဟဂ္ဂုတ်ကံ
 သိုလ် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ မင်ဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်၌ရှိသော အဓိ
 ပတိတရားကိုယ်။ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ ဝေဒနာကြဉ်သော
 လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်

သောမံနဿသန္တိရဏ ဟသိတုပ္ပါဒ်။ ကာမာဝစရသောမနဿ သဟ
 ဂုတ္တံတဆဲနှစ်ချလ။ ရ၏။ ။ဒုတိယတတိယပုဒ်တို့၌လည်းဤနည်းကိုမှီ၍
 ကောက်လေ။ ။နပုရေဇာတပဌမ၌ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ အရူပဘုံ၌
 ဖြစ်သောအခါလောဘမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာသောသောမနဿသဟ
 ဂုတ္တံ။ အထက်မဂ်သုံးခု ဖိုလ်လေးခု သောမနဿသဟဂုတ်။ လ။ရ။၏။
 ပဋိသန္ဓေအခါသောမနဿပဋိသန္ဓေရှစ်ချလ။ရ၏။ ။ဒုတိယမရ။ ။တတိ
 ယ၌ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။အရူပဝိပါက်လေးခု၊အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအ
 ခါ။ လောဘမူဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခုမောဟမူဒွေးမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။မ
 ဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်ရှစ်ခု။အရူပကုသိုလ်အရူ
 ပကြိယာအထက်မဂ်သုံးခု၊ဖိုလ်လေးခု။ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။လ။ရ၏။ ။န
 ပဋ္ဌာဇာတမ္ဘာအာရမ္မဏအတိုင်းနာသေဝန၌ပဌမပုဒ်ကတ္တားကား။လော
 ဘမူသောမနဿသဟဂုတ်။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ
 သောမနဿသဟဂုတ်ပဌမဇော။ ဝိပါက်သောမနဿသဟဂုတ် နှစ်ဆဲ
 ငါးခု။သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်။လ။ရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါသောမန
 ဿပဋိသန္ဓေရှစ်ခု။ဒုတိယပဒ၌ဒေါသမူပဌမဇော။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယ
 ဝိညာဉ်။လ။ရ၏။ ။တတိယ၌လောဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်မောဟမူ
 မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပဌမဇော။ အဟိတ်ဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်တဆဲလေးခု။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် လေး
 ခု။ မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု။ ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်
 လေးခု။လ။ရ၏။ ။နကမ္မ၌ ပဌမပုဒ်ကတ္တားကား။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်
 ကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်သုံးဆဲချနစ်ချ။ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခ
 န္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယ၌ ဒေါသမူ
 ဒွေး။စေတနာကိုးကောက်။ ။တတိယပဒ၌ [၂၁၀+၃] သမ္ပယုတ္တော
 ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အကုသိုလ် ကုသိုလ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသ
 ဟဂုတ်သုံးဆယ်အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စေတနာ။
 လ။၏။ ။နကမ္မပြီး၏။ ။နဝိပါက၌ပဌမကတ္တားကား ။ မဟာကုသိုလ်
 ကြိယာသောမနဿသဟဂုတ် သုံးဆဲနှစ်ခုကိုကောက်။ ။ဒုတိယမှာ
 ဒေါသမူဒွေးကိုကောက်။ ။တတိယမှာ ကုသိုလ်အကုသိုလ် ကြိယာ
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သုံးဆယ်ကိုကောက်။ ။နဝိပါကပြီး၏။ ။နဈာ
 နပဌမ၌ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ဝေဒနာကြဉ်သော သမ္ပစိတ္တသာ

ဓာရဏ စေတသိက်ခြောက်ခုကို ကောက်။ ။ဒုတိယမှာ ဒုက္ခသဟ
ဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကိုကောက်။ ။တတိယမှာစက္ခုဝိညာဉ်နွေး၊ နော
တဝိညာဉ်နွေး၊ဃာနဝိညာဉ်နွေး၊ ဇိဝှဝိညာဉ်နွေးကိုကောက်။ ။ဝိအင်း
မှာစက္ခုဝိညာဉ်သဟဂုတ်။ပ။ဇိဝှဝိညာဉ်သဟဂုတ်။ ။နမဂ္ဂမှာ
နဟေတုနှင့် နည်းတူ မောဟမူနွေး၌ မောဟကို မကြည့်သည် သာ လူး
သည်။ ။နဝိပ္ပယုတ္တ၌ အရူပဘုံမှာဖြစ်သည့်စိတ်ကိုကောက်။ ။နဟေ
တုယာတိဏိ၊နာမိပတိယာတိဏိ၊ နပုရေဇာတေဇ္ဇ၊ နပစ္ဆိမာဇာတေတိ
ဏိ၊ နာသေဝနေတိဏိ။ [၂၁၁+၁]နကမ္မေတိဏိ။ နဗိပါကေတိဏိ၊ န
ဈာနေတိဏိ၊ နမဂ္ဂေတိဏိ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေဇ္ဇ။ ။ဒုကတိကစသည်တို့
လည်းလွယ်ပြီ။ ။ပစ္စနိက်ပြီးပြီ။ ။အနုလောမပစ္စနိက်ပစ္စနိယာနုလော
မတို့လည်းလွယ်ပြီ။ ရသင့်သည် အလျောက် နာမက္ခန္ဓာ ကို ကြည့်၍
ဟောလေ။ ။ပဋိစ္စဝါရပြီးပြီ။ ။သဟဇာတဝါရအစရှိသော ငါးပါး
ရလုံးကို ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူပြီ။ အဘယ့်ကြောင့်တူသနည်းဟူမူကား။ဤဝေ
ဒနာတိကဋ္ဌနာမက္ခန္ဓာကိုသာ ရသောကြောင့်တိက်ပုန်၏အရအားလျော်
စွာတူလေသတည်း။ ။ဆဝါရပြီး၏။ ။

သမ္ပယုတ္တဝါရကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ ပဉ္စာဝါရကိုဟော
တော်မူ၏။ထို။ ။၌တုံသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံစသည်ကိုစစ်၍။ဝိဘင်္ဂ
ဝါရ။သင်္ချာဝါရအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထို။ တွင်။ ဝိဘင်္ဂဝါရကိုးရှေး
ဦးစွာဟောတော်မူ၏။ထို။၌တုံသော်လည်းဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ
အစရှိသောအားဖြင့်နှစ်ဆဲ့တပါးအပြားရှိ၏။ထို။ တွင်။ ဟေတုပစ္စည်း၏
ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို။၌ တုံသော်လည်းပဌမပဒ၊
ဒုတိယပဒ၊တတိယပဒအားဖြင့်သုံးပါးအပြားရှိ၏။ထို။ တွင်။ပဌမပဒကို
ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား။ [၂၁၄×၂၁] သုခါယ။ လ။
ဟေတုပစ္စယေနပစ္စယော သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဟေတု သ
မ္ပယုတ္တ။လ။ယော။ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။လ။ ယောဟူသည်တည်း။ ။ပုံဝတ္တိ
အခါကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သော သဟိတ် သုခသဟ
ဂုတ်ခြောက်ဆယ်၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ၊ ဇွိဟိတ်ဖြစ်
အံ့အလောဘအဒေါသ။တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အသောဘအဒေါသအမောဟ။
ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။သမ္ပဒါနိပုန်၏အရကား။သဟိတ်
သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆယ်။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။က

ရိုဏ်းပါဌ်၏အရကားဟေတုသတ္တိရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေ၌ရံကိုကောက်။ ။ဒုတိယပဒ၌ဒေါသမူဇ္ဈေး၌ ဒေါသမောဟ ဟိဟိကိုကောက်။ ။ဘတိယပဒ၌ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတင်သော သဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးဆဲ့တခု၌ ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ။ မောဟမူ ဖြစ်အံ့မောဟ။ န္ဓိဟိတ်ဖြစ် အံ့။ အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘအဒေါသ အမောဟ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိ ကား။ မောဟမူဇ္ဈေး၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ် ဥပေက္ခာ ပဋိသန္ဓေ ကိုးခုပေဒနာကြဉ်သော စေတသိက်စတုတိယ။ စိတ္တက္ခဏ တခု၌ ရှိ သောန္ဓိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ အ ဒေါသအမောဟဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါး ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ ကား။ သဟိတ်ဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေကိုးခု။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ဟေတုပစ္စည်းပြီး၏။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌ ပဌမပုဒ် သုခေန သုခန္တိ[၂၁၅+၃]သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သုခသဟ ဂုတ်ခြောက်ဆဲ့သုံးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။တနည်းကား သောမနဿ သန္တိရဏဟာသိတုပ္ပါဒ်မဟာဝိပါက်။ သောမနဿ သဟဂုတ်အား တင် သောကံမသုခသဟဂုတ်တဆဲ့ကိုးခု။ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ် လေးခု။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာဥာဏဝိပ္ပယုတ်သောမနဿသဟ ဂုတ်အားတင်သောလောကီသုခသဟဂုတ်သုံးဆဲ့တခု။ မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတင်သော လောကီသုခ သ ဟဂုတ်သုံးဆဲ့တခု။ မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ် သောမနဿ သဟ ဂုတ်အား တင်သော လောကီသုခသဟဂုတ် သုံးဆဲ့တခု။ အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ဆယ့် လေးခု။ မဟာ ကြိယာဥာ ဏသမ္ပယုတ် သောမနဿသဟဂုတ်အား တင်သော သုခ သဟဂုတ် ခြောက်ဆယ့်သုံးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကောက်ဖြ။ အနုဝါဒကု သလတိက်ကိုနည်းမှီး၍ဆိုလေ။ ။သုခနှင့်ဒုက္ခ၌ကတ္တားကား။ ဒေါသမူ ဇ္ဈေးအားတင်သောလောကီသုခ သဟဂုတ် သုံးဆဲ့တခု ပစ္စည်းတရားရ ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဒေါသမူဇ္ဈေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ သုခနှင့် အဒုက္ခမ သုခ၌ကတ္တားကား။ သုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆဲ့သုံးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါနိကာသံ။ အကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ချ။ ဥပေက္ခာသန္တိ
ရဏန္တရံ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ကာမာဝစရသောဘဏ ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်တဆဲ့နှစ်ချစေတောပရိယ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိ၊ ယထာကမ္မပင်္က၊
အနာဂတံသ၊ အဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အကျယ်ကား၊ ဥ
ပေက္ခာသန္တိရဏန္တရံ။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အား တပ်သော
ကာမ သုခသဟဂုတ် တဆဲ့ ကိုးချ။ အကုသိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်
ခြောက်ချ။ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဥာဏဝိပ္ပ
ယုတ်အားတပ်သောလောကီသုခသဟဂုတ် သုံးဆဲ့တချ။ မဟာကုသိုလ်၊
ဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော လောကီ သုခသဟ
ဂုတ်သုံးဆဲ့တချ။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ် နှစ်ဆဲ့
လေးချ။ နာမက္ခန္ဓာမဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်မ
နောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အဘိညာဉ်ဇွေးအားတပ်သော သုခသဟဂုတ် ခြောက်
ဆဲ့သုံးချနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကာသံ။ ဒုက္ခ
နုဒ္ဓန္တိ။ [၂၁၆ + ၆] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော။ ။ ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသ
ဟဂုတ်သုံးချပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကာသံ။ ဒေါသမူလံ နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုက္ခန္တံသုခန္တိ ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးချ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသံ။ ကာမသောမနဿ သဟဂုတ် တဆဲ့ရှစ်
ချနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုက္ခန္တံအဒုက္ခမသုခန္တိ ကတ္တားကား
ဒုက္ခသဟဂုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသံ။ အကုသိုလ် ဥပေက္ခာသ
ဟဂုတ်ခြောက်ချ။ ဥပေက္ခာသန္တိရဏန္တရံ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမာဝစ
ရသောဘဏဥပေက္ခာသဟဂုတ် တဆဲ့နှစ်ချ အဘိညာဉ်ဇွေး ပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ အဒုက္ခမသုခေနအဒုက္ခမသုခန္တိ [၂၁၇ + ၃] သမ္ပယုတ္တော
ဓမ္မောဟူသော။ ။ ကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးချပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသံ။ အကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ချ။ ဥပေက္ခာ
သန္တိရဏန္တရံ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမာဝစရသောဘဏဥပေက္ခာသ
ဟဂုတ်တဆဲ့နှစ်ချ။ အဘိညာဉ်ဇွေးဝိညာဏဉာဏ။ လ။ စိတ်သုံးချ။ နေဝသညာ။
လ။ စိတ်သုံးချပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တနည်းကား။ ဥပေက္ခာသန္တိရဏ
န္တရံ။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော ကာမဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်သုံးဆယ့်နှစ်ချ။ အကုသိုလ်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ခြောက်ချ။ မ
ဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဥာဏဝိပ္ပယုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်

သောလောကီဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆဲ့ချစ်ချစ်။ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ သမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အား တပ်သော လောကီ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆဲ့ ချစ်ချစ်။ အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ခြောက်ခုမဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနော ခွါ ရှေ့ဝဇ္ဇန်းအားတပ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ငါးဆဲ့ငါးချစ်။ အင်္ဂါညာဉ် နွေးအားတပ်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးချစ်။ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဖိတ်သုံးခုအားတပ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနဖိတ်သုံးခု။ နေဝသညာ နာသညာယတန ဖိတ်သုံးခုအား တပ် သော အာကိဉ္စညာယတ နဖိတ် သုံးခုနာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း တရားရ၏။ သမ္ပဒါနိ ကောက်မြဲ။ ။အဒုက္ခမ သုခနှင့်သုခန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ငါးဆဲ့ငါးချစ် ပစ္စည်း တရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ကာမသောမနဿသဟဂုတ် တဆဲ့ရှစ်ချစ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အကျယ်ကိုရှေးနည်းကိုမှီ၍ကောက်။ ။အဒုက္ခ မသုခနှင့်ဒုက္ခန္တိ၊ [၂၁၈+၇]သမ္ပယုတ္တောဓမ္မော ဟူသောကတ္တားကား။ လောကီ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးဆဲ့ချစ်ချစ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိ ကား။ ငွေဒါသမူဇ္ဈေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရမ္မဏပြီးပြီ။ ။သုခေ နသုခ- အဓိပတိန္တိ။ ပဌမောပဌမဿန္တိ။ အာရမ္မဏာ ဝိပတိ ဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူသောမနဿ သဟဂုတ်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအင်သော လောကီသုခသဟဂုတ် သုံးဆဲ့တချစ်။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာ ဝိပဿနာသောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သော လောကီကုသိုလ် သောမနဿ သဟဂုတ်ရှစ်ချစ်။ မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ် အားတပ်သောလောကီကုသိုလ်ရှစ်ချစ်။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ဆဲ့လေးချစ်။မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ်သောမနဿ သဟဂုတ်အားတပ်သောအရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်ရှစ်ချစ်ပစ္စည်းတရားရ၏။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးချစ်။ မဟာကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးချစ်။ မဟာကြိယာဥပေက္ခာသမ္ပယုတ်သောမနဿ သဟဂုတ် နှစ်ချစ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတာဝိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောအဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ်လေးချစ်။ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ သောမန

သုဿဟဂုတ်ရှစ်ချ။ ကေနိရသောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ
သောမနဿသဟဂုတ်ရှစ်ချ။ မဂ်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်သုံးဆွဲနှစ်ချ။
စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိ တရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးတို့
တွင်၊ တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်
ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။(သုခန္ဓနုက္ခမရ)။ ။
သုခန္ဓနုက္ခမသုခန္ဓ၊ ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လော
ဘမူဠပေက္ခာသဟဂုတ် လေးခုအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်
သောလောကီသုခသဟဂုတ်သုံးဆွဲတခု။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမ
ဟာကုသိုလ် ဥာဏဝိပ္ပယုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခုအား တပ်သော
လောကီကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ရှစ်ချ။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပ
ယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သော လောကီကုသိုလ်သောမန
ဿသဟဂုတ်ရှစ်ချ။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်
ဆွဲလေးချ။ မဟာကြိယာဥာဏ သမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် နှစ်ခုအား
တပ်သောအရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ် ရှစ်ခုပ
စ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လော
ဘမူဠပေက္ခာသဟဂုတ်လေးချ။ မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေး
ချ။ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ဒုက္ခနုက္ခန္ဓ်။ [၂၁၉ + ၄] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော။ ။ က
တ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဒေါသမူဠေးစိတ္တက္ခဏတခုတ
ခု၌ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။
သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။(ဒုက္ခန္ဓသုခ။ ဒုက္ခန္ဓနုက္ခမသုခမရ)။ ။ အဒုက္ခမသု
ခနုက္ခမသုခန္ဓ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ အလေးအ
မြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူဠပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခုအား တပ်သော
မောဟမူဠေးကြဉ်သော လောကီဥပေက္ခာ သဟဂုတ်လေးဆွဲငါးချ။ အ
လေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သောလောကီကုသိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ကိုးချ။ အ
လေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သော လောကီကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကိုးချ။
အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ချ။ မဟာကြိယာဥာ

ဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သောအရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်ရ၏။ ။သဟဇာတာမိ ပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ။ လောဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခု။ ကေနိရသောမဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု။မဟာဂ္ဂုတ်ကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု။မဂ်ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခု။ဗိက္ခက္ခဏတခုတခုရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတွင်။တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ အနုက္ခမသုခနှင့်၊သုခ၌။ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ်လေးခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော မောဟမူ နွေးကြည့်သောလောကီဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆွဲငါးခု။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သော လောကီကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကိုးခု။မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကိုးခု။ အေဝံမဂ်အောက်ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ခု။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿ သဟဂုတ်နှစ်ခုအား တပ်သောအရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။သမ္ပဒါနိကား။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ် သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။(အနုက္ခမသုခနှင့်နုက္ခမရ)။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရသုခေနသုခ၌။ ကတ္တားကား။သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည့်သော ရဟန္တာတို့ရုတိမိတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သောသုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆွဲနှစ်ခုအား တပ်သောရဟန္တာတို့ရုတိကြည့်သောရှေးရှေးသောသောမနဿသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲနှစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ် ကြည့်

သော နောက်နောက်သောသုခ သဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့နှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရားရ၏။ ။တနည်းကတ္တားကား။ သောမနဿသဟဂုတ် ပဌမဘဇင်
 အားတပ်သောသောမနဿ သဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာသောမနဿ
 သဟဂုတ်ဒုတိယဇောအစရှိသောနောက်နောက်သောဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ
 အားတပ်သောသောမနဿသဟဂုတ်ပဌမအစရှိသောရှေးရှေးသောစာ
 ဝင်နာမက္ခန္ဓာသောမနဿ သဟဂုတ်ဒုတိယဇောအား တပ်သောပဌမ
 ဇော။လ။ သတ္တမဇောအားတပ်သောဆဌဇော။ လောဘမူ ဟာသိတုပ္ပါဒ်
 မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်ဇောနောင်တံဒါရုံ
 ကျသည့်ဖြစ်အံ့။ သောမနဿတဒါရုံငါးခု။မကျသည့်ဖြစ်အံ့သော မန
 ဿသဘဝင်ရှစ်ခုအားတပ်သောလောဘမူဟာသိတုပ္ပါဒ် မဟာဒက္ခိယသိုလ်
 မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်အဆုံးဇော။သောမနဿဒုတိယစာ
 ဒါရုံအားတပ်သော ပဌမတဒါရုံ။ ကာမသောမနဿဘဝင်လေးခုအား
 တပ်သောသောမနဿ သဟဂုတ်ဒုတိယ တဒါရုံမဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်
 သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။မဂ်သောမနဿသဟဂုတ်တဆဲ့ခြောက်
 ခု။အောက်ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်တဆယ့်နှစ်ခုအားတပ်သောဂေါ
 ကြဘူဂေါဒါနိကိစ္စ တပ်သောမဟာကုသိုလ်ပဌမဇွေးမဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ
 သောမနဿသဟဂုတ် လေးခု။ အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်
 လေးခုအားတပ်သောဂေါကြဘူ အနုလုံကိစ္စတပ်သောမဟာကြိယာပဌ
 မဇွေး။သမာပဇ္ဇနဝိတိဋ္ဌိ။ နေဝံနောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်
 ကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်အားတပ်သောရှေးရှေးသော ဇောတူမ
 ဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်။သောမနဿ
 သဟဂုတ်တိဟိတ်ဘဝင် ခြောက်ခုအားတပ်သောရှာဝါဝံစရ ကုသိုလ်
 ကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်အဆုံးဇော။ သောတာပတ္တိဖိုလ်သောမန
 ဿသဟဂုတ်အားတပ်သော သောတာပတ္တိမဂ်သောမနဿသဟဂုတ်။
 လ။ အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သောအရဟတ္တမဂ်
 သောမနဿသဟဂုတ်။ နေဝံ၊နေဝံသောဖိုလ်လေးခုသောမနဿ သဟ
 ဂုတ်အားတပ်သောရှေးရှေးသော ဇောတူဖိုလ်လေးခု သောမနဿသဟ
 ဂုတ်လေးခု။ သောမနဿတိဟိတ်ဘဝင်ခြောက်ခုအားတပ်သောဖိုလ်လေး
 ခု။သောမနဿသဟဂုတ်အဆုံးဇော မရဏာသန္ဓေအခါတဒါရုံနောင်စုတိ
 ဖြစ်အံ့။သောမနဿသဟဂုတ်စုတိလေးခုအားတပ်သောသောမနဿတ

ချဒါရုံငါးချ။ ဇောနောင်ရုတိဖြစ်အံ့။ သောမနဿသဟဂုတ်ရုတိရှစ်ချ
 အားတင်သောသောမနဿသဟဂုတ်ပဉ္စမဇော။ဘဝင်နောင်ရုတိဖြစ်အံ့
 သောမနဿ သဟဂုတ် ရုတိရှစ်ချအားတင်သော သောမနဿ ဘဝင်
 ရှစ်ချ။ သောမနဿပဋိသန္ဓေရှစ်ချအား တင်သောသောမနဿရုတိရှစ်
 ချပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်
 သောရဟန္တာတို့ရုတိစိတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သော သုခသဟဂုတ်
 ကြောက်ဆယ်နှစ်ချနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (သုခနှင့် ဒုက္ခမရ)။ ။
 သုခနှင့်ဒုက္ခမသုခံ။[၂၂၀×၇]သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
 ကား။ ဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေ တဆွဲတချအားတင်သော သောမနဿ ရုတိ
 ရှစ်ချ။ အာဝဇ္ဇန်းမွေးအားတင်သော သောမနဿဘဝင်ပစ္စေဒရှစ်ချ။ကု
 သိုလ်အကျိုးသမ္ပုဋိန္ဒြိန်းအားတင်သော သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်
 ဝိဇ္ဇောအားတင်သော သောမနဿသန္တိရုဏလောဘမူမဟာကုသိုလ်၊
 သောမနဿသဟဂုတ်ဇောနောင် တဒါရုံ ကျသည့်ဖြစ်အံ့ ဥပေက္ခာတ
 ဒါရုံခြောက်ချ။ မကျသည့်ဖြစ်အံ့ ဥပေက္ခာဘဝင်တဆွဲတချအား တင်
 သော လောဘမူမဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ပဉ္စ
 ဝေါကာရုတိစိတ် ဥပေက္ခာ ဘဝင်သုံးချအား တင်သော ဟာသိတုပ္ပါဒ်
 အဆုံးဇော။ တိဟိတ်ဥပေက္ခာဘဝင်ချနစ်ချအားတင်သောမဟာကြိယာ
 သောမနဿသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ကာမဥပေက္ခာဘဝင်ခြောက်ချအား
 တင်သော သောမနဿတဒါရုံ။ ပဉ္စဝေါကာရုတိစိတ် ဥပေက္ခာဘဝင်
 သုံးချအားတင်သော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်
 အဆုံးဇော။ တိဟိတ်ဥပေက္ခာဘဝင် ချနစ်ချအား တင်သောဗိုလ် သော
 မနဿသဟဂုတ် အဆုံးဇော။ မရဏာသန္ဓေအခါ တဒါရုံနောင်ရုတိဖြစ်
 အံ့။ကာမဥပေက္ခာသဟဂုတ်ရုတိခြောက်ချအားတင်သော သောမနဿ
 တဒါရုံ။ ဇောနောင်ရုတိဖြစ်အံ့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ရုတိတဆွဲတချအား
 တင်သော သောမနဿသဟဂုတ် ပဉ္စမဇော။(ဘဝင်နောင်ရုတိကို မရ
 သင့်)။ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ် အကျိုး သမ္ပုဋိ
 နှိန်းစတုဝိညာဉ်ကြည်သော နောက်နောက်သောကာမဥပေက္ခာ သဟ
 ဂုတ်နှစ်ဆွဲသုံးချ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ငါးချ ပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။(နောက်ကိုစတုဝိညာဉ်ဆိုလျှင်။ စက္ခုဝိညာဉ်နွေး။လ။ဇိဝှါဝိ
 ညာဉ်နွေးကိုယူလေ)။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ အဆုံး

ဇောကြဉ်သောဒေါသမူဒွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ (နောက်ကို ပဌမဒုတိယ
 တတိယဆိုလျှင်။ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ အဒုက္ခမသုခ၊ သုံးပါးနှင့်ဟပ်၍သိလေ)။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမဇောကြဉ်သောဒေါသမူဒွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ဒုတိယောပဌမဿမရ။ ။ ဒုတိယော တတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ အ
 ကုသိုလ်အကျိုး သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယအားတပ်သော ဒုက္ခ သံဟဂုတ် ကာယံ ဝိ
 ဉာဉ်။ ကာမဥပေက္ခာဘဝင်ရုတိဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခုအားတပ်သော
 ဒေါသမူအဆုံးဇောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်အ
 ကျိုးသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယကမဥပေက္ခာဘဝင်ရုတိတဒါရုံပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 တတိယောတတိယဿန္တိကတ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ နောက်
 နောက်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခုအား တပ်သော ရဟန္တာတို့
 ရုတိကြဉ်သောဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သောဥပေက္ခာသ
 ဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တနည်းကား။ ဥပေက္ခာဘ
 ဝင်တဆဲ့တခုအားတပ်သော ဥပေက္ခာပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဒုတိယ အ
 စရှိသောနောက်နောက်သော ဥပေက္ခာဘဝင်အားတပ်သော ပဌမအစ
 ရှိသော ရှေးရှေးသော ဥပေက္ခာဘဝင်နာမက္ခန္ဓာအာဝဇ္ဇန်း နွေးအားတပ်
 သော ပဉ္စဝေါကာရ ဥပေက္ခာဘဝင်ပစ္စေဒငါးခု၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား
 တပ်သော အရူပဘဝင်ပစ္စေဒလေးခု။ စတုရိညာဉ်အား တပ်သောပဉ္စ
 ဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယအား တပ်သော စတုရိညာဉ် ဥပေက္ခာသန္တိရ
 ကန္တရ်အားတပ်သောသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယ။ ဝုဠောအားတပ်သောဥပေက္ခာသန္တိ
 ရကန္တရ်၊ ပရိတ္တာရုံဖြစ်အံ့ဒုတိယဝုဠောအား။ တပ်သောပဌမဝုဠော၊ ပဉ္စ
 ဝေါကာရ ဥပေက္ခာဘဝင်ခုနစ်ခုအားတပ်သော ဒုတိယဝုဠော။ အတိမ၊
 ဟန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘူတာရုံ၊ အဝိဘူတာရုံဝိထိဖြစ်အံ့။ လောဘမူမော
 ဟမူ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပဌမဇောအား
 တပ်သောဝုဠောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုတိယဇောအားတပ်သောပဌမဇော။
 လ။ သတ္တမဇောအားတပ်သောဆဋ္ဌဇော။ ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခုဥပေ
 က္ခာဘဝင်တဆဲ့တခုအားတပ်သောလောဘမူမောဟမူမဟာကုသိုလ်မ
 ဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ ဒုတိယတံခါရုံအားတပ်သော
 ပဌမတဒါရုံ။ ကာမဥပေက္ခာဘဝင်ခြောက်ခုအားတပ်သောဒုတိယတဒါရုံ။
 မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု မဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေး

အောဖိလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သုံးခုအားတပ်သောဂေါတြဘူဝါဒါနိကိစ္စ
 တပ်သောမဟာကုသိုလ်တတိယဒွေး။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ်ငါးခု။ အရဟတ္တဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်တခုအားတပ်သောဂေါတြ
 ဘူ အနုဇုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာတတိယဒွေး။ သမာပဇ္ဇန ဝီထိန္တ
 နောက်နောက်သောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ်အားတပ်သော ရှေးရှေးသောဇောတုမဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်
 ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ တိဟိတ်ဥပေက္ခာဘဝင်ခုနစ်ခုအား တပ်
 သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ နိရောဓသမာ
 ပတ်မှထသောအခါ။ အနာဂါမိဖိုလ်အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်
 အားတပ်သော နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ် ကြိယာ အဆုံး
 ဇော။ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အား တပ်သော သောတာပ
 တ္တိမဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ လ။ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အား
 တပ်သော အရဟတ္တမဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ နောက်နောက်သော ဖိုလ်
 လေးခုဥပေက္ခာ သဟဂုတ် အား တပ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတုဖိုလ်
 လေးခု ဥပေက္ခာသဟဂုတ်တိဟိတ် ဥပေက္ခာဘဝင် ခုနစ်ခုအား တပ်
 သောဖိုလ်လေးခု။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ မရဏာသန္နအခါ တ
 ဒါရုံနောင်ရုတိဖြစ်အံ့။ ကာမဥပေက္ခာ ရုတိခြောက်ခုအား တပ်သော ဥ
 ပေက္ခာဒုတိယတဒါရုံ။ ဇောနောင်ရုတိဖြစ်အံ့။ ဥပေက္ခာရုတိ တဆဲ့ တခု
 အားတပ်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပဉ္စမဇော။ ဘဝင်နောင်ရုတိဖြစ်အံ့ဥ
 ပေက္ခာရုတိတဆဲ့တခုအားတပ်သော ဥပေက္ခာဘဝင် တဆဲ့တခု။ ဥပေ
 က္ခာပဋိသန္ဓေတဆဲ့တခုအားတပ်သော ဥပေက္ခာရုတိ တဆဲ့တခု ပစ္စည်း
 တရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်
 သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိ
 ယောပဋ္ဌမဿန္တိ[၂၂၁+၇] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။
 သောမနဿ ပဋိသန္ဓေရှစ်ခုအား တပ်သော ဥပေက္ခာရုတိ တဆဲ့ တခု။
 လောဘမူ သောမနဿ သဟဂုတ်လေးခု ဟသိဟုပ္ပါဒ် မဟာကုသိုလ်
 မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ် ပဋ္ဌမဇောအား တပ်သော ရဋ္ဌော
 မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော ပဉ္စဒွါရာ
 ဝဇ္ဇန်း။ သောမနဿသန္တိရဏ အား တပ်သော ကုသိုလ် အကျိုး သမ္ပ
 ဋိန္တိရ်း။ သောမနဿတဒါရုံငါးခုအားတပ်သော လောဘမူမောဟမူမ

ဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဆုံးစော။ သောမနဿ ဘဝင်၍ရ
 အားတပ်သော လောဘမူမောဟမူမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေ
 က္ခာသဟဂုတ်အဆုံးစော။ ကာမသောမနဿ ဘဝင်လေးခုအား တပ်
 သော ဥပေက္ခာတဒါရုံ။ တဒါရုံသည် ဘဝင်အား ကျေးဇူးပြုသည်ကို
 ရည်၍ ဘဝင် ဘဝင်ဿဟု ဟောတော်မူသတည်း။ သောမနဿတိ
 ဟိတ်ဘဝင်ခြောက်ခုအားတပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် မဟဂ္ဂုတ်ကြိ
 ယာဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဆုံးစော။ နိရောဓသမာပတ်မှ ငါသောအခါ
 အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်အားတပ်သောနေ
 ဝသညာ နာသညာ ယတနကုသိုလ်ကြိယာအဆုံးစော။ သောမနဿတိ
 ဟိတ်ဘဝင် ခုနစ်ခုအားတပ်သော ဖိုလ်လေးခုဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဆုံး
 စောမရဏာသန္ဓေအခါ တဒါရုံ နောင်ရတိဖြစ်အံ့။ သောမနဿရတိအား
 တပ်သော ဥပေက္ခာတဒါရုံ။ စောနောင်ရတိဖြစ်အံ့ သောမနဿရတိ၍
 ခုအားတပ်သောဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပဉ္စမစောပစ္စည်းတရားရ၏။ (ဘဝင်
 နောင်ရတိမရ)။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမသုခသဟဂုတ် တဆွဲကိုးခု။
 ရူပါဝစရဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ အနာဂါမိ ဖိုလ် အရ
 ဟတ္တဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ တတိယောဒုတိ
 ယသန္တိကတ္တားကား၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော ပဉ္စ
 ခွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒေါသမူဒွေးပဌမစောအားတပ်သောဝဋ္ဌာမနောခွါရာဝဇ္ဇန်း
 ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ဒေါ
 သမူဒွေးပဌမစော ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အနန္တရနှစ်ချက်ပြီး၏။ ။
 သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။သဟဇာတပစ္စည်း၊ ပဌမော ပဌမသန္တိပ
 ဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ အချင်းချင်းအားတပ်သောသုခသဟဂုတ်ခြောက်
 ဆယ်သုံးခု။ စေတသိက်ဆစက္ကာလီသအစိတ်စိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း တ
 ရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးခု စေတသိက် ဆ
 စက္ကာလီသအစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအ
 ခါသောမနဿပဋိသန္ဓေ၍ရကို ကောက်။ ။ဒုတိယော ဒုတိယသန္တိ
 ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုကို ကောက်ပြီ။ ။တတိယော တတိယသန္တိ ပ
 ဝတ္တိအခါ။ [၂၂၂+၃] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ဥပေ
 က္ခာသဟဂုတ်ငါးဆွဲငါးခုကိုကောက်။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ဥပေက္ခာ ပဋိ
 သန္ဓေတဆွဲတခုကိုကောက်။ ။သဟဇာတပြီးပြီ။ ။အညမည၊ နိဿ

ယ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ၊ အလုံးတူ။ ။ ဥပနိဿယပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တိ။ ပကတူ
 ပနိဿယဖြစ်အံ။ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော သုခသဟဂုတ် ခြောက်
 ဆဲ့သုံးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့
 သုံးခုနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အနုဝါဒကိုကုသလတိက်မြှီ၍
 ဆိုလေ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယသန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော သုခသ
 ဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့သုံးခု။ ဤပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုက္ခ
 သဟဂုတ် သုံးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်
 အား သုခသဟဂုတ် အကုန်ပစ္စည်းဖြစ်သင့်၏။ ဒေါသမူအားကား။ လော
 ကီသာပစ္စည်းဖြစ်သင့်သည်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယသန္တိ ပကတူပနိဿ
 ယဖြစ်အံ။ [၂ ၂၃ + ၁] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ ဗလဝ
 ဖြစ်သော သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့သုံးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယော
 ဒုတိယသန္တိပကတူပနိဿယဖြစ်အံ။ [၂ ၂၄ + ၂] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူ
 သော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ ဗလဝဖြစ်သော ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခု
 ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့သုံးခုပစ္စ
 ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတတိယသန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်
 သော ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တတိယောတတိယသန္တိ။ ပ
 ကတူပနိဿယဖြစ်အံ။ [၂ ၂၅ + ၄] သမ္ပယုတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
 ကား။ ဗလဝဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ငါးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တ
 တိယောပဋ္ဌမသန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါး
 ဆဲ့ငါးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ခြောက်
 ဆဲ့သုံးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တတိယောဒုတိယသန္တိ၊ ကတ္တားကား။ ဗ
 လဝဖြစ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ငါးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဥပနိဿယပြီးပြီ။ ။ (ပု
 ဓရဇာတပစ္ဆာဇာတမရ။ ပုရေမ္မာပစ္စည်းရှင်ပစ္ဆာမ္မာပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော
 ကြောင့်မရသတည်း)။ ။ အာသေဝနပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တိ။ [၂ ၂၆ x ၇] သမ္ပ

ယုတ္တောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ နေဝံနေဝံသောလောဘမူဇောမန
 သာသဟဂုတ်ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာသောမနဿသ
 ဟဂုတ်အားတပ်သောအဆုံးစောကြဉ်သောရှေးရှေးသော ဟသိတုပ္ပါဒ်
 လောဘမူ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်။ မဟ
 ဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဂ်သောမနဿသဟဂုတ်
 တဆဲ့ခြောက်ခုအားတပ်သော ဂေါတြဘူဝေါဒါနိက္ခိတပ်သော မဟာ
 ကုသိုလ်ပဌမဇ္ဈေး။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်လေးခုအား
 တပ်သောဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သောမဟာကြိယာပဌမဇ္ဈေး။ သမာပဇ္ဇနဝီရိ
 ဌိ။ နောက်နောက်သောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာသောမနဿ
 သဟဂုတ်အား တပ်သောအဆုံးစောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော စောတူ
 သောမနဿသဟဂုတ်။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဟသိတုပ္ပါဒ်လောဘမူမဟာကုသိုလ်မဟာ
 ကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်ဒုတိယာဒိဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟ
 ဂ္ဂုတ်ကြိယာ။ မဂ်သောမနဿ သဟဂုတ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိ
 ယောဒုတိယ သန္တိ။ ကတ္တားကား။ အဆုံးစောကြဉ်သောရှေးရှေးသောဒေါ
 သမူဇ္ဈေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမစောကြဉ်သောနောက်
 နောက်သောဒေါသမူဇ္ဈေး ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယ
 သန္တိ။ ကတ္တားကား။ နောက်နောက်သော လောဘမူဥပေက္ခာ သဟဂုတ်
 မောဟမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော
 အဆုံးစောကြဉ်သောရှေးရှေးသော လောဘမူဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ မော
 ဟမူ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်။ မဟဂ္ဂုတ်ကု
 သိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု။ မဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခုအားတပ်
 သောဂေါတြဘူဝေါဒါနိက္ခိတပ်သော မဟာကုသိုလ်တတိယဇ္ဈေး။ မဟ
 ဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခုအား တပ်သော ဂေါတြဘူ ကိစ္စ
 တပ်သော မဟာကြိယာတတိယဇ္ဈေး။ သမာပဇ္ဇနဝီရိဌိ။ နောက်နောက်
 သောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်
 သော ရှေးရှေးသောစောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေ
 က္ခာသဟဂုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နောက်နောက်သော
 လောဘမူဥပေက္ခာသဟဂုတ်မောဟမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ် ဒုတိယာဒိဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဥပေ

ကွာသဟဂုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာသေဝနသုံးချက်ပြီး၏။ ။
 ကမ္မ ပဋ္ဌမော ပဋ္ဌမဿန္တိ။ သဟဇာတကမ္မဖြစ်အံ့။ ပဝတ္တိအခါကတ္တား
 ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောသုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့ သုံးချစ်ရှိ
 သောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။စေတနာကြည်သော
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။လ။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါသောမနဿ ပဋိသန္ဓေရှစ်ချ
 လ။ဝေဒနာ။လ။ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။စေတနာကြည်သော။လ။ရ၏။ ။
 နာနာက္ခဏိက ကမ္မဖြစ်အံ့။ကတ္တားကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်
 သောမနဿသန္တိရဏမဟာဝိပါက် သောမနဿသဟဂုတ်အား တပ်
 သောမဟာကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်စေတနာ။ပဋ္ဌမဈာန်ဝိပါက်
 အားတပ်သောပဋ္ဌမဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။လ။ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်အား
 လပ်သောစတုတ္ထဈာန် ကုသိုလ်စေတနာ။ ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်
 အားတပ်သောမဂ်သောမနဿသဟဂုတ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယ ဝိညာဉ်သောမနဿ သန္တိရဏမ
 ဟာဝိပါက်သောမနဿသဟဂုတ်လေးချ။ဣပါဝစရဝိပါက်သောမနဿ
 သဟဂုတ်လေးချ။ ဖိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်တဆဲ့ခြောက်ချပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တိ။ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာ
 ယဝိညာဉ်အားတပ်သောလောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်၌ရှိသော စေ
 တနာပစ္စည်း။လ။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ပစ္စ
 ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟ
 ဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သော အကုသိုလ်ဝိပါက် ခြောက်ချအား တပ်
 သောလောဘမူသောမနဿ သဟဂုတ်စေတနာ။ သုခသဟဂုတ်ကာယ
 ဝိညာဉ် သောမနဿသန္တိရဏ ကြည်သော အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်
 ခြောက်ချ။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်လေးချအား တပ်သောမ
 ဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် စေတနာပစ္စည်း တရားရ၏။ ။
 [၂၂၇+၃]သမ္ပယုတ္တသမ္ပဿဟူသောသမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်
 ကာယဝိညာဉ် သောမနဿ သန္တိရဏကြည်သော အကုသလ ဝိပါက်
 ခြောက်ချ။ မဟာဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးချပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
 ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ။သဟဇာတဖြစ်အံ့။ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးချစေ
 တနာကိုကောက်။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့။ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသ
 ဟဂုတ်ကာယ ဝိညာဉ်အားတပ်သော ဒေါသမူနွေး၌ရှိသော စေတနာပ

စွည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသန္တိကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်ကြည်သော အကုသလဝိပါက်ခြောက်ခုအားတပ်သောဒေသမူဇ္ဈေး၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်ကြည်သော အကုသလဝိပါက်ခြောက်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ သဟဇာတကိုကောက်ဖြို။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်ကြည်သော အကုသလဝိပါက်ခြောက်ခုအား တပ်သောဇလာဘမူဉ္ဇပေက္ခာသဟဂုတ်မောဟမူစေတနာ။ သုခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်သောမနဿသန္တိရဏ ကြည်သော အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ခြောက်ခု။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတပ်သော မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပေတနာ။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ငါးခုအားတပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ငါးခုစေတနာ။ ဖိုလ်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်လေးခုအား တပ်သော မဂ်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်လေးခု စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ အဟိတ်ဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်တဆယ့်နှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု။ ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဌမသန္တိ။ ကတ္တားကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ် သောမနဿသန္တိရဏ။ မဟာဝိပါက်သောမနဿ သဟဂုတ်လေးခုအားတပ်သောမဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ် ကာယိညာဉ် သောမနဿသန္တိရဏမဟာဝိပါက်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောဒုတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်အား တပ်သောမောဟမူဇလာဘမူဉ္ဇပေက္ခာ သဟဂုတ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ကမ္မုပ္ပါဒ်။ ။ဝိပါကပစ္စည်းပဌမောပဌမသန္တိကတ္တားကား။ ဝိပါက်သုခသဟဂုတ်နှစ်ဆဲ့ခြောက်ခု။ ဝေဒနာကြည်သောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ဗဒါနိကား။ ဝိပါက်သုခသဟဂုတ်နှစ်ဆဲ့ခြောက်ခု။ လ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တိသမ္ဗယုတ္တော[၂၂၀+၁]ဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားကား။ ဒုက္ခသဟဂုတ်

ကမ္မဃဝိညာဉ် ဝေဒနာကြဉ်သော သဗ္ဗမိတ္တ သာခါရဏ စေတသိက်
 ခြောက်ခု။လ။၏။ ။တတိယော တတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ ဝိပါက်
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ဆွဲငါးခု။ ဝေဒနာဝိတိကြဉ်သောစေတသိက်စတု
 တိသ။လ။၏။ ။အာဟာရ၌ ပဌမောပဌမသသန္တိကတ္တားကား။သမ္ပယု
 ဟ္တံခန္ဓာအားတပ်သော သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးခု၌ ရှိသောဖဿစေ
 စေတနာဝိညာဉ် ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။
 ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိဒုက္ခသဟဂုတ်၌ရှိသောနာမ်အာဟာရသုံး
 ပါး။လေ့၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။လ။၏။ ။တတိယောတတိ
 ယသသန္တိကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆွဲငါးခု၌ရှိသောနာမ်အာ
 ဟာရသုံးပါး။လ။ ။သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။လ။၏။ ။အာဟာ
 ရပြီး၏။ ။ဣန္ဒြိယ၌ပဌမောပဌမသသန္တိ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာ
 အားတပ်သော သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲသုံးခု၌ ရှိသော ဝေဒနာကြဉ်
 သောနာမ်ဣန္ဒြေချနစ်ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယု
 တ္တခန္ဓာ။လ။၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ ခ
 န္ဓာအားတပ်သော ဒုက္ခသဟဂုတ်သုံးခု၌ရှိသောဇိဝိတ၊ဗိတံ၊ဝိနိယ၊ဧကဂ္ဂ
 တာဟူသောနာမ်ဣန္ဒြေလေးပါး၊ ပစ္စည်း။လ။၏။ ။တတိယောတတိယ
 သသန္တိဝေဒနာကြဉ်သောနာမ်ဣန္ဒြေချနစ်ပါး။ ။ဣန္ဒြိယပြီး၏။

ဈာန၌ပဌမောပဌမသသန္တိကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော
 သောမနဿသဟဂုတ် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ခု၌ရှိသော ဝေဒနာကြဉ်သော
 ဈာနင်တရားကိုယ်လေးပါးပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။
 လ။၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိ ဒေါသမူဇ္ဈေး၌ရှိသောဝိတက်၊ဝိစာရ၊
 ဧကဂ္ဂတာဟူသော ဈာနင်သုံးပါး။လ။၏။ ။တတိယော တတိယသသန္တိ
 ကတ္တားကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောစတုရိညာဉ်ကြဉ်သောဥပေ
 က္ခာသဟဂုတ်လေးဆယ့်ခုနစ်ခု၌ရှိသောဝိတက်။ ဝိစာရ၊ဧကဂ္ဂတာ။လ။
 ။၏။ ။ဈာနပြီး၏။ ။မဂ္ဂ၌ပဌမောပဌမသသန္တိ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ
 ခန္ဓာအားတပ်သော သဟိတ်သုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆယ့်၌ရှိသောမဂ္ဂင်
 တရားကိုယ်ကိုးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သဟိတ်သုခ
 သဟဂုတ်ခြောက်ဆယ်။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ။လ။၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယ
 သသန္တိကတ္တားကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဒေါသမူဇ္ဈေး၌ရှိသောဝိ
 တက်၊ဝိစာရ၊ဧကဂ္ဂတာဟူသောမဂ္ဂင်သုံးပါး။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဒေါ

သမ္မုဒ္ဓေး၊လ။၏။ ။တတိယောတတိယသန္တကတ္တားကား။ သမ္မုယုတ္တ
 ခန္ဓာအားတပ်သော သဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆယ့်တစ်ခုရှိသော
 မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား၊သမ္မုယု
 တ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။မဂ္ဂပြီး၏။ ။သမ္မုယုတ္တပစ္စည်းသည်သ
 ဟဇာတနှင့်တူပြီ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တမရ။ ။အတ္ထိအဝိဂတသည်သဟဇာတ
 နှင့်တူပြီ။ ။နတ္ထိဝိဂတသည် အနန္တရနှင့် တူပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။

ဝိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ သင်္ချာဝါရကို ဟော
 တော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်းသုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ။ မိဿကသင်္ချာဝါရအား
 ဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကို ငှေးဦးစွာဟော
 တော်မူ၏။ ထိုသုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌တုံသော်လည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၏သုဒ္ဓသ
 န္ချာဝါရအစရှိသောအားဖြင့်နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆယ့်တ
 ပါးတို့တွင်ဟေတုပစ္စည်း၏သုဒ္ဓကိုငှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ထိုဟေတု
 ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌ သမ္မုယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဟိတ်ခြောက်
 ပါး။ ဤတရားတို့သည်ဟေတုပစ္စည်းတပ်သော တရားမည့်ကုန်၏။ ထို
 ကြောင့်ထိုတရားတို့ကို။ဟေတုယာတိလိ။၏။ ။အာရမ္မဏသုဒ္ဓန္တဇ္ဇေး
 ပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်။မနောဓိတ်သုံးခုကြည့်သော ကာမစိတ်လေးဆဲ့တစ်ခု
 အဘိညာဉ်ဇ္ဇေး။ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာ နာသညာယ
 တနစိတ်သုံးခုအား တပ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ် ဝေဒနာကြည့်
 သောစေတသိက်ဧကပညာသ ဤတရားတို့သည်အာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်
 သောတရားမည့်ကုန်၏။ထိုကြောင့်ဤအနုလုံ၌။လ။နဝ။၏။ ။အဓိပတိ
 သုဒ္ဓန္တ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ရ မဟာကုသိုလ်ရှင်ရ
 မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြု
 အပ်သောဒေါသမူဒ္ဓေးမောဟမူဒ္ဓေး ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြည့်
 သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သောစိတ်ရှစ်ဆဲ့လေးခု။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မ
 ခ္တိရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝေဒနာ ကြည့်သော စေတသိက် လေးဆဲ့
 ခြောက်ခုဟုဆိုအပ်သောအာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း။ သမ္မုယုတ္တခန္ဓာအား
 တပ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟုဆို
 အပ်သောသဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း။လ။ အဓိပတိယာပဉ္စ။၏။ ။အန
 န္တရသုဒ္ဓန္တရဟန္တာတို့ရဟိတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သောနာမက္ခန္ဓာ
 အားတပ်သော ရဟန္တာတို့ရဟိတ်ကြည့်သော ဝေဒနာကြည့်သော နာမက္ခ

နွာသုံးပါး။လ။အနန္တရေသတ္တ။၏။ ။သမနန္တရေသတ္တ။ ။သဟဇာတသုဒ္ဓန္တံ အချင်းချင်းအားတပ်သောဝေဒနာကြဉ်သောနာမက္ခန္ဓာသုံးပါးသဟဇာတေတိဏိ။ ။အညမညေတိဏိ။ ။နိဿယေတိဏိ။ ။ဥပနိဿယသုဒ္ဓန္တံအာရမ္မဏ။အနန္တရူပဆိုမြဲ။ စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်ဝေဒနာကြဉ်သောစေတသိက်ကေပညာသအားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ် ဝေဒနာကြဉ်သော။စေ။ ကေပညာသ။လ။ နဝ။၏။ ။အဝံသေဝနသုဒ္ဓန္တံ။ ပဌမဇောဖိုလ်ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သောဇောကေပညာသအားတပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသောလောကီဇောသတ္တစက္ကာလီသ။လ။တိဏိ။၏။ ကမ္မသုဒ္ဓန္တံ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတပ်သောစေတနာဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတ ကမ္မပစ္စည်း။ ဝိပါက်ဆတ္တိံသအားတပ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော နာနာံက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ လ။ ကမ္မေအဋ္ဌ။၏။ ။ဝိပါကသုဒ္ဓန္တံအချင်းချင်းအားတပ်သော ဝေဒနာကြဉ်သော ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာသုံးပါး။လ။ဝိပါကေတိဏိ။၏။ ။အာဟာရသုဒ္ဓန္တံ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတပ်သောနာမ်အာဟာရသုံးပါး။လ။တိဏိ။၏။ ။ဇုန္တိယ သုဒ္ဓန္တံ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတပ်သောနာမ်ဇုန္တိယသုဒ္ဓန္တံအားတပ်သော ဝေဒနာကြဉ်သော ဈာနင်လေးပါး။လ။တိဏိ။၏။ ။မဂ္ဂသုဒ္ဓန္တံ သမ္ပယုတ္တ။လ။ မဂ္ဂင်ကိုးပါး။တိဏိ။၏။ ။သမ္ပယုတ္တသုဒ္ဓန္တံ။လ။တိဏိ။၏။ ။အတ္ထိယာတိဏိ။၏။ ။နတ္ထိယာသတ္တ။ ။ဝိဂတေသတ္တ။ ။အဝိဂတေတိဏိ။၏။ ။သုဒ္ဓုပ္ပိတိ။ ။

သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ မိဿကသင်္ချာဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထိုမိဿကသင်္ချာဝါရ၌ တုံသည်လည်း။ ဟေတုမိဿက။လ။ အဝိဂတမိဿကအားဖြင့် နှစ်ဆဲ့ငါးပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင် ဟေတုမိဿကကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်း။ သဘာဝဗျာဓိနာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါး တို့တွင် သဘာဝကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်း။ဟေတုမူအဓိပတိသဘာဝအစရှိသောအားဖြင့်ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ထို တွင်အဓိပတိသဘာဝကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ထို ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ဝိမံသဗျာဓိပတိ။လ။ ဟေတုပစ္စယာအဓိပတိယာဒွေ။ ။သဟဇာတသဘာဝ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။လ။ သဟဇာ

တေတိဏိ၊ အညမညေတိဏိ၊ နိဿယေတိဏိ၊ ဝိပါကသဘာဝဋ္ဌိဗ္ဗာ
ယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိပါကဟိတ်သုံးပါး။ လ။ ဝိပါကေန္တေ။ ဣန္ဒြိယ
သဘာဝဋ္ဌိ၊ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အမောဟ၊ ဣန္ဒြိယေန္တေ။ မဂ္ဂ
ေန္တေ။ သမ္ပယုတ္တတိဏိ၊ အတ္ထိယတိဏိ၊ အဝိဂတေတိဏိ။ ဤသဘာဝကို
ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ စာသုနာကိုဟောတော်မူ၏။ ထိုစာသုနာ
၌တုံသော်လည်းသာမညစာသုနာ၊ သဇ္ဈန္ဒြိယမဂ္ဂစာသုနာ၊ သာမိပတိဇ္ဈန္ဒြိယ
မဂ္ဂစာသုနာအားဖြင့်သုံးပါး။ လ။ ဤထို။ တွင်သာမညစာသုနာကိုရှေးဦးစွာ
ဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်း။ အဝိပါကစာသုနာ၊ သဝိပါကစာသု
နာအားဖြင့်နှစ်ပါး။ ဤထို။ တွင်အဝိပါကစာသုနာကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်
မူ၏။ ထိုအဝိပါကစာသုနာ၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်
ပါး။ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ
န္တိတိဏိ။ ဤ။ ။ ထိုနောင်သဝိပါကစာသုနာကိုဟောတော်မူ၏။ လ။ သမ္ပ
ယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိပါကဟိတ်သုံးပါး။ လ။ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊
အညမည၊ နိဿယ၊ ဝိပါကသမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္တေ။ ဤ။ ။ ထို
နောင်သဇ္ဈန္ဒြိယမဂ္ဂစာသုနာကိုဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသော်လည်းအဝိ
ပါကစာသုနာ၊ သဝိပါကစာသုနာအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို။ တွင်အဝိ
ပါကစာသုနာကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်
သောအမောဟ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊
သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္တေ။ ဤ။ ။ ထိုနောင် သဝိပါက။ လ။ သမ္ပယု
တ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိပါက၌ရှိသောအမောဟ။ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊
အညမည၊ နိဿယ၊ ဝိပါက၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္တေ။
ဤ။ ။ ထိုနောင်သာမိပတိဇ္ဈန္ဒြိယမဂ္ဂစာသုနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို၌
တုံသော်လည်းအဝိပါကစာသုနာ၊ သဝိပါက စာသုနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအ
ပြားရှိ၏။ ထို။ တွင်အဝိပါကစာသုနာကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို၌သ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိမံသာမိပတိ။ လ။ ဟေတု၊ အမိပတိ၊ သဟ
ဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္တေ။
ထိုနောင်သဝိပါကစာသုနာကို။ လ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ဖိုလ်
လေးခု၌ရှိသောဝိမံသာမိပတိ၊ ဟေတု၊ အမိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည။
နိဿယ၊ ဝိပါက၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္တေ။ ဤ။ ။
ဟေတုမိဿကပြီး၏။ ။ အာရမ္မဏမူအမိပတိသဘာဝဋ္ဌိအလေးအမြတ်

ပြီတတ်သောလောကမူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု မဟာကြိယာဉာဏသ
 မ္ပယုတ်လေးခုအားတင်သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သောဒေါသမူမောဟ
 မူဒွေး၊ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သောစိတ်ရှစ်ဆယ့်လေးခု။ ဒေါ
 သ၊ဣဿဒ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆ၊ဝေဒနာကြဉ်သောစေတသိက်
 လေးဆဲ့ခြောက်ခုဟုဆိုအပ်သောအာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း။လ။ အာရမ္မဏ
 ပစ္စယာအဓိပတိယာစက္ကာရိ၊ဥပနိဿယေစက္ကာရိ။ ။အာရမ္မဏအဓိပတိ၊
 ဥပနိဿယန္တိစက္ကာရိ။ ။အာရမ္မဏပြီး၏။ ။အဓိပတိ၌အဓိပတိမူ
 ဧတတသဘာဂ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောဝိမံသာဓိပတိ။ဒွေ။၏။လ။
 သဟဇာတသဘာဂ၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သော အဓိပတိ တရား
 ကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်တပါးပါး။အဓိပတိပစ္စယာသဟဇာတေတိ
 ခဏိ၊ အညမညေတိဏိ၊နိဿယေတိဏိ ဥပနိဿယေစက္ကာရိ။ ဝိပါကေ
 ဧ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောစိတ္တာဓိပတိ။အာဟာရေတိဏိ။ ။သ
 မ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောစိတ္တ၊ဝိရိယ၊ဝိမံသာဓိပတိ၊ဣန္ဒြိယေတိဏိ။ ။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောဝိရိယ၊ဝိမံသာဓိပတိ၊မဂ္ဂေတိဏိ၊ သမ္ပယု
 တ္တေတိဏိ၊အတ္ထိယာတိဏိ၊အဝိဂတေတိဏိ။၏။ ။ဃာဓုနာ၌မိဿက
 ဃာဓုနာမဓု။ ။ပကိဏ္ဍကဃာဓုနာ၌အာရမ္မဏဃာဓုနာအတိုင်းဆို၊ အဓိပ
 တိ၊အာရမ္မဏ၊ဥပနိဿယန္တိစက္ကာရိ။ ။သဟဇာတဃာဓုနာ၌ဆန္ဒာဓိ
 ပတိဃာဓုနာစသောအားဖြင့်လေးပါးအပြားရှိ၏။ထိုလေးပါးတို့တွင်။ဆ
 န္ဒာဓိပတိဃာဓုနာကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဆန္ဒာဓိပတိဃာဓုနာ၌။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောဆန္ဒာဓိပတိဖြစ်အံ့။လ။ အဓိပတိ၊သဟဇာ
 တ။[၂၂၉x၁]အညမည၊နိဿယ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိတိဏိ။
 ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော ဖိုလ်လေးခုရှိသော ဆန္ဒာဓိပတိ။
 လ။အဓိပတိ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊ဝိပါက၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အ
 ဝိဂတန္တိဒွေ။၏။ ။စိတ္တာဓိပတိ၌။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောစိတ္တာ
 ဓိပတိ။အဓိပတိ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊အာဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊သမ္ပ
 ယုတ္တ၊အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။၏။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သော
 ဖိုလ်စိတ်လေးခုဟုဆိုအပ်သောစိတ္တာဓိပတိ။လ။အဓိပတိ၊သဟဇာတ၊အ
 ညမည၊နိဿယ၊ဝိပါက၊အာဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ
 ဒွေ။၏။ ။ဝိရိယာဓိပတိဃာဓုနာ၌။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောဝိရိယာ
 ဓိပတိ။လ။အဓိပတိ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊ဣန္ဒြိယ၊မဂ္ဂ၊သမ္ပယု

တ္ထ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော၊ ဖိုလ်
လေးခု၌ရှိသောဝိရိယာဓိပတိ။ လ။ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿ
ယ၊ ဝိပါက၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္ဒေ။ ။ ။ ဝိမံသာဓိ
ပတိဃာဓုနာ၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိမံသာဓိပတိ။ လ။ အဓိပတိ၊
ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊
အဝိဂတန္တိန္ဒေ။ ။ ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော
ဝိမံသာဓိပတိ။ လ။ အဓိပတိ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဝိပါ
က၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္ဒေ။ ။ ။ ။ ဃာဓုနာဧေါင်းအ
ဓိပတိ၌ကိုးချက်။ ။ အနန္တရမ္မာကုသလတိက်အတိုင်းဆိုလေ။ ။ အ
နန္တရပစ္စယာသမနန္တရေသတ္တ၊ ဥပနိဿယေသတ္တ၊ အာသေဝနေတိဏိ၊
ကမ္မေဒ္ဓေ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ။ ။ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပနိ
ဿယ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတန္တိသတ္တ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပနိဿယ၊ အာသေဝ
န၊ နတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ၊ န
တ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္ဒေ။ ။ ။ သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။ သဟဇာတမူ
ဟေတုသဘာဝ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဟိတ်ခြောက်ပါး။ သဟ
ဇာတပစ္စယာ ဟေတုယာတိဏိ။ တဆွဲသုံးပစ္စည်းသဘာဝတိဏိချည်း
ပင်။ ။ ဃာဓုနာ၌ အချင်းချင်း အားတပ်သောဝေဒနာကြည်သော အလုံးစုံ
သောပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာသုံးပါး။ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊
သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။ ။ အချင်းချင်းအားတပ်သောဝိ
ပါကပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါးဝိပါကထည့်၊ တိဏိ။ ။ ။ ဃာ
ဓုနာနှစ်ချက်။ ။ အညမည၊ နိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ အလုံး
တူ။ ။ ဥပနိဿယ၌၊ ဥပနိဿယပစ္စယာအာရမ္မဏေတိတ္တာရိ၊ အဓိပတိ
ယာတိတ္တာရိ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေသတ္တ၊ အာသေဝနေတိဏိ၊ က
မ္မေဒ္ဓေ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ။ ။ ဃာဓုနာ၌ အာရမ္မဏာဓိပတိပ
စ္စည်း၊ ဥပနိဿယအာရမ္မဏအဓိပတိတိတ္တာရိ၊ အနန္တရပစ္စည်း၊ ဥပနိဿ
ယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတန္တိသတ္တ၊ အာသေဝနပစ္စည်း၊ အာသေ
ဝနထည့်၊ တိဏိ။ ။ ဝိပါကဆတ္တိသအားတပ်သော ဗလဖြစ်သော
ကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာဥပနိဿယကမ္မန္တိအဋ္ဌ။ ။ ။ မဂ္ဂ၊ နန္တရ
ဖိုလ်အားတပ်သောမဂ်စေတနာ။ ဥပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ကမ္မ၊ န
တ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိန္ဒေ။ ။ ဃာဓုနာငါးချက်။ ။ ဥပနိဿယပြီး၏။ ။ အာ

သေဝနပစ္စယာအနန္တရေတိဏိ၊ သမနန္တရေတိဏိ၊ဥပနိဿယေတိဏိ၊
 နတ္ထိယာတိဏိ၊ဝိဂတေတိဏိ။ ။ဃဇုနာလည်းတချက်သာ။ တိဏိအ
 တူတူပင်။ ။ကမ္မပစ္စယာအနန္တရေဒွေ၊ သမနန္တရေဒွေ၊ သဟဇာတေ
 တိဏိ၊အညမညေတိဏိ၊နိဿယေတိဏိ။[၂၃၀+၁] ဥပနိဿယေအ
 ဌ၊ဝိပါကေတိဏိ၊ အာဟာရေတိဏိ၊ သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ အတ္ထိယာတိ
 ဏိ၊နတ္ထိယာဒွေ၊ ဝိဂတေဒွေ၊ အဝိဂတေတိဏိ။ ။ဝိပါကံဆတ္ထိံသအား
 တင်သောဗလံဝဖြစ်သောကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာ။ကမ္မဥပနိဿယ
 န္တိအဋ္ဌ။ ။မဂ္ဂါနန္တရဗိုလ်အား တင်သောမဂ်စေတနာ။ကမ္မ၊ အနန္တရ၊
 သမနန္တရ၊ ဥပနိဿယ၊နတ္ထိ၊ ဝိဂတန္တိဒွေ။၏။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား
 တင်သောစေတနာ။ကမ္မ၊သဟဇာတ၊ အညမညနိဿယ၊ အာဟာရ၊သ
 မ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သောဝိ
 ပါကံ၌ရှိသောစေတနာကမ္မ၊ သဟဇာတ၊အညမည၊ နိဿယ၊ ဝိပါက၊
 အာဟာရ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။ဝိပါကပစ္စယာဟေ
 တုယာဒွေ၊အဓိပတိယာဒွေ၊သဟဇာတေတိဏိ။လ။ အဝိဂတေတိဏိ။ ။
 ဝိပါက၊သဟဇာတ၊အညမည၊ နိဿယ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိ
 ဏိ၊အာဟာရပစ္စယာအဓိပတိယာတိဏိ၊ သဟဇာတေတိဏိ၊ အညမ
 ညေတိဏိ၊ နိဿယေတိဏိ၊ ကမ္မေတိဏိ၊ဝိပါကေတိဏိ၊ ဣန္ဒြိယေတိ
 ဏိ၊သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊အတ္ထိယာတိဏိ၊အဝိဂတေတိဏိ။ ။သမ္ပယုတ္တခ
 န္ဓာအားတင်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ အာဟာရ၊သဟဇာတ၊ အညမ
 ည၊နိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိတိဏိ။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတင်သောဝိပါကံ၌ ရှိသောနာမ်အာဟာရသုံးပါး။ ဝိပါကထည့်တိ
 ဏိ။ ။သကမ္မဃဇုနာ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောစေတနာ။ ယခင်
 ဃဇုနာတွင်။ကမ္မထည့်၍တိဏိ။ ။သဝိပါက၌လည်း။ ဝိပါကထည့်၍
 တိဏိ။ ။သဣန္ဒြိယဃဇုနာ၌။ ဣန္ဒြိယထည့်၍တိဏိ။ ။ဝိပါကထည့်
 ၍တိဏိ။ ။သာဓိပတိဣန္ဒြိယ၌၊သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောစိတ္တာဓိပ
 တိ။အဓိပတိဣန္ဒြိယထည့်၍တိဏိ။ ။သဝိပါက၌။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား
 တင်သော ဗိုလ်စိတ်လေးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိဒွေ။ ။ပေါင်း
 ခြောက်။ ။အာဟာရပြီး၏။ ။ဣန္ဒြိယ၌၊သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောအ
 မောဟ။ဣန္ဒြိယပစ္စယာဟေတုယာဒွေ။၏။ ။အဓိပတိ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတင်သောစိတ္တ၊ဝိရိယ၊ဝိမံသ၊အဓိပတိယာတိဏိ၊ သဟဇာတ၌၊သ

ဗုဒ္ဓယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝေဒနာကြည်သော နာမ်ဣန္ဒြေချနစ်ပါး။ သဟ
 ဇာတေ တိဏိ၊ အညမညေတိဏိ၊ နိဿယေတိဏိ၊ ဝိပါကေတိဏိ၊
 အာဟာရေတိဏိ၊ ဈာနေတိဏိ၊ မဂ္ဂေတိဏိ၊ သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ အတ္တိယာ
 တိဏိ၊ အဝိဂတေတိဏိ။ ။ ဗုဒ္ဓနာဠိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော
 နာမ်ဣန္ဒြေချနစ်ပါး။ ဣန္ဒြိယ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အ
 တ္တိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ သဝိပါကထည့်၍တိဏိ။ ။ သမဂ္ဂဗုဒ္ဓနာဠိ။ သမ္ပ
 ယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ၊ မဂ္ဂထည့်၍တိ
 ဏိ။ ။ သဝိပါကန္တိ။ ဝိပါကထည့်၍တိဏိ။ ။ (သဈာနချည်းမရသင့်၊
 ကုသလတိက်၌ကား။ ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတရားကိုယ်နှစ်ပါးရသင့်သည်။
 ဤဝေဒနာတိက်၌ကား။ ဝေဒနာတိက်ကိုမရသင့်သောကြောင့်။ သဈာန
 ချည်းမရသင့်ပြီ)။ ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သောဧကဂ္ဂတာဖြစ်အံ့၊
 လ။ [၂၃၁+၁] ဣန္ဒြိယ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယု
 တ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိပါက၌
 ရှိသောဧကဂ္ဂတာဖြစ်အံ့။ ဝိပါကထည့်။ ဧဒ္ဒေ။ ။ သအာဟာရန္တိ။ သမ္ပယု
 တ္တခန္ဓာအားတပ်သော မနိဇ္ဈိဖြစ်အံ့။ ဣန္ဒြိယ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိ
 သယ၊ အာဟာရ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။ သဝိပါကန္တိ။
 ဝိပါကထည့်၍တိဏိ။ ။ သာဝိပတိဣန္ဒြိယန္တိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်
 သောဝိတ္တာဝိပတိဖြစ်အံ့။ ဣန္ဒြိယ၊ အဝိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿ
 ယ၊ အာဟာရ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။ သဝိပါကန္တိ။ ဝိ
 ပါကထည့်၍။ ဧဒ္ဒေ။ ။ သာဝိပတိမဂ္ဂန္တိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော
 ဝိရိယာဝိပတိ။ လ။ ဣန္ဒြိယ၊ အဝိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ မဂ္ဂ၊
 သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။ သဝိပါကန္တိ။ ဝိပါကထည့်၍။ ဧဒ္ဒေ။
 ။ သဟေတုမဂ္ဂန္တိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောအမောဟ။ လ။ ဣန္ဒြိ
 ယ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂ
 တန္တိ။ ဧဒ္ဒေ။ ။ သဝိပါကန္တိလည်း။ ဝိပါကထည့်၍။ ဧဒ္ဒေ။ ။ သဟေတုအ
 ဝိပတိမဂ္ဂန္တိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိမံသာဝိပတိ။ လ။ ဣန္ဒြိယ၊ ဟေ
 တု၊ အဝိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂ
 တန္တိ။ ဧဒ္ဒေ။ ။ သဝိပါကန္တိ။ ဝိပါကထည့်၍။ ဧဒ္ဒေ။ ။ ပေါင်း။ ဗုဒ္ဓနာတဆွဲ
 ခြေချက်။ ။ (အချို့ပါဠိ၌ ကုသလတိက်ကဲ့သို့သဈာနချည်းရှိ၏။ မရှိသင့်
 ထင်သည်)။ ။ ဣန္ဒြိယပြီး၏။ ။ ဈာနန္တိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဈာ

နင်လေးပါး။ ဈာနပစ္စယာသဟဇာတေတိဏိ၊အညမညေတိဏိ၊ နိဿ
 ယေတိဏိ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဧကဂ္ဂတာ။ ဣန္ဒြိယေတိဏိ။ ။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ဝိတက်၊ ဧကဂ္ဂတာ၊မဂ္ဂေတိဏိ၊ သမ္ပယု
 တ္တေတိဏိ၊အတ္ထိယာတိဏိ၊အဝိဂတေတိဏိ။ ။ဃဇနာ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတပ်သောဈာနင်လေးပါး။ဈာန၊သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊
 သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ တိဏိ။၏။ ။သဝိပါက၌ ဝိပါကထည့်၍နွေး။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိတက်၊ဧကဂ္ဂတာ။လ။ဈာန၊ သဟဇာတ၊
 အညမည၊ နိဿယ၊ မဂ္ဂ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။သဝိ
 ပါက၌ဝိပါကထည့်၍နွေး၏။ ။ဣန္ဒြိယမဂ္ဂ၌ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအား တပ်
 သော ဧကဂ္ဂတာဖြစ်အံ့။ ဈာန၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ မဂ္ဂ၊
 သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ တိဏိ။၏။ ။သဝိပါက၌ ဝိပါကထည့်၍
 နွေး၏။ ။ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ချာနုပြီး၏။ ။မဂ္ဂ၌သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတပ်သောအမောဟ၊ဟေတုယာနွေ။ ။သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတပ်
 သောဝိရိယ၊ဝိမံသာဓိပတိ၊ အဓိပတိယံ တိဏိ၊ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအား
 တပ်သောမဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါးသဟဇာတေတိဏိ၊ အညမညေတိ
 ဏိ၊နိဿယေတိဏိ။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ဝိရိယ။ သတိ၊
 ဧကဂ္ဂတာ၊ပညာ။လ။ဣန္ဒြိယေတိဏိ။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော
 ဝိတက်ဧကဂ္ဂတာ ဈာနေတိဏိ၊သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ အတ္ထိယာတိဏိ၊အဝိ
 ဂတေတိဏိ။ ။ဃဇနာ၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော မဂ္ဂင် တရား
 ကိုယ်ကိုးပါး။လ။မဂ္ဂ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊[၂၃၂+၁] သမ္ပ
 ယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။သဝိပါက၌ဝိပါကထည့်၍။နွေး။၏။ ။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောဝိရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ။လ။မဂ္ဂ၊
 သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဣန္ဒြိယ၊သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ
 တိဏိ။ ။သဝိပါက၌ဝိပါကထည့်၍နွေး။ ။သဈာန၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတပ်သောဝိတက်၊ဧကဂ္ဂတာ။လ။မဂ္ဂ၊သဟဇာတ၊ အညမည၊နိဿ
 ယ၊ဈာန၊သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ ။သဝိပါက၌ ဝိပါက
 ထည့်၍။နွေး။ ။သဣန္ဒြိယဈာန၌ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအား တပ်သော ဧကဂ္ဂ
 တာ။လ။မဂ္ဂ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊သမ္ပယုတ္တ၊
 အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ တိဏိ။ သဝိပါက၌ ဝိပါကထည့်။နွေး။ ။သာဓိပတိ
 ဣန္ဒြိယ၌ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ဝိရိယာဓိပတိ။မဂ္ဂ၊အဓိပတိ၊သ

ဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ဣန္ဒြိယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂဟန္တိတိ
 ဟိ။ ။ သဝိပါကထညံ။ ဧဒေ။ ။ သဟေတုဣန္ဒြိယန္တိ သမ္ပယုတ္တ၊ ခန္ဓာ
 အားတင်သော အမောဟ။ မဂ္ဂ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊
 ဣန္ဒြိယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂဟန္တိ ဧဒေ။ ။ သဝိပါကန္တိဝိပါကထညံ
 ဤ။ ဧဒေ။ ။ သဟေတု အဓိပတိမဂ္ဂန္တိ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားတင်သော
 ဝိသံသာဓိပတိ။ သမ္ပယုတ္တ၊ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊
 ဣန္ဒြိယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂဟန္တိ ဧဒေ။ ။ သဝိပါကန္တိဝိပါကထညံ။
 ဧဒေ။ ။ ဗာဠုနာတဆဲလေးချက်။ သမ္ပယုတ္တသည် သဟဇာတ အလိုင်း၊
 အတ္ထိအဝိဂဟတလည်းအတူ။ ။ နတ္ထိဝိဂဟတလည်း အနန္တရအတိုင်း။ ။
 ဗာဠုနာပြီးပြီ။ ။ အနုလုံပြီး၏။ ။

ပစ္စယုဒ္ဓါရန္တိ ပဌမောပဌမဿန္တိ။ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿ
 ယ၊ ကမ္မဗျူလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထိုလေးပစ္စည်းတို့တွင် အာရမ္မ
 ဏဖြင့် အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယဿဗျူသုံး
 ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထို။ တွင်။ အာရမ္မဏမတ္တဖြစ်အံ့ကောက်မြဲ။ ဝိ
 ဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။ သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတာ
 ဓိပတိ၊ အညမည၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာ
 တာဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟ
 ဇာတ၊ အဝိဂဟဗျူတဆဲလေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ ကောက်မြဲ ဝိဘင်း
 ရှုတ်မြဲ။ ။ အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏူပ နိဿယကို ပြပြီး ဖြစ်သော
 ကြောင့်။ ဥပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပ။ ပကတူပ၊ နိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို
 ထုတ်အပ်၏။ ထို။ တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ အနန္တ
 ရ၊ သမနန္တရ၊ အာသေဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂဟ။ ဤခြောက်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။
 ကောက်မြဲဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။ ပကတူပနိဿယဖြင့် ပကတူပနိဿယ၊ ဝိ
 ပါက၊ သုခသဟဂုတ်ဝိပါကအား တင်သော ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ။
 ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ ကောက်မြဲဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။ သဟဇာ
 တဖြင့်သဟဇာတကမ္မ။ ဥပနိဿယဖြင့်ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မကိုပြ
 ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့်ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မကိုပြအပ်၏။ ။
 ပဌမောဒုတိယဿန္တိအာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်
 အပ်၏။ ။ ထို။ တွင်။ အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တတပစ္စည်းကို ပြအပ်
 ၏။ ။ ဥပနိဿယဖြင့်ပကတူပနိဿယ၊ ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ဤနှစ်

ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့် ဗလဝနာနာက္ခိက ကမ္မကိုပြ
 ပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ကမ္မဖြင့်ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခိက ကမ္မတပစ္စည်းကိုပြ
 အပ်၏။ ။ပဌမောတတိယသသ္မိ အာရမ္မဏပစ္စယေနပစ္စယော။ ဥပနိ
 သယယပစ္စယေနပစ္စယော။ [၂၃၃+၁] ကမ္မပစ္စယေနပစ္စယော။ ဟူသော
 ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ထို။တွင်။အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရ
 မ္မဏာဓိပတိ၊အာရမ္မဏူပနိဿယဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။အာ
 ရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏူပ နိဿယကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ဥပနိဿယ
 ဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။
 ထို။တွင်။အနန္တရူပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊
 နတ္ထိ၊ဝိဂတ ဤငါးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ပကတူပနိဿယဖြင့်။ ပကတူပနိ
 သယ၊ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါက်အားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခိက
 ကံ့ဒွဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိ
 ပါက်အားတပ်သောဗလဝနာနာက္ခိကကမ္မကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊
 ကမ္မဖြင့်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကမ္မဝိပါက်အား တပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခိ
 ကကမ္မတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဒုတိယော ဒုတိယသသ္မိ။ အာရမ္မ
 ဏ၊သ၊အာဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ ဤလေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ထို
 လေးပစ္စည်းတို့တွင်အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။
 သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတမတ္တ၊ဟေတုသဟဇာတာဓိပတိ၊အညမည၊
 နိဿယ၊ သဟဇာတ၊ ကမ္မ၊ဝိပါက၊ သဟဇာတာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ဈာန၊
 မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတ ဤတဆဲ့လေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိ
 သယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်
 ၏။ ။ထို။တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊အနန္တရ၊ သ
 မနန္တရ၊အာသေဝန၊နတ္ထိ၊ဝိဂတ ဤခြောက်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပက
 တူပနိဿယဖြင့်ပကတူပနိဿယ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယ၊ဝိညာဉ်အား
 တပ်သောဗလဝနာနာက္ခိကကမ္မ၊ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟ
 ဇာတဖြင့်သဟဇာတကမ္မ၊ဥပနိဿယဖြင့် ဝိပါက်အားတပ်သောဗလဝ
 နာနာက္ခိကကမ္မကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့်ဝိပါက်အားတပ်
 သောဒုဗ္ဗလနာနာက္ခိက ကမ္မပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဒုတိယောပဌမ
 သသ္မိအာရမ္မဏ၊ဥပနိဿယဤပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။တွင်။အာ
 ရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တတပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့် ပ

ကတူပနိဿယတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။တတိယောတတိယသန္တံ။ အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မဗျူသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဗျူသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပကတူပနိဿယဖြင့်။ ပကတူပနိဿယ၊ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ခုအားတင်သောဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ဤပစ္စည်းကိုရအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့် ဗလဝနာနာက္ခဏိက၊ ကမ္မကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့်အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ခုအား တင်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။တတိယောတတိယသန္တံ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတဥပနိဿယ၊ ကမ္မဗျူလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယဗျူသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမတ္တ။ လ။ အဝိဂတဗျူတဆဲ့လေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏူပနိဿယကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်ဥပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ။ ပကတူပနိဿယဗျူနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အာသေဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဗျူခြောက်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပကတူပနိဿယဖြင့်။ ပကတူပနိဿယ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါက်အားတင်သောဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတကမ္မ၊ ဥပနိဿယဖြင့်ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မကိုပြပြီး ဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကာမဝိပါက်အား။ ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ဤတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသန္တံ။ အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မဗျူသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အာရမ္မဏဖြင့်။ အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ။ ဗျူသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။အာရမ္မဏဖြင့်။ အာရမ္မဏူပနိဿယကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ဥပနိဿယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ။ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။ထို။ တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ အဝိဂတဗျူ ငါးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ပကတူပနိဿယဖြင့်။ ပကတူပနိဿယ

သုခသဟဂုတ်ဝိပါက်အား တပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ ဤနှစ်
 ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့်။ ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မကိုပြ
 ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့်သုခသဟဂုတ်ကာမဝိပါက်အား တပ်သော
 ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။တတိယောဒုတိယ
 သမ္ဘိအာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မဤပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။အာရ
 မ္မဏ်ဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့်။ အ
 နန္ဒရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထို
 တွင်။ အနန္တရူပနိဿယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊
 ဝိဂတဤငါးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ပကတူပနိဿယဖြင့်။ ပကတူပ နိ
 သယ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်အားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏိ
 က ကမ္မဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယဖြင့်။ ဗလဝနာနာက္ခဏိ
 က ကမ္မကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ကမ္မဖြင့် ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်
 အားတပ်သောဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မ ဤတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပ
 စ္စယဒ္ဓါရပြီး၏။ ။

အနုဇ္ဈိကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌။ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်
 မူ၏။ ထို။ ဦးတုံသော်လည်းသုန္ဒ၊ ကေမူလာဒိအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ။
 ထိုတွင်။ သုန္ဒသင်္ချာဝါရကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုသုန္ဒ သင်္ချာဝါရ
 ၌တုံသည်လည်း။ နဟေတုပစ္စည်း၏-သုန္ဒသင်္ချာဝါရကိုရှေးဦးစွာဟော
 တော်မူ၏။ ထိုနဟေတုပစ္စည်း၏သုန္ဒသင်္ချာဝါရ၌ဧးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်
 မနောဓာတ်သုံးခုကြည့်သောကာမစိတ်လေးဆဲ့တခု အဘိညာဉ်ဧးအား
 တပ်သော သုခသဟဂုတ် ခြောက်ဆဲ့သုံးခု ဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ
 ပစ္စည်း။ ဟိတ်ခြောက်ခုမှတစ်ပါးသဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရူပ။ ပကတူပ
 နိဿယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း ဤတရားတို့သည်နဟေတု
 ပစ္စည်းတပ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ။ထိုကြောင့်ထိုတရားတို့ကို။ ဤပစ္စ
 နိက်၌နဟေတုယာနဝဟု သင်္ချာတင်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။နာရမ္မဏ
 သုန္ဒ၌အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရူပ ပကတူပနိဿယပ
 စ္စည်း။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း ဤပစ္စည်းသုံးပါးတို့သည်။ လ။ နာရမ္မ
 ဇာနဝ။ ။နာဓိပတိသုန္ဒ၌ အလေးအမြတ်မပြုတတ်သော ဧးပဉ္စ
 ဝိညာဉ်တဆယ် မနောဓာတ်သုံးခုကြည့်သော ကာမစိတ်လေးဆဲ့တခုအ
 ဘိညာဉ်ဧးအား တပ်သော သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့သုံးခုဟုဆိုအပ်

သောအာရမ္မဏပစ္စည်း။ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းမှတစ်ပါး သဟဇာတ
ပစ္စည်း။ အနန္တရူပ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း
ဤပစ္စည်းတရားလေးပါးတို့သည်။ လ။ နာဓိပတိယာနဝ။ ။ နာနန္တရသုဒ္ဓ
န္တ ပစ္စယုဒ္ဓါရလေးပစ္စည်းတွင်။ အနန္တရူပကိုချမှတ်နဝ။ နသမနန္တရေနဝ။ ။
နသဟဇာတသုဒ္ဓန္တ။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အနန္တရူပပကတူပ
နိဿယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ နသဟဇာတောနဝ။ ဇီ။ ။ နအ
ညမညေနဝ။ နနိဿယောနဝ။ ။ နဥပနိဿယသုဒ္ဓန္တ။ အလေးအမြတ်မပြု
အင်္ဂလောအာရမ္မဏပစ္စည်း။ အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ ဒုဗ္ဗလနာ
နာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ နဥပနိဿယောနဝ။ ဇီ။ နပုရေဇာတောနဝ။ နပစ္ဆာ
ဇာတောနဝ။ နာသေဝနေနဝ။ ။ နကမ္မန္တအလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း
ပေတနာမှတစ်ပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မမှတစ်ပါး
အနန္တရူပပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ နဝ။ ဇီ။ ။ နဝိပါကောနဝ။ နအာဟာ
ရန္တ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ နာမ်အာဟာရသုံးပါးမှတစ်ပါး သဟ
ဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရူပ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပ
စ္စည်း။ နအာဟာရေနဝ။ ။ နန္တရိယောနဝ။ နဗျာနေနဝ။ နမဂ္ဂေနဝ။ နသမ္ပ
ယုတ္တေနဝ။ နဝိပ္ပယုတ္တေနဝ။ နောအတ္ထိယာနဝ။ နောနတ္ထိယာနဝ။ နောဝိဂ
တောနဝ။ နောအဝိဂတောနဝ။ ဇီ။ ။ သုဋ္ဌပြီးဒ္ဓိ။ ။ ကေမုလသမိန္ဒ သုဒ္ဓကံမြို့
၍ဟောလေ။ လွယ်ပြီ။ ။ ပစ္စုနိကံပြီပြီ။ ။

ပစ္စုနိကံကိုဟောတော်မူသည်၏ခြားမဲ့၌ အနုဇောမပစ္စုနိကံကို ဟော
တော်မူ၏။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဟောတုပစ္စ
ယာနာရဋ္ဌကောတိဏိ။ ။ ဝိမံသဓိပတိမှတစ်ပါး ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဟောတု
ပစ္စယာနာဓိပတိ ယာတိဏိ။ နအနန္တရေတိဏိ။ နသမနန္တရေတိဏိ။ န
ဥပနိဿယေတိဏိ။ [၂၃၄ x ၁] နပုရေဇာတေတိဏိ။ နပစ္ဆာဇာတေတိ
ဏိ။ နာသေဝနေတိဏိ။ နကမ္မန္တတိဏိ။ နဝိပါကောတိဏိ။ နအာဟာရေတိ
ဏိ။ ။ နန္တရိယန္တိအမေဗဟမှတစ်ပါး ယေတုပစ္စည်း။ နန္တရိယာတိဏိ။
နဗျာနေတိဏိ။ နမဂ္ဂေတိဏိ။ နသမ္ပယုတ္တတိဏိ။ နောနတ္ထိယာတိဏိ။ ။
ဟောတု သဟဇာတ အညမည။ နိဿယသမ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ၊ အဝိဂတန္တိ
နာရဋ္ဌကော တိဏိ။ နာဓိပတိယာတိဏိ။ လ။ နောဝိဂတေတိဏိ။ ထု
သလဝိကံလုဒ္ဓိ၍ ဟောလေ။ ။ အာရမ္မဏပစ္စယာ နဟောတုယာ နာ
နာဓိပတိယာ နဝ။ လ။ နောဝိဂတေ နဝ။ ။ အာရမ္မဏအဓိပတိ ဥ

ပနိဿယန္တိ နဟေတုယာစက္ကာရိ၊နာနန္တရေစက္ကာရိ၊ နောဝိဂတေစက္ကာရိ၊အဓိပတိပစ္စယာနဟေတုယာပဉ္စ၊နာရမ္ပဇ္ဇေတိဏိ၊နာနန္တရေပဉ္စ၊နသမနန္တရေပဉ္စ။သဟဇာတေစက္ကာရိ၊နအညမညေစက္ကာရိ၊ နနိဿယေစက္ကာရိ၊ဥပနိဿယေတိဏိ၊နပုဓရဇာတေပဉ္စ၊နပစ္ဆိမဇာတေပဉ္စ၊နာသေဝနေပဉ္စ၊နကဓမ္မပဉ္စ၊နဝိပါကေပဉ္စ၊နအာဟာရေပဉ္စ၊ နဗ္ဗုဒ္ဓိယေပဉ္စ၊နဗျာနေပဉ္စ၊နမဂ္ဂပဉ္စ၊နသမ္ပယုတ္တေစက္ကာရိ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊နောအတ္ထိယာစက္ကာရိ၊နောနတ္ထိယာပဉ္စ၊နောဝိဂတေပဉ္စ၊နောအဝိဂတေစက္ကာရိ၊အဓိပတိအာရမ္မဏာဥပနိဿယန္တိ နဟေတုယာစက္ကာရိ။လ။ နောအဝိဂတေစက္ကာရိ။

။အဓိပတိ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာတိဏိ။လ။နောဝိဂတေတိဏိ၊ဆန္ဒာဓိပတိဆို၊ ဝိတ္တ၊ဝိရိယ၊ဝိမံသာဓိပတိတို့မှာလည်း။နည်းတူဟောလေ။

။အနန္တရပစ္စယာနဟေတုယာသတ္တ။လ။နောအဝိဂတေသတ္တ။

။ဃာဓုနာသုံးချက်။

။သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ သဟဇာတပစ္စယာ နဟေတုယာတိဏိ၊နာရမ္ပဇ္ဇေတိဏိ။လ။နောဝိဂတေတိဏိ။

။ဃာဓုနာနှစ်ချက်တိဏိချည်း။

။အညမညနိဿယလည်း နည်းတူ။

။ဥပနိဿယပစ္စယာနဟေတုယာနဝ။လ။နောဝိဂတေနဝ။

။ဥပနိဿယဃာဓုနာငါးချက်၊ကုသလတိက်ကို ဖြို၍ဟောလေ။

။အာသေဝနုပ္ပာတချက်။

။ကမ္မပစ္စယာနဟေတုယာအဋ္ဌ၊ နအာရမ္မဏေအဋ္ဌ။လ။ နောအဝိဂတေအဋ္ဌ။

။ကမ္မပနိဿယန္တိ နဟေတုယာအဋ္ဌ။လ။နောဝိဂတေအဋ္ဌ၊ကမ္မေအဋ္ဌ၊အနန္တရေ။သ။ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာဇ္ဇေ။လ။နောဝိဂတေဇ္ဇေ။

။သဟဇာတမှာ နှစ်ချက်ပြီး၏။

။ဤနည်းကိုဖြို၍ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌။ အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။လ။

။အနုလောမပစ္စနိက်ပြီး၏။

နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ၊ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတည်း။

။အဓိပတိယာပဉ္စ၊အလုံးစုံသောအာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်း။ ဝိမံသာဓိပတိမှတစ်ပါး သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းတည်း။

။အနန္တရသတ္တ၊သမနန္တရေသတ္တ။

။သဟဇာတေတိဏိ။ ဟေတုပစ္စည်းမှတစ်ပါးသဟဇာတပစ္စည်းတည်း။

။အညမညတိဏိ၊ ဥပနိဿယေနဝ၊ အာသေဝနေတိဏိ၊ကမ္မေအဋ္ဌ၊ ဝိပါကေတိဏိ၊ အာဟာရေတိဏိ၊ ဗုဒ္ဓိယေတိဏိ။

။အဟေတုမှတစ်ပါးဗုဒ္ဓိယပစ္စည်းတည်း။

။ဗျာနေတိဏိ၊မဂ္ဂတိဏိ၊အမောဟမှတစ်ပါးမဂ္ဂပစ္စည်းတည်း။

။သမ္ပယုတ္တတိဏိ၊ အ

တ္ထိယာတိဏိ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေတိဏိ။ ။ နဟေ
 တုနာရမ္ပဏပစ္စယာဓိပတိယာတိဏိ၊ ဝိမံသာဓိပတိမှတပါးသဟဇာဘာ
 ဓိပတိပစ္စည်းတည်း။ ။ အနန္တရေသတ္တ၊ လ။ အဝိဂတေတိဏိ။ ။ န
 ဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္ပဏပစ္စယာ၊ နာဓိပတိပစ္စယာ၊ နအနန္တရပစ္စယာ၊ န
 သမနန္တရပစ္စယာ၊ သဟဇာတေတိဏိ၊ အညမညေတိဏိ၊ နိဿယေတိ
 ဏိ၊ ဥပနိဿယေနဝ၊ ကမ္မေအဋ္ဌ၊ ဝိပါကေတိဏိ၊ အတ္ထိယာတိဏိ၊ အဝိ
 ဂတေတိဏိ။ ။ နဟေတုပစ္စယာ။ လ။ နဥပနိဿယပစ္စယာ၊ နပုရေဇာ
 တပစ္စယာ။ လ။ နောအဝိဂတပစ္စယာ။ ကမ္မေအဋ္ဌ။ ။ နဟေတုမူလကံနိဋ္ဌိ
 တံ။ ။ နာရမ္ပဏမူ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းကိုမှီ၍ ဟောလေ။ ။
 ပစ္စနိယာနုလောမပြီး၏။ ။

ဝေဒနာတိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန၊ ဝိပါကတ္ထိက။

ဝေဒနာတိက်ကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိပါကတိက်ကို
 ဟောတော်မူ၏။ ထိုဝိပါကတိက်၌တုံသည်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်
 ကိုဝေဒနာတိက်ကဲ့သို့ဆိုလေ။ ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌။ ပဝတ္ထိအခါ [၂၃၅ + ၉] ဝိ
 ပါကောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သဟိတ်ဝိပါကဧကဝိသ။ စေတ
 သိက်အဋ္ဌတိံသ၊ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ်ဝိ
 ပါကဧကဝိသစေတသိက်အဋ္ဌတိံသအစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တ
 ရားရ၏။ ။ ဟေတုပစ္စယာဟိတ်ပါဌ်၏အရက ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်
 သောသဟိတ်ဝိပါကဧကဝိသမိတ္တက္ခဏတရတရ၌ ရှိသော နှိမိတ်ဖြစ်
 အံ့အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်း တရားတို့
 ၏ဟေတုသတ္တိရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေသ
 တ္တရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ လ။ ရ၏။ ။ ဟိတ်ပါဌ်ကားကောက်မြဲ။ ။ ပဋ္ဌ
 မေနတဘိယံ၌ပဝတ္ထိအခါကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါ
 အဂ္ဂပဝိပါကလေးခု။ ရဟန္တာတို့ရုတ်ကြဉ်သော သဟိတ်ဝိပါကသတ္တရ
 သ။ စေ။ အဋ္ဌတိံသ၊ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောမိတ္တဇရုပ်
 ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာ

ရပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သောကုက္ကရာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် တရား၏။ ပဌမေနပဌမတတိယံ၌ က
 တ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခုရဟန္တာ
 တို့ရတိကြဉ်သော သဟိတ်ဝိပါက်သတ္တရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အဓိတ်အ
 ဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။ လ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်။
 လ။ ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါသဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသ။ လ။ အဓိတ်
 အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကုက္ကရာရုပ်။ လ။ ၏။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ ကတ္တားကား။
 ကုသိုလ်ကေဝီသ။ အကုသိုလ်ဋ္ဌိဒသ။ စေ။ ဇွေးပညာသ။ လ။ မောဟမူဇွေး၌
 မောဟကြဉ်သောစေတသိက်ဇွေးပညာသ။ အဓိတ်အဓိတ်။ လ။ ၏။ ဒုတိ
 ယေနတတိယံ။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ။ ဈေးနည်းကို၌၍ ကေဝံ။ ။
 တတိယေန တတိယံ၌ ကတ္တားကား။ သဟိတ် ကြိယာ သတ္တရသ။ စေ။
 ပဉ္စတိံသ။ လ။ အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ရုပ်
 သင်္ကေသုက္ကရာကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်
 လေးခုရဟန္တာတို့ ရတိကြဉ်သောကုသိုလ်အကုသိုလ် သဟိတ်ဝိပါက်
 သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်
 စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသတို့နှင့်ယထာ
 ရဟအတုဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်
 သော ဘုတ်နှင့်တကွသော သဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါသဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မ
 ဇဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။ ။ တတိယေနပဌမံ၌ [၂၃၆+၃]ဝိပါ
 ကောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သော သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။
 အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ တတိယေနပဌမတတိယံ၌
 ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သောသဟိတ်ပဉ္စ
 ဝေါကာရပဋိသန္ဓေ တေရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခ
 န္ဓာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ကုက္ကရာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ တတိ
 ယသုံးချက်။ ။ ပဌမတတိယေနပဌမံ၌ ကတ္တားကား။ သဟိတ်ပဉ္စဝေါ
 ကာရပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယ
 ဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စ
 တိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ပဉ္စ။ ၏။ ။ ပဌမတတိယေန တတိယံ၌
 လွယ်ပြီ။ ပဉ္စဝေါ ကာရတုံ၌ကား။ ပဌမတတိယေန ပဌမတတိယံ၌

ကတ္တားကား။ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စဟိံ သ။ အ
 စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောသဟိတ်ပဉ္စဝေါကာ
 ရပဋိသန္ဓေတေရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံ သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ယိနာမက္ခ
 န္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋ္ဌတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ သုံး
 ချက်။ ။ ဒုတိယတတိယေန တတိယံတချက်။ ကုသလတိက် အတိုင်း
 ကောက်။ ။ တဆွဲသုံးချက်။ အာရမ္မဏ၌ပဌမေနပဌမံ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ
 တတိယေနတတိယံ။ ။ တတိယေနပဌမံ၌ ပဋိသန္ဓေအခါပာဒယဝတ္ထု။
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေပန္နရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံ သ။ အစိတ်
 အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ တတိယနှစ်ချက်။ ပဌမတတိယေန
 ပဌမံ၌ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေပန္နရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံ သ။ အ
 စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသ
 န္ဓေပန္နရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံ သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
 ၏။ ။ အာရမ္မဏငါးချက်ပြီး၏။ ။ အဓိပတိ၌။ ပဌမေနပဌမံ၌ ကတ္တား
 ကား။ ဖိုလ်စိတ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္တိံ သ။ လ။ အဓိပတိတရား ကိုယ်ကြည့်သော
 ဖိုလ်စိတ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္တိံ သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ လ။ ။ ပဌမေန
 တတိယံ၌။ [၂၃၇ + ၁] နေဝိပါကနိပါကဓမ္မဓမ္မာဟူသော ကတ္တား
 ကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံ၌ဖြစ်သောအခါဖိုလ်စိတ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္တိံ သ။ အ
 စိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသမိပတိစိတ္တဇရုပ်။ လ။ ။ ။
 ပဌမေနပဌမတတိယံ၌ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံ၌ ဖြစ်သောအခါ
 ဖိုလ်စိတ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္တိံ သ။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာသမိပတိ
 စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ ကတ္တားကား။ အဓိ
 ပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူဒေါသမူ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ဇ
 ကန်ရသောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ မဂ်လေးခု။ ဝိစိကိန္နာကြည့်သော
 စေတသိက်ဧကပညာသ။ လ။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော။ လ။ အ
 စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေန ဒုတိယတတိ
 ယံ၌ပဉ္စဝေါကာရသံ၌ ဖြစ်သောအခါ နာမက္ခန္ဓာသမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကို
 ကောက်။ ။ တတိယေန တတိယံ၌ကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရ
 သောအခါ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ဇကန်ရသောမဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ကိုးခု။
 စေ။ ပဉ္စတိံ သ။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမ
 က္ခန္ဓာသမိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ ရုပ်သက်သက်၌ က

တ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ။ သာမိပတိကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်။မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တကွသောသာမိပတိစိတ္တဇရုပ်စန့်ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမတတိယေန တတိယံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖိုလ်လေးခု။စေ။ ဆတ္တိံ သ။လ။ သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်စန့်ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေနတတိယေနတတိယံ၌။ နာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောသာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။အမိပတိကိုးချက်ပြီး၏။ ။အနန္တရ၊သမနန္တရ၊အာရမ္မဏအတိုင်းငါးချက်။ ။သဟဇာတံ၌။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ပဌမတတိယသုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယတချက်။ ။ပေါင်းတဆဲ့သုံးချက်။ ။နာမက္ခန္ဓာရုပ်ကုန်အောင်ကောက်။ ။အညမညပဌမေနပဌမံ၌။ နာမက္ခန္ဓာချည်း။ ။ပဌမေနတတိယံ၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမေနပဌမတတိယံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေပန္နရသ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယတချက်။ ။တတိယေနတတိယံ။ တတိယေနပဌမံ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ [၂၃၈+၁] ဝိပါကောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေကိုကောက်။ ။ပဌမတတိယေနပဌမံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ။နာမက္ခန္ဓာ၊ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေကိုကောက်။ ။ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။အညမညပြီး၏။ ။နိဿယလည်းသဟဇာတအတိုင်း။ ။ဥပနိဿယလည်းအာရမ္မဏအတိုင်း။ ။

ပုရေဇာတ၌ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စယာထည့်၍ပဋိသန္ဓေကိုချ။ ။အသေဝနန္တဒုတိယေနဒုတိယံ။တတိယေနတတိယံနှစ်ချက်။ ။ကမ္မပစ္စည်းတဆဲ့သုံး။ ။ဝိပါကပစ္စည်း၌ပဌမသုံးချက်။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ပဌမတတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ အကြွင်းလွယ်ပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။

ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ သန္ဓိဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ထိုသန္ဓိဝါရ၌တုံသော်လည်း။သုဒ္ဓသန္ဓိဝါရ၊ ဒုကာဒသန္ဓိဝါရအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သုဒ္ဓသန္ဓိဝါရကိုရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။လ။ဟေတုသုဒ္ဓသန္ဓိဝါရ၌မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တဇ

ရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဤတရားတို့သည် ဟောတုပစ္စည်း၏ပစ္စ
ယုပ္ပန္နဓမ္မဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။လ။ဟောတုယသတေရသ။ ။တရား
ကိုယ်အရဟံကုသလတိက်အတိုင်း။ ။အာရမ္မဏေပဉ္စ၊ အဓိပတိယာ
နဝ၊ အနန္တရေပဉ္စ၊ သမနန္တရေပဉ္စ၊ သဟဇာတေရေသ၊ အညမညေ
သတ္တ၊ နိဿယေတေရသ၊ ဥပနိဿယေပဉ္စ၊ ပုရေဇာတေတိဏိ၊ အာသေ
ဝနေဒ္ဒေ၊ ကမ္မေတေရသ၊ ဝိပါကေနဝ၊ အာဟာရေတေရသ၊ ဣန္ဒြိယေ
တေရသ၊ ဈာနေတေရသ၊ မဂ္ဂေတေရသ၊ သမ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေကေ
ရသ။ အတ္ထိယာတေရသ။ နတ္ထိယာပဉ္စ၊ ဝိဂတေပဉ္စ၊ အဝိဂတေတေရံသ။ ။
ဟောတုမူအာရမ္မဏဒုကဋ္ဌိ မောဟမူဒ္ဒေန္တိ မောဟ။ အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသ
န္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါးဤတရားတို့သည်အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဗစ္စယုပ္ပန္နဓ
မ္မ၊လ။နဟောတုပစ္စယာအာရမ္မဏေပဉ္စ၊၏။ ။သဟိတ်ဝိတ္တဇရုပ်။ပဋိသန္ဓေ
ကမ္မဇရုပ်။ အာရမ္မဏတွန်း။ ဟောတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏေပဉ္စ၊၏။ ။အ
ဟိတ်ဝိတ္တဇရုပ်၊အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ဗါဟိရရုပ် အာဟာရဇရုပ်၊
ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်နဟောတုပစ္စယာန
အာရမ္မဏတိဏိ၊ပဌမေနတတိယံ။ တတိယေနတတိယံ။ ပဌမတတိ
ယေနတတိယံ။ ။မောဟမူဒ္ဒေန္တိမောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသ
န္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။အနုလုံ၌။ဟောတုပစ္စယာအာရမ္မဏေပဉ္စ၊လ။ အဝိ
ဂတေ[၂၃၉x၁] တေရသ၊၏။ ။တရားကိုယ်ပစ္စည်းတွန်းမှ ကုသလ
တိက်အတိုင်း။ တိက်ပုန်၏အရသို့လိုက်၍ သင်္ချာသာ ထူးသည်ကို နှလုံး
သွင်း၍ဟောလေ။ ။အနုလုံပြီးပြီ။ ။

အနုလုံကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌။ ပစ္စနိက်ကိုဟောတော်မူ
၏။ ။ဝိပါကံဓမ္မပဋိစ္စဝိပါကောဓမ္မောလ။ နဟောတု။ပစ္စယာ။ ကတ္တား
ကား။အဟိတ်ဝိပါကံပန္နရသ။လ။ရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါအဟိတ်ပဋိသ
န္ဓေနှစ်ခု။လ။ရ၏။ ။ပဌမေနတတိယံ၌ ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ ဒွေ
ပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ့် ကြဉ်သော အဟိတ်ဝိပါကံငါးခု။ ဆန္ဒဝိရိယကြဉ်
သောအညသမာန်း ကောဒသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်
သောဝိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ
နှစ်ခု။ဆန္ဒဝိတိဝိရိယကြဉ်သောအညသမာန်းတဆယ့်။ အစိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကုက္ကရာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ပဌမေနပဌမ
တတိယံ၌နာမက္ခန္ဓာရှင်ရုပ်ကိုကောက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ဝိစိကိစ္ဆာ

သဟဂုဏ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုဏ် မောဟာကိုကောက်။ ။တတိယေနတတိယံ
၌။ ပဝတ္ထိအခါ အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ၊ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအင်သောရုပ်
သက်သက်၌အဟိတ်ရုပ်ကို ကောက်။ ။တတိယေနပဌမံ၊ တတိယေန
ပဌမတတိယံ၊အဟိတ်ကိုကောက်။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ပဌမတ
တိယံသုံးချက်။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေအခါကောက်။လ။ ဝိဘင်္ဂဝါရ ပြီး
၏။ ။သင်္ချာဝါရ၌[၂၄၃+၂၀]နဟောတုယာဒဿ။ ပဌမေနပဌမံ၊ ပဌ
မေနတတိယံ၊ပဌမေနပဌမတတိယံ။ ဒုတိယေန ဒုတိယံ၊ တတိယေနတ
တိယံ၊တတိယေနပဌမံ၊တတိယေနပဌမတတိယံ၊ ပဌမတတိယေနပဌမံ၊
ပဌမတတိယေနတတိယံ၊ပဌမတတိယေန ပဌမတတိယံ။ ။ပေါင်းဆယ်
ချက်။ ။နာရမ္မဏေပဉ္စ၊ပဌမေနတတိယံ၊ဒုတိယေနတတိယံ၊ တတိယ
ေနတတိယံ။ ။ပဌမတတိယေနတတိယံ၊ ဒုတိယ တတိယေနတတိယံ၊
ဤငါးချက်။ ။နာမိပတိယာတေရဿ။ ပဌမေနပဌမံ အစ ဂှိသညံ
တည်း။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား။ ဖိုလ်သေးချ အစိတ်အပေါင်းနာ
မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အမိပတိတရားကိုယ်လောကီဝိပါကဗာတ္ထိံသ။
စေတသိက်ပဉ္စတံသ။အစိတ်စိတ်။လ။ရ၏။ ။ဤနည်းကိုဖြုတ်နိရာမိပတိ
တရားကိုလုံးလုံးသွင်း၍ ကောက်လေ။ ။နာနန္တရေပဉ္စ၊ န သမနန္တရေ
ပဉ္စ၊နအညမညေပဉ္စ၊နဥပနိဿယေပဉ္စ။ ။နပုရေဇာတေဒ္ဓါဒဿ။တေရ
သထွက်မြဲတွင်။ ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ။ဤတချက်ကျသည်။ ။နပ
စ္ဆာဇာတေတေရဿ။ [၂၄၄+၁] နအာသေဝနေတေရဿ၊ နကမ္မေဒ္ဓေ၊
ဒုတိယေနဒုတိယံ၊တတိယေနတတိယံဤနှစ်ချက်။ ။နဝိပါကေပဉ္စ။ ဒု
တိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ဒုတိယ တတိယ တချက်။ ပေါင်းငါး
ချက်။ ။နအာဟာရေဧကံ။ ။နဣန္ဒြိယေဧကံ။ ။နဈာနေဒ္ဓေ၊ ပဌမ
ေနပဌမံ။ ။တတိယေနတတိယံနှစ်ချက်။ ။နမဂ္ဂေနဝ။ ပဌမသုံးချက်။
တတိယသုံးချက်။ ပဌမတတိယသုံးချက်။ ပေါင်း ကိုးချက်။ ။နသမ္ပ
ယုတ္တေမဉ္စ၊နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ပဌမေနပဌမံ၊ဒုတိယေနဒုတိယံ၊တတိယ
ေနတတိယံ။ ။နောနတ္ထိယာပဉ္စ။ ။နောဝိဂတေပဉ္စ။ ။(ကုသလဝိက်
ကဲ့သို့ဟောလေ)။ ။ပစ္စနိက်ပြီး၏။

ဟောတုပစ္စယာနအာရမ္မဏေပဉ္စ၊ နာမိပတိယာတေရဿ၊နာနန္တရေ
ပဉ္စ၊နသမနန္တရေပဉ္စ၊နအညမညေပဉ္စ၊ နဥပနိဿယေပဉ္စ၊ နပုရေဇာတေ
ဒ္ဓါဒဿ၊နပစ္ဆာဇာတေတေရဿ၊နအာသေဝနေတေရဿ၊ နကမ္မေဒ္ဓေ၊ နဝိ

ပါကေပဉ္စ၊ နိပ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ နောနတ္ထိယာပဉ္စ၊ နောဝိဂဟေပဉ္စ၊ ဤနည်း
ကိုဖြို၍ကောက်လေ။ ။ အနုလောမပစ္စနိက်ပြီး၏။

နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေပဉ္စ၊ အနန္တရေပဉ္စ၊ သမနန္တရေပဉ္စ၊ သဟ
ဇာတေဒသ၊ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယတချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပုဌမ'တတိ
ယသုံးချက်။ ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ အညမညေသတ္တ၊ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယ
တချက်။ တတိယနှစ်ချက်။ ပဌမတတိယတချက်။ ။ နိဿယေဒသ၊ ဥပ
နိဿယေပဉ္စ၊ ပုရေဇာတေတိဏိ၊ အာသေဝနေဒ္ဒေ၊ ကမ္မေဒသ၊ ဝိပါကေန
ဝ၊ အာဟာရေဒသ၊ ဣန္ဒြိယေဒသ၊ ဈာနေဒသ၊ မဂ္ဂေကံ၊ သမ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊
နိပ္ပယုတ္တေဒသ၊ အတ္ထိယာဒသ၊ နတ္ထိယာပဉ္စ၊ ဝိဂဟေပဉ္စ၊ အဝိဂဟေဒ
သ။ ။ နောက်ကနည်းကိုဖြို၍ ပစ္စနိယာနုလောမကိုဟောလေ။ ။ ပဋိစ္စ
ဝါရပြီးပြီ။ ။

သဟဇာတဝါရလည်းပဋိစ္စဝါရနှင့်တူပြီ။ ။ ပစ္စယဝါရ၌ ပဌမသုံး
ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ တတိယေနတတိယံ၌ ပဝတ္တိအ
ခါ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းဝတ္ထုကံနေရာ၌ ကတ္တားကား။ ဝုဋ္ဌောမနောဒ္ဒါရာဝ
ဇ္ဇန်းအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု။ 'မရ
ဏာသန္တအခါ ရုတိဗိတ်၌ပြန်၍ရေသော် တဆဲ့ ခုနစ်ချက်မြောက်သော
စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော
ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော သဟိတ်ကြိယာ
သတ္တရသ။ စေ။ ပဉ္စတိ'သအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။ တတိယေနပဌမံ၌ ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အ
တူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါ
ကာရတုံ၌ဖြစ်သော အရူပဝိပါက်လေးခုကြည်သော သဟိတ်ဝိပါက်သတ္တ
ရသစေတသိက်အဋ္ဌတိ'သအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။ တတိယေနဒုတိယံကောက်ပြီ။ ။ တတိယေန ပဌမ တတိယံ
၌ပဝတ္တိအခါ [၂၄၆+၈] ဝိပါကောစ၊ နေဝိပါကံ နိဝိပါကမ္မေဓမ္မောစ
ဓမ္မာဟူသောကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်
အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စ
ဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခုကြည်သော သဟိတ်ဝိ
ပါက်သတ္တရသ။ စေ။ အဋ္ဌတိ'သ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ ထို နာမက္ခ

နာပြုအပ်သောမဟာဘုတ်ကို သဟဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောစိတ္တဇ
ရုပ်၏။ပဋိသန္ဓေအခါပဋိစ္စဝါရအတိုင်းကောက်။ ။တတိယေနုဒုတိယ
တတိယံလည်းကောက်ပြီ။ ။တတိယငါးချက်။ ။ပဌမ တတိယေနု
ပဌမံ၊ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး၊ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရသုံ
၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော သဟိတ်ဝိပါက်သတ္တရ
သ၊စေတသိက်အဋ္ဌတိံသ၊ အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတပစ္စည်း
ပြု၍ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော
ဟံဒယဝတ္ထုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော။လ။ အစိတ်အစိတ်နာ
မက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ ပဌမ
တတိယေနုတတိယံလည်းပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ ။ပဌမတတိယေနုပဌ
မတတိယံ။ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ ။ဒုတိယတတိယေနု ဒုတိယံ၊ ဒုတိ
ယတတိယေနုတတိယံ၊ ဒုတိယ တတိယေနု ဒုတိယတတိယံ။ ။သုံး
ချက်။ ကုသလတိက်ကို မြှီ၍ ကောက်။ ။ဟေတုပစ္စည်းပြီး၏။ ။
အာရမ္မဏပစ္စည်း၌၊ပဌမေနုပဌမံ။ ။ဒုတိယေနုဒုတိယံ။ ။တတိယေ
နုတတိယံ။ ။တတိယေနုပဌမံ၊တတိယေနုဒုတိယံ။ ။ပဌမတတိယေ
နုပဌမံ။ ။ဒုတိယတတိယေနုဒုတိယံ၊ ခုနစ်ချက်လ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး
၏။ ။သင်္ချာဝါရ၌။ [၂၅၀+၂၀] ဟေတုယာသတ္တရသ၊ အာရမ္မ
ဏေသတ္တ၊အဓိပတိယာသတ္တရသ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေသတ္တ၊
သဟဇာတေသတ္တရသ၊အညမညေသတ္တ၊နိဿယေသတ္တရသ၊ ဥပနိဿ
ယေသတ္တ၊ပုရေဇာတေသတ္တ၊ အာသေဝနေတတ္တာရိ၊ ကမ္မေသတ္တရသ၊ ဝိ
ပါကေနဝ၊အာဟာရေသတ္တရသ၊ဇုန္တိယေသတ္တရသ၊ ဈာနေသတ္တရသ၊
မဂ္ဂေသတ္တရသ၊သမ္ပယုတ္တေသတ္တ၊ဝိပ္ပယုတ္တေသတ္တရသ၊ အတ္ထိယာသတ္တ
ရသ၊နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေသတ္တရသ။ ။ကုသလ
တိက်အတိုင်းတွင်အာသေဝနဝိပါကဤနှစ်ပစ္စည်းသာသင်္ချာထူးသည်။ ။
ကုသလတိက်ကိုမြှီ၍ဟောလေ။ ။အနုလုံပြီး၏။ ။ပစ္စနိက်၌ ပဌမသုံး
ချက်၊ဒုတိယတချက်။ ။တတိယေနုတတိယံ၊ တတိယေနုပဌမံ၊တတိယေ
နုဒုတိယံ။ ။ဟတိယေနုပဌမတတိယံ၊တတိယလေးချက်။ ။ပဌမတတိ
ယသုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယတချက်။ ။ပေါင်းတဆဲ့နှစ်။ ။ပဋိစ္စဝါ
ရအတိုင်းတွင်တတိယေနုဒုတိယံ။ ။ဒုတိယ တတိယေနု ဒုတိယံ ဤနှစ်
ချက်ကိုတိုး၍ဒုတိယ ဖြစ်သတည်း။လ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။သင်္ချာဝါ

ရ၌[၂၅၁+၁၉]နဟေတုယာဒ္ဓါဒဿ၊ နာရမ္မဏေပဉ္စ၊ နာမိပတိယာသ
တ္တရဿ၊ နအနန္တရေပဉ္စ၊ နသမနန္တရေပဉ္စ၊ နအညမညေပဉ္စ၊ နဥပနိဿ
ယေပဉ္စ၊ နပုရေဇာတေဒ္ဓါဒဿ၊ နပစ္ဆာဇာတေသတ္တရဿ၊ နအာသေဝနေ
သတ္တရဿ၊ နကမ္မေစတ္တာရိ၊ နဝိပါကေနဝ၊ နအာဟာရေဧကံ၊ နအာဗ္ဗိယေဧ
ကံ၊ နဈာနေစတ္တာရိ၊ နမဂ္ဂေနဝ၊ နသမ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ နော
နတ္ထိယာပဉ္စ၊ နောဝိဂတေပဉ္စ။ ။ပစ္စနိက်ပြီး၏။ ။အနုလောမပစ္စနိက်၌။
ဟေတုပစ္စယာနအာရမ္မဏေပဉ္စ၊ နာမိပတိယာ သတ္တရဿ။ နောဝိဂ
တေပဉ္စ။ ။အနုလောမပစ္စနိက်ပြီး၏။ ။ပစ္စနိယာနုလောမ၌။ နဟေတု
ပစ္စယာအာရမ္မဏေသတ္တ၊ အနန္တရေသတ္တ။ လ။ အဝိဂတေဒ္ဓါဒဿ။ ။ကု
သလတိက်ကိုဖြို၍ဟောလေ။ ။ပစ္စနိယာနုလောမပြီး၏။ ။ပစ္စယဝါရပြီး
ပြီ။ ။

နိဿယဝါရလည်းတူပြီ။ ။သံသဠဝါရ၌ အလုံးစုံတိဏိချည်း။ ဝိ
ပါကပစ္စည်းသာဧကံ။ ။ကုသတိက်အတိုင်း။ ။သမ္ပယုတ္တဝါရလည်း
တူပြီ။ ။ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သံသဠဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရပြီး၏။

ပဉ္စဝါရ၌ပဌမောပဌမသန္တပဝတ္တိအခါ[၂၅၃+၃]ဝိပါကောဓမ္မော
ဟူသောကတ္တားကားသမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော သဟိတ်ဝိပါကဧက
ဝိသမိတ္တက္ခဏတရတရ၌ရှိသောဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသ။ တိ
ဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်း
တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကားသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိ
သန္ဓေအခါသဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရဿကိုကောက်။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။
ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယတချက်။ ။ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ဟေတု
ပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်းပဌမောပဌမသန္တကတ္တားကား။ ကာမဝိပါက
တေဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ တဒါရုံဧကောဒသ ပစ္စယု
ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယသန္တ ကတ္တားကား။ အရဟတ္တဖိုလ်
ကြဉ်သောဝိပါကပဉ္စတိသစေတသိက်အဋ္ဌတိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒဿမဟာကုသိုလ်ရှစ်ချစ်။ စေတောပရိယ၊
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ အနာဂတံသ ကုသိုလ်အဘိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ပဌမောတတိယသန္တ[၂၅၄+၂] ဝိပါကောဓမ္မောဟူသော
ကတ္တားကား။ ဝိပါကဆတ္တိသစေတသိက်အဋ္ဌတိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စဒ္ဓါနုဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော ကာမကြိယာတဆယ်၊ စေတော

ပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ အနာဂတံသင်္ကြိယာအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိကတ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသအ
ရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သောကုသိုလ်ဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်၅၈၁၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်နေဝသ
ညာနာသညာယတန ကုသိုလ် ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ
နုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသကုသိုလ်အဘိညာဉ် အပ္ပမညာ
ကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမ
ဿန္တိကတ္တားကား။တဒါရုံဧကောဒသအားတပ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ
မဟာကုသိုလ်၅၈၁၊ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါကိအား တပ်သောအာကာ
သာနဉ္စာယတနကုသိုလ် နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါကိအား တပ်
သောအာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတ
တိယဿန္တိကတ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော ကာမကြိယာတ
ဆယ်ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတန၊ ကြိယာ
စေတောပရိယံ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂကြိယာ အဘိ
ညာဉ် ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော။ စေ။ တေတ္ထိံသပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
၏။ ။တတိယောတတိယဿန္တိ [၂၅၅+၈]နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မ
ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ကြိယာဝိသ။စေတသိက်ပဉ္စတိံသ။ ရုပ်အဋ္ဌ
ဝိသနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမကြိယာဧကောဒသ။
ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတနကြိယာ ဒိဗ္ဗစ
က္ခ၊ဒိဗ္ဗသောတ၊ဣဒ္ဓိဝိဓ၊စေတောပရိယ။ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ အနာဂ
တံသင်္ကြိယာ အဘိညာဉ် ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်တ
တ္ထိံသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိကတ္တားကား။ ကာ
မဝိပါကိတေဝိသအား တပ်သော ကာမကြိယာဧကောဒသ ရုပ်အဋ္ဌဝိသ
ဖိုလ်လေးခုအားတပ်သောနိဗ္ဗာန်တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဟာဝိပါကိ
တေဝိသ။ ဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယော ဒုတိယဿန္တိ
[၂၅၆×၁]နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ကြိယာ
ဝိသရုပ်အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အကုသိုလ်ဒွါဒ
သမဟာကုသိုလ်၅၈၁၊ဣဒ္ဓိဝိဓ၊စေတောပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊အ
နာဂတံသကုသိုလ်အဘိညာဉ်မဂ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရ

မ္မဏဗြီးဗြီ။ ။ အဓိပတိ၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိကတ္တား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား
 တပ်သော ဖိုလ်လေး ခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါးတို့တွင် တ
 ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြံ၍
 သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ၂ ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တိကတ္တား
 ကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင် ခုအား တပ်သော အလေး
 အမြတ်ပြုအပ်သော ဒုက္ခသဟာဂုတ်ကာယဝိညာဉ် ကြံ၍သော လောကီ
 ဝိပါက်ဇီဝိသ။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပ
 ယုတ်လေးခုအား တပ်သော အောက်ဖိုလ်သုံးခုပစ္စည်းကရား၏။ ။ သမ္ပ
 ဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခု မဟာကုသိုလ်ဥာ
 ဏသမ္ပယုတ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တိအာ
 ရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာ
 ကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခုအား တပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ
 ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်
 အံ့ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံသ္မိဖြစ်သော အခါ။ ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော
 အဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ ဖိုလ်လေးခုပြုအပ်သော ဝိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမတတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသမ္ပယုတ်ဝိတ္တ
 ဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရသံသ္မိ ဖြစ်သော အခါ ဖိုလ်လေးခု၌ရှိ
 သော အဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သ
 မ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြံ၍သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသမ္ပယုတ်ဝိတ္တ
 ဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိအာရမ္မဏာဓိပတိ
 ဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခုအား
 တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောဘမူရှင်ခု လောကီကုသိုလ်
 သတ္တရသ။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်
 လေးခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောဘမူရှင်ခု မဟာ
 ကုသိုလ်ရှင်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တား
 ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော အခါ
 လောဘမူရှင်ခုဒေါသမူဒွေးမဟာကုသိုလ်ရှင်ခု။ ကောနိရသော မဟာဂုဏ်
 ကုသိုလ်ကိုးခုမဂ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါး

တို့တွင်ဟပါးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရား
 ကိုယ်ကြည့်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတ
 တိယသသန္တိ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ [၂၅၇+၂] ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော ဟူ
 သောကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကြိယာဥာဏသ
 မ္ပယုတ်လေးခုအားတပ်သော အရဟတ္တမဂ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္ပယုတ်
 လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့။ကတ္တားကား။
 သာမိပုတ္တိဗိက္ခဏရုပ်အားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရသုန္ဒရိအဓိပတိပစ္စည်းကို
 ရသောအခါ လောဘမူရှင်ခုဒ္ဒေါသမူဒ္ဒေး မဟာကုသိုလ်ရှင်ခု ကေနရ
 သောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခုမဂ်လေးခုဗိက္ခက္ခဏတခုတခု၌ ရှိသောအ
 ဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ သာဓိပတိဗိက္ခဏရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒု
 တိယတတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသာဓိပတိ ဗိက္ခဏရုပ်
 အားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရသုန္ဒရိဖြစ်သောအခါကောက်မြဲ။ ။တတိယော
 တတိယသသန္တိကတ္တား။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကြိယာဥာဏ
 သမ္ပယုတ် လေးခုအား တပ်သော နိဗ္ဗာန် ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္ပယုတ်
 လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။
 သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသာဓိပတိဗိက္ခဏရုပ်
 အားလည်းကောင်း တပ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကို ရသောအခါ မ
 ဟာကြိယာရှင်ခု၊ ကေနရသောမဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု ဗိက္ခက္ခဏတခု
 တခု၌ရှိသော အဓိပတိ တရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး
 ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသ
 မ္ပယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတိဗိက္ခဏရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပ
 ဌမသသန္တိကတ္တားကား။ ဖိုလ်လေးခုအားတပ်သော နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း တရား
 ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယော
 ဒုတိယသသန္တိကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှင်ခု
 အားတပ်သောအလေးအမြတ်ပြုတတ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သောနိဗ္ဗန္နရုပ်အဋ္ဌာ
 ရသကြိယာဝိသ။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏသ
 မ္ပယုတ်လေးခုအား တပ်သောနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ချမဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချမဂ်လေးချ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရန္တံ။ ပဌမောပဌမဿန္တိကတ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့် တကွဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်သော နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိသအားတပ်သော ရဟန္တာတို့ ရုတိကြဉ်သောရှေးရှေးသော ဝိပါက်ဆတ္တိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်သောနောက်နောက်သောဝိပါက်ဆတ္တိသနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမော တတိယဿန္တိကတ္တားကား။ အာဝဇ္ဇန်းဇွေးအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘဝဂ်ပစ္ဆေဒဂ်းချမနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းအားတပ်သော အရူပဘဝဂ်ပစ္ဆေဒ လေးချအား တပ်သောဝုဠောအားတပ်သော သန္တိရဏ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အာဝဇ္ဇန်းဇွေးဝုဠောပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ ပဌမဇောကြဉ်သောနောင်နောင်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ဧကဝိသအားတပ်သောအဆုံးဇောကြဉ်သောရှေးရှေးသောအကုသိုလ်ဒွါဒသလောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမဇောကြဉ်သောနောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဌမဿန္တိ [၂၅၈+၂] ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသအဆုံးဇောမဂ်လေးချပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သန္တိရဏသုံးချမဟာဝိပါက်ရှစ်ချမဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ကိုးချ ဖိုလ်လေးချပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အကျယ်ကို ကုသလတိက်ကံဖြစ်၍ ကောက်။ ။တတိယော၊ တတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ကြဉ်သော နောက်နောက်သောကြိယာဧကူနဝိသအားတပ်သောအဆုံးဇောပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကြဉ်သောရှေးရှေးကြိယာဧကူနဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော နောက်နောက်သောကြိယာဝိသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဌမဿန္တိကတ္တားကား။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကြိယာအဋ္ဌာရသအဆုံးဇော အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာပဌမဇွေး။ နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ နေဝသညာ နာသညာယတန ကြိယာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်သန္တိရဏသုံးချမဟာဝိပါက်ရှစ်ချမဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ကိုးချအရဟတ္တဖိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်

တရားရ၏။ ။တတိယောဒုတိယသန္တိ ကတ္တားကား။ ဝုဋ္ဌောမနောဒ္ဓါ
ရာဝုဋ္ဌန်းပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသပဟာ
ကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇောပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရ
လည်းတူပြီ။ ။သဟဇာတဉ္စပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌ
မောတတိယဿ။ ။သုံးချက်။ ။ဒုတိယလည်းသုံးချက်။ ။တတိ
ယောတတိယဿ။ တတိယောပဋ္ဌမဿနှစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယောပ
ဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမတတိယောတတိယဿနှစ်ချက်။ ။ဒုတိယတတိယော
တတိယဿ။ ။ပေါင်းတဆွဲတချက်။ ။သဟဇာတအကောက်လွယ်
ပြီ။ ။အညမညဒ္ဓိပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယတချက်။ တတိယတချက်။ ။
ပဋ္ဌမတတိယတချက်။ ။ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။အညမညလွယ်ပြီ။ ။
ကုသလတိက်ကိမ္ဘိန္ဒကောက်။ ။နိဿယဉ္စပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယဉ္စ
သုံးချက်။ ။တတိယဉ္စသုံးချက်။ ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌမံဉ္စ ပဝတ္တိအခါ။
[၂၅၉+၂၂] ဝိပါကောစနေဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မောစဟူသောတ္တား
ကား။ အချင်းချင်းအားတင်သောစက္ခုဝိညာဉ်ဇွေးသဗ္ဗမိတ္တသာဓာရဏ
စေတသိက်ခုနစ်ခု၊ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုသဟဇာတပစ္စည်းပြု၍
ဖြစ်သော။ မဇ္ဈိမာယကဖြစ်၍အတိတဘဝင်နှင့်အတူဥပါဒ်သောစက္ခုဝ
တ္တုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေးသဗ္ဗမိတ္တသာဓာ
ရဏစေတသိက်ခုနစ်ခု၊ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ လ။ ကာယတိုင်အောင်
နည်းတူဆိုပြီ။ ။ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်
သောဟဒယဝတ္တု မရဏာသန္ဓေအခါရုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော်တဆွဲခု
နစ်ချက်မြောက်သောဟဒယဝတ္တုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သောပဉ္စ
ဝေါကာရတုံဉ္စဖြစ်သောအခါ။ ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ အရူပဝိပါက်လေး
ခုကြည့်သောဝိပါက် ဗာဝိသစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အစိတ်အပေါင်းနာမ
က္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမတတိယေနတတိယံ။ နှစ်ချက်။ ။ဒု
တိယတတိယေနဒုတိယံ။ ဒုတိယတတိယေနတတိယံ။ နှစ်ချက်။ ။ပေါင်း
တဆယ့်သုံးချက်။ ။နိဿယပြီး၏။ ။ဥပနိဿယဉ္စပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံဉ္စပ
ကတူပဖြစ်အံ့။ [၂၆၀+၃] ဝိပါကောဓမ္မောစဟူသောကတ္တားကား။ ဗလ
ဝဖြစ်သောဝိပါက်ဆတ္တိံသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိပါက်
ဆတ္တိံသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယသန္တိပကတူပဖြစ်အံ့။ က
တ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သောဝိပါက်ဆတ္တိံသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။

အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဋ္ဌမောဓာတိယ
သန္တံ၊ ကတ္တားကား၊ ဗလဝဖြစ်သောဝိပါက်ဆတ္တိံ သပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်
ကား၊ ကြိယာဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တံ။ ကတ္တား
ကား၊ ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စည်းကား။
အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သောကုသိုလ်ဝိသပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်ကား၊ အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသ ကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ မိမိသန္တာန်၌ပစ္စည်းကို
ရည်၍အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သည်။ သူတပါးသန္တာန်၌ပစ္စည်းကိုရည်၍အရ
ဟတ္တမဂ်နှင့်တကွကုသိုလ်ဧကဝိသကိုကောက်သတည်း။ ဒုတိယော
ပဋ္ဌမသန္တံ။ [၂၆၁+၇] ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား၊ ဗလဝ
ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်
ကား၊ ဝိပါက်ဆတ္တိံ သပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဒုတိယောတတိယသန္တံ။ က
တ္တားကား၊ ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ ကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စည်း
၏။ သမ္ပဒါန်ကား၊ ကြိယာဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ တတိယောဓာတိယသန္တံ
၌၊ ကတ္တားကား၊ ဗလဝဖြစ်သောကြိယာဝိသရုပ်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း၏။
သမ္ပဒါန်ကား၊ ကြိယာဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ တတိယောပဋ္ဌမသန္တံ၊ ကတ္တား
ကား၊ ဗလဝဖြစ်သောကြိယာဝိသရုပ်အဋ္ဌဝိသ ပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်
ကား၊ ဝိပါက်ဆတ္တိံ သပစ္စယုပ္ပန်၏။ တတိယောဒုတိယသန္တံ။ ကတ္တားကား၊ ဗ
လဝဖြစ်သော ကြိယာဝိ သရုပ်အဋ္ဌဝိ သပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်ကား၊ အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ဧကဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဥပနိဿယကိုးချက်
ပြီး၏။ ပုရေဇာတ၌တတိယောတတိယသန္တံ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ
ဖြစ်အံ့။ [၂၆၂+၃] နေဝဝိပါ၊ ကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား၊
ကာမကြိယာဧကဝိသအားတင်သောပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသဒိဗ္ဗစက္ခု၊
ကြိယာအဘိညာဉ်အားတင်သောဒူရ၊ ပဋိစ္ဆန္န၊ သဏ္ဌာ၊ သုခမ၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါ
ရုံ၊ ဒိဗ္ဗသောတကြိယာအဘိညာဉ်အားတင်သော၊ ဒူရ၊ ပဋိစ္ဆန္န၊ သဏ္ဌာ၊ သု
ခမ၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါန်ကား၊ ကာမကြိယာဧ
ကဝိသ သဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတကြိယာအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဝတ္ထု၊
ပုရေဇာတဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား၊ နောက်နောက်သော ကြိယာဝိ သအား
တင်သော ဘဝဂုံပစ္စေဒအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်
သောဟဒယဝတ္ထုမရဏာသန္တအခါ။ ရုဗ္ဗိစိတ်မှပြန်၍ရေသော်။ တဆွေ
နစ်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရား

ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊နောက်နောက်သောကြိယာဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
 တတိယောပဋ္ဌမသန္တံ၊အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ၊ကတ္တားကား၊ပစ္စုပ္ပန်
 နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ ကာမဝိပါက်
 တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ဝတ္ထုပုရေဇာတန္တံ၊ ကတ္တားကား၊စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေး
 အားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍၊ အတိတဘဝင်နှင့်ဥပါဒ် ပြိုင်သောစ
 က္ခုဝတ္ထု၊လှ။ ကာယဝတ္ထုပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ၊ဇွေးပဉ္စမိ
 ဉာဉ်တဆယ်အရူပဝိပါက် လေးချက်ကြည်သော နောက်နောက်သော ဝိ
 ပါက်ဗိသိသအားတပ်သော ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်
 အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္ဓေအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေ
 သော်တံဆွဲရန်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု
 ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊ အရူပဝိ
 ပါက်လေးချက်ကြည်သောနောက်နောက်သောဝိပါက်ဗာတ္ထိံသပစ္စယုပ္ပန်၊ရ
 ၏။ ။တတိယောဒုတိယသန္တံ၊အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ၊ ကတ္တား
 ကား၊ ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊အ
 ကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ် အဘိ
 ဉာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတဖြစ်အံ၊ကတ္တားကား၊ ဂုဠောမ
 နောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယ
 ဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ နောက်နောက်သော အကု
 သိုလ်ဒွါဒသ ကုသိုလ်ကေဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပုရေဇာတပြီး၏။ ။ပ
 ဣာဇာတန္တံပဋ္ဌမောတတိယသန္တံကတ္တားကား၊ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေး
 ရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော၊ ကေဇ၊ဒွိဇ၊တိဇ၊
 စတုဇကာယအား တပ်သောပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊ အရူပဝိ
 ပါက်လေးချက်ကြည်သော နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဗာတ္ထိံသ ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ
 ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော၊ ကေဇ၊ဒွိဇ၊တိဇ၊စတုဇကာယပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသန္တံ၊ကတ္တားကား၊ဂုဠောမနောဒ္ဓါရာဝ
 ဇ္ဇန်းအစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော၊
 တိဇ၊စတုဇကာယအားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊နောင်
 ဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ကေဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား၊ဂုဠောမနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူ

ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော။ တိဇ၊ စတုဇကောယပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
 ၏။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဘဝဂ်ပစ္စေဒ အစွဲရှိ
 သောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော။ တိဇ၊ စ
 တုဇကောယ အားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ။ နောက်ဖြစ်
 သောကြိယာဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဘဝဂ်ပစ္စေဒဒန္တ
 စရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော။ တိဇ၊
 စတုဇ၊ ကောယပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပစ္ဆာဇာတပြီး၏။ ။အာသေဝ
 နန္တိ။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်
 နောက်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ် ကေဝိသအားတပ်သော အဆုံး
 ဇောကြဉ်သောရှေးရှေးသောအကုသိုလ်ဒွါဒသလောကီကုသိုလ်သတ္တရ
 သပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမဇောကြဉ်သောနောက်နောင်
 သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ် ကေဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယော
 တတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ အဆုံးဇောကြဉ်သောရှေးရှေးသောကြိယာ
 ဇောအဋ္ဌာရသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်
 နောက်သောကြိယာ ဇောအဋ္ဌာရသ ပစ္စယုပ္ပန်ရ၏။ ။အာသေဝနန္တိ
 ချက်ပြီး၏။ ။ကမ္မပစ္စည်း၌[၂၆၃+၁]ဝိပါကောဓမ္မောဝိပါကသမ္မ
 သန္တိ။ သဟဇာတစေတနာကိုကောက်။ ပဌမောတတိယသန္တိလည်း။ သ
 ဟဇာတကမ္မ။ ပဌမောပဌမတတိယသန္တိလည်း။ သဟဇာတကမ္မ။ ။ဒု
 တိယောဒုတိယသန္တိ။ သဟဇာတကမ္မ။ ။ဒုတိယောပဌမသန္တိ။ ကတ္တား
 ကား။ အဟိတ်ဖြစ်သောကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ ဝိပါကဆတ္တိံလ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ သဟဇာတ
 နာနာက္ခဏိကနှစ်ပါး။ နာနာက္ခဏိကဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ အဟိတ်ဖြစ်
 သောအကုသိုလ်မဟာကုသိုလ်ရူပကုသိုလ် စေတနာပစ္စည်း၏။ ။သ
 မ္ပဒါနိကား။ ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဌမတတိယသန္တိ။
 ကတ္တားကား။ အဟိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စေတနာမဟာကုသိုလ် ရူပကု
 သိုလ်စေတနာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမဝိပါကတေဝိသ။ ရူပဝိ
 ပါကဝိဇ္ဇာ ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။နှစ်ပါးစုံအားကျေးဇူး ပြုသည်
 ဖြစ်သောကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရလောကီစေတနာဝိပါကကိုသာ ကော်
 လိုသည်။ ။ဒုတိယော ဒုတိယ တတိယသန္တိ။ သဟဇာတသာ။ ။
 တတိယော တတိယသန္တိ။ သဟဇာတသာ။ ကမ္မကိုးချက်ပြီး၏။ ။

ဝိပါက ပစ္စည်း၌။ ပဌမသုံးချက်သာ။ ။အာဟာရပစ္စည်း၌။ပဌမသုံး
 ချက်။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယ တချက်။ ။ပေါင်း ခုနစ်ချက်။ဣ
 ဇ္ဇိယပစ္စည်း၌။ ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယနှစ်ချက်
 ကောက်၍။ ။ပဌမတတိယောပဌမဿ၌ [၂၆၄x၁၀]ဝိပါ ကောစ
 နေဝဇီပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မောစဟူသော ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 အားတင်သောစက္ခုဝိညာဉ်ဇီဝိတ၊ဝေဒနာ၊ မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍အတိတ
 ဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သောစက္ခုဇ္ဈိလ။ ကာယိဇ္ဈိပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိက္ခားဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက်
 ခုနစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။စက္ခုဝိညာဏဉ္စအစရှိသည်ဖြင့် မနိဇ္ဈိ
 ကိုပဋ္ဌာနမြဲ၍ဟောကော်မူသည်တည်း။ ။ဣဇ္ဈိယကိုးချက်ပြီး၏။ ။
 ဗျာန၌ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယတချက်။ ပေါင်း
 ခုနစ်ချက်။ ။မဂ္ဂ၌လည်းကောင်း၊ခုနစ်ချက်။ ။သမ္ပယုတ္တသုံးချက်။ ။
 ဝိပ္ပယုတ္တ၌ဗဒ္ဓမံမာတတိယဿ။ဒုတိယောတတိယဿ။တတိယောတတိ
 ယဿ။ ။တတိယောပဌမဿ၊တတိယောဒုတိယဿ၊ပေါင်းငါးချက်။
 ကုသလတိက်ကိုမြဲ၍ကောက်။ ။အတ္ထိအဝိဂတ၌ တေရသထွက်သည်
 ကုသလတိက်နှင့် နည်းတူကောက်လေ။ ။နတ္ထိဝိဂတလည်း အနန္တရ
 နှင့်တူပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂါရပြီးပြီ။ ။

သင်္ချာဝါရ၌။ဟောတုယာသတ္တ၊ အာရမ္မဏေနဝ၊ အဝိပတိယာဒသ။
 အနန္တရေသတ္တ။သမနန္တရေသတ္တ၊ သဟဇာတေကောဒသ၊ အညမညေ
 သတ္တ၊နိဿယေတေရသ၊ ဥပနိဿယေနဝ၊ ပုရေဇာတေတိဏိ။ပစ္ဆိမ
 ဇာတေတိဏိ၊အာသေဝနေဒွေ၊ ကမ္မေနဝ၊ ဝိပါကေတိဏိ၊ အာဟာရေ
 သတ္တ၊ဣဇ္ဈိယေနဝ၊ ဗျာနေသတ္တ၊မဂ္ဂေသတ္တ၊ သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ ဝိပ္ပယု
 တ္တေပဉ္စ အတ္ထိယာတေရသ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိ ဂတေ
 တေရသ၊သုဒ္ဓဗ္ဗဓုနာ၌လည်း ကုသလတိက်နှင့် အမျှားမထူးပြီ။ ပစ္စယု
 ခ္ခါရပစ္စနိက်၌သောဠသထွက်သည်။ ။ကုသလတိက်ပန္နရသတွင်ဒုတိ
 ဃယောပဌမတတိယဿ တချက်ထည့်၍ သောဠသ ဖြစ်သတည်း။ အနု
 ဝလာမပစ္စနိက်ပစ္စနိယာနုလောမတို့ကိုလည်းကုသလတိက်ကိုမြဲ၍ ဟော
 လေ။ ။အရမထူးပြီ။ သင်္ချာသာ စိုးစဉ်းထူးသည်။ ။ဝိပါကတိက်
 ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ဥပါဒိဏ္ဏတ္တိက။

ဗိပါကတိက်ကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ ဥပါဒိဏ္ဏ တိဏ္ဏကို
 ဟောတော်မူ၏ ထိုဥပါဒိဏ္ဏတိက်၌တုံသည်လည်း၊ ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်
 ကိုဟောတော်မူ၏။ (ထိုဥပါဒိဏ္ဏတိက်၌တုံသည်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရအစရှိ
 သည်ကိုကုသလတိက်ကဲ့သို့စစ်၍)။ [၂၆၆+၁၆] ဥပါဒိဏ္ဏပါဒါနိ
 ယံဓမ္မံပဋိစ္စံသ။ ဟေတုပစ္စယာ။ ။ ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်
 လောကီဝိပါကံသတ္တရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ
 ချ်ဖြစ်သောသဟိတ်လောကီဝိပါကံ သတ္တရသ။ စေတသိက်ဗ္ဗတိံသ။
 အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တား
 ကား။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အစိတ်အစိတ် အစိတ်
 အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲချ်ဖြစ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တ
 ရသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ။ အစိတ်အစိတ်အစိတ် အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ကုသုတ္တာ
 ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ရုပ်သက်သက်၌ကတ္တားကား။ သဟိတ်ပဉ္စ
 ဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသတို့နှင့်ယထာရဟအတူဥပါဒ်သော ကမ္မဇ
 မဟာဘုတ်ကိုစွဲချ်ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တကွသော သဟိတ်ကမ္မဇံ ဥပါဒါ
 ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမေနုတိယံ၌။ သဟိတ်ဝိပါကံကိုစွဲချ် ဖြစ်
 သောစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ ပဌမေနုပဌမဒုတိယံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရသ
 ဟိတ်ဝိပါကံနာမက္ခန္ဓာသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယေနုတိ
 ယံတချက်။ ။ တတိယေနုတိယံ။ တတိယေနုတိယံတချက်။ ။ တ
 တိယေနုတိယတတိယံသုံးချက်။ ။ ဒုတိယ တတိယေနု ဒုတိယံ တ
 ချက်။ ။ ပဌမဒုတိယေနုဒုတိယံတချက်။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ အကောံ
 လွယ်ပြီ။ ။ အာရမ္မဏသုံးချက်လွယ်ပြီ။ ။ အဝိပတိ၌ပဌမပဒမရ။ ။
 ဒုတိယတချက်။ တတိယသုံးချက်။ ဒုတိယတတိယတချက်။ ။ ပေါင်းငါး
 ချက်။ ။ ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။ သင်္ချာဝါရ၌။ [၂၇၂ + ၂] ဟေတုယာ
 နဝ။ အာရမ္မဏတိဏ္ဏိ။ အဝိပတိယာပဉ္စ။ အနန္တရေ တိဏ္ဏိ။ သမနန္တရေ
 တိဏ္ဏိ။ သဟဇာတေနဝ။ အညမညေတိဏ္ဏိ။ နိဿယေနဝ။ ဥပနိဿယေ
 တိဏ္ဏိ။ ပုရေဇာတေတိဏ္ဏိ။ အာသေဝနေဇ္ဇေ။ ကမ္မေနဝ။ ဝိပါကေနဝ။ အာ
 ဟာရေနဝ။ ဣန္ဒြိယေနဝ။ ဈာနေနဝ။ မဂ္ဂေနဝ။ သမ္ပယုတ္တေတိဏ္ဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေ
 နဝ။ နတ္ထိယာတိဏ္ဏိ။ ဝိဂတေတိဏ္ဏိ။ အဝိဂတေနဝ။ ။ ကုသလတိက်ကို
 ဖြို၍ကောက်သေ။ အရမထူးပြီ။ ။ အနုလုံပြီးပြီ။ ။

ပစ္စနိက်နဟေတုပစ္စည်းဝိဘင်္ဂဝါရန္တိ။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ ပဝတ္ထိ အ
ခါကတ္တားကား။ အဟိတ်ဝိပါက်ပန္နရသ။ ဆန္ဒဝိရိယကြည်သော အညသ
မာန်းဧကောဒသ။ လ။ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော
မိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်
ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု။ လ။ အမိတ်အမိတ်အမိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထု၊
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု။ လ။ အမိတ်အမိတ်အမိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာကုဒ္ဒတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တား
ကား။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခုနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပ
ဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်။ အသညသတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ပဝတ္ထိကမ္မ
ဇမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇဥပါဒါ။ အသည
သတ်ကမ္မဇဥပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌ
မေနဒုတိယံ၌ အဟိတ်ဝိပါက်ပြုအပ်သောမိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ပဌ
မေနပဌမဒုတိယံ၌ အဟိတ်ဝိပါက်မိတ္တ ဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ပဌမသုံး
ချက်။ ဒုတိယေနဒုတိယံတချက်။ ။ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ၌ ကတ္တားကား။
ဒွေးပစ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြည်သောအဟိတ်ဝိပါက်ငါးခု။ ဆန္ဒဝိရိယကြည်
သောအညသမာန်းဧကောဒသ။ အမိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ မဟာဘုတ်
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဟိတ်မိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ပေါင်းငါး
ချက်။ ။နာရမ္မဏ၌ပဌမေနပဌမံ။ ။ပဌမေနဒုတိယံ။ ။ဒုတိယေန
ဒုတိယံ။ ။တတိယေနဒုတိယံ။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ။ ။ပဌ
မဒုတိယေန ဒုတိယံ။ ။ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ရုပ်ကိုကောက်လွယ်
ပြီ။ ။နာမိပတိ၌ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယတချက်။ ။တတိယ တ
ချက်။ ။လောကုတ္တရာမိတ်ရှစ်ခု။ စေတသိက်ဆတ္ထိ သ။ အမိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အမိပတိတရားကိုယ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမ
ဒုတိယေနဒုတိယံတချက်။ ။ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။အကြွင်း လွယ်
ပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။သင်္ချာဝါရ၌။ ။[၂၂၅+၁၀] နဟေတု
ယာပဉ္စ၊ နာရမ္မဏေဆ၊ နာမိပတိယာဆ၊ နာနန္တရေဆ၊ နသမနန္တရေဆ၊
နအညမညေဆ၊ နဥပနိဿယေပဉ္စ၊ နပုရေဇေတေသတ္တ၊ နပစ္ဆိမာဇာတေ
နဝ၊ နာသေဝနေနဝ၊ နက္ခမ္မေဒွေ၊ နဝိပါကေဆ၊ နအာဟာရေဒွေ၊ နဇ္ဈိန္ဒြိယေ
ဒွေ၊ နဗျာနေဒွေ၊ နမဂ္ဂေပဉ္စ၊ နသမ္ပယုတ္တေဆ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ နောနတ္ထိ
ယာဆ၊ နောဝိဂတေဆ။ ။ပစ္စနိက်။ ။အနုလောမ ပစ္စနိက်။ ပစ္စနိယာ န

လောမတို့၌လည်းကုသလတိက်ကံ၌ရှိဟောလေ။ ။ပဋိစ္စဝါရပြီးပြီ။ ။
သဟဇာတဝါရလည်းတူပြီ။

ပစ္စယဝါရ၌။ ။ဟေတုပစ္စည်း။ပဌမေနပဌမံ၊ ပဌမေနဒုတိယံ၊ ပဌ
မေနတတိယံ၊ပဌမေနပဌမဒုတိယံ။ ။ပဌမလေးချက်။ ။ဒုတိယေနဒု
တိယတချက်။ ။တတိယေနတတိယံ၊တတိယေနဒုတိယံ၊ တတိယေန
ဒုတိယတတိယံ၊တတိယသုံးချက်။ ။ပဌမတတိယေနတတိယံတချက်။ ။
သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊ မိဿက၌။ [၂၇၆+၆] အနုပါဒိဏ္ဏ အနုပါဒါ
နိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါ ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ
လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု၊စေ။ဆတ္တိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုသဟ
ဇာတပစ္စည်း။ဂေါတြဘူဝေါဒါနံ။ အနုလုံအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်
နှင့်အတူဥပါဒ် သောဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော
လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု၊ စေတသိက်ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယတချက်၊သဟဇာတ
စိတ္တဇရုပ်သာ။ ။ပဌမ ဒုတိယေန ဒုတိယတချက်၊ သဟဇာတ သက်
သက်။သဟဇာတပုရေဇာတမိဿကကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌
ဖြစ်သောအခါအကုသိုလ်ဒွါဒသလောကီကုသိုလ်သတ္တရသသဟိတ်ကြိ
ယာသတ္တရသ၊စေ။နွေးပညာသအစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတ ပ
စ္စည်းဝဋ္ဋော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥ
ပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုမရဏာသန္နအခါ။လ။ဟဒယဝတ္ထုကိုပုရေဇာတ
ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော။အကုသိုလ်ဒွါဒသလောကီ ကုသိုလ်သတ္တရသ။ သ
ဟိတ်ကြိယာသတ္တရသ၊ မောဟမူနွေး၌ မောဟကြဉ်သောစေတသိက်
နွေးပညာသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပေါင်းတဆဲ့တ
ချက်။ ။အာရမ္မဏ၌ပဌမေနပဌမံ။ပဌမေနဒုတိယံ၊ ပဌမေန တတိယံသုံး
ချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ။တတိယေနတတိယံ။ပဌမတတိယေနတ
တိယံ။ ။ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ။ ။ပေါင်းချစ်ချက်။ ။အကောက်
လွယ်ပြီ။နာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။အဓိပတိ၌ပဌမေနဒုတိယံ၊ ပဌမေန
တတိယံ။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ။တတိယေန တတိယံ၊တတိယေနဒု
တိယံ။ ။တတိယေနဒုတိယတတိယံ။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ပဌမတ
တိယေနတတိယံတချက်။ ။ဒုတိယတတိယေနတတိယံ။ ။ပဌမဒုတိ
ယေနဒုတိယံတချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။ပဌမဒုတိယေန ဒုတိယံ၌

[၂၇၇+၁၆] အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပုစ္ဆတေကာရတုံအဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ လောဘမူဒေါသမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာကေနိရသောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်ဧကပညာသအဓိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာကို၊ သဟဇာတပစ္စည်း။ ဝုဋ္ဌောနေော ခွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုမရဏာသန္တလ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောလောဘမူဒေါသမူလ။ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော။ စေ။ ဧကပညာသ အဓိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အနန္တရသည့်လွယ်ပြီ။ ။ အာသေဝနန္တံ။ ပဌမေနုဒ္ဒတိယံ။ ။ ပဌမေနုတတိယံ။ ။ ဒုတိယေနုဒ္ဒတိယံ။ ။ တတိယေနုတတိယံ။ ။ ပဌမတတိယေနုတတိယံ။ ။ ပဌမဒုတိယေနုဒ္ဒတိယံ။ ။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ဒုတိယာဒိဇောကိုကောက်။ ။ ဝိဘင်္ဂဝါရပြီးပြီ။ ။ သင်္ချာဝါရ၌။ ဟေတုယာဧကောဒသ၊ အာရမ္မဏေသတ္တ၊ အဓိပတိယာနဝ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေသတ္တ၊ သဟဇာတေကောဒသ၊ အညမညေသတ္တ၊ နိဿယေကောဒသ၊ ဥပါဒိယာယေသတ္တ၊ ပုရေဇာတေသတ္တ၊ အာသေဝနေဆ၊ ကမ္မေကောဒသ၊ ဝိပါကေကောဒသ၊ အာဟာရေကောဒသ၊ ဣန္ဒြိယေကောဒသ၊ ဈာနေကောဒသ၊ မဂ္ဂေကောဒသ၊ သမ္ပယုတ္တေသတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေကောဒသ၊ အတ္ထိယာဧကောဒသ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေကောဒသ။ ။ ကုသလတိက်ကိုမြှီ၍ဟောလေ။ ။ အနုလုံပြီးပြီ။ ။

ပစ္စနိကံ၌။ ။ နဟေတုပစ္စည်း၌။ ပဌမေနုပဌမံ၊ ပဌမေနုဒ္ဒတိယံ။ ပဌမေနုပဌမဒုတိယံ၌။ သုံးချက်။ ။ ပဌမေနုဒ္ဒတိယံ၌။ [၂၇၈+၄] အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သဟဇာတလွယ်ပြီ။ ။ ဝတ္ထုကံနေရာ၌ ကတ္တားကား။ ဘဝဂုံပစ္ဆေဒအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အဓိတ်ကြိယာသုံးခု ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်တို့၌ ရှိသောမောဟပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေနုဒ္ဒတိယံတချက်။ ။ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိဿကံ၌ကတ္တားကား။ အဓိတ်ကြိယာသုံးခု ဆန္ဒကြဉ်သောအညသမာနးခွါဒသအဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုသဟဇာတပစ္စည်းဘဝဂုံပစ္ဆေဒအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယ

ဝတ္ထုကိုပုရေဇာတပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောအဟိတ်ကြိယာသုံးခုလံ။ နာမ
ကုန္ဒဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်။ စေတသိက်ရဒ္ဒသ အစိတ်အ
ပေါင်းနာမကုန္ဒာကို သဟဇာတပစ္စည်း။ ဂုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိ
သောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို။ ပုရေဇာတ
ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သောဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ရှိသော မော
ဟပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။အကြွင်းလွယ်ပြီ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီး၏။ ။
သန္နိဝါရ၌[၂၈၀+၁၄]နဟေတုယာပဉ္စနာရမ္ပဏေဆ၊ နာဓိပတိယာ
အဋ္ဌ၊နအနန္တရေဆ၊ နသမနန္တရေဆ၊ နအညမညေဆ၊ နဥပနိသယေ
ဆ၊နပုရေဇာတေသတ္တ၊နပစ္ဆာဇာတေကောဒသ၊ နအာသေဝနေကော
ဒသ၊နကဋ္ဌေဆ၊ နဝိပါကေဒသ၊ ပဌမေနပဌမံဒုတိယေကျ၍ နသဖြစ်သ
တည်း။ ။နအာဟာရေဒ္ဒေ၊ နဣန္ဒြိယေဒ္ဒေ၊နဈာနေဒ္ဒေ၊ နမဂ္ဂေပဉ္စ၊နသမ္ပ
ယုတ္တေဆ၊နဝိဋ္ဌယုတ္တေတိဏိ၊ နောနတ္ထိယာဆ၊နောဝိဂတေဆ။ ။ပစ္စ
နိက်။ ။အနုလောမပစ္စနိက်။ ပစ္စနိယာနုလောမကုသလ တိက်ကို ဖြစ်
ဟောလေ။ ။ပစ္စယဝါရပြီးပြီ။ ။

နိဿယဝါရ၌လည်းတူပြီ။ ။သံသဋ္ဌဝါရသမ္ပယုတ္တဝါရတို့၌လည်း။
တိဏိ သာကုသလတိက်နှင့်တူပြီ။ ။ပဉ္စဝါရ ဟေတုပစ္စည်း၌။ ပဌ
မောပဌမဿ။ ။ပဌမောဒုတိယဿ။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယဿ။ ။
ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿတချက်။ ။တတိယောတတိ
ယဿ၊တတိယောဒုတိယဿ၊တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ တတိယ
သုံးချက်။ ။ပေါင်းခုနစ်ချက်လွယ်ပြီ။ ။အာရမ္ပဏပစ္စည်း၌။ပဌမော
ပဌမဿ၌။ [၂၈၂+၁၁] ဥပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
ကား၊ကမ္မဝိပါကံတေဝိသ၊ကမ္မဇရင်နှစ်ဆယ့်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
သောတဝိညာဉ်ဒွေးကြဉ်သောကမ္မဝိပါကံကေဝိသ။စေတသိက်တေတ္ထိ
သပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယဿ၌။ ကတ္တားကား၊လောကီ
ဝိပါကံဗာတ္ထိသ။စေ။ ပဉ္စတိသ။ ကမ္မဇရင်နှစ်ဆယ့်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား၊အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု မဟာကြိယာကောဒသဒိဗ္ဗ
စက္ခု၊ဇ္ဈန္ဒိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ အနာဂတံသကု
သိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တစ
တ္တာလီသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ၌။[၂၈၃+၂]အ
နုပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ

လောကီကုသိုလ်သတ္တရသကြိယာဝိသ၊ စေ။ နွေးပညာသတိဇရုပ်ဇရတာ
 ဘင်၊ ရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကာ
 မကြိယာဇကောဒသ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာ
 သညာယတနကုသိုလ်ကြိယာဒိဗ္ဗစက္ခ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣန္ဒြိယ၊ စေတောပရိ
 ယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ။ အနာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာ
 အဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန် ရ၏။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ အ
 ကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မဟာကြိယာဇကောဒသ။ အာကာ
 သံနုဉ္စာယတနကုသိုလ်အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ် တိဇရုပ်ဇရတာ
 ဘင်၊ ရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ကာမဝိပါက်တေဝိသ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိ
 ပါက်။ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်။ စေ။ တေတ္ထိံသပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရားရ၏။ ။ တတိယောတတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ စေ။ ဆတ္ထိံသပစ္စယု
 ပ္ပန်။ ။ တတိယောဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။
 စေ။ ဆတ္ထိံသနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း။ ။ ။ [၂၀၄ + ၁] ယဿဓမ္မဿဟူသောသမ္ပဒါန်
 ကား။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကြိ
 ယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ အ
 နာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတ
 သိက်တေတ္ထိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အာရမ္မဏာခြောက်ချက်။ ။
 အဓိပတိန္တိ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဣဋ္ဌဖြစ်သောကမ္မဇနိ
 ပ္ပန္နရုပ်သတ္တရသ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော လောကီဝိ
 ပါက်ဇကောဝိသ၊ စေ။ ပဉ္စတိံသပစ္စည်း။ ။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အလေးအမြတ်
 ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ ဒုတိယော ဒုတိယဿန္တိ
 အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောတိဇ
 နိပ္ပန္နရုပ်ကိုးခု။ လောဘမူရှစ်ခုလောကီကုသိုလ် သတ္တရသကြိယာဝိသပ
 စည်း။ ။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခု။
 မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့။ က
 တ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားလည်းကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်
 အားလည်းကောင်း။ ဧကင်္ဂသောအဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ လောဘမူ
 ဒေါသမူမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာဇကောန်ရသောမဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်။ မ
 ဟာဂ္ဂုတ်ကြိယာ စိတ္တက္ခဏတရုဉ်ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး

လေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိ
တရားကိုယ်ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာမိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
တတိယောတတိယဿသန္တံ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ၊ ကတ္တားကား၊ နိဗ္ဗာန်
ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာဓိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ၊ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သော
လောကုတ္တရာဓိတ်ရှစ်ခုမိတ္တက္ခဏ တခုတခုရှိသော အဓိပတိတရား
ကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား။ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
တတိယောဒုတိယဿသန္တံ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ၊ ကတ္တားကား။ အလေး
အမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏ သမ္ပယုတ်လေးခုအား တပ်
သောအောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေး
ခုအားတပ်သောအရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပ
ဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏ သမ္ပယုတ်
လေးခု၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။သဟဇာ
တာဓိပတိ၌ လွယ်ပြီ။ ။တတိယော ဒုတိယ တတိယဿ ဌိလည်း။
[၂၈၅+၃] အနုပါဒိတ္ထိအနုပါဒါနိယောဟူသောကတ္တားကား၊ သဟဇာ
တာဓိပတိတည်း။ ။ငါးချက်။ ။အနုန္တရပဌမောပဌမဿန္တံ၊ ကတ္တား
ကား။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြည့်သောရဟန္တာတို့ရုတိမိတ်နှင့်တကွ
သော။ နောက်နောက်သောလောကီဝိပါက်ဗာဝိသအားတပ်သောရဟ
န္တာတို့ ရုတိကြည့်သော။ ဈေးဈေးသောလောကီဝိပါက်ဗာတ္ထိသပစ္စည်း။
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြည့်သော ရဟန္တာတို့ရ
ုတိမိတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သောလောကီဝိပါက် ဗာဝိသပစ္စယုပ္ပန်
၏။ ။ပဌမောဒုတိယဿသန္တံ၊ ကတ္တားကား။ အာဝဇ္ဇန်းနွေးအားတပ်သော
ပဉ္စဝေါကာရဘဝဂ်ပစ္ဆေဒတဆဲ့ငါးခု၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား တပ်သော
အရူပဘဝဂ်ပစ္ဆေဒလေးခု၊ ဝုဠောအားတပ်သောသန္တိရဏပစ္စည်းတရား
ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အာဝဇ္ဇန်းနွေးပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယ
ဿသန္တံ၊ ကတ္တားကား။ အာဝဇ္ဇန်းနွေးကြည့်သော နောက်နောက်သော အကု
သိုလ်လောကီကုသိုလ်ကြိယာအားတပ်သော အဆုံးစောကြည့်သော။ ဈေး
ဈေးသောအကုသိုလ်လောကီကုသိုလ်ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြည့်သော ကြိယာ
ကျေနပ်သပစ္စည်းရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နောက်နောက်သောအကုသိုလ်

လောကီကုသိုလ်အာဝဇ္ဇန်းနွေးကြဉ်သော ကြိယာဇကူနဝိသပစ္စယုပ္ပန်၊ မ
 နေ့ခွါရာ ဝဇ္ဇန်းသည်။ ၎င်းဋ္ဌာကိစ္စတင်ခိုက် မကျသောကြောင့်။ သင်္ချာ
 မလျော့သတည်း။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ ပဉ္စခွါရာဝ
 ဇ္ဇန်းအကုသိုလ်ခွါဒသလောကီကုသိုလ် သတ္တရသကြိယာအဋ္ဌာရသအ
 ဆုံးစောဒုတိယဝဋ္ဌာပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သန္တိရဏသုံးခုမဟာ
 ဝိပါက်ရှစ်ခုမဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ကိုးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတ
 တိယဿန္တိကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါနိအနုလုံကိစ္စတင်သောမဟာကုသိုလ်
 ပဋ္ဌမဇ္ဇေးတတိယဇ္ဇေး၊ အနုလုံကိစ္စတင်သောမဟာကြိယာပဋ္ဌမဇ္ဇေး၊ တတိ
 တိယဇ္ဇေး နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ၊ နေဝသညာနာသညာယတ
 နကုသိုလ်ကြိယာမစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်
 ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောတတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ သောတာ
 ပတ္တိဖိုလ်အားတင်သော သောတာ ပတ္တိမဂ်။ လ။ အရ ဟတ္တဖိုလ် အား
 တင်သောအရဟတ္တမဂ်။ နောက်နောက်သောဖိုလ်လေးခုအားတင်သော
 ဂှေးဂှေသောဇောတူ ဖိုလ်လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။
 နောက်နောက်သောဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယော ပဋ္ဌမဿ
 န္တိကတ္တားကား။ ဖိုလ်လေးခုအဆုံးစောပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ တိ
 ဟိတ်ဘဝင်တရသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ခြောက်ချက်အနန္တရပြီး၏။ ။
 သမနန္တရတူပြီ။ ။ သဟဇာတန္တိ။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ ပဝတ္ထိပဒို
 သဇ္ဇေ။ ရုပ်သက်သက်သုံးပါးတို့တွင်ပဝတ္ထိအခါ။ [၂၀၆+၃] ဥပါဒိဏ္ဏု၊
 ပါဒါနိယောဓဇ္ဈောဟူသော ကတ္တားကား။ အချင်းချင်းအား တင်သော
 လောကီဝိပါက်ဗာတ္ထိံသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ။ ပ
 စ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကီဝိပါက်ဗာတ္ထိံသ။ စေ။ ပဉ္စတိံသ၊ အ
 စိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ အကြွင်းလွယ်ပြီ။ ။ ပဋ္ဌမော
 ဒုတိယဿန္တိ။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ။ ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ ဒုတိ
 ယောဒုတိယဿတချက်။ ။ တတိယောတတိယဿ။ ။ တတိယော
 ဒုတိယဿ။ ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ ။ တတိယသုံးချက်။ ။
 ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောဒုတိယဿတချက်။ ။
 ပေါင်းသဟဇာတကိုးချက်။ ကုသလတိက်ကိုမြှီ့ကောက်။ ။ အညမ
 ညန္တိ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။ တတိယောတတိ
 ယဿသုံးချက်။ ။ နိဿယန္တိ။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ သဟဇာတနိဿ

ယ၊ ပုရေဇာတနိဿယအားဖြင့်နှစ်ပါးတို့တွင်ပုရေဇာတနိဿယဖြစ်အံ့။
 [၂၀၇+၂၃]ဥပါဒိတ္ထုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ စက္ခု
 ဝိညာဉ်ဇွေးအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်
 ပြိုင်သောစက္ခုဝတ္ထု။လ။ကာယဝတ္ထု။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ
 ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်။အရူပဝိပါက်လေးခုကြည့်သော ပဌမဘဝင်အစ
 ရှိသောနောက်နောက်သော လောကီဝိပါက် တဆဲ့ကိုးခုအား တပ်သော
 ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ဇွေးဇွေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော။ ဟဒယ
 ဝတ္ထု။မရဏာသန္တ။လ။ ဟဒယဝတ္ထု။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ အရူပဝိပါက်လေးခုကြည့်သော ပဌမဘဝင် အစရှိသော နောက်
 နောက်သောလောကီဝိပါက် အဋ္ဌဝိသ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဌမောဒုတိယ
 သ၊သဟဇာတ၊ပုရေဇာတနှစ်ပါး။ ပဌမောတတိယသဒ္ဓိ[၂၀၈+၁]
 ဥပါဒိတ္ထုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ပုရေဇာတ။ ပဌ
 မောပဌမဒုတိယသ၊သဟဇာတသ။ ပဌမလေးချက်။ ဒုတိယော
 ဒုတိယသ၊သဟဇာတသ။ တတိယော တတိယသ၊ တတိယော
 ဒုတိယသ၊တတိယောဒုတိယတတိယသ၊ တတိယသုံးချက်။ သဟဇာ
 တသ။ ပဌမတတိယောတတိယသ၊သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊ မိဿ
 က။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယသ၊ သဟဇာတသ။ ပဌမဒုတိ
 ယောဒုတိယသ၊သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊မိဿက။ သဟဇာတလွယ်
 ပြီ။ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊မိဿကကတ္တားကား။ အချင်းချင်းအား
 တပ်သောပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊ အကုသိုလ်ခွါဒသ၊ လောကီ
 ကုသိုလ်သတ္တရသ၊ကြိယာဝိသ၊စေ၊ဇွေးပညာသ၊အစိတ်စိတ် နာမက္ခန္ဓာ
 ဘပဂ်ပစ္ဆေဒအစရှိသောဇွေးဇွေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယ
 ဝတ္ထု။မရဏာသန္တ။လ။ဟဒယဝတ္ထု။ ပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စ
 ဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါအကုသိုလ်ခွါဒသ၊ လောကီကုသိုလ်သတ္တရ
 သ၊ကြိယာဝိသ၊စေ၊ဇွေးပညာသ၊အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။
 ပေါင်းတဆဲ့တစ်။ နိဿယပြီးပြီ။ ဥပနိဿယ၌။ ပဌမောပဌ
 မသန္တပကတူပနိဿယဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော လောကီ
 ဝိပါက်ဗာတ္ထိံသ၊ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်ရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကီ ဝိ
 ပါက်ဗာတ္ထိံသ၊စေတသိက်ပဉ္စတိံသ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဌမော
 ဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သော လောကီ ဝိပါက်ဗာတ္ထိံသ။

ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမော တတိယသသန္တိ [၂၈၉+၈] ဥပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သောလောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသ။ ကမ္မဇရုပ် နှစ်ဆယ်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်ရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသ။ တိဇရုပ်သတ္တရသ။ ဇရတာဘင်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဌမသသန္တိကတ္တား။ ဗလဝဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသ။ တိဇရုပ် သတ္တရသ။ ဇရတာဘင်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကီဝိပါက်ဗာတ္တိံသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိ [၂၉၀+၈] အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသတိဇရုပ်သတ္တရသ။ ဇရတာဘင်ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောတတိယသသန္တိကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စည်း။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောပဌမသသန္တိ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စည်း။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကီ ဝိပါက်ဗာတ္တိံသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောဒုတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ။ ကြိယာဝိသ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဥပနိဿယပြီး၏။ ။ပုရေဇာတန္တိ။ ။ပဌမောပဌမသသန္တိအာရမ္မဏ၊ ပုရေဇာတဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ကမ္မဇပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်သတ္တရသ။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သောတဝိညာဉ်ဇွေးကြည်သောကာမဝိပါက်ကေဝိသ။ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေးအားတင်သောမဏိမာယကဖြစ်၍။ အတိတာဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု။ လ။ ကာယဝတ္ထု။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်။ အရူပဝိပါက်လေးခုကြည်သော နောက်နောက်သော လောကီဝိပါက် အဋ္ဌာရသအားတပ်သောပရိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်ပြိုင်သောဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္ဓေအခါ။ လ။ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း၏။ ။

သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံသြဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးချကြည်
သောနောက်နောက်သောလောကီဝိပါက် အဋ္ဌဗီသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဉ္စ
မောဒုတိယသသန္တအာရမ္မဏ၊ ပုရေဇာတဖြစ်အံ့။ [၂၆၁+၁၂] ဥပါဒိ
ဏ္ဍုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ်သတ္တရသ။
ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာ
ကြိယာဇကောဒသ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကုသိုလ်ကြိယာ အဘိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
ဝတ္ထုပုရေဇာတကိုနိဿယအတိုင်းကောက်။ ပဉ္စမောတံတိယသသန္တ
လည်းနိဿယနှင့်တူပြီ။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသသန္တအာရမ္မဏ ပုရေဇာတ
သကတ္တားကား။ တိဇပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ်ကိုးခုပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။
အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမကြိယာဇကောဒသ ဒိဗ္ဗစက္ခု
ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောပဌမ
သသန္တကတ္တားကား။ တိဇပစ္စုပ္ပန် နိဗ္ဗန္တရုပ်ကိုးခု ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကား။ ကာမဝိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဌမဒုတိယော"ပဌမသသန္တ။
[၂၆၂+၄] ဥပါဒိဏ္ဍုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ စက္ခုဝိညာဉ်နွေးအား တပ်သော ပစ္စုပ္ပန်တိဇရူပါရုံ၊
မဏ္ဍိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု သောတ
ဝိညာဉ်နွေးအားတပ်သောပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံ၊ မဏ္ဍိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘ
ဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သောသောတဝတ္ထု။ လကာယဝိညာဉ်နွေးအားတပ်သော
ပစ္စုပ္ပန်တိဇဗောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဏ္ဍိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်
သောကာယဝတ္ထု။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြည်သော ကာမဝိပါက်တေ
ရသအားတပ်သောပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံဘဝင်အစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်
အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ကာမ
ဝိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယသသန္တ က
တ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမကြိယာ ဇကောဒ
သအားတပ်သောတိဇပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ။ ဘဝင်ပစ္စေဒအစရှိသောရှေးရှေး
သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုဒိဗ္ဗစက္ခုကုသိုလ် ကြိယာ အ
ဘိညာဉ်အားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန်တိဇ ရူပါရုံဂေါတြဘူ ကိစ္စ တပ်သော
မဟာကုသိုလ်ကြိယာတတိယနွေးနှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု ဒိဗ္ဗ
သောတကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ် နွေးအား တပ်သော ပစ္စုပ္ပန် သဒ္ဓါ
ရုံဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ တတိယနွေးနှင့်

အတူဥပါဒိသော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမကြိယာဧကောဒ သဒ္ဓိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗ
သေဝံတကုသိုလ်ကြိယာ အဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပုရေဇာ
တချန်ချက်။ ။ပစ္ဆာဇာတ၌။ ။ပဌမောပဌမသ၌။ ကတ္တားကား။ ပဋိ
သန္ဓေအစရှိသော ရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရင်၏ဦးသို့ ရောက်
သောအခါကမ္မဇကာယအား တပ်သောပဉ္စဝေါကာရသံ၌ ဖြစ်သောအ
ခါ။ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သောနောက်ဖြစ်သော လောကီဝိပါရင်အဋ္ဌ
ဇိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးဖြစ်သော
စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရင်၏ဦးသို့ရောက်သောကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်တရား
ရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယသ၌။ ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေး
ဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရင်၏ဦးသို့ရောက်သောတိဇ ကာယအား
တပ်သောဆ်မြဲ။ ။သမ္ပဒါနိကား။ တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
ပဌမောပဌမဒုတိယသ၌။ ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးဖြစ်
သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရင်၏ဦးသို့ရောက်သောကမ္မဇကာယတိဇကာ
ယအားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရသံ၌ ဖြစ်သောအခါ။ လ။ ဆ်မြဲ။ ။သမ္ပ
ဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယတိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။
ဒုတိယောဒုတိယသ၌။ ကတ္တားကား။ ဘဝဂုံပစ္ဆေဒအစရှိသော ရှေးဖြစ်
သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရင်၏ဦးသို့ရောက်သောတိဇကာယအားတပ်
သောပဉ္စဝေါကာရသံ၌ဖြစ်သောအခါ။ နောက်ဖြစ်သောကုသိုလ်ဒွါဒသ
လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ ကြိယာဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဌမသ၌။ [၂၆၃+၁] ဥပါဒိ
ဏ္ဏုပါဒါနိယသမ္ပေသဟူသောသမ္ပဒါနိန္ဒ။ ကမ္မဇကာယကိုကောက်။ ။
ဒုတိယောပဌမဒုတိယသ၌။ ။သမ္ပဒါနိကိုကမ္မဇကာယတိဇကာယကို
ကောက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယောပဌမသ၌။ ကတ္တားကား။
လောကုတ္တရာ။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယတည်း။ ။တတိယောဒု
တိယသ၌။ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာ။ ။သမ္ပဒါနိကား။ တိဇကာယ
တည်း။ ။တတိယောပဌမဒုတိယသ၌။ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာ။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယတိဇကာယတည်း။ ။ပစ္ဆာဇာတကိုးချက်
ပြီး၏။ ။အာသေဝန၌။ ။ဒုတိယောဒုတိယသ၌။ ကတ္တားကား။ ပဌမ
ဇောကြဉ်သောနောက်နောက်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ လောကီကုသိုလ်

သတ္တရသကြိယာဇော အဋ္ဌာရသအားတင်သော အဆုံးဇော ကြဉ်သော
 ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ခွါဒသ။လ။ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမ
 ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ခွါဒသ။လ။ ပစ္စယံပုန်။
 ။။ဒုတိယောတတိယသသန္တိ။ကတ္တားကား။ဂေါတြဘူဝေါဒါနိကိစ္စတပ်
 သောမဟာကုသိုလ်ပဌမဒန္တတတိယဒန္တပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဂ်
 သေးချပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။အာသေဝနုန္တံချက်ပြီး၏။ ။ကမ္မန္တိ။ ။ပဌမောပဌ
 မဿကား။သဟဇာတကမ္မဿ။ ။ပဌမောဒုတိယဿ။ ။ပဌမော ပ
 ဌမ ဒုတိယဿ။ ။ဤနုန္တံချက်လည်း။ သဟဇာတကမ္မဿ။ ။ဒုတိ
 ယောဒုတိယသန္တိ။[၂၆၄ + ၅] အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓေမ္မာဟူသော
 ကတ္တားကား။သဟဇာတဿ။ ။ဒုတိယောပဌမသန္တိ။ နာနာက္ခဏိက
 ကတ္တားကား။ အတိတ်ဖြစ်သောအကုသိုလ်လောကီကုသိုလ်စေတနာပ
 စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။လောကီဝိပါက်ဗာတ္တိသကမ္မဇရုပ်နုန္တံဆယ်
 ရ၏။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကကတ္တား
 ကား။မဂ်စေတနာ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဖိုလ်လေးချပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တ
 တိယောဒုတိယဿ။ ။တတိယောဒုတိယ တတိယဿ။ သဟဇာတ
 သ။ ။ပေါင်းရှစ်ချက်။ ။ကမ္မပစ္စည်းပြီး၏။ ။ဝိပါကပစ္စည်း၌။ ။
 ပဌမောပဌမဿ။ ။ပဌမောဒုတိယဿ။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယဿ။
 ပဌမသုံးချက်။ ။တတိယောတတိယဿ။ ။တတိယောဒုတိယဿ။ ။
 တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းခြောက်
 ချက်။ ။ဝိပါကပြီး၏။ ။အာဟာရပစ္စည်း၌။ ။ပဌမောပဌမသန္တိ။
 နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရနုန္တံပါး။ ရုပ်အာဟာရဖြစ်အံ့။[၂၆၅ + ၁၄] ဥ
 ပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယော ဓေမ္မာဟူသောကတ္တားကား။ ကလာပ်တူကလာပ်
 ပြားဖြစ်သောကမ္မဇကောယအားတင်သော ကမ္မဇဩဇာပစ္စည်းတရားရ
 ။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမော ဒုတိယသန္တိ။
 နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရအားဖြင့်နုန္တံပါး။ ရုပ်အာဟာရဖြစ်အံ့။ က
 တ္တားကား။ တိဇကာယအားတင်သောကမ္မဇဩဇာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယသန္တိ။ နာမ်
 အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရနုန္တံပါး။ ရုပ်အာဟာရဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ကမ္မဇ
 ကောယ၊ တိဇကာယ အားတင်သောကမ္မဇဩဇာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိ
 ကား။ကမ္မဇကောယ၊ တိဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ

၌။ နှစ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရနှစ်ပါး။ ရုပ်အာဟာရဖြစ်အံ့။ ကတ္တား
ကံး။ ကလာင်တူကလာင်ပြား ဖြစ်သောတိဇကာယအားတပ်သော တိဇ
ဩဇာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။
ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တံ။ ရုပ်အာဟာရသာ။ [၂၆၆ + ၃] အနုပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိ
ယောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ တိဇဩဇာပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကား။ ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တံ။ ရုပ်အာ
ဟာရသာ။ ကတ္တားကား။ တိဇဩဇာ။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယ၊ တိ
ဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။
တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်သဟဇာတဿ။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိ
ယောပဋ္ဌမဿရုပ်အာဟာရသာ။ ကတ္တားကား။ ကမ္မဇဩဇာ၊ တိဇဩ
ဇာပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ ပဋ္ဌမဒု
တိယောဒုတိယဿန္တံ။ ရုပ်အာဟာရကတ္တားကား။ ကမ္မဇဩဇာ၊ တိဇဩ
ဇာပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိ
ယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တံ။ ကတ္တားကား။ ကမ္မဇဩဇာ၊ တိဇဩဇာပစ္စည်း။
၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ကမ္မဇကာယ၊ တိဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ၏။ ။ အာ
ဟာရတစ်ဆယ့်နှစ်ချက်ပြီး၏။ ။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တံ။ သ
ဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ဂူပဇိဝိတ်န္ဒြိယအားဖြင့်သုံးပါး။ အကောသံ
လွယ်ပြီ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ သဟဇာတိန္ဒြိ
ယဿ။ ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ သဟဇာတိန္ဒြိယဿ။ တတိ
ယောတတိယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယ
ဿ။ တတိယသုံးချက်။ သဟဇာတိန္ဒြိယဿ။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းပေါင်းခုနစ်ချက်။
ဈာနပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယ
ဿသုံးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တံ။ [၂၆၇ + ၂၂] ဥပါဒိဏ္ဏုပါဒါနိယောဓ
မ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောနွေးပဉ္စဝိညာဉ်
တဆယ်ကြည့်သော လောကီဝိပါက် ဗာတ္ထိသံ ဝိတ္တက္ခဏ တခုတခုရှိ
သောဈာနဝင်္ဂါးပါးပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။
၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောဒုတိယ
ဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ တတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းခုနစ်
ချက်။ ။ ဈာနပြီးပြီ။ ။ မဂ္ဂပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယ
ဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တံ။ [၂၆၈ + ၁၃] ဥပါ

ဒိဏ္ဍုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်
သောသဟိတ်လောကီဝိပါက်ဝိတ္တက္ခဏတရတရ၌ရှိသောပညာ၊ဝိတက်၊
ဝိရိယ၊သတိ၊ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသောမဂ္ဂင်တရားကိုယ်ငါးပါးပစ္စည်း။
၏။ «သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ၏။ «ဒုတိယောဒုတိယဿ။တုတိ
ယောတတိယဿ။တတိယောဒုတိယဿ။တတိယောဒုတိယ တတိယ
ဿ။တတိယသုံးချက်။ «ပေါင်းခုနစ်ချက်။ «မဂ္ဂပြီး၏။ «သမ္ပယု
တ္တပစ္စည်း၌ပဌမောပဌမဿ။ဒုတိယောဒုတိယဿ။တတိယောတတိယ
ဿ။ပေါင်းသုံးချက်။ «ဝိပ္ပယုတ္တ၌ပဌမောပဌမဿ၌။သဟဇာတ၊ပုရေ
ဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ၊ပဌမောဒုတိယဿ၌လည်းသုံးပါး။ «ပဌမောတ
တိယဿ၌။ပုရေဇာတဿ။ပဌမောပဌမဒုတိယဿ၌။ပစ္ဆိမဇာတဿ။
ပဌမလေးချက်။ «ဒုတိယောဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတ၊ဒု
တိယောပဌမဿ၌။ပစ္ဆိမဇာတ၊ဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ၌။ ပစ္ဆိမဇာ
တဿ။ဒုတိယသုံးချက်။ «တတိယောပဌမဿ၌။ပစ္ဆိမဇာတဿ။တတိ
ယောဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတ၊တတိယောပဌမဒုတိယဿ
၌။ပစ္ဆိမဇာတဿ။တတိယသုံးချက်။ «ပေါင်းဆယ်ချက်။ «ဝိပ္ပယုတ္တပြီး
၏။«အတ္ထိပစ္စည်း၌ပဌမောပဌမဿ၌။သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ၊
အာဟာရ၊ဇုနိယငါးချက်။ကောသံမြို့။ပဌမောဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ပု
ရေဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ၊အာဟာရလေးချက်။ «ပဌမောတတိယဿ၌။ပုရေ
ဇာတဿ။ပဌမောပဌမဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ၊အာဟာ
ရသုံးချက်။ «သက်သက်ကံကောက်မြဲတိုင်း။ပဌမလေးချက်။ «ဒုတိယော
ဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ။အာဟာရလေးချက်။
ဒုတိယောပဌမဿ၌။ပုရေဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတ၊ အာဟာရသုံးချက်။ «ဒု
တိယောပဌမ ဒုတိယဿ၌။ ပစ္ဆိမဇာတ၊အာဟာရနှစ်ချက်။ ဒုတိယသုံး
ချက်။ «တတိယောတတိယဿ၌။သဟဇာတဿ။တတိယောပဌမဿ
၌။ပစ္ဆိမဇာတဿ။တတိယောဒုတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတနှစ်
ပါး။ «တတိယောပဌမတတိယဿ၌။သဟဇာတ၊ပစ္ဆိမဇာတမိဿက
တည်း။ «[၃၀ x ၂၄] အနုပါဒိဏ္ဍုအနုပါဒါနိယောဓမ္မောဟူသောက
တ္တားကား။ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါအချင်း၊အချင်းအား၎င်း၊ဂေါ
တြိယူဝေါဒါနိအနုလုံ အစရှိသောရှေးဖြစ်သောမိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်
၏ဌိယိုရောသောကမ္မဇကောယအား ၎င်း။ ကာလဘူတတပြိုင်နက် တပ်

သောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ စေ။ ဆတ္တိံ သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဂေါတြဘူဝေါဒါနိ အနုလုံ အစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့ ရောက်သောကမ္မဇကာယာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောဒုတိယတတိယသသန္တိ။ သဟဇာတသက်သက်။ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတမိသသကနွှစ်ပါး။ ။ သဟဇာတကောက်မြဲ။ ။ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတမိသသကန္တိ [၃၀၄ x ၇] ပစ္ဆိမဇာတော အနုပါဒိဏ္ဏအနုပါဒါနိယောဂေကာ ခံန္ဓောဟုံသောကတ္တဘိကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါအချင်းချင်းအားလည်းကောင်း။ ဂေါတြဘူဝေါဒါနိ အနုလုံအစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရှေးဖြစ်သောစိတ်၌ပါ၍လည်းဟူ။ ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော တိဇကာယ အားလည်းကောင်း။ ကာလဘူတ တပြိုင်နက် တပ်သောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောပဌမဒုတိယသသန္တိ။ ပစ္ဆိမဇာတသ၊ တတိယော ပဌမဒုတိယ တတိယသသန္တိ သဟဇာတ။ ပစ္ဆိမဇာတမိသက။ ။ ကံတ္တားကား။ ကမ္မဇကာယ၊ တိဇကာယအားဆိုသည်သာထူးသည်။ ။ ကောက်မြဲမိသကဆိုသော်လည်း။ ပစ္စည်းမိသကမဟုတ်။ ပစ္စယုပ္ပန် သာမိသက ဖြစ်သည်ဟူ၍။ တတိယ ပုဒ်ချဉ်း။ ကံတ္တား ကိုဆောင်၍ဆိုအပ်၏။ သတ္တိကိုထောက်သော် တတိယပုဒ်ချဉ်းပင်ဖြစ်သော်လည်း။ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတမိသကဟူ၍ပင်မှတ်အပ်၏။ ။ တတိယခုနစ်ချက်ပြီး၏။ ။ ပဌမတတိယောပဌမသသန္တိ ပစ္ဆိမဇာတ၊ ဣန္ဒြိယမိသကတည်း။ ။ ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါနိ အနုလုံ အစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယအား ကာလဘူတ တပြိုင်နက်တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်ဖြစ်သောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဂေါတြဘူဝေါဒါနိ အနုလုံအစရှိသော ရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောစိတ်တိဇ္ဈိပစ္စည်း တရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော ရုပ်စိတ်တိဇ္ဈိဤသော ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ကမ္မဇဩဇာကိုမိသကမဖွဲ့။ ။ ပဌမတတိယောတတိယသသန္တိကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါအ

ချင်းချင်းအားတင်သောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချစ်။ စေ။ ဆတ္တိံသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဂေါတြာဘူဝေါဒါနံ အနုလုံအစရှိသောရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချစ်။ စေ။ ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတမိဿကတည်း။ ။ပဌမတတိယနှစ်ချက်။ ။ဒုတိယတတိယောပဌမသန္တိပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရမိဿကတည်း။ [၃၀၅+၃] အနုပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောစအနုပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောစဓမ္မ ဟူသောကတ္တားကား။ ဂေါတြာဘူဝေါဒါနံ အနုလုံအစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရင်၏ ဌိသ္မိရောက်သော ကမ္မဇကာယအားကာလဘူတဘပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရဒုံ၌ ဖြစ်သောအခါနောက်၌ ဖြစ်သော လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချစ်။ စေ။ ဆတ္တိံသအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ ဂေါတြာဘူဝေါဒါနံအနုလုံအစရှိသော ရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရင်၏ဌိသ္မိရောက်သောတိဇာသြာပစ္စည်း တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယသန္တိသဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရ မိဿကနှစ်ပါး။ အကောက်လွယ်ပြီ။ တိဇကာယဆိုသည်သာထူးသည်။ ။ဒုတိယတတိယောပဌမဒုတိယသန္တိ။ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရ မိဿက တပါးသာ ကောက်မြဲ။ ကမ္မဇကာယ၊ တိဇကာယအား တပ်သည်သာလျှင် ထူးသည်။ ။ဒုတိယတတိယသုံးချက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမသန္တိ ပုရေဇာတမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရမိဿက၊ အာဟာရ ပစ္ဆာဇာတ ဣန္ဒြိယမိဿက။ လေးပါး။ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၌ပဌမကနာမက္ခန္ဓာကိုယူ၊ ဒုတိယကသြာဇာကိုယူ။ ။ပစ္ဆာဇာတဣန္ဒြိယ မိဿက၌၊ ဒုတိယကနာမက္ခန္ဓာ၊ ပဌမကရင်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုယူ။ ။ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တိသဟဇာတ၊ ပုရေဇာတမိဿက။ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရ မိဿကသုံးပါး။ ။ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၌၊ ပဌမကနာမက္ခန္ဓာ၊ ဒုတိယကသြာဇာကိုယူ။ ။ပဌမ ဒုတိယော ပဌမ ဒုတိယသန္တိ။ အာဟာရသာ။ ပဌမကကမ္မဇကာယ၊ ဒုတိယက တိဇကာယအားတပ်သော။ ကမ္မဇသြာဇာတိဇာသြာဇာကိုယူ။ ။ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပဌမ ဒုတိယတတိယောပဌမသန္တိ။ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရဣန္ဒြိယမိဿကတပါးသာ။ ။ [၃၀၆+၁၇] ဥပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောစအနုပါဒိဏ္ဍုပ္ပါဒါနိယောစ အနုပါ

ဒိဏ္ဍိအနုပါဒါနိယောစဓမ္မာဟူသော ကတ္တားကား၊ ဂေါတြဘူ ဝေါဒါနိ
 အနုလုံအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌိသ္မိရောက်
 သော၊ ကမ္မဇကာယအားကာလဘူတဘပြိုင်နက်ဘပ်ကောင်းသော ပဉ္စ
 ဝေါကာရသံသျှဖြစ်သောအခါနောက်ဖြစ်သော လောကုတ္တရာ စိတ် ရှစ်ခု
 စေ့ကသိက်ဆတ္တိ သံအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဂေါတြဘူဝေါဒါနိ။ အနု
 လုံအစရှိသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏၊ ဌိသ္မိရောက်
 သောတိဇဩဒါ။ ရုပ်ဇီဝိတိ၊ နန္ဒိပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ရုပ်ဇီဝိ
 တိ၊ နန္ဒိ၊ ကြည်သော၊ ကမ္မဇကာယ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဌမဒုတိယတတိယ
 တချက်။ ။ ပေါင်းနှစ်ဆဲ့သုံးအတ္ထိပြီးပြီ။ ။ နတ္ထိဝိဂတလည်း။ အနန္တရ
 နှင့်တူပြီ။ အဝိဂတလည်းအတ္ထိနှင့်တူပြီ။ ။ ဝိဘင်္ဂဝါရပြီးပြီ။ ။ ဟေတု
 ယာသတ္တ၊ အာရုံဓမ္မဏေဆ၊ အဓိပတိယာပဉ္စ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေ
 သတ္တ၊ သဟဇာတေနဝ၊ အညမညေတိဏိ၊ နိဿယေဇကာဒသ၊ ဥပနိဿ
 ယေနဝ၊ ပုရေဇာတေသတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတေနဝ၊ အာသေဝနေဒ္ဓေ၊ ကမ္မေအဋ္ဌ၊
 ဝိပါကေဆ၊ အာဟာရေဒ္ဓါဒသ၊ ဣန္ဒြိယေသတ္တ၊ ဈာနေသတ္တ၊ မဂ္ဂေသတ္တ၊
 သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေဒသ၊ အတ္ထိယာတေဝိသ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိ
 ဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေတေဝိသ။ ။ ကုသလတိက်ကို၍ ဃာရနာကို
 ကြံလေ။ ။ အနုလောမပြီး၏။ ။

ပစ္စယုပ္ပာရန္တပဌမောပဌမသန္တိ။ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊
 ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ ဤခုနှစ်ပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်
 ၏။ ။ ထိုတွင်အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏမတ္တ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ။ နိဿယ၊
 အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏဝိပ္ပယုတ်။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ
 အာရမ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတဤခြောက်ပစ္စည်းကို၏။ ။ သဟဇာတ
 ဖြင့်၊ သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊ အညမည၊ သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ သဟဇာ
 တကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယု
 တ္တ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတ။ အဝိဂတဤတဆဲ့
 လေးပစ္စည်းကို၏။ ။ ဥပနိဿယဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿ
 ယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဤခြောက်ပစ္စည်းကို၏။ ။ အာရမ္မ
 ဏဖြင့်အာရမ္မဏပုရေဇာတကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ပုရေဇာတဖြင့်
 ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတ။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတနိဿယ၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ဝတ္ထု၊ ပုရေ
 ဇာတဝိပ္ပယုတ်။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတ အဝိဂတဤခြောက်

ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပစ္ဆာဇာတဖြင့် ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာ ဇာတ ဝိပ္ပ
ယုတ်၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ ဤလေးပစ္စည်းကို ပြအပ်
၏။ ။သဟဇာတဖြင့်၊ သဟဇာတာဟာရကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊
အာဟာရဖြင့်ရုပ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရ အဝိဂတဤ
သုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ပုရေဇာတ၊ ဖြင့်
ပုရေဇာတိန္ဒြိယကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယဖြင့်ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၊ ရူပ
ဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ပဌ
မောဒုတိယသသန္တံ၊ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ပ
စ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရဤခြောက်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထိုခြောက်ပ
စ္စည်းတို့တွင်အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ ဝတ္ထာရ
မ္မဏနိဿယ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ
ဝိပ္ပယုတ်၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အဝိဂတ ဤ
ရှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေဇု၊ သ
ဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတာ ဟာရ၊ သဟ
ဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတ
အဝိဂတဤတဆွဲနှစ်ပစ္စည်းကို၏။ ။အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏူပ နိဿ
ယကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ဥပနိဿယဖြင့်၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူ
ပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဤခြောက်ပစ္စည်းကို၏။ ။
အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏပုရေဇာတကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ပုရေဇာ
တဖြင့် ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတဝိပ္ပ
ယုတ်၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတအဝိဂတဤငါးပစ္စည်းကို၏။
ပစ္ဆာဇာတဖြင့်ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတဤသုံး
ပစ္စည်းကို၏။ ။သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတာဟာရကို ပြပြီးဖြစ်သော
ကြောင့်၊ အာဟာရဖြင့်ရုပ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရအ
ဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကို၏။ ။ပဌမောတတိယသသန္တံ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေ
ဇာတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ထိုတွင်ဥပနိဿယဖြင့် ပကတူ
ပနိဿယတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပုရေဇာတဖြင့် ဝတ္ထု ပုရေ ဇာတ၊
ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာ
တတ္ထိ၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတ အဝိဂတ ဤငါးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ပဌ
မောပဌမ ဒုတိယသသန္တံ၊ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရ ဤသုံး

ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ထိုသုံးပစ္စည်းတို့တွင်။ သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု
သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတ ဝိပါက၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟ
ဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတ ဤတဆဲ့တ
ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပစ္ဆာဇာတဖြင့်။ ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပ
စ္ဆာဇာတအဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟဇာတဖြင့်သဟ
ဇာတာဟာရကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် အာဟာရဖြင့် ရုပ် အာဟာရ၊
ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရအဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။
ပဌမလေးချက်ပြီး၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသ္မံ။ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊
ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရဤခြောက်ပစ္စည်းကို
ထုတ်အပ်၏။ ။ထို့ခြောက် ပစ္စည်းတို့တွင်။ အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏ
မတ္တ၊ အာရမ္မဏာဝိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်
၏။ ။သဟဇာတ၊ သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတာဝိပတိ၊ အည
မည၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟ
ဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ။ သဟဇာတ အဝိဂတ
ဤတဆဲ့သုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏူပနိဿယ
ကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ဥပနိဿယဖြင့်။ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိ
ဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အာသေဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ ဤရပ်ပစ္စည်းကို ပြ
အပ်၏။ ။ပုရေဇာတဖြင့် ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတ။ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတူနိဿယ။
ပုရေဇာတဝိဋ္ဌယုတ်၊ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထု၊ ပုရေဇာတအဝိဂတ ဤ
ငါးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ပစ္ဆာဇာတဖြင့်ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊
ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။သဟဇာတဖြင့် သ
ဟဇာတာဟာရကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ အာဟာရဖြင့် ရုပ် အာဟာ
ရ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရအဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။
ဒုတိယောပဌမသသ္မံ။ အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ ကမ္မ၊ အာ
ဟာရဤငါးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ထိုငါးပစ္စည်းတို့တွင် အာရမ္မဏဖြင့်
အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရ
မ္မဏပုရေဇာတအဝိဂတ ဤလေးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ဥပနိဿယ
ဖြင့်အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂ
တဤခြောက်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ထို့ခြောက်ပစ္စည်း တို့တွင် ပကတူ
ပနိဿယဖြင့်ပကတူပနိဿယ၊ လောကီ ဝိပါက ဗာတ္ထိသ အားတပ်

သောဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ပစ္ဆိမာဇာတဖြင့်ပစ္ဆိမာဇာတ၊ ပစ္ဆိမာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမာဇာတ အဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «တတိယောဒုတိယံသကိပြအပ်၏။ «ထိုဖြင့်» ပကတူပနိဿယတပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «ဒုတိယောပဌမဒုတိယသန္တ ပစ္ဆိမာဇာတ၊ အာဟာရဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ «ထိုတွင်» ပစ္ဆိမာဇာတဖြင့်ပစ္ဆိမာဇာတ၊ ပစ္ဆိမာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမာဇာတအဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «အာဟာရဖြင့်» ရုပ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရအဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «ဒုတိယလေးချက်ပြီး၏။» «တတိယောတတိယသန္တ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ «ထိုတွင်» သဟဇာတဖြင့်သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတာဓိပတိ၊ အညမည၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သပ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတဤတဆယ့်လေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။» «ဥပနိဿယဖြင့်» အာရမ္မဏ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဤကိုးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «ထိုတွင်» ပကတူပနိဿယဖြင့်ပကတူပနိဿယ၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «တတိယောပဌမသန္တဥပနိဿယ၊ ပစ္ဆိမာဇာတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ «ထိုတွင်» ဥပနိဿယဖြင့် ပကတူပနိဿယ တပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «ပစ္ဆိမာဇာတဖြင့် ပစ္ဆိမာဇာတ၊ ပစ္ဆိမာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမာဇာတအဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «တတိယောဒုတိယသန္တ» အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ ပစ္ဆိမာဇာတ ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ «ထိုတွင်» အာရမ္မဏဖြင့်» အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «သဟဇာတဖြင့်» သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတာဓိပတိ၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတ အဝိဂတ ဤတဆယ့်သုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «အာရမ္မဏဖြင့်» အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယကိုပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်» ဥပနိဿယဖြင့်» အနန္တရူပ၊ ပကတူပ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတဤခြောက်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ «ပစ္ဆိမာဇာတဖြင့်» ပစ္ဆိမာဇာတ၊ ပစ္ဆိမာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမာဇာတအဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်

၏။ ။ တတိယောပဌမတတိယသန္တသဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ မိဿက
 တပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ထိုတွင် သဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတမိဿ
 ကဖြင့် အတ္ထိအဝိဂတဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ တတိယော ဒုတိယ
 တတိယသန္တသဟဇာတ၊ သဟဇာတပစ္ဆာဇာတမိဿက၊ ဤနှစ်ပစ္စည်း
 ကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ထိုတွင် သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမတ္တ၊ ဟေတု၊
 သဟဇာတာဓိပတိ၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတကမ္မဗိပါက၊ သဟ
 ဇာတာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတ
 ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ မိဿက
 ဖြင့် အတ္ထိ၊ အဝိဂတဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ တတိယော ပဌမဒုတိ
 ယသန္တ၊ ပစ္ဆာဇာတတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ထိုပစ္ဆာဇာတဖြင့်၊
 ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်
 ၏။ ။ တတိယောပဌမဒုတိယတတိယသန္တ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတမိ
 သကတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ထိုဖြင့် အတ္ထိ၊ အဝိဂတဤနှစ်ပစ္စည်း
 ကိုပြအပ်၏။ ။ တတိယချနစ်ချက်ပြီး၏။ ။ ပဌမတတိယော ပဌမသန္တ
 ပစ္ဆာဇာတဗျူဟမိဿက တပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထိုပစ္ဆာဇာတဗျူဟ
 ယမိဿကဖြင့် အတ္ထိအဝိဂတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ ပဌမ တတိ
 ယောတတိယသန္တသဟဇာတပုရေဇာတမိဿက တပစ္စည်းကိုထုတ်
 အပ်၏။ ။ ထိုဖြင့် နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။
 ပဌမတတိယနှစ်ချက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဌမသန္တ ပစ္ဆာဇာတအာ
 ဟာရမိဿကဤတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထိုဖြင့် အတ္ထိ၊ အဝိဂတဤ
 နှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယသန္တသဟဇာတ၊ ပ
 ခ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရမိဿကဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထိုနှစ်ပစ္စည်း
 တို့တွင် သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမတ္တ၊ သဟဇာတ နိဿယ၊ သဟ
 ဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂတဤလေးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ ပစ္ဆာဇာ
 တအာဟာရမိဿကဖြင့် အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။ ဒု
 တိယတတိယောပဌမဒုတိယသန္တ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရ မိဿကတပ
 ိစည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ထိုဖြင့် အတ္ထိ၊ အဝိဂတနှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။
 ဒုတိယောတတိယသုံးချက်ပြီး၏။ ။ ပဌမဒုတိယော ပဌမသန္တ၊ ပုရေဇာ
 တ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရမိဿက၊ အာဟာရပစ္ဆာဇာတ၊ ဣန္ဒြိယမိဿက
 ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ ပဌမဒုတိယော ဒုတိယသန္တသဟဇာတ၊

ပုရေဇာတ၊ ပုစ္ဆာဇာတ၊ အဟာရမိဿကဏ္ဍိသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။
ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿသန္တိအာဟာရတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထို
ဖြင့်။ အာဟာရ။ အာဟာရတ္ထိ၊ အာဟာရအဝိဂတသုံးပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။ ။
ပဌမဒုတိယသုံးချက်ပြီး၏။ ။ ပဌမဒုတိယတတိယောပဌမဿသန္တိ၊ ပုစ္ဆာ
ဇာတအာဟာရမိဿကတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထို။ ဖြင့်။ အတ္ထိအဝိဂ
တဏ္ဍိနစ်ပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။ ။ ပဌမဒုတိယတတိယသတချက်။ ။ ပေါင်းစ
တုဝိသ။ ။ ပက္ခယုဒ္ဓါရ။ ။ (အတ္ထိပစ္စည်းတေဝိသတွင်ဒုတိယောတတိယသ
တချက်တိုး၍စတုဝိသတိဖြစ်သတည်း) ပက္ခယုဒ္ဓါရပြီး၏။ ။ [၃၀၆+၁] ။
နဟေတုယာစတုဝိသတိ နအာရမ္မဏေစတုဝိသတိ။ န အဓိပတိယာ စ
တုဝိသတိ။ နအနန္တရေစတုဝိသတိ။ နသမနန္တရေစတုဝိသတိ။ နသဟ
ဇာတေဝိသတိ။ ။ တတိယောပဌမတတိယဿ။ ။ တတိယော ဒုတိယ
တတိယဿ။ ။ တတိယောပဌမ ဒုတိယ တတိယဿ။ ။ ပဌမ တတိ
ယောတတိယဿ။ ။ ဤလေးချက်ကျ၍ ဝိသတိ ဖြစ် သတည်း။ ။
[၃၀၆+၁] နအညမညေဝိသတိ။ နနိဿယေဝိသတိ။ ။ လ။ ကောဏ်
မြိ။ ။ နဥပနိဿာယေတေဝိသတိ။ ။ ဒုတိယောတတိယဿ ကျ၍
တေဝိသတိဖြစ်သတည်း။ ။ နပုရေဇာတေ တေဝိသတိ။ ပဌမ တတိ
ယောတတိယတချက်ကျ၍။ တေဝိသတိ ဖြစ်သတည်း။ ။ နပုစ္ဆာဇာ
တေသုတ္တရသ။ ။ တတိယောပဌမတတိယဿ။ တတိယော ပဌမဒုတိ
ယဿ။ တတိယောပဌမဒုတိယတတိယဿ။ ပဌမတတိယောပဌမဿ။ ။
ဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယတတိယော ပဌမ ဒုတိယဿ။ ပဌမ
ဒုတိယ တတိယော ပဌမဿ။ ဤချစ်ချက် နှုတ်၍ သတ္တရသ ဖြစ်သ
တည်း။ ။ နအာသေဝနေစတုဝိသတိ။ နကမ္မေစတုဝိသတိ။ နဝိပါကေစ
တုဝိသတိ။ နအာဟာရေဝိသတိ။ ။ ဒုတိယတတိယောပဌမဒုတိယဿပ
ဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ တတိယောပဌမဿဤလေးချက်ကျ၍ဝိ
သတိဖြစ်သတည်း။ ။ နဇုတ္တိယေဝိသတိ ပဌမတတိယောပဌမဿ။ ပ
ဌမဒုတိယတတိယောပဌမဿဤနှစ်ချက်ကျ၍ဗာဝိသတိ ဖြစ်သတည်း။
နဇုာနေစတုဝိသတိ။ နမဂ္ဂေစတုဝိသတိ။ နသမ္ပယုတ္တေ ဝိသတိ။ နသဟ
ဇာတအတိုင်။ ။ နဝိပ္ပယုတ္တေ ရဒ္ဓသ။ ရဒ္ဓသ ဟူသော်ကား။ ပဌမလေး
ချက်။ ဒုတိယလေးချက်။ ။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောပဌမ
ဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယသုံးချက်။ ။ ပဌမဒုတိယောပဌမ

ဿ၊ ပဌမဒုတိယောဒုတိယဿ။ ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ဤပဌ
 မဒုတိယသုံးချက်။ ။ ပဌမဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ဤသို့ရဒ္ဒသဖြစ်
 သတည်း။ ။ စတုရိသတိအရတွင်၊ ဆယ်ချက်ကျသည်။ ဆယ်ချက်ဟူ
 သော်ကား။ တတိယောပဌမတတိယဿ၊ တတိယောဒုတိယ တတိယ
 ဿ။ တတိယောပဌမဒုတိယဿ။ တတိယောပဌမဒုတိယတတိယဿ။ တ
 တိယလေးချက်။ ။ ပဌမတတိယောပဌမဿ။ ပဌမတတိယောတတိ
 ယဿ။ ပဌမတတိယနှစ်ချက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယ
 တတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ဒုတိယတ
 တိယ သုံးချက်။ ။ ပဌမ ဒုတိယ တတိယော ပဌမဿ။ ဤနှစ်ချက်
 တည်း။ ။ နောနတ္ထိယာနဝ။ နဝဟူသော်ကား။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌ
 မောဒုတိယဿ။ ပဌမောတတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယောဒု
 တိယဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယော
 ပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ ဤကိုးချက်တည်း။ ။ နောနတ္ထိယာစ
 တုရိသတိ၊ နောဝိဂတေစတုရိသတိ။ နောအဝိဂတေနဝ။ ကုသလတိက်
 နည်းကိုမှီ၍ဟောလေ။ ။ ပစ္စနိက်ပြီး၏။ ။

ဟေတုပစ္စယာနအာရမ္မဏေသတ္တ။ နအဓိပတိယာသတ္တ။ အနန္တရေ
 သတ္တ။ သမနန္တရေသတ္တ။ နအညမညေစက္ကာရိ။ ဟူသော်ကား။ ပဌမောပ
 ဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယ
 ဿ။ ဟူသည်တည်း။ ။ နဥပနိဿယေသတ္တ၊ နပုရေဇာတေသတ္တ၊ နပ
 ဣာဇာတေသတ္တ၊ နအာသေဝနေသတ္တ၊ နကမ္မေသတ္တ၊ နဝိပါကေစက္ကာရိ၊
 နအာဟာရေသတ္တ၊ နအုန္တိယေသတ္တ၊ နဈာနေသတ္တ၊ နမဂ္ဂေသတ္တ၊ နသမ္ပယု
 တ္တေစက္ကာရိ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ။ ။ ပဌမောပဌမဿ၊ ဒုတိယောဒုတိယ
 ဿ။ တတိယောတတိယဿ ဟူသည်တည်း။ ။ နောနတ္ထိယာသတ္တ၊
 နောဝိဂတေသတ္တ၊ အနုလောမပစ္စနိက်။ ။ နဟေတုပစ္စယာအာရမ္မဏေ
 ဆ၊ အဓိပတိယာပစ္စ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေသတ္တ။ လ။ အဝိဂတေဝိ
 သတိ၊ ပစ္စနိယာနုလောမ။ ကုသလတိက်ကိုမှီ၍ဟောလေ။ ။ ဥပါဒိဏ္ဏ
 တိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဌာန၊သံကိလိဋ္ဌတ္တိက။

ဥပါဒိဏ္ဏတိကံကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ သံကိလိဋ္ဌတိကံ
ကိုဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသည်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်ကိုဆို၍။ ။
ဟောတုပစ္စည်း၌။ ပဌမေနပဌမံ။ ပဌမေနဒုတိယံ။ ပဌမေနပဌမဒုတိယံ။ ပဌမ
သုံးချက်။ ကုသလတိကံအကုသလပဒအတိုင်းကောက်။ ။ ဒုတိယေနဒု
တိယံတချက်။ အဗျာကတပဒနှင့်နည်းတူ။ ။ တတိယေနဒုတိယံ။ တတိ
ယေနဒုတိယံ။ တတိယေနဒုတိယတတိယံ။ တတိယသုံးချက်။ ။ ဒုတိယ
တတိယေနဒုတိယတချက်။ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယတချက်။ ပေါင်းကိုး
ချက်။ ဟောတုပစ္စည်း။ ကုသလတိကံနှင့်နည်းတူ။ ။ [၃၁၁+၁] ဟောတု
ယာနဝ။ အာရမ္မဏေတိဏိ။ အဓိပတိယာနဝ။ လ။ ဝိပါကေပဉ္စ၊ အဂ္ဂိဂတေ
နဝ။ ကုသလတိကံနှင့်နည်းတူ။ ။ အနုလုံပြီး၏။ ။ ပစ္စနိကံ၌။ နဟောတု
ပစ္စည်း။ ပဌမေနပဌမံကား။ ကုသလပဒအတိုင်း။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ
ကား။ အဗျာကတပဒအတိုင်း။ နှစ်ချက်။ ။ နာရမ္မဏ၌။ ပဌမေနဒုတိယံ။ ဒု
တိယေနဒုတိယံ။ တတိယေနဒုတိယံ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ဒုတိယတတိယ
နဒုတိယံ။ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံငါးချက်။ ။ နာဓိပတိ၌။ ပဌမေနပဌမံ။ ပ
ဌမေနဒုတိယံ။ ပဌမေနပဌမဒုတိယံ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ။ တတိယေနဒုတိ
ယံ။ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ။ ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ နာနန္တရေပဉ္စ၊ နသမ
နန္တရေပဉ္စ၊ နအညမညေပဉ္စ၊ နဥပနိဿယေပဉ္စ။ ။ နယုရေဇာတေသတ္တ။ ။
ဟူသော်ကား။ ပဌမေနပဌမံ။ ပဌမေနဒုတိယံ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ။ တတိ
ယေနဒုတိယံ။ တတိယေနဒုတိယံ။ ။ ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ။ ပဌမ
ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ဤနှစ်ချက်တည်း။ ။ နပစ္ဆာဇာတေနဝ၊ နာသေဝနေ
နဝ၊ နကမ္မေတိဏိ။ ကုသလတိကံအတိုင်း။ ။ နဝိပါကေနဝ၊ နအာဟာ
ရေဇကံ၊ နဇ္ဈိန္ဒြေယေဇကံ၊ နဗျာနေဇကံ၊ နမဂ္ဂေဇကံ၊ နသမ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊ နဝိပ္ပ
ယုတ္တေတိဏိ၊ နောနတ္ထိယာပဉ္စ၊ နောဝိဂတေပဉ္စ၊ ကုသလတိကံနှင့်နည်း
တူပြီ။ ။ ပစ္စနိကံပြီ၏။ ။ အနုလောမပစ္စနိကံ။ ပစ္စနိယာနုလောမတို့ကို
လည်းကုသလတိကံနှင့်နည်းတူဟောလေ။ ။ သဟဇာတဝါရလည်း
တူပြီ။ ။ ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရတို့သည်
လည်းကုသလတိကံနှင့်တူပြီ။ ။

ပဉ္စာဝါရ၌ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ပဌမောပဌမဒုတိ
ယဿ။ ဤသုံးချက်ကား။ ကုသလပဒအတိုင်း။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ၌။

ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇ
ရုပ်အားလည်းကောင်း။ တပ်သောလောကီကုသိုလ်သတ္တရသ၊သဟိတ်
လောကီဝိပါက်သတ္တရသ၊သဟိတ်ကြိယာသတ္တရသ၊စိတ္တက္ခဏတရတ
တရ၌ရှိသောဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလော
ဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါအဗျာက
တအတိုင်းကောက်။ ။ တဘိယောတတိယဿ။ တတိယော ဒုတိယ
ဿ။ တဘိယောဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ ဟေ
တုပြီး၏။ ။ အာရမ္မဏ၌။ ပဌမောပဌမဿကား။ အကုသလပဒအတိုင်း။ ။
ပဌမေဒုတိယဿ၌။ [၃၁၂+၁၁] သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကောဓမ္မော
ဟူသောကတ္တားကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကား။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဇဝဇ္ဇန်းကြည်သော ကာမကြိယာတ
ဆယ်။ သန္တီရဏသုံးခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ယ
ထာကမ္မုပဂ၊အနာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာ အဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
ဒုတိယောဒုတိယဿ၌။ ကတ္တားကား။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ လော
ကီဝိပါက်ဗာတ္ထိသကြိယာဝိသ၊စေ။ အဋ္ဌတိသရုပ်အဋ္ဌတိသပစ္စည်း၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုကာမကြိယာကောဒ သကာမဝိပါက်
တေဝိသဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝ သညာနာသညာဿာနစိတ်
သုံးခု။ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊စေတောပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ယထာကမ္မုပဂ၊အ
နာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောပဌမ
ဿ၌။ [၃၁၃+၉] အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကောဓမ္မော ဟူသောက
တ္တားကား။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ လ။ ရုပ်အဋ္ဌတိသ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၏။ ။ တတိယောတတိယဿ၌။ ကတ္တားကား။
နိဗ္ဗာန်၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု၏။ ။ တဘိယောဒုတိ
ယဿ၌။ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ စေ။ ဗာတ္ထိသ နိဗ္ဗာန်ရ
၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်ရှစ်ခု။
မနောဒွါရာဇဝဇ္ဇန်း။ စေတောပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ။ အနာဂတံသ
ကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ အာရမ္မဏခြောက်ချက်ပြီး
၏။ ။ အဓိပတိ၌။ ။ ပဌမောပဌမဿ၌။ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊သဟဇာ
တာဓိပတိနှစ်ပါး။ ကုသလတိက်အကုသလောအကုသလဿ အတိုင်း

တည်း။ ။ပဌမောဒုတိယဿ။ ပဌမောပဌမ ဒုတိယဿ။ သဟဇာ
တာမိပတိတည်း။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ။ အာရ
မ္မဏာမိပတိ သဟဇာတာမိပတိနှစ်ပါး။ ။အာရမ္မဏာမိပတိ ဖြစ်အံ့။
[၃၁၄+၈] အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုအားတပ်သော အလေး
အမြတ်ပြုအပ်သောလောကီကုသိုလ်သတ္တရသပစ္စည်းရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
သဟဇာတာမိပတိ ဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ အားလည်း
ကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်အားလည်းကောင်း။ တပ်သောအမိပ
တိပစ္စည်းကိုရသောအခါမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေနိရသောမဟဂ္ဂုတ်ကု
သိုလ်ကိုးခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ စိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိသောအမိ
ပတိတရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပ
ဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပ
ဌမဿကား။ အာရမ္မဏာမိပတိ။ တတိယောတတိယဿန္တိ။ အာရမ္မဏာ
မိပတိ။ သဟဇာတာမိပတိနှစ်ပါး။ ။တတိယော ဒုတိယဿန္တိလည်း
နှစ်ပါး။ ။အာရမ္မဏာမိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြု
တတ်သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခုအား တပ်သောအေဝံ
မဂ်အေဇာတ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်။ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခုအား တပ်
သောအရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခုမ
ဟာကြိယာ ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။သဟဇာတာမိပ
တိလွယ်ပြီ။ ။တတိယောဒုတိယတတိယဿကား။ သဟဇာတာမိပ
တိတည်း။ ။အမိပတိရှစ်ချက်ပြီး၏။ ။အနန္တရန္တိ။ ပဌမောပဌမဿ။
ပဌမောဒုတိယဿ။ ကုသလတိက်အတိုင်း။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ။
[၃၁၅+၁၄] အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကောဓမ္မော ဟူသော ကတ္တား
ကား။ နောက်နောက်သောလောကီကုသိုလ်သတ္တရသ လောကီဝိပါက်
ဗာတ္တိသကြိယာဝိသအားဟင်သော ရှေးရှေးသောလောကီကုသိုလ်သ
တ္တရသရဟန္တာတို့ရတိကြဉ်သောလောကီဝိပါက်ဗာတ္တိသကြိယာဝိသ
ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လ၏။ ။ဒုတိယောပဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား။
ဝုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒသပ

ဌမဇ္ဇေသ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝါ
ဒါနိအနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဌမဇ္ဇေ။ တတိ
ယဇ္ဇေ။ နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ။ နေဝသညာနာသညာယတန
ကုသိုလ်ကြိယာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပ
စ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ သောတာပ
တ္တိမဂ်အားတပ်သောသောတာပတ္တိဖိုလ်။ နောက်နောက်သောဖိုလ်လေး
ခုအားတပ်သောရှေးရှေးသောဖိုလ်လေးခုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
နောက်နောက်သောဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောဒုတိယသ
န္တိ။ အသံကိလိဋ္ဌအသံကိလေသိကော[၃၁၆+၁]ဓမ္မောဟူသောကတ္တား
ကား။ ဖိုလ်လေးခုအဆုံးဇောပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ တိဟိတ်ဘ
ဝင်တေရသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ခုနစ်ချက်အနန္တရပြီး၏။ ။သမနန္တရ
လည်းတူပြီ။ ။သဟဇာတန္တိ။ ။ပဌမောပဌမသန္တိ။ ပဌမောဒုတိယ
သန္တိ။ ပဌမောပဌမဒုတိယသန္တိ။ ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။
ဒုတိယတချက်။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ ။တတိယောဒုတိယ
သန္တိ။ ။တတိယောဒုတိယတတိယသန္တိ။ ။တတိယသုံးချက်။ ။ဒုတိ
ယတတိယောဒုတိယသန္တိ။ ။ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ။ကုသလ
တိက်နှင့်နည်းတူကိုးချက်။ ။သဟဇာတပြီး၏။ ။အညမညန္တိ။ ။ပ
ဌမော ပဌမသန္တိ။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ။တတိယောတတိယ
သန္တိ။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။အညမည။ ။နိဿယသန္တိ။ ။ပဌမသုံး
ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ဒုတိယောပဌမသန္တိ။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိ
ယသုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယသန္တိ။ ဒုတိယတတိယောတတိ
ယသန္တိ။ နှစ်ချက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမသန္တိ။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။
နှစ်ချက်။ ။ပေါင်းတေရသ။ ။နိဿယပြီးပြီ။ ။ဥပနိဿယသန္တိ။ ။
ပဌမောပဌမသန္တိ။ ကုသလတိက်အတိုင်း။ ပဌမောဒုတိယသန္တိ။ ပကတူပ
ဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ။ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသပစ္စည်း၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ နာမက္ခန္ဓာဒုတိယပုဒ်အကုန်ကောက်။ ။ပဌမောဒုတိယ
သန္တိ။ ပကတူပသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ။ဗလဝဖြစ်သောအကုသိုလ် ဒွါဒသပ
စ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒု
တိယော ဒုတိယသန္တိ။ ပကတူပဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ။ဗလဝဖြစ်သော
လောကီကုသိုလ်သတ္တရသလောကီဝိပါက်ဗာတ္တိသ ကြိယာဝိသရုပ်အ

ဌဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နာမက္ခန္ဓာ ဒုတိယပုဒ်အရ အကုန်
 ကောက်။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တလည်း။ [၃၁၇ + ၆] အသံကိလိဋ္ဌသံကိ
 လေသိကောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပဒါနိအကုန်။ ဒုတိယောတ
 တိယဿန္တလည်းအကုန်။ ။တတိယောတတိယဿန္တ။ ကတ္တားကား။
 မဂ်လေးခုဖိုလ်လေးခုပစ္စည်း။ သမ္ပဒါနိလည်းနည်းတူ။ ။တတိယောမဋ္ဌ
 မဿမရ။ ။ဤတိက်ကိုထွေးကပ်၍ လောကုတ္တရာတရားလည်း။ အကု
 သိုလ်အားပကတူပ မတင်ကြောင်းကိုမှတ်အပ်၏။ ။တတိယောဒုတိ
 ယဿန္တ။ ကတ္တားကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပစ္စည်း။ သမ္ပဒါနိကား။ နာမ
 က္ခန္ဓာဒုတိယပုဒ်အကုန်ကောက်။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်းရှစ်ချက်ပြီး၏။ ။
 ပုရေဇာတ၌။ ဒုတိယော ဒုတိယဿန္တ။ အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ့။ က
 တ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ်အဋ္ဌာရသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမ
 ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကာမဝိပါက်တေဝိသ။ ကာမကြိယာကောဒသ။ ဒိဗ္ဗဇက္ခု၊
 ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတဖြစ်အံ့။ က
 တ္တားကား။ ဆဝတ္ထုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်
 သောအခါ။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော
 လောကီဝိပါက်အဋ္ဌဝိသ။ ကြိယာဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမ
 ဿန္တ။ အာရမ္မဏပုရေဇာတနှစ်ပါး။ အဗျာကတောအကုသလဿန္တအ
 တူ ကေရက်။ ။ဒုတိယော ဒုတိယဿကား၊ ဝတ္ထုပုရေ ဇာတသာ
 တည်း။ ။ဥပါဒိဏ္ဏတိက်။ ဒုတိယောတတိယဿအတိုင်းကောက်။ ။
 ပုရေဇာတပြီး၏။ ။ပစ္ဆာဇာတ၌။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိ
 ယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ ကုသလတိက်အတိုင်းသုံးချက်။ ။အာ
 သေဝန၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿကုသလပဒအတိုင်း။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ
 ၌။ [၃၁၈ + ၂၆] သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
 ကား။ ပဋ္ဌမောကြဉ်သောနောက်နောက်သောလောကီကုသိုလ် သတ္တရ
 သ။ ကြိယာဇောအဋ္ဌာရသအားတပ်သောအဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေး
 သောလောကီကုသိုလ်သတ္တရသကြိယာဇောအဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမောကြဉ်သောနောက်နောက်သောလောကီ
 ကုသိုလ်သတ္တရသ။ ကြိယာဇောအဋ္ဌာရသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယော
 တတိယဿန္တ။ ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါနိကိစ္စတပ်သောမဟာကု
 သိုလ်ပဋ္ဌမဇွေး။ တတိယဇွေးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်လေးခုပစ္စ

ယုပ္ပန်၏။ ။အာသဝနသုံးချက်ပြီး၏။ ။ကမ္မန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တံ။
သဟဇာတ၊ ကမ္မံ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ နာနက္ခဏိကန္တု၊
ပါး။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ နာနက္ခဏိကန္တုပါး။ ပဋ္ဌမော
ပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ သဟဇာတ၊ ကမ္မံ ကုသလတိက် အကုသလအတိုင်း
ကော၊ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ နာနက္ခဏိကန္တုပါးကော
ဋ္ဌိ။ ။တတိယောတတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ နာနက္ခဏိကန္တုပါး။ ။တ
တိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ သဟဇာတဿ။ ။
ပေါင်းချနစ်ချက်။ ကမ္မုပြီး၏။ ။ဝိပါကပစ္စည်း၌။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ တ
တိယောတတိယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိ
ယဿ။ ပေါင်းဝိပါကပစ္စည်းလေးချက်ပြီး၏။ ။အာဟာရန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌ
မဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ သဟဇာတဿ။ ။ဒု
တိယောဒုတိယဿန္တံ။ နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရနှစ်ပါး။ တတိယောတ
တိယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ နာမ်
အာဟာရဿ။ ပေါင်းအာဟာရ ခုနစ်ချက်။ ။ဣန္ဒြိယန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
ဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ကတ္တားကား။ ဇိဝိတ၊
မိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ဝိရိယ၊ ကေဂ္ဂတာငါးပါး။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာ
တ၊ ပုရေဇာတ၊ ဣပဇိဝိတိန္ဒြိယသုံးပါး။ ကုသလတိက် အတိုင်းကောက်။ ။
တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းချနစ်ချက်။ ။ဣန္ဒြိယပြီး၏။ ။ဈာန်၌လည်း။ ပ
ဋ္ဌမသုံးချက်။ ဒုတိယတချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းချနစ်ချက်။ မဂ္ဂလည်း
ချနစ်ချက်။ သမ္ပယုတ္တသုံးချက်။ ။ဝိပ္ပယုတ္တံပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ဒုတိ
ယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ။ တ
တိယောဒုတိယဿ။ ပေါင်းငါးချက်။ ။အတ္ထိပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
ဿ။ သဟဇာတဿ။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ သဟဇာတပစ္စာဇာတ
နှစ်ပါး။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတဿ။ ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ဒု
တိယောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ၊ အာဟာရ၊ ဣ
န္ဒြိယငါးပါး။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ပုရေဇာတဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ
န္တံလည်း။ ပုရေဇာတဿ။ ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယောတတိယဿန္တံ။
သဟဇာတဿ။ ။တတိယောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ
နှစ်ပါး။ ။တတိယောဒုတိယတတိယဿန္တံ။ သဟဇာတဿ။ တတိယ
သုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿန္တံ။ သဟဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ၊ အာ

ဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတဣန္ဒြိယမိဿက သုံးပါး။ ။ ပစ္ဆာဇာတအာ
ဟာရမိဿကန္တံ [၃၂၃+၆] အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကောစအသံကိ
လိဋ္ဌအသံကိလေသိကောစဓမ္မာဟူသော ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝေါ
ဒါန်အနုလုံအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်
သောတိဇစတုဇကာယအား ကာလဘူတတပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော
ပဉ္စဝေါကာရသံသြဖြစ်သောအခါ။ နောက်ဖြစ်သောလောကုတ္တရာနာမက္ခန္ဓာ
ဂေါတြဘူဝေါဒါန်အနုလုံအစရှိသော ရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်
၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောသြဇာပစ္စည်း။ ။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ဂေါတြဘူ
ဝေါဒါန်အနုလုံအစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့
ရောက်သောတိဇ စတုဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ ပစ္ဆာဇာတဣန္ဒြိယမိ
ဿကဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါန်အနုလုံအစရှိသော ရှေး
ဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောကမ္မဇကာယအား
ကာလဘူတတပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသောပဉ္စဝေါကာရသံသြဖြစ်သောအ
ခါ။ နောက်ဖြစ်သော လောကုတ္တရာနာမက္ခန္ဓာဂေါတြဘူဝေါဒါန် အနုလုံ
အစရှိသောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောရုပ်
ဇိဝိတိန္ဒြေပစ္စည်း။ ။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါန်အနုလုံအစရှိ
သောရှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောရုပ်ဇိဝိတိ
န္ဒြေကြည့်သော ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ နုတိယတတိယောဘတိ
ယသန္တံ၊ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊ မိဿကတည်း။ ။ ပဌမနုတိယောဘ
တိယသန္တံ၊ သဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ ဣ
န္ဒြိယမိဿကသုံးပါး။ ကုသလတိက်အတိုင်းကောက်လေ။ ။ အတ္ထိတဆဲ့
သုံးချက်ပြီး၏။ ။ နတ္ထိဝိဂတ၊ အနန္တရအတိုင်း၊ ။ အဝိဂတ၊ အတ္ထိအတိုင်း၊
ဝိဘင်္ဂဝါရပြီးပြီ။ ။ ဟေတုယာ သတ္တ၊ အာရမ္မဏဆံ၊ အဝိဘတိယာ
အဋ္ဌ၊ အနန္တရေသတ္တ၊ သမနန္တရေသတ္တ၊ သဟဇာတေနဝ၊ အညမညေ
တိဏိ၊ နိဿယေတေရသ၊ ဥပနိဿယေအဋ္ဌ၊ ပုရေဇာတေတိဏိ၊ ပစ္ဆာဇာ
တေ [၃၂၄+၁] တိဏိ၊ အာသေဝနေတိဏိ၊ ကမ္မေသတ္တ၊ ဝိပါကေ စ
တ္တာရိ၊ အာဟာရေသတ္တ၊ ဣန္ဒြိယေသတ္တ၊ ဈာနေသတ္တ၊ မဂ္ဂေသတ္တ၊ သမ္ပယု
တ္တေတိဏိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေသတ္တ၊ အတ္ထိယာတေရသ၊ နတ္ထိယာသတ္တ၊ ဝိဂတေသ
တ္တ၊ အဝိဂတေတေရသ၊ ကုသလတိက်ကိုမှီ၍ဟောလေ။ ။ အနုလုံပြီး၏။ ။
ပစ္စယုန္နါရန္တပဌမောပဌမသန္တံအာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယသုံးပါး

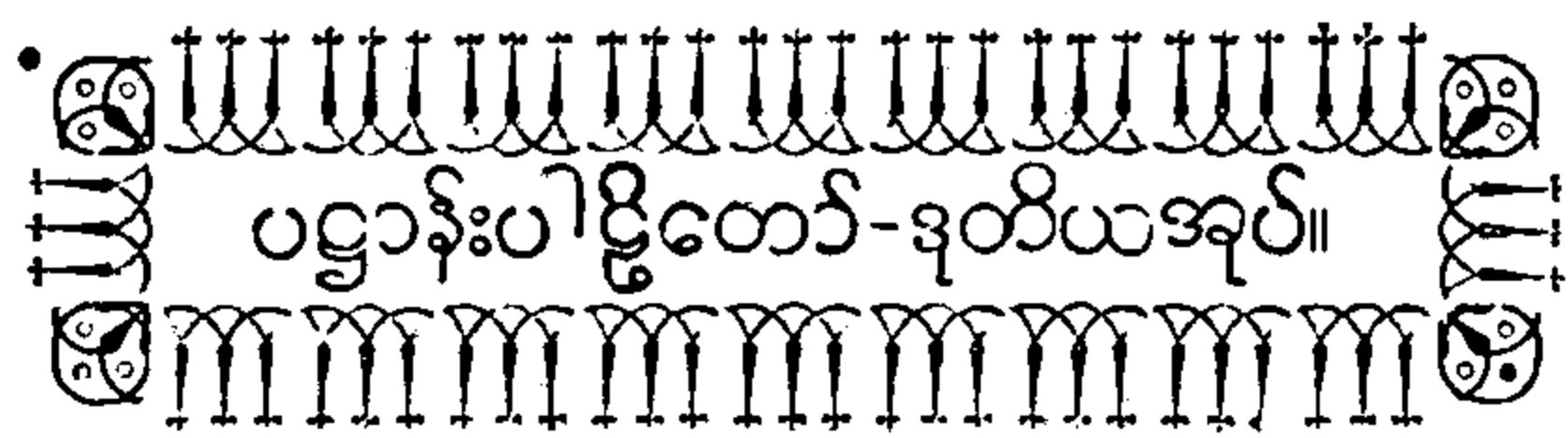
စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ပဌမောဒုတိယသသ္မိအာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ။ပစ္ဆာဇာတ၊ ကမ္မဗျဉ္ဇိတိပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ပဌမောတတိယသသ္မိ ဥပနိဿယ တပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယသသ္မိသဟဇာတတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ပဌမလေးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသ္မိအာရမ္မဏ။ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ကမ္မ၊အာဟာရ၊အုန္တိယ ဤရှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယောပဌမသသ္မိ အာရမ္မဏ။ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသ္မိ ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတဤရှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယောတတိယသသ္မိသဟဇာတ။ဥပနိဿယဤရှစ်ပစ္စည်းကို၏။ ။ထိုတွင်။ဥပနိဿယဖြင့်အာရမ္မဏူပ။အာရမ္မဏ၊အာရမ္မဏာဓိပတိ၊အနန္တရူပ၊ အနန္တရ၊အနန္တရ၊နတ္ထိ၊ဝိဂတ၊နာနာက္ခဏိကကမ္မ၊ ပကတူပနိဿယ ဤဆယ်ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။နိဗ္ဗာန်သည်လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုအားအာရမ္မဏာဓိပတိဧကန်ဖြစ်၍အာရမ္မဏပစ္စည်းဖြင့်မပြ။ တတိယောပဌမသမရ။ ။တတိယောဒုတိယသသ္မိအာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ပစ္ဆာဇာတဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောဒုတိယတတိယသသ္မိသဟဇာတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယသသ္မိသဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၊ပစ္ဆာဇာတအုန္တိယမိဿကဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယတတိယော တတိယသသ္မိသဟဇာတမိဿကတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ပဌမဒုတိယောဒုတိယသသ္မိသဟဇာတပုရေဇာတမိဿကတပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။ပဌမဒုတိယောဒုတိယသသ္မိသဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတအုန္တိယမိဿကဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောပဌမသဤတချက်မရ၍ပေါင်းရသဖြစ်သတည်း။ ။ပစ္စယုဒ္ဓါရပြီး၏။ ။

[၃၂၅+၁၆] နဟေတုယာရုဒ္ဓသ၊ နအာရမ္မဏေရုဒ္ဓသ၊ နအဓိပတိယာရုဒ္ဓသ၊နအနန္တရေရုဒ္ဓသ၊ နသမန္တရေရုဒ္ဓသ၊ နသဟဇာတေရုဒ္ဓသ၊ ပဌမောပဌမဒုတိယသ၊ တတိယော ဒုတိယတတိယသ၊ ဒုတိယ တတိယောတတိယသ၊ပဌမဒုတိယောပဌမသ ဤလေးချက်ကျ၍ ဒသဖြစ်သတည်း။ ။နအညမညေဒသ၊ နနိဿယေဒသ၊ နသဟဇာတသ္မိ ကျမြတိုင်း။ ။နဥပနိဿယေတေရသ၊ ပဌမောတတိယသ ဤ တချက်ကျ

သည်။ ။နပုရေဇာတေဒ္ဒါဒဿ။ ။ဒုတိယ တတိယော တတိယဿ၊
 ပဌမဒုတိယောပဌမဿဤနှစ်ချက်ကျသည်။ ။နပဿာဇာတေရဒ္ဒဿ၊
 နအာသေဝနေရဒ္ဒဿ၊နကမ္မေရဒ္ဒဿ၊နဝိပါကေရဒ္ဒဿ၊နအာဟာရေရဒ္ဒဿ၊
 နဇ္ဈိယေရဒ္ဒဿ၊ နဈာနေရဒ္ဒဿ၊ နမဂ္ဂေရဒ္ဒဿ၊ နသမ္ပယုတ္တေဒဒဿ၊နဝိပ္ပယု
 တ္တေအဋ္ဌ။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ၊
 ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယတတိယောတတိယဿ၊ ပဌမဒု
 တိယောပဌမဿ၊ ပဌမဒုတိယော ဒုတိယဿ ဤခြောက်ချက်ကျ၍ အ
 ဋ္ဌဖြစ်သတည်း။ ။နောအတ္ထိယာအဋ္ဌ၊နောနတ္ထိယာရဒ္ဒဿ၊ နောဝိဂတေ
 ရဒ္ဒဿ၊နောအဝိဂတေအဋ္ဌ၊နဝိပ္ပယုတ္တကကျမြဲတိုင်း။ ။ကုသလတိက်
 နှင့်နည်းတူသင်္ချာသာစိုးစဉ်းထူးသည်။ ။ပစ္စနိက်ပြီး၏။ ။ဟေတုပစ္စ
 ယာနာရမ္မဏေသတ္တ၊အဝိပတိယာသတ္တ၊အနန္တရေသတ္တ၊သမ
 နန္တရေသတ္တ၊သဟဇာတေနဝ၊ အညမညေတိဏိ၊ နိဿယေတေရဿ၊
 ဥပနိဿယေအဋ္ဌ၊ပုရေဇာတေတိဏိ၊ပဿာတေတိဏိ၊ အာသေဝနေတိ
 ဏိ၊ကမ္မေသတ္တ၊ဝိပါကေတတ္တာရိ၊အာဟာရေသတ္တ၊ဇ္ဈိယေသတ္တ၊ဈာနေ
 သတ္တ၊မဂ္ဂေသတ္တ၊သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ဝိပ္ပယုတ္တေပဋ္ဌ၊အတ္ထိယာတေရဿ၊ န
 တ္ထိယာသတ္တ၊ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေတေရဿ။ ။နဟေတုပစ္စယာ
 နာရမ္မဏပစ္စယာ၊ အဝိပတိယာ သတ္တ၊ အနန္တရေသတ္တ၊လ။ အဝိဂတေ
 တေရဿ။ ။ကုသလတိက်နှင့် အရ မထူးပြီ။ သင်္ချာ စိုးစဉ်းသာ ထူး
 သည်။ ။ပစ္စနိယာနုလောမပြီး၏။

သံကိလိဋ္ဌတိက်ပြီး၏။

၃-တိကပဌာန-ဝိတက္ကတ္တိက။

သံကိလိဋ္ဌတိက်ကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ ဝိတက္ကတ္တိက်ကို
 ဟောတော်မူ၏။ ထို၌တုံသည်လည်း။ ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်ကိုဆို၍။ ။
 မဋိစ္စဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမေနပဌမံ၌။ ပဇတ္တိအခါ [၁+၁]သဝိ
 တံက္ကသဝိစာရောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိ
 စာရမိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခု ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက် ပညာသ
 အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ် သဝိတက္ကသဝိစာရ
 မိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခုဝိတက်ဝိစာရမောဟမူဒွေး၌မောဟကြည့်သောစေတ
 သိက်ပညာသအမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေ
 အခါကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတက်ဝိ
 စာရကြည့်သောစေတသိက်ကေတိသ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။
 လ။ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ ပဌမေနဒုတိယံ၌
 ပဇတ္တိအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရမိတ် လေးဆဲ့ခုနစ်
 ခုဝိတက္ကဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ပညာ သ။ အမိတ်အမိတ် နာမက္ခ
 န္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိတက်စေတသိက်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ
 ကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြည့်သောစေတသိက်တေတ္တိသ အမိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်
 သောဝိတက်စေတသိက်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ ပဌမေနတတိယံ၌ ပဇတ္တိအ
 ခါကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ သဟိတ်သဝိတက္ကသ
 ဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခုဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက်ပညာသ
 အမိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်ဝိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်။
 ။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ် သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိ
 သန္ဓေကိုးခုဝိတက် ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက် တေတ္တိသအမိတ်အ
 ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ ကုက္ကာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ ပဌမ
 နပဌမတတိယံ၌ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါသဟိတ်
 သဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခု ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတ

သိက်ပညာသအမိတ်အမိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။လ။ အမိတ်အ
 မိတ်နာမက္ခန္ဓာမိတ္တရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။သ
 ဟိတ်သမိတက္ကသမိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတ
 သိက်တေတ္တိံ သအမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာ ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။ အမိတ်အ
 မိတ်နာမက္ခန္ဓာကုဋ္ဌာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမေနုတိယတတိယံ၌
 [၂+၂] အမိတက္ကဝိစာရမက္ခောစအမိတက္ကအဝိစာရောစမ္မာကတ္တား
 ကား။ပဋ္ဌဝေ၊ကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါသဟိတ်သမိတက္ကသမိစာရ မိတ်
 လေးဆဲ့ခုနစ်ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက် ပညာသအမိတ်အ
 ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတက်မိတ္တရုပ်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါဝိ
 တက်ကုဋ္ဌာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမေန ပဋ္ဌမဒုတိယံ၌ ပဝတ္တိ အခါ
 ကတ္တားကား။ သဟိတ်သမိတက္ကသမိစာရမိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခု။ ဝိတက်ဝိ
 စာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသအမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်
 သောအမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေ အခါ။ပ
 ဋိသန္ဓေကိုးခု။လ။အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမ
 နပဋ္ဌမဒုတိယတတိယံ၌ကတ္တားကား။ပဋ္ဌဝေ၊ကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ။
 သဟိတ်သမိတက္ကသမိစာရမိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော
 စေတသိက်ပညာသ။လ။ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်မိတ္တရုပ် ပစ္စ
 ယုပ္ပန်။၏။ ။ ။ပဋိသန္ဓေအခါသဟိတ်သမိတက္ကသမိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။
 လ။အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကုဋ္ဌာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမ
 နှစ်ချက်ပြီးပြီ။ ။ဒုတိယေနုဒုတိယံ၌ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားကား။ ဒုတိယ
 ဈာန်ဧကောဒသ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ဆတ္တိံ သ။ အမိတ်
 အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အမိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စယု
 ပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေတခု။ ဝိတက် ဝိစာရ
 ကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံ သ။လ။ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။
 ။ ။ဒုတိယေနုပဋ္ဌမံ၌ကတ္တားကား။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောသဟိတ်
 သမိတက္ကသမိစာရ လေးဆဲ့ခုနစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော
 စေတသိက်ပညာသ။အမိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသ
 န္ဓေအခါ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်သမိတက္က သမိစာရ ပဋိသန္ဓေ
 ကိုးခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက် တေတ္တိံ သ အမိတ်အပေါင်း
 နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဒုတိယေနုတတိယံ၌ကတ္တားကား။ ဒုတိယ

ဈာန်ပဋိသန္ဓေကောဒသဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ဆတ္တိံသ အ
 ဓိတံအပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။ ဝိတက် ဝိစာရ ဗိတ္တဇရုပ်ဝိ
 တက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဗိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဒုတိယ
 ဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ဝိစာရ ကြဉ်သော စေတသိက်ဆတ္တိံသ
 အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိစာရကဋတ္တာရုပ်ဝိတက်
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋတ္တာရုပ်၏။ ။ဒုတိယေနပဋ္ဌမတတိယံန္တိ။ ကတ္တာ
 ကား။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရဓိတ်လေးဆဲ့ခု
 နှစ်ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ နာမက္ခန္ဓာဗိတ္တဇ
 ရုပ်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဟိတ်သဝိတက္ကသ
 ဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက် တေတ္တိံသ။
 နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံန္တိ။ ကတ္တာ
 ကား။ ဒုတိယဈာန်ကောဒသ။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ဆ
 တ္တိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမ
 က္ခန္ဓာဗိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ကတ္တာကား။ ဒုတိယ
 ဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အဓိတ်အ
 ဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရကဋ
 တ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယငါးချက်ပြီး၏။ ။တတိယေနတတိယံ
 န္တိ။ [၃+၅] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တာကား။ သဟိတ်အ
 ဝိတက္ကအဝိစာရဓိတ်လေးဆဲ့ငါးခု။ စေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်။
 လ။ အဓိတ်အဓိတ်ဗိတ္တဇရုပ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။
 ကတ္တာကား။ အဝိတက္ကအဝိစာရပဋိသန္ဓေခုနှစ်ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်
 သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။
 နာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိတက်ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောက
 ဋတ္တာရုပ်။ အဝိတက္ကအဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထုကို
 စွဲ၍ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
 ဟဒယဝတ္ထု။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ရုပ်
 သက်သက်န္တိ။ ကတ္တာကား။ ပဉ္စဝေါကာရာသံန္တိ ဖြစ်သောအခါ။ အရူပဝိ
 ပါက်လေးခု။ ရဟန္တာတို့ရတိကြဉ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်သဟိတ်ဝိ
 ပါက်သဟိတ် ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ တို့သည်။ ယထာရဟပြုအပ်သော သ
 ဟိတ်ဗိတ္တဇမဟာဘုတ်။ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေတေရသ တို့နှင့်

ယထာရဟအတူဥပါဒ်သေ သဟိတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
 ဘုတ်နှင့်တကွသော သဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒ်။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇဥ
 ပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယေနပဌမံ။ ကတ္တားကား။ ပဋိသ
 န္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုး
 ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံ သံပစ္စယုပ္ပန်။ ။တ
 တိယေနဒုတိယံ။ ကတ္တားကား။ ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်နာမ
 ကွဉ္ဇာပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ကတ္တားကား။ ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
 ဒုတိယဈာန်နာမကွဉ္ဇာပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိ
 ယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမကွဉ္ဇာဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။တတိယေနပဌမတ
 တိယံ။ ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သ
 ဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ နာမကွဉ္ဇာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သောကုဋ္ဌာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။တတိယေနဒုတိယတတိယံ။ ယ
 ဝတ္ထိအခါ။ ကတ္တားကား။ ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်နာမကွဉ္ဇာဝိ
 တက္ကဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ကတ္တားကား။ ဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်
 သောဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေနာမကွဉ္ဇာကုဋ္ဌာရုပ်ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒ
 ယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမကွဉ္ဇာမဟာဘုတ်ကို
 စွဲ၍ဖြစ်သောကုဋ္ဌာရုပ်ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိ
 တက်မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကုဋ္ဌာရုပ်ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝ
 ဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေ နာမကွဉ္ဇာဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်။
 ။ ။တတိယေနပဌမဒုတိယံ။ ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဟဒယ
 ဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံ သ။ နာမကွဉ္ဇာဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ။
 တတိယေနပဌမဒုတိယတတိယံ။ [၄+၁] သဝိစာရောစအဝိတက္ကဝိစာ
 ရောက္ခောစအဝိတက္ကအဝိစာရောစဓမ္မော ဟူသောကတ္တားကား။ ပဋိသ
 န္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိစာရ
 ကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံ သ။ နာမကွဉ္ဇာ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်
 သောကုဋ္ဌာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်ဟရားရ၏။ ။တတိယဈာန်ချက်ပြီး၏။ ။
 ပဌမတတိယေနပဌမံ။ ကတ္တားကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုး
 ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံ သ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမ
 ကွဉ္ဇာ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။

ဝိတုကံဝိစာရံကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံသ။အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမတတိယေနုတိယံ၌။ကတ္တားကား။သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံသ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သောဝိတကံပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယေနုတတိယံ၌။ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါဝေါကာရသံ၌ဖြစ်သောအခါ။သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်လေးဆဲ့ခုနစ်ခု။ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ကတ္တားကား။သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမတတိယေနုပဌမတတိယံ၌။ကတ္တားကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသ။အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမတတိယေနုဒုတိယတတိယံ၌။ကတ္တားကား။သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတကံဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသ။အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတကံ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမတတိယေနုပဌမဒုတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတကံဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်စတုတိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမတတိယေနုပဌမဒုတိယတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတကံဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။သဝိတက္ကသဝိစာရဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်စတုတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမတတိ

ယချနစ်ချက်ပြီး၏။ ။ဒုတိယတတိယေနပဌမံ၌။သဝိတက္ကသဝိစာရော
[၅+၁]ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ပဋိသန္ဓေအခါ။ဝိတက်ဟဒယဝတ္ထု
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်
သောစေတသိက်တေတ္တိံသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ
၌။ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်စိတ်ဧကောဒသ ဝိတက်ကြဉ်သော စေတ
သိက်သတ္တဝီသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်
စိတ်ဧကောဒသ၊ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိံသအစိတ်အ
စိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယ
ဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်စတုတိံသ၊ အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေဝိတက်ဝိ
စာရကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယု
ပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေနတတိယံ၌။ကတ္တားကား။ပဉ္စဝေါကာရံဘုံ
၌ဖြစ်သောအခါ။ဒုတိယဈာန်ဧကောဒသ။ ဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်
သတ္တိံသအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာဝိတက်မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍၊ ဒုတိယ
ဈာန်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ကတ္တား
ကား။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ကြဉ်သောစေတသိက်စတုတိံသ။အ
စိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကုသုတ္တာရုပ်။ ဒုတိ
ယဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိံသဟဒယဝ
တ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေနပဌမတတိ
ယံ၌။ကတ္တားကား။ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်
တေတ္တိံသ။ နာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကုသုတ္တာရုပ်
ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယတတိယံ၌။ကတ္တားကား။ဒုတိယ
ဈာန်ဧကောဒသ။ဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိံသ။ အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန် ဧကောဒသ။ ဝိတက် ဝိစာရ
ကြဉ်သောစေတသိက်သတ္တိံသနာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိ
သန္ဓေအခါ။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ကြဉ်သော စေ
တသိက်သတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်
သောဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိံသ
အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကုသုတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယ တတိယ

ငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမဒုတိယေနပဌမံန္တိကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္က
သဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ချနစ်ချဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာ
သ အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ်သဝိတက္က
သဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ချနစ်ချ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာ
သအဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားကား။
သဟိတ် သဝိတက္ကသဝိစာရ ပဋိသန္ဓေကိုးချ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော
စေတသိက်တေတ္ထိ သအဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိပါက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အ
နိဝိတိနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယေန တတိယံန္တိ [၆+၂]
အံဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သဟိတ် သဝိတက္က
သဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ချနစ်ချဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာ
သအဓိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောမိတ္တဇရုပ်၏။ ။
ပဋိသန္ဓေအခါသဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးချ ဝိတက်ဝိစာ
ရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိ သ အဓိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကို
စွဲ၍ဖြစ်သောကုက္ကာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယေနပဌမဒုတိယံန္တိ
ကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်လေးဆဲ့ချနစ်ချ ဝိတက်ဝိ
စာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာဝိတက်
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာမိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုး
ချ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိ သ အဓိတ်အပေါင်း နာ
မက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကုက္ကာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိ
ယေနပဌမတတိယံန္တိကတ္တားကား။သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်လေး
ဆယ့်ချနစ်ချ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသအဓိတ်မိတ်
နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာမိတ္တဇရုပ်ပစ္စ
ယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါသဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေ ကိုးချ
ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်တေတ္ထိ သ အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခ
န္ဓာဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကုက္ကာရုပ်ပစ္စ
ယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယသုံးချက်ပြီး၏။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေနပ
ဌမံန္တိကတ္တားကား။သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရ ပဋိသန္ဓေကိုးချဝိတက်ဝိ
စာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ အဓိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်
ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အဓိတ်အမိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်။

၏။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေန တတိယံ၌ ကတ္တားကား။ သဟိက် သဝိ
 တက္ကသဝိစာရစိတ်လေးဆယ့်ခုနစ်ခု ဝိတက်ဝိစာရ ကြဉ်သော စေတ
 တသိက်ပညာသအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
 စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဝိတက္က သဝိ
 စာရပဋိသန္ဓေကိုးခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော။ စေ။ တေတ္ထိံသ။ အစိတ်အ
 အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဝိတက်မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေနပဌမတတိယံ၌ကတ္တားကား။ သဟိတ်
 သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော။ စေ။ တေ
 တေတ္ထိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။
 အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောက
 ဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမဒုတိယ တတိယသုံးချက်။ ။
 ပေါင်းဟေတုပစ္စည်းသတ္တဝီသ။ သုံးဆယ့်ခုနစ်ခုပြီးပြီ။ ။အာရမ္မဏာ
 ၌။ပဌမေနပဌမံပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ သဝိတ
 က္ကသဝိစာရစိတ်ငါးဆယ့်ငါးခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက် ပ
 ညာသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။
 ။ပဌမေနဒုတိယံ၌ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ ဝိတက် စေတသိက်ကို
 ပစ္စယုပ္ပန်ကောက်။ ။ပဌမေနပဌမဒုတိယံ၌အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာဝိ
 တက်စေတသိက်ကိုကောက်။ ။ပဌမသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။

ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ ဒုတိယချာန်ကောဒသကို
 ကောက်။ ။ဒုတိယေနပဌမံ၌ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နှစ်ပါး။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍
 သဝိတက္ကသဝိစာရနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ဒုတိယေနတတိယံ၌ပဝ
 တ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ဝိစာရကိုကောက်။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယတတိယံ၌
 လည်း။ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ဒုတိယချာန်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရစေတသိက်
 ကိုကောက်။ ။ဒုတိယလေးချက်ပြီး၏။ ။

တတိယေနတတိယံ၌ပဝတ္တိအခါ။[၇+၁၁] အဝိတက္က အဝိစာရော
 ဓမ္မဗဟူသောကတ္တားကား။ အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ်ငါးဆယ့်ငါးခု။ ဝိ
 တက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္ထိံသ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေ
 အခါကတ္တားကား။ အဝိတက္က အဝိစာရ ပဋိသန္ဓေခုနစ်ခု။ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု၊

ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသမိတက္ကသမိစာရပဋိသန္ဓေချနစ်ချ။စေ။ တေတ္ထိံသ၊ အ
 စိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိစာရ ပစ္စယုပ္ပန်။
 ၏။ပဋိသန္ဓေသုံးချက်။ ။တတိယေနပဋ္ဌမံ၌ ပဋိသန္ဓေအခါဟဒယဝတ္ထု
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သမိတက္ကသမိစာရပဋိသန္ဓေ တဆယ့်တချ။ အစိတ်အ
 ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ။၏။ ။တတိယေနဒုတိယံ၌ ပဝတ္တိအခါ ဝိစာရကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်ကောဒသ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ။၏။ ။ပဋိ
 သန္ဓေအခါဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဟဒ
 ယံဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ။ ပဋိသန္ဓေအခါ
 ဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေသုံးပါး။ ။တတိယေနဒုတိယတတိ
 ယံ၌ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဒုတိယ
 ဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။တတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ
 ၌ပဋိသန္ဓေအခါဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသမိတက္က သမိစာရ ပဋိသ
 န္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။တတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဋ္ဌမတ
 တိယေနပဋ္ဌမံ၌ကတ္တားကား။ပဋိသန္ဓေအခါ သမိတက္ကသမိစာရ ပဋိသ
 န္ဓေတဆဲ့တချ။အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သမိ
 တက္ကသမိစာရပဋိသန္ဓေတဆဲ့တချဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်
 တေတ္ထိံသ၊အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမတ
 တိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ သမိတက္ကသမိစာရပဋိ
 သန္ဓေကိုးချ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက် တေတ္ထိံသ။ အစိတ်အ
 ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။
 ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ၌သမိတက္ကသမိစာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ
 နှင့်ဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်ပြီး၏။ ။ဒုတိယ တ
 တိယေနပဋ္ဌမံ၌ပဋိသန္ဓေအခါ [၈+၆] သမိတက္ကသမိစာရော ဓမ္မောဟူ
 သောကတ္တားကား။ဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သမိတက္ကသမိ
 စာရပဋိသန္ဓေတဆဲ့တချ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက် တေတ္ထိံ
 သ၊အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဒုတိယတတိယေန ဒုတိ
 ယံ၌ကတ္တားကား။ဒုတိယဈာန်ကောဒသ။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော အ
 စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပ
 စ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်ဝိ
 စာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရ

ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်
 သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
 ၏။ ။ဒုတိယတတိယေဒုတိယတတိယံန္တိကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအခါ ဒုတိ
 ယဈာန်ပဋိသန္ဓေဝိတက်ဝိစာရ ကြဉ်သော စေတသိက် တေတ္ထိံသ။ အ
 ဓိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိစာရ ပစ္စယုပ္ပန်၊
 ၏။ ။ဒုတိယတတိယေဒုတိယတတိယံန္တိကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန် ပ
 ဋိသန္ဓေဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အဓိတ် အဓိတ်
 နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခန္ဓာဝိ
 စာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယလေးချက်ပြီး၏။ ။ပဌမဒုတိယေ
 နပဌမံန္တိကတ္တားကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရ စိတ်ငါးဆယ့်ငါးခု ဝိတက်ဝိ
 စာရကြဉ်သောစေတသိက်ငါးဆယ့်အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တချက်။ ။
 ပဌမဒုတိယတတိယေဒုတိယပဌမံန္တိကတ္တားကား။ သဝိတက္က သဝိစာရ ပဋိသ
 န္ဓေတဆယ့်တခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ အဓိတ်
 အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အဓိတ်အဓိတ်
 နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တချက်။ ။ပေါင်းအာရမ္မဏပစ္စည်းနှစ်ဆဲ့တ
 ချက်ပြီး၏။ ။အဓိပတိ၌နှစ်ဆဲ့သုံးချက်။ ။ပဌမေနပဌမံန္တိကတ္တားကား
 အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလောဘမူ ဂှစ်ခု ဒေါသမူဒွေး မဟာကု
 သိုလ်ဂှစ်ခု မဟာကြိယာဂှစ်ခု ကေနိရသော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ
 လောကုတ္တရာပဌမဈာန်တဆယ့်ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေ
 တသိက်ကေနပညာသအဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိ
 တရားကိုယ်ကြဉ်သော။လ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
 ပဌမေနဒုတိယံန္တိယခင်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိတက်ကိုကောက်။ ။
 ပဌမေနတတိယံန္တိ။ ပဉ္စဝေါကာရသံန္တိယခင်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော
 သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ပဌမေနတတိယံန္တိ ယခင်နာမက္ခန္ဓာ
 သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ပဌမေနဒုတိယ တတိယံန္တိ။ ယခင်
 နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိတက်သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။
 ပဌမေနပဌမ ဒုတိယံန္တိယခင်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဌမေန
 ပဌမဒုတိယတတိယံန္တိ။ ယခင်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ကို
 ကောက်။ ။ပဌမသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။ဒုတိယေဒုတိယံန္တိ ကတ္တားကား။

ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ဆတ္တိံ
 သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်
 သော။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနပဋ္ဌမံ၌။ အ
 ဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ လောဘမူရှစ်ချ၊ ဒေါသမူဇွေး။ မဟာကု
 သိုလ်ရှစ်ချမဟာကြိယာရှစ်ချ။ ကေနရသောပဋ္ဌမဈာန်ဇောတဆယ်၌ရှိ
 သောဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောလောဘမူ
 ဒေါသမူ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ကေနရသော ပဋ္ဌမဈာန် ဇောတ
 ဆယ်ဝိစာရဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်ကျေနပညာသပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံ၌။ သာ
 ဓိပတိဝိစာရဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတ
 သိက်ဆတ္တိံသအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိစာရစိတ္တဇ
 ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနပဋ္ဌမတတိယံ၌။ သာဓိပတိဝိတက်ကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သောလောဘမူဒေါသမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဋ္ဌမဈာန်ဇော
 တဆယ်ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ကျေနပညာသ
 အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာအပေါင်းနာမက္ခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယု
 ပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ဇော
 တဆယ်ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာ
 မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောဒုတိယဈာန်
 ဇောတဆယ်ဝိတက်ကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာ
 မက္ခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။
 တတိယေနတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ တတိယဈာန်ဇောတဆယ်စတုတ္ထ
 ဈာန်ဇောတဆယ်ပဉ္စမဈာန်ဇောတဆဲရှစ်ချ။ ဝိတက်ဝိစာရ ကြဉ်သော
 စေတသိက်ဆတ္တိံသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိ
 တရားကိုယ်ကြဉ်သော။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်
 ဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သောဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ ရုပ်သက်သက်၌။ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရသံ၌ဖြစ်သော
 အခါ။ သာဓိပတိကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် နာမက္ခန္ဓာ တို့သည်။
 ယထာ ရဟပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော
 ဘုတ်နှင့်တကွသောသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တ
 တိယေနဒုတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်၌ယှဉ်သောဝိ

စာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော ဒုတိယဈာန်ဇော
 နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယေနဒုတိယတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။
 ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌။ ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်၌ယှဉ်သောဝိစာရကို စွဲ၍
 ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာသာဓိပ
 တိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမတတိ
 ယေနတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရ
 သောအခါ။ လောဘမူရှစ်ချ။ ဒေါသမူဇွေး။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ။ မဟာကြိ
 ယာရှစ်ချကေနရသောပဌမဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာ
 ကြည့်သောစေတသိက်ကျေနပညာသ အဓိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ မဟာ
 ဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တုချက်။ ။ဒု
 တိယ တတိယေနဒုတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိ
 တက်ကြည့်သော စေတသိက်သတ္တတိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ
 ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိ
 တက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသအဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေနတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်
 ဇောတဆယ်ဝိတက်ကြည့်သောစေတသိက်သတ္တတိံသအဓိတ်အပေါင်း
 နာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
 ဒုတိယတတိယေနတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ဇော တဆယ်
 ဝိတက် ကြည့်သော။ စေ။ ဆတ္တိံသအဓိတ် အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်
 သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိတက်
 ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာသာဓိပ
 တိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမဒုတိ
 ယေနပဌမံ၌။ ကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ လောဘမူ
 ရှစ်ချဒေါသမူဇွေးမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာကေနရသော ပဌမဈာန်
 ဇောတဆယ်။ ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြည့်သောစေတသိက်ပညာသ။ အဓိတ်
 အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောလောဘမူ။ လ။ ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာ
 ကြည့်သောစေတသိက်ကျေနပညာသ။ အဓိတ်။ လ။ ရ၏။ ။ပဌမဒုတိယ
 နတတိယံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌။ ယ ခင်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိ
 စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယေနပဌမတတိယံ၌။ ကတ္တားကား။
 ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌။ ယ ခင်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတ

ရားကိုယ်ကြဉ်သောအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ သာမိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယု
 ပွန်၏။ ။ပဌမဒုတိယသုံးချက် ပြီးပြီ။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေနတတိ
 ယံ၌။ ကတ္တားကား။ ယခင်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော
 သာမိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပွန်၏။ ။ပဌမဒုတိယတတိယ တချက်။
 ပေါင်းနှစ်ဆဲ့သုံးအဓိပတိပြီးပြီ။ ။အနန္တရသမန္တရအာရမ္မဏအတိုင်း
 နှစ်ဆယ့်တစ်ထွက်၏။ ။သဟဇာတဟေတုအတိုင်းသုံးဆဲ့ခုနစ်ထွက်
 ၏။ ။အညမံည၌။ ပဌမေနပဌမံ။ ပဌမေနဒုတိယံ။ ပဌမေနတတိယံ။ ပဋိ
 သန္ဓေအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမေနပဌမတတိယံ၌။ ပဋိသ
 န္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမေနဒုတိယတတိယံ၌။ ဝိ
 တက်ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ပဌမေနပဌမဒုတိယံ။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ
 ဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဌမေနပဌမဒုတိယံ၌။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိ
 တက်ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမဒုတိယချက်ပြီး၏။ ။ဒုတိယေန
 ဒုတိယံ။ ဒုတိယေနပဌမံဝိတက်ကိုစွဲ၍။ သဝိတက္ကသဝိစာရနာမက္ခန္ဓာကို
 ကောက်။ ။ဒုတိယေနတတိယံ၌။ ဝိစာရ စေတသိက် ဟဒယဝတ္ထုကို
 ကောက်။ ။ဒုတိယေနပဌမတတိယံ၌။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍။ သဝိတက္ကသဝိစာ
 ရနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယတတိယဒု
 တိယံ၌။ ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ဒုတိယ
 ငါးချက်ပြီး၏။ ။ဒုတိယေနတတိယံ၌။ ပဝတ္ထိပဋိသန္ဓေရုပ်သက်သက်
 သုံးပါး။ တတိယေနပဌမံဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာ
 ရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။တတိယေနဒုတိယံ၌။ ဝိစာရဟဒ
 ယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာ။ တတိယေနဒုတိယတတိ
 ယံ၌။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာ
 ရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ပဌမတတိယေနဒုတိယံ၌။ ပဋိသ
 န္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဌမ
 တတိယေနပဌမဒုတိယံ၌။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်
 သောပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဌမတတိယသုံးချက်ပြီး
 ပြီ။ ။ဒုတိယတတိယေနပဌမံ၌။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကို
 စွဲ၍ဖြစ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ဒု
 တိယတတိယေနဒုတိယံ၌။ ပဝတ္ထိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ ပဝတ္ထိအခါ။ ဒုတိယ
 ဈာန်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိစာရဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ
၍ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ဒုတိယတ
တိယေန ဒုတိယံ။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဝိစာရကို စွဲ၍ဖြစ်
သောဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယတတိယံ
၌။ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန် နာမ
က္ခန္ဓာဝိစာရကိုကောက်။ ။ဒုတိယတတိယလေးချက်ပြီး၏။ ။ပဌမဒု
တိယေနပဌမံ။ပဝတ္ထိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ပဌမဒုတိယေနတတိယံ။ ပဋိသ
န္ဓေအခါ။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို
ကောက်။ ။ပဌမဒုတိယေနပဌမတတိယံ။ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဝိတက်
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။ပဌမဒု
တိယသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေနပဌမံ။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခ
န္ဓာဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။
ပဌမဒုတိယ တတိယတချက်ပြီးပြီ။ ။ပေါင်းအညမည အဋ္ဌဝိသ နှစ်
ဆယ့်ရှစ်ချက်ပြီးပြီ။ ။

နိဿယဟေတုအတိုင်း သုံးဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ဥပနိဿယအရမ္မဏအ
တိုင်းနှစ်ဆဲ့တချက်။ ။ပုရေဇာတ၌။ပဌမေနပဌမံ။ပဌမေနဒုတိယံ။ပဌ
မေနပဌမဒုတိယံသုံးချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ။ဒုတိယေနပဌမံ။ဒုတိယ
နတတိယံ။ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ။ဒုတိယလေးချက်။ ။တတိယေန
တတိယံ။တတိယေနဒုတိယတတိယံ။နှစ်ချက်။ ။ဒုတိယတတိယေနဒု
တိယတချက်။ပဌမဒုတိယေနပဌမတချက်။ ။ပေါင်းပုရေဇာတကော
ဒသဖြစ်သတည်း။ ။အာသေဝနန္ဒိလည်း။ကောဒသဖြစ်သတည်း။နည်း
တူ။ ။ကမ္မအစရှိသောပစ္စည်းတို့သည်။သတ္တတိံသမိဖြစ်ကုန်သတည်း။ ။
သမ္ပယုတ္တ၌ကား။ ကေဝိသဖြစ်သတည်း။ ။ဝိဘင်္ဂတိရပြီး၏။ ။သ
င်္ချာဝါရ၌။[၁၄+၈] ဟေတုယာသတ္တတိံသ၊အာရမ္မဏေကေဝိသ၊အဝိ
ပတိယာတေဝိသ၊ အနန္တရေကေဝိသ၊သမနန္တရေကေဝိသ၊ သဟဇာ
ဏေသတ္တတိံသ၊ အညမညေအဋ္ဌဝိသ၊ နိဿယေသတ္တတိံသ၊ဥပနိဿ
ယေကေဝိသ၊ပုရေဇာတေကောဒသ၊ အာသေဝနေကောဒသ၊ကမ္မ။လ။မ
ဂ္ဂေသတ္တတိံသ၊သမ္ပယုတ္တေကေဝိသ၊ဝိပ္ပယုတ္တေသတ္တတိံသ၊ အတ္ထိယာ
သတ္တတိံသ၊နတ္ထိယာဝိဂတေကေဝိသ၊အဝိဂတေသတ္တတိံသ။ ။အနုလုံ
ပြီး၏။ ။

ပစ္စနိကံ၌ဟေတုပစ္စည်း၌တေတ္ထိံသထွက်၏။တေတ္ထိံသဟူသော်ကား၊
 အနုလုံသတ္တတိံသတွင်။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ၊
 ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယတတိယေနဒုတိယတတိယံ၊ ဤလေး
 ချက်သည့်သဟိတ်သာဖြစ်၍ကျသောကြောင့်တေတ္ထိံသဖြစ်သတည်း။ ။
 ပဌမေနပဌမံ၌ ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ ဧဒေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြည့်
 သောအဟိတ်စိတ်ရှစ်ခု ဆန္ဒဝိဘက်ဝိစာရ ကြည့်သော အညသမာန်းတ
 ဆယ်အစိတ်အစိတ်။လ။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နှစ်ခု
 ဆန္ဒဇိတိဝိရိယ ဝိဘက်ဝိစာရကြည့်သော အညသမာန်းရှစ်ခု။လ။၏။ဝိစိ
 ကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌မောဟ။၏။ ။ပဌမေနဒုတိယံ၌။ယ
 ခင်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိတက်ကိုကောက်။ ။ပဌမေနတတိယံ၌
 ယခင်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အဟိတ်ပဋိသန္ဓေက
 မ္မဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ဤနည်းတူအဟိတ်ကိုကြည့်၍ကောက်။ ။ပဌမ
 ခုနစ်ချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံမရ။ ။ဒုတိယေနပဌမံ၌ပဝတ္တိအခါ
 အဟိတ်ဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရ စိတ်ရှစ်ခု
 နာမက္ခန္ဓာ။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်
 သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေဆန္ဒဇိတိဝိရိယ ဝိတက်ဝိစာရ ကြည့်သော အည
 သမာန်းရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်။၏။ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် ဝိတက်
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောမောဟ။၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ အဟိတ် ဝိတက်ကို
 စွဲ၍ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်ကမ္မဇရုပ်ကိုကောက်။ဤနည်းကိုမှီ၍ကောက်။ ။
 ဒုတိယေနပဌမတတိယံ။ ။ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယေန တတိယံ
 အစရှိသည့်ခုနစ်ချက်ရှေးကနည်းကိုမှီ၍ကောက်။ ။ပဌမ တတိယ
 လည်းခုနစ်ချက်။ ။ဒုတိယတတိယေနပဌမံ၊ ဒုတိယ တတိယေနတတိ
 ယံ၊ဒုတိယတတိယေနပဌမတတိယံ။ ။ဒုတိယတတိယသုံးချက်။ ။
 ပဌမဒုတိယေနပဌမံ၊ပဌမဒုတိယေနတတိယံ၊ ပဌမ ဒုတိယေနပဌမ တ
 တိယံ။ ။ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပဌမဒုတိယတတိယေနပဌမံ၊ ပဌမ
 ဒုတိယတတိယေနတတိယံ၊ပဌမဒုတိယတတိယေန ပဌမတတိယံ၊ ဤ၌
 သုံးချက်။ ။ပေါင်းနဟေတုပစ္စည်းတေတ္ထိံသ ဖြစ်သတည်း။ ။နာရ
 မ္မဏ၌။ပဌမေနတတိယံ၊ဒုတိယေနတတိယံ၊ တတိယေနတတိယံ၊ ပဌမ
 တတိယေနတတိယံ၊ဒုတိယတတိယေနတတိယံ၊ ပဌမဒုတိယေန တတိ
 ယံ၊ပဌမဒုတိယတတိယေနတတိယံ၊ပဒတိုင်း အဆုံးတချက်စီဖြစ်သော

ကြောင့်ချနစ်ချက်ရသတည်း။ ။အကောက်လွယ်ပြီ။ ။နာမိပထိ ဌ
 ပဌမချနစ်ချက်။ ။ပဌမေနပဌမံ[၁၆+၁၇] သဝိတက္က သဝိစာရော
 ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူ
 ဒေါသမူမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ကေနံ့ရသော ပဌမဈာန်ဇောတ
 ဆယ်ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြည့်သော စေတသိက်ကျေနုညာသအ
 စိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုယ် အဓိပတိ
 ပစ္စည်းကိုမရသောအခါဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ် ကြည့်သော ကာမစိတ်
 လေးဆဲ့လေးခု ပဌမဈာန်ဝိပါက် ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက်
 ပညာသအစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော။ သာ။ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအာရမ္မဏအတိုင်းကောက်။ ပဌမချနစ်ချက် ကို
 နည်းတူကောသလေ။ ။ဒုတိယေနုဒုတိယံဌကတ္တားကား။ ဒုတိယဈာန်ဇော
 တဆယ်ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ အစိတ်အပေါင်း
 နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဝိပဘိတရားကိုယ်။ ဣပါဝစရဒုတိယဈာန်
 ဝိပါက်။ ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက် တေတ္တိံသအစိတ်စိတ်နာ
 မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကောက်မြဲ။ ။ဒုတိယေ
 နပဌမံဌ။ နိရာမိပတိဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော နိရာမိပတိသဝိတက္ကသဝိစာ
 ရနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ဤနည်းကိုမှီ၍ ကောက်လေ။ ။ဒုတိယငါး
 ချက်။ ။တတိယချနစ်ချက်။ ။ပဌမ တတိယ ချနစ်ချက်။ ။ဒုတိယ တ
 တိယငါးချက်။ ။ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပဌမဒုတိယတတိယသုံး
 ချက်။ ။ပေါင်းနာမိပထိ၌အနုလုံအတိုင်းသတ္တဘံသဖြစ်သတည်း။ ။
 နာနန္တရနသမနန္တရ၊ အညမညတို့၌နာရမ္မဏအတိုင်းသတ္တချဉ်းတည်း။
 နဥပနိဿယလည်းသတ္တ။ ။နပုရေဇာတသတ္တဘိံသ၊ နပစ္ဆာ ဇာတ၌
 လည်းသတ္တဘိံသ၊ နအာသေဝန၌လည်းသတ္တဘိံသတည်း။ ။နကမ္မ
 ဌပဌမေနပဌမံ။ ။ဒုတိယေနုဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနပဌမံ။ ။ဒုတိယေနတ
 တိယံ၊ ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ။ဒုတိယတတိယေနုဒုတိယံ။ ။ပဌမ ဒုတိ
 ယေနပဌမံ။ ။ပေါင်းချနစ်ချက် ဖြစ်သတည်း။ ။ပဌမေန ပဌမံဌ
 [၂၁+၂၀] သဝိတက္ကသဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သဝိတ
 က္ကသဝိစာရကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာစိတ်သုံးဆယ့်ချနစ်ချက်။ ဝိတက်ဝိ
 စာရစေတနာကြည့်သောစေတသိက်ကျေနုညာသအစိတ်အပေါင်းနာမ
 က္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေနုဒုတိယံ

န္တကတ္တားကား။ကုသိုလ်ကြိယာဒုတိယဈာန်စိတ်ခြောက်ခုဝိတက်ဝိစာရ
 စေတနာကြည်သောစေတသိက်ပဉ္စတိံသ၊အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ
 ချ်ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယေပဋ္ဌမံသဝိတက္က သဝိစာ
 ရကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာ သုံးဆဲ့ခုနစ်ခုရှိသော ဝိတက်ကိုစွဲချ်ဖြစ်
 သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယေပဋ္ဌမံသဝိတက္က တတိယဈာန် စ
 တုတ္တဈာန်ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာနှစ်ဆဲ့ခြောက်ခု ဝိတက်ဝိစာရ စေ
 တနာကြည်သောစေတသိက်ပဉ္စတိံသ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကို
 စွဲချ်ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ရုဠသက်သက်၌ ကောက်မြဲ။ ။
 တတိယေပဋ္ဌ ဒုတိယံသိန္တိ၊ ကုသိုလ်ကြိယာ ဒုတိယဈာန် စိတ်ခြောက်ခုရှိ
 သောဝိစာရကိုစွဲချ်ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယေ
 နဒုတိယံသိန္တိကုသိုလ်ကြိယာဒုတိယဈာန် စိတ်ခြောက်ခု ဝိတက်ဝိစာရစေ
 တနာကြည်သော စေတသိက်ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဝိစာ
 ရကိုစွဲချ်ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋ္ဌမဒုတိယေပဋ္ဌမံသဝိတက္ကသဝိ
 စာရကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာစိတ်သုံးဆဲ့ခုနစ်ခု ဝိတက်ဝိစာရစေတ
 နာကြည်သောစေတသိက် ကျေနပ်ညာသအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာဝိ
 တက်ကိုစွဲချ်ဖြစ်သောစေတနာပစ္စယုပ္ပန်၏။နကမ္မနှစ်ချက်ပြီးပြီ။ ။

နဝိပါက၌ ပဋ္ဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယငါးချက်ထွက်မြဲ။ ။တတိယေပဋ္ဌ
 တတိယံ၊တတိယေပဋ္ဌဒုတိယံ။ တတိယေပဋ္ဌဒုတိယတတိယံ။ ။တတိယ
 သုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယေပဋ္ဌတတိယံတချက်။ ။ဒုတိယတတိယေပဋ္ဌဒု
 တိယံ၊ဒုတိယတတိယေပဋ္ဌတတိယံ၊ဒုတိယတတိယေပဋ္ဌဒုတိယတတိယံ။ ။
 ဒုတိယတတိယသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမဒုတိယေပဋ္ဌမံ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယေပဋ္ဌတတိ
 ယံ၊ပဋ္ဌမဒုတိယေပဋ္ဌမတတိယံ။ ။ပဋ္ဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမ ဒုတိ
 ယတတိယေပဋ္ဌတတိယံ။ ။တချက်။ ။ပေါင်းတေဝိသ နှစ်ဆဲ့သုံးချက် န
 ဝိပါကပစ္စည်းပြီးပြီ။

နအာဟာရနုဇ္ဈိယနဈာနတို့၌ကေံ၊ ကုသလတိက်အတိုင်းကောက်
 လေ။ ။နမဂ္ဂ၌တေတ္တိံသ။ ။တေတ္တိံသ ဟူသော်ကား အနုလုံသတ္တ
 တိံသတွင်ဒုတိယေပဋ္ဌဒုတိယံ၊ဒုတိယေပဋ္ဌဒုတိယတတိယံ။ ။ဒုတိယတတိ
 ယေပဋ္ဌဒုတိယတတိယံ၊ ဤလေးချက်သည် ဒုတိယဈာန် ကောဒသ ချည်း
 ဖြစ်၍ကျသောကြောင့်တေတ္တိံသဖြစ်သတည်း။ ။နသမ္ပယုတ္တ၌သတ္တ။ ။
 နဝိပ္ပယုတ္တ၌ကောဒသဟူသော်ကား၊ပဋ္ဌမေပဋ္ဌမံ၊ ပဋ္ဌမေပဋ္ဌဒုတိယံ၊ ပဋ္ဌ

မေနပဌမဒုတိယံ။ ။ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ဒုတိယေနပဌမံ၊
 တတိယေနတတိယံ၊ဒုတိယေနဒုတိယတတိယံ။ ။ဒုတိယလေးချက်။ ။
 တတိယေနတတိယံ၊တတိယေနဒုတိယံ။ ။တတိယနှစ်ချက်။ ။ဒုတိယ
 တတိယေနဒုတိယံ။ ။ပဌမဒုတိယေနပဌမံ။ ။ပေါင်းတဆဲ့တချက်ဖြစ်
 သတည်း။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ ကတ္တားကား။ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ
 လောဘမူမောဟမူမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာသော
 တာပတ္တိမဂ်ကြည်သောလောကုတ္တရာပဌမဈာန်ဇောချနစ်ချပိတက်ဝိစာ
 နာမက္ခန္ဓာရအပ္ပမညာကြည်သော စေတသိက်လေးဆယ့်ရှစ်ချာအစိတ်အ
 စိတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။အပ္ပ
 မညာကိုအရူပဘုံ၌မရအပ်သောကြောင့်ကြည်သတည်း။ ။ပဌမအကြွင်း
 နှစ်ချက်နည်းတူကောက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌၊ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော
 အခါသောတာပတ္တိမဂ်ကြည်သောလောကုတ္တရာ ဒုတိယဈာန် ချနစ်ချ ပိ
 တက်ဝိစာရအပ္ပမညာကြည်သော စေတသိက် စတုတ် သ အစိတ်အစိတ်။
 လ။ရ၏။ ။ဒုတိယေနပဌမံ၌ယခင်ပဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သောပိတက်
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောယခင်ပဌမနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ဒုတိယေန တတိ
 ယံ၌ယခင်ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သော ပိစာရကို ကောက်။ ။
 တတိယေနတတိယံ၌အရူပဝိပါက်လေးခုပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာအရူ
 ပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါသောတာပတ္တိမဂ်ကြည်သောလောကုတ္တရာတတိယ
 ဈာန်ဇောချနစ်ချစတုတ္ထဈာန်ချနစ်ချပဉ္စမဈာန်ဇောတဆယ့်ငါးခု ပိတက်
 ဝိစာရအပ္ပမညာကြည်သော စေတသိက် သုံးဆယ့်လေးခု အစိတ်အစိတ်
 နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
 ရုပ်သက်သက်ကိုကောက်မြဲ။ ။တတိယေနဒုတိယံ၌ယခင်ဒုတိယဈာန်
 နှင့်ယှဉ်သောပိစာရကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ယခင်ဒုတိယဈာန် နာမက္ခန္ဓာ ကို
 ကောက်။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ၌ယခင်ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာ ပိစာရ
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ။ပဌမ ဒုတိယေန
 ပဌမံ၌အရူပဘုံ၌သဝိတက္ကသဝိစာရနာမက္ခန္ဓာပိတက်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော
 သဝိတက္ကသဝိစာရ နာမက္ခန္ဓာကို ကောက်။ ။နိဗ္ဗယုတ္တုပြီးပြီ။ ။
 နောနတ္ထိနောဝိဂတေသတ္တ၊နာရမ္မဏအတိုင်း။ ။[၂၃+၁၂]၊နဟေတု
 ယာတေတ္တိံ သ၊နာရမ္မဏေသတ္တ။ နအဓိပတိယာသတ္တ တိံသ၊ နအနန္တ
 ရေသတ္တ၊နသမနန္တရေသတ္တ။နအညမညေသတ္တ၊နဥပနိဿယေသတ္တ၊ န

ပုရေဇာတေသတ္တတိ သ၊နပစ္ဆာဇာတေသတ္တတိံသ၊ နအာသေဝနသတ္တတိံသ၊ နကမ္မေသတ္တ၊ နဝိပါကေတေဝိသ၊ နအာဟာရေကေံ၊ နဇုန္တိယေကေံ၊နဈာနေကေံ၊ နမဂ္ဂေတေတ္တိံသ၊ နသမ္ပယုတ္တေ သတ္တ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေကောဒသ၊ နောနတ္ထိယာသတ္တ၊ နောဝိဂတေသတ္တ။ ယထာကုသလတ္တိကေပစ္စယဂဏနဒီပေဂဟေတဗ္ဗာ။ ။ပစ္စနိက်ပြီးပြီ။ ။

ဟေတုပစ္စယာနအာရမ္မဏေသတ္တ၊ နာဓိပတိယာသတ္တတိံသ၊ နာနန္တရေသတ္တ၊နသမနန္တရေသတ္တ၊နအညမညေသတ္တ၊နဥပနိဿယေသတ္တ၊ နပုရေဇာတေသတ္တတိံသ၊နပစ္ဆာဇာတေသတ္တတိံသ၊နအာသေဝနသတ္တတိံသ၊နကမ္မေသတ္တ၊နဝိပါကေတေဝိသ၊နသမ္ပယုတ္တေသတ္တ၊နဝိပ္ပယုတ္တေကောဒသ၊နောနတ္ထိယာသတ္တ၊ နောဝိဂတေသတ္တ။ ။ဤနည်းကိုမြီ၍အကြွင်းကိုဟောလေ။ ။အနုလောမပစ္စနိက်ပြီးပြီ။ ။

ပစ္စနိယာနုလောမန္တံ၊နဟေတုပစ္စယာအာရမ္မဏေသတ္တ၊ အနန္တရေသတ္တ၊သမနန္တရေသတ္တ၊ သဟဇာတေတေတ္တိံသ၊အညမညေဗာဝိသ၊နိဿယေတေတ္တိံသ၊ ဥပနိဿယေသတ္တ။ ။ပုရေဇာတေသ၊အာသေဝနေမံဉ္စ၊ကမ္မေတိဏိ၊ ဝိပါကေတေတ္တိံသ၊ အာဟာရေတေတ္တိံသ၊ ဇုန္တိယေတေတ္တိံသ၊မဂ္ဂေတိဏိ၊သမ္ပယုတ္တေသတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေတေတ္တိံသ၊အတ္ထိယာတေတ္တိံသ၊နတ္ထိယာသတ္တ၊ဝိဂတေသတ္တ၊ အဝိဂတေတေတ္တိံသ၊ပစ္စနိယာနုလောမနေံ၊ကနည်းကိုမြီ၍ကြံစိ၍ဟောလေ။ ။ပဋိစ္စဝါရပြီးပြီ။ ။

သဟဇာတဝါရလည်း နည်းတူ။ ။ပစ္စယဝါရန္တံ၊ပဋိစ္စဝါရန္တံ သနိာမထူးပြီ။ ။တတိယပုန်ကိုစွဲ၍ပဋ္ဌမပုန်အစရှိသည်တို့၌၊ပဝတ္တိအခါ၊ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ ပစ္စည်းပြု၍၊ ဝိဘင်းအကောက်သာ ထူးသည်။ ။ပုရေဇာတအာသေဝနဤနှစ်ပစ္စည်း၌၊ပဋိစ္စဝါရန္တံ၊ ကောဒသထွက်သည်။ ဤပစ္စယဝါရန္တံ ကေဝိသထွက်သည်။ ဤသည်လျှင် အထူးတည်း။ ။ကေဝိသဟူသော်ကား။ ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၊ပဋ္ဌမေနဒုတိယံ။ ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမဒုတိယံ။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ဒုတိယေနပဋ္ဌမံ။ ဒုတိယေနတတိယံ။ ဒုတိယေန ဒုတိယတတိယံ။ ။ဒုတိယလေးချက်။ ။တတိယေနတတိယံ၊တတိယေနပဋ္ဌမံ။ တတိယေနဒုတိယံ၊တတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ၊တတိယေနဒုတိယတတိယံ။တတိယငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌမံ။ ပဋ္ဌမတတိယေနဒုတိယံ။ ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ၊ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယေနပဋ္ဌမံ၊ဒုတိယတတိ

ယေနုဒုတိယံ။ ဒုတိယတတိယေနုတတိယံ။ ဒုတိယတတိယေနုဒုတိယံ။ ဒု
တိယတတိယလေးချက်။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမဘချက်။ ပဌမဒုတိယတတိ
ယေနုပဌမဘချက်။ ပေါင်းကောဝိသနှစ်ဆယ့်တချက်ဖြစ်သတည်း။ ။ အ
နုလုံပြီး၏။ ။

ပစ္စနိက်၌ [၂၅ + ၂၀] နဟေတုယာတေတ္ထိ သ၊ နအာရမ္မဏေသတ္ထိ၊ န
အဓိပတိယာသတ္ထိတိ သ၊ နအနန္တရေသတ္ထိ၊ နသမနန္တရေသတ္ထိ၊ နအညမ
ညေသတ္ထိ၊ နဥပနိဿယသတ္ထိ၊ နပုရေဇာတေတေတ္ထိ သ၊ နပစ္ဆိမာတေ
တေတ္ထိ သ၊ နအာသေဝနေတေတ္ထိ သ၊ နကမ္မေကာဒသ၊ နဝိပါဓာသတ္ထ
တိ သ၊ နအာဟာရဇကံ၊ နဣန္ဒြိယဇကံ၊ နဗျာနေဇကံ၊ နမဂ္ဂေဘေတ္ထိ သ၊
နသမ္ပယုတ္တေသတ္ထိ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေကာဒသ၊ နောနတ္ထိယာသတ္ထိ၊ နောဝိဂ
တေသတ္ထိ။ ပစ္စနိကပါရပစ္စနိက်သင်္ချာတွင်၊ နကမ္မတပစ္စည်းကောဒသ။ ကော
ဒသထွက်၍ထူးသည်။ ။ ကောဒသဟူသော်ကား၊ ပဌမေနပဌမံ။ ဒုတိယေ
နုဒုတိယံ။ ဒုတိယေနုပဌမံ။ တတိယေနုတတိယံ။ တတိယေနုပဌမံ။ တတိ
ယေနုဒုတိယံ။ ပဌမတတိယေနုပဌမံ။ ဒုတိယတတိယေနုပဌမံ။ ဒုတိယတ
တိယေနုဒုတိယံ။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမံ။ ပဌမဒုတိယတတိယေနုပဌမံ။ ဤ
သို့ကောဒသဖြစ်သတည်း။ ။ ပစ္စယဝါရပြီး၏။ ။

နိဿယဝါရတူပြီ။ ။ သံသဠဝါရ၌၊ ဟေတုယာကောဒသ။ အာရ
မ္မဏေကာဒသ။ သ၊ အဓိပတိကောဒသအလုံးစုံ၊ ကောဒသချည်း။ ။ က
ောဒသဟူသော်ကား၊ ပဌမေနပဌမံ။ ပဌမေနုဒုတိယံ။ ပဌမေနုပဌမဒုတိ
ယံ။ ပဌမသုံးချက်။ ။ ဒုတိယေနုဒုတိယံ။ ဒုတိယေနုပဌမံ။ ဒုတိယေနုတ
တိယံ။ ဒုတိယေနုဒုတိယတတိယံ။ ဒုတိယလေးချက်။ ။ တတိယေနုတတိ
ယံ။ တတိယေနုဒုတိယံ။ တတိယနှစ်ချက်။ ။ ဒုတိယတတိယေနုဒုတိယံ။
ဒုတိယတတိယတချက်။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမတချက်။ ပေါင်းကောဒသ
ဖြစ်သတည်း။ ။ အနုလုံပြီး၏။ ။

ပစ္စနိက်၌ [၂၆ + ၁] နဟေတုယာသ၊ နအဓိပတိယာကောဒသ၊ နပုရေ
ဇာတေကောဒသ၊ နပစ္ဆိမာတေကောဒသ၊ နအာသေဝနေကောဒသ၊ န
ကမ္မသတ္ထိ၊ နဝိပါဓကောဒသ၊ နဗျာနေဇကံ၊ နမဂ္ဂေသ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေ
ကာဒသ။ ။ နဟေတုယာ၌၊ သဟူသော်ကား၊ ပဌမေနပဌမံ။ ပဌမေနုဒု
တိယံ။ ပဌမေနုပဌမဒုတိယံ။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယေနုပဌမံတချက်။ တတိ
ယေနုတတိယံတချက်။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမံတချက်။ ဤသို့ဖြစ်သတည်း။ ။

နအဓိပတိ၌။အနုလုံအတိုင်းကောဒသထွက်ဖြူ။ ။နကမ္မ၌။ပဌမေနပဌ
မံ။ဒုတိယေနဒုတိယံ။ဒုတိယေနပဌမံ။တတိယေနတတိယံ။ တတိယေနဒု
တိယ။ ။ဒုတိယတတိယေနဒုတိယံ။ ပဌမဒုတိယေနပဌမံ။ဤသို့သတ္တ
ဖြစ်သတည်း။အကောက်လွယ်ပြီ။ အောက်ကနည်းကိုမှီ၍ကောက်လေ။
သမ္ပယုတ္တဝါရလည်းတူပြီ။ ။

သမ္ပယုတ္တဝါရကိုဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌။ပဉ္စဝါရကိုဟော
တော်မူ၏။ပေတုပစ္စည်း၌။ပဌမချနစ်ချက်။ပဌမေနပဌမံ၌။ပဝတ္တိအခါက
တ္တာဒကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောသဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရဓိတ်
လေးဆဲ့ချနစ်ချ။ ဗိတ္တက္ခဏတချတချ၌ရှိသောလောဘာမူဖြစ်အံ့။ လောဘာ
မောဟ။ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ ဒေါသမောဟ။မောဟမူဖြစ်အံ့။မောဟ။ဒွိဟိတ်
ဖြစ်အံ့။အလောဘအဒေါသ။တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။အလောဘအဒေါသ အမော
ဟ။ဤဟိတ်တပါးနှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သဟိတ်သဝိ
တက္ကသဝိစာရဓိတ်လေးဆဲ့ချနစ်ချ မောဟမူနွေး၌ မောဟ။ ဝိတက်ဝိစာရ
ကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိ
သန္ဓေအခါ။ကတ္တာဒကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သောသဟိတ်သဝိတ
က္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု ဗိတ္တက္ခဏတချတချ၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။
အလောဘအဒေါသ။တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ အမောဟ။ဤ
ဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယု
ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယသသ၌။ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ပါးနည်းတူ
ဝိတက်ကိုပစ္စယုပ္ပန်ကောက်။ ။ပဌမေနတတိယံအစရှိသည်တို့၌ ဗိတ္တ
ဇရုပ်အစရှိသည်တို့ကို။ ပစ္စယုပ္ပန်ကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသ။ဒု
တိယောတတိယသ။ ဒုတိယော ဒုတိယတတိယသ။ ။ဒုတိယသုံး
ချက်။ ။ဒုတိယဈာန်ဟိတ်ကိုပစ္စည်းကောက်လွယ်ပြီ။ ။တတိယော
တတိယသတချက်။ ။ပေါင်းတဆယ့်တချက်။ ။အာရမ္မဏ၌။ ။
ပဌမောပဌမသ။ပဌမောဒုတိယသ။ပဌမောတတိယသ။ ပဌမောပဌ
မဒုတိယသ။ ပဌမလေးချက်။ ။ပဌမောပဌမသ၌[၃၀+၁၀]သ
ဝိတက္ကသဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တာဒကား။သဝိတက္ကသဝိစာရဓိတ်
ငါးဆယ့်ငါးခု ဝိတက်၊ဝိစာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ ပစ္စည်း။
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဒေတုတရယုတ်သုံးဆယ်
တဒါရုံ ကောဒသ။ ဝိတက် ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ ပစ္စ

ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အကျယ်ကို ကုသလတိက် အတိုင်းရသင့်သည့် အလျောက် ကောက်။ ။ ပဌမော ဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကို ကောက် ဖြစ်။ ။ သမ္ပဒါန်ကိုယခင်သမ္ပဒါန်နှင့်ယှဉ်သောဝိတက်ကိုကောက်။ ။ ပဌမော တတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကို ကောက်ဖြစ်။ ။ သမ္ပဒါန် ကား၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသ ကုသိုလ် ကြိယာ အဘိညာဉ်ကို ကောက်။ ။ ပဌမောပဌမ ဒုတိယ ဿန္တိ။ ကတ္တားကိုကောက်ဖြစ်။ ။ သမ္ပဒါန်ကား၊ ပဌမသမ္ပဒါန်နှင့်ဝိတက် ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ 'ဒုတိယော တတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ။ ဒုတိယလေးချက်။ ။ ဒု တိယောဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား၊ ဒုတိယဈာန်ကောဇသ၊ ဝိဟက်ဝိစာရ ကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ ဝိတက်စေတသိက်ငါးဆဲ့ငါးခုရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံ ကောဒသနှင့်ယှဉ်သောဝိတက်စေတသိက်လေးဆဲ့တခု၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောပဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား၊ ကောက်ဖြစ်။ ။ သမ္ပဒါန်ကား၊ မနော ဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံကောဒသ၊ သဝိတက္က သဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောတ တိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား၊ ကောက်ဖြစ်။ ။ [၃၂+၅] အဝိတက္ကအဝိစာရ သမ္ပဿဟူသောသမ္ပဒါန်ကား၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသ။ ကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်။ ပစ္စယုပ္ပန် ၏။ ။ ဒုတိယောပဌမဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား၊ ကောက်ဖြစ်။ ။ သမ္ပ ဒါန်ကား၊ ကောက်ဖြစ်။ ပဌမနုမက္ခန္ဓာနှင့်ဝိတက်ကိုကောက်။ ။ တတိယော တတိယဿ။ တတိယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယော ဒုတိယတတိယဿ။ တတိယောပဌမဒုတိယဿ။ တတိယငါးချက်။ ။ တတိယောတတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကား၊ အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ်ငါးဆဲ့ ငါးခု၊ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ ရင်အဋ္ဌဝိသ၊ နိဗ္ဗာန် ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား၊ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ဝိညာဏဉ္စာ ယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗ သေတ၊ ဣန္ဒြိယ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပ ဂ၊ အနာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်။ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်၊ ပဉ္စမဈာန်၊ မဂ်ဖိုလ်ဒုတိယဈာန်၊ မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောဝိစာရ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။

တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ တတိယပုဒ်အကုန်ကောဝံမြို့။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်အရအကုန်ကောက်။ ။ တတိယောဒုတိယဿန္တိကတ္တားကိုအကုန်ကောက်။ ။ [၃၃+၁၀] အဝိတက္ကတ္တိဝိစာရမတ္တဿဓမ္မဿဟူသောသမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိယဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရှစ်ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ၊ ဝိတက်စေတသိက်ငါးဆဲ့ငါးခု။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ နိဗ္ဗာန်ရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ။ ဒုတိယဈာန် မဂ်ဖိုလ်ရှစ်ခု။ ဝိတက်ကြည့်သော စေတသိက်ပဉ္စတိံသ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ တတိယပုဒ်အရအကုန်ကောက်။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဝိတက်နှင့် တကွ ပဋ္ဌမပုဒ်အရအကုန်ကောက်။ ။ တတိယငါးချက်ပြီး၏။ ။ ဒုတိယ တတိယောပဋ္ဌမဿ၊ ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယ တတိယော တတိယဿ၊ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ။ ဒုတိယ တတိယလေးချက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ [၃၄ x ၁] အဝိတက္ကတ္တိ ဝိစာရမတ္တောစအဝိတက္ကတ္တိဝိစာရေဝဓမ္မာ ဟူသောကတ္တားကား၊ ဒုတိယဈာန်ကောဒဿ၊ ဝိတက်ကြည့်သော စေတသိက်သတ္တတိံသ၊ ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြည့်သော ကာမဇော နှစ်ဆဲ့ရှစ်ခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ပညာသ၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿန္တိကတ္တားကောက်မြို့။ ။ သမ္ပဒါနိကားယခင်ပဋ္ဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သောဝိတက်ကို ကောက်။ ။ ဒုတိယ တတိယောတတိယဿန္တိ၊ ဒုတိယဈာန်ကောဒဿ၊ ဝိတက်ကြည့်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ၊ ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကောက်မြို့။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ကောက်မြို့။ ပဋ္ဌမနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယတတိယလေးချက်ပြီးပြီ။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိယော ပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယောဒုတိယဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိယလေးချက်။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိယော ပဋ္ဌမဿန္တိ ကတ္တားကား။ သဝိတက္ကတ္တိဝိစာရမိတ်ငါးဆဲ့ငါးခု။ ဝိစာရ ကြည့်သော စေတသိက်ကောပညာသ၊ ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံကောဒဿ၊ ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော

စေတသိက်ပညာသရဏီ။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တကတ္တားကွား။
ကောက်မြဲ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်ကို
ကောက်။ တတိယသန္တကတ္တားကောက်မြဲ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိ
ညာဉ်ကိုကောက်။ ပဌမဒုတိယသန္တ ကတ္တားကောက်မြဲ။ သမ္ပ
ဒါနိကား။ ပဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ဝိတက်ကိုကောက်လေ။ ပေါင်းအရမ္မ
ဏနှစ်ဆဲ့တစ်ပြီးပြီ။ အဓိပတိ၌။ ပဌမော ပဌမဿ အစရှိသည်
ခုနစ်ချက်တည်း။ ပဌမောပဌမဿ၌အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတာ
ဓိပတိအားဖြင့်နှစ်ပါး။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အလေးအ
မြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှင်ခုအားတပ်သောအလေးအမြတ် ပြုအပ်
သောလောဘမူရှင်ခု။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်သော အဟိတ်ရှင်ခု။
ကာမာဝစရသောဘဏှဇိတ်နှစ်ဆဲ့လေးခု။ ရူပါဝစရပဌမဈာန် ဝိတ်သုံး
ခု။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရကြဉ်
သောစေတသိက်လေးဆဲ့ငါးခု။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကု
သိုလ်ဉာဏဝိဇ္ဇယုတ်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောမဟာ
ကုသိုလ်ရှင်ခု။ ရူပါဝစရပဌမဈာန်ကုသိုလ်။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပ
ယုတ် ၄ ခုအားတပ်သောမဟာကုသိုလ်ရှင်ခု။ ရူပါဝစရပဌမဈာန် ကု
သိုလ်။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်ပဌမဈာန်ခြောက်ခု။ ပစ္စည်းတရားရဏီ။
သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခု။ မဟာ ကု
သိုလ်ရှင်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ သဟဇာတာ ဓိပတိဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။
သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ်ကို ရသော အခါ
လောဘမူရှင်ခု။ ဒေါသမူဇွေး၊ မဟာကုသိုလ်ရှင်ခု။ မဟာကြိယာရှင်ခု။ ဇေ
ကန်ရသောပဌမဈာန်ဇောတဆယ် ဝိတက်ဝိစာရဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော
စေတသိက်ဧကေနပညာသ ဗိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရား
ကိုယ်နှစ်ပါးသုံးပါးတို့တွင်။ တပါးပါး ပစ္စည်းတရားရဏီ။ သမ္ပဒါနိ
ကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။ ။
ပဌမောဒုတိယသန္တ အာရမ္မဏာဓိပတိကို ယခင်ကောက်မြဲ။ သမ္ပ
ဒါနိကိုလည်း ယခင်သမ္ပဒါနိနှင့်ယှဉ်သောဝိတက်ကိုကောက်။ သဟ
ဇာတာဓိပတိ၌ သမ္ပယုတ်ဝိတ်အား တပ်သော ဆို၍ ကောက်မြဲ။
သမ္ပဒါနိမှာဝိတက်ကိုကောက်။ ပဌမော တတိယသန္တ သဟဇာ
တာဓိပတိတည်း။ သာဓိပတိဗိက္ခံဇရုပ်အားတပ်သောပဉ္စဝေါကာရတုံ၌

ဖြစ်သောအခါပဋ္ဌမဿကကောက်မြဲတိုင်း ကောက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
 တတိယဿသန္တသမ္ပယုတ္တခန္ဓာသာမိပတိမိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ
 ကာရဘုံ၌အမိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါပဋ္ဌမဿက ကောက်မြဲတိုင်း
 ကောက်။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယတတိယဿသန္တ ကတ္တားကိုကောက်မြဲ။ ။
 သမ္ပဒါန်ကိုဝိတက်သာမိပတိမိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ပဋ္ဌမော ပဋ္ဌမဒု
 တိယဿသန္တ အာရမ္မဏာမိပတိသဟဇာတာမိပတိ နှစ်ပါး။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
 ဿအတိုင်းကတ္တားကိုကောက်။ သမ္ပဒါန်ကိုဝိတက်ပါကောက်။ ။ပဋ္ဌ
 မောပဋ္ဌမ ဒုတိယတတိယဿသန္တ ကတ္တားကား။ သဟဇာတာမိပတိသာ
 ကောက်မြဲ။ ။သမ္ပဒါန်ကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာဝိတက်သာမိပတိမိတ္တဇရုပ်
 ကိုကောက်။ ။ပဋ္ဌမချနစ်ချက်ပြီးပြီ။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ဒုတိယော
 ပဋ္ဌမဿ၊ဒုတိယောတတိယဿ၊ ဒုတိယော ဒုတိယ တတိယဿ၊ ဒုတိ
 ယောပဋ္ဌမဒုတိယဿ၊ငါးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿသန္တ အာရမ္မဏာ
 မိပတိဖြစ်အံ့[၃၆ x ၅]အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
 ကား။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှင်ချစ်ရှိသော ဝိတက်အား
 တပ်သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သောလောဘမူရှင်ချစ်။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တ
 ဆယ်ကြည့်သောအဟိတ်စိတ်ရှင်ချစ်။ ကာမာဝစရ သောဘဏမိတ် နှစ်ဆွဲ
 လေးချစ်၊ဣပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်မိတ်သုံးချစ်ရှိသောဝိတက်။ဣပါဝစရဒုတိယ
 ဈာန်မိတ်သုံးချစ်။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ
 ယုတ်ဝိတက်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော မဟာကုသိုလ်
 ဣပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်ကုသိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်ဣပါဝစရဒုတိယဈာန်
 ကုသိုလ်။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် ဝိတက်အားတပ်သောမဟာ
 ကုသိုလ် ဣပါဝစရ ပဋ္ဌမဈာန်ကုသိုလ်နှင့် ယှဉ်သော ဝိတက် ဣပါဝစရ
 ကုသိုလ်။ ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ် အောက်မင်အောက်ဖိုလ် ဒုတိယဈာန်
 ပစ္စည်း။၏။သမ္ပဒါန်ကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူမဟာ
 ကုသိုလ်နှင့်ယှဉ်သောဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။သဟဇာတာ မိပတိ ပ
 ဉ္စည်းဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ဒုတိယဈာန်
 ဇာတဆယ်၌ရှိသော အမိပတိတရားကိုယုံလေးပါးတို့တွင် တပါးပါး
 ပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား။ အမိပတိတရားကိုယုံကြည့်သော သမ္ပယု
 ဘ္ဌခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဿသန္တ အာရမ္မဏာမိပတိ
 သာကတ္တားကား။ ယခင်ဝိတက်ကိုကောက်။ သမ္ပဒါန်ကို ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ

သာအတိုင်းကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တ သဟဇာတာမိပတိက
 က္ကားကား။ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဝိစာရမိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ဒုတိယ
 ဈာန်ဇောတဆယ်၌ရှိသောအမိပတိတရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင် တပါး
 ပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဝိစာရမိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိ
 ယောဒုတိယတတိယသန္တကတ္ကားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ဝိစာရ၌မိတ္တဇ
 ရုပ်အားတပ်သော ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်၌ ရှိသော အမိပတိ တရား
 ကိုယ်လေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပယုတ္တ
 ခန္ဓာဝိစာရမိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယော ပဌမ ဒုတိယသန္တက
 က္ကားကား။အာရမ္မဏာမိပတိသာ၊ ဒုတိယောဒုတိယသန္တ၊ ဝိတက်ဒုတိယ
 ဈာန်သုံးခုကိုကောက်ဖြ၊ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိတက်နှင့်တကွ ပဌမောပ
 ဌမဿသမ္ပဒါနိအတိုင်းကောက်။ ။ဒုတိယ ငါးချက်ပြီးပြီ။ ။တတိ
 ယောတတိယဿ၊ တတိယောပဌမဿ၊ တတိယောဒုတိယဿ၊ တတိ
 ယောဒုတိယတတိယဿ၊ တတိယော ပဌမဒုတိယဿ ငါးချက်။ တတိ
 ယောတတိယသန္တကတ္ကားကား။ တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန်
 မဂ်ဖိုလ်အားတပ်သော နိဗ္ဗာန် ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ တတိယ
 ဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်မဂ်ဖိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။သဟဇာတာမိပတိ
 ဖြစ်အံ့ကတ္ကားကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသာမိပတိမိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော
 တတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ စတုတ္ထဈာန်ဇောတဆယ်။ ပဉ္စမဈာန်ဇော
 တဆဲရှစ်ခု၌ရှိသောအမိပတိတရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးပ
 စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အမိပတိ တရားကိုကြည့်သော သမ္ပယုတ္တ
 ခန္ဓာသာမိပတိမိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောပဌမသန္တ အာရ
 မ္မဏာမိပတိသာ[၃၇+၃] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တား
 ကား။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှစ်ခုအား တပ်သော အ
 လေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရဿ။ ဒုက္ခသဟ
 ဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည့်သော အဟိတ်အဝိတက္ကအဝိစာရမိတ်ကိုးခု၊ ရူ
 ပါဝစရတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ကိုးခု၊ အရူပမိတ် တဆယ့်
 နှစ်ခု၊ ရူပါဝစရဒုတိယဈာန်ဝိစာရမဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်လေးခု
 အားတပ်သောရူပါဝစရအရူပါဝစရတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်
 ကုသိုလ်နှစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုအားတပ်သော ရူ
 ပါဝစရအရူပါဝစရတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်နှစ်ခု။

အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန် နိဗ္ဗာန်မ
ဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုအား တပ်သောအရဟတ္တမဂ်အရဟ
တ္တဖိုလ်တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန် နိဗ္ဗာန်ပဌမဈာန် မဂ်ဖိုလ်
အားတပ်သောနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်
သောလောဘမူရှင်ချီမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေး
ခုပဌမဈာန်ဖိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောဒုတိယသသန္တိ၊ အာရမ္မဏာ
မိပတိ၊ ကတ္တားကား၊ ကောက်မြဲ။ ။ဒုတိယဈာန်မဂ်ဖိုလ်အားတပ်သော
နိဗ္ဗာန်၊ ဤမျှသာထူးသည်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သော
ဝိတက်၊ ဒုတိယဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုကောက်လေ။ ။တတိယောဒုတိယတ
တိယသသန္တိ၊ အာရမ္မဏာမိပတိသာ။ ကတ္တား ကား၊ နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိယဈာန်မဂ်ဖိုလ်ဝိတက်ကြဉ်သောစေတသိက်ပဉ္စတိ
သပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောပဌမဒုတိယသသန္တိ။ ကတ္တားကား၊ တတိ
ယောပဌမသအတိုင်းကောက်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိတက်နှင့်တကွ၊ ပဌ
မကကောက်မြဲတိုင်းကောက်။ ။အမိပတိတတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ဒု
တိယတတိယောပဌမသ၊ ဒုတိယတတိယောဒုတိယသ၊ ဒုတိယတတိ
ယောပဌမဒုတိယသ၊ ဒုတိယတတိယောပဌမသသန္တိ။ ကတ္တားကား၊ အ
လေးအမြတ်ပြုအပ်သောဒုတိယဈာန်ကောဒသ၊ ဝိတက်ကြဉ်သောစေတ
သိက်သတ္တတိသပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော
လောဘမူရှင်ချီမဟာကုသိုလ်ရှင်ချီ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေး
ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယသသန္တိ၊ ကတ္တားကိုကောက်
မြဲ၊ သမ္ပဒါနိကိုပဌမနာမက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သောဝိတက်ကိုကောက်။ ။ဒုတိ
ယတတိယောပဌမဒုတိယသသန္တိလည်း။ ကတ္တားကိုကောက်မြဲ၊ သမ္ပဒါနိ
ကိုလည်း။ ယခင်ပဌမနာမက္ခန္ဓာဝိတက်ကိုကောက်။ ။ဒုတိယတတိ
ယသုံးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမသ၊ ပဌမဒုတိယော ဒုတိယ
သ၊ ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယသ၊ ။သုံးချက်။ ။ပဌမဒုတိယောပ
ဌမသ၊ ပဌမောပဌမသ၊ အာရမ္မဏာမိပတိကောက်သည်အတိုင်း၊ က
တ္တားကား၊ ဝိတက်နှင့်တကွကောက်။ ။ဒုတိယသသန္တိလည်း။ ကတ္တားအ
ထူး၊ သမ္ပဒါနိကို ပဌမောဒုတိယသအာရမ္မဏာမိပတိ အတိုင်းကောက်
လေ။ ။ပဌမဒုတိယသသန္တိလည်း။ ဝိတက်နှင့်တကွကောက်လေ။ ။အ
မိပတိနှစ်ဆဲ့သုံးချက်ပြီးပြီ။ ။အနန္တရန္တိ၊ ပဌမောပဌမသ၊ ပဌမောဒုတိ

ယဿ၊ ပဋ္ဌမောတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောဒုတိယတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒု
 တိယဿ။ ။ ပဋ္ဌမငါးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တံ [၃၈ + ၁၇] သုဝိ
 တက္က သဝိစာရောဓမ္မာဟူသော ကတ္တာဒကား။ သမ္ပဒိန္နိန္ဒြိယန္တရောဓိသော
 နောက်နောက်သော သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်ငါးဆွဲသုံးခု ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြဉ်သော စေတသိက်ငါးဆယ်အားတပ်သော ရဟန္တာတို့ရတိပဉ္စန၊ ရာ
 ဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်ငါးဆွဲလေးခု ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။
 နောက်နောက်သော သဝိတက္က သဝိစာရစိတ် ငါးဆွဲငါးခု ဝိတက်ဝိစာရ
 ကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အကျဉ်း။ ။
 အကျယ်ကား။ ။ သဝိတက္က သဝိစာရပဋ္ဌမဘဝင်တဆွဲတခုအား တပ်
 သောပဒိုသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဒုတိယအစရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝင်
 နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ပဋ္ဌမအစရှိသော နှေးရှေးသောဘဝင် နာမက္ခ
 န္ဓာ၊ အာဝဇ္ဇန်း၊ နှေးအားတပ်သော သဝိတက္က သဝိစာရဘဝင်ဂိုဏ်းဝေဒနာဆွဲ
 တခု။ သန္တိရဏအားတပ်သော သမ္ပဒိန္နိန္ဒြိယန္တရောဓိသော သန္တိရ
 ဏပရိက္ခာရုံဝိတိဖြစ်အံ့။ ဒုတိယသုဋ္ဌာအားတပ်သော ပဋ္ဌမသုဋ္ဌာ။ အဘိ
 မဟန္တာရုံမဟန္တာရုံဝိတုတာရုံအဘိတုတာရုံဝိတိဖြစ်အံ့။ ကာမဇောတခု
 ယုတ်သုံးဆယ်ပဋ္ဌမဇောအားတပ်သော သုဋ္ဌာမနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုတိယ
 ဇောအားတပ်သော ပဋ္ဌမဇော။ လ။ သတ္တမဇောအားတပ်သော ဆဋ္ဌဇော။
 လောဘမူလမဟာမူ မဟာကုသိုလ်ဇောနောင်တဒါရုံ ကျသည့်ဖြစ်အံ့။
 တဒါရုံကောဒသ၊ မကျသည့်ဖြစ်အံ့။ ကာမဘဝင်တဆယ်၊ ရူပါဝစရပဋ္ဌ
 မဈာန်ဘဝင်အားတပ်သော။ သ။ အဆုံးဇော။ ဒေါသမူလဇောနောင်တဒါရုံ
 ကျသည့်ဖြစ်အံ့ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခု။ မကျသည့်ဖြစ်အံ့ကာမဘဝင်
 ခြောက်ခုအားတပ်သော ဒေါသမူလအဆုံးဇော။ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိ
 ယာသောမနဿသဟဂုတ်ဇောနောင်တဒါရုံကျသည့်ဖြစ်အံ့။ သောမန
 သတဒါရုံငါးခု။ မကျသည့်ဖြစ်အံ့။ ကာမတိဟိတ်ဘဝင်လေးခု။ ရူပါဝ
 စရပဋ္ဌမဈာန်ဘဝင်အားတပ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကြိယာသောမန
 သသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇောနောင်
 တဒါရုံကျသည့်ဖြစ်အံ့။ ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခု။ မကျသည့်ဖြစ်အံ့ကာ
 မတိဟိတ်ဘဝင်လေးခု။ ရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သော မဟာကြိ
 ယာဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ ဒုတိယတဒါရုံအားတပ်သော ပဋ္ဌမ

တဒါရုံကမာဘဝင်တဆယ်အားတပ်သောဒုတိယတဒါရုံ။ ရူပါဝစရကု
သိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်။ အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သော ဂေါ
တြဘူဝေါဒါနိအနုလုံကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇ္ဈေး။ ရူပါဝစရ
ကြိယာပဋ္ဌမဈာန်။ အရဟတ္တဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သောဂေါတြဘူအ
နုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာကြိယာ ပဋ္ဌမဇ္ဈေး။ သမာပဇ္ဇနဝိထိ၌၊ နောက်
နောက်သော ပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သော ရှေးရှေးသောဇောတူ ပဋ္ဌမဈာန်
ကမာတိဟိတ်ဘဝင်လေးချ။ ရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်ဘဝင်အားတပ်သောရူ
ပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာပဋ္ဌမဈာန်အဆုံးဇော။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ပဋ္ဌမ
ဈာန်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ပဋ္ဌမဈာန်။လ။ အရဟတ္တဖိုလ်
ပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သော အရဟတ္တမဂ်။ ပဋ္ဌမဈာန်ကမာတိဟိတ်ဘဝင်
လေးချ။ပဋ္ဌမဈာန်ဘဝင်အားတပ်သောဖိုလ်လေးချ။ပဋ္ဌမဈာန်အဆုံးဇော။
မရဏာသန္နအခါ။တဒါရုံနောင်ရုတိဖြစ်အံ့။ကမာရုတိတဆယ်အားတပ်
သောဒုတိယဈာန်တဒါရုံ။ဇောနောင်ရုတိဖြစ်အံ့ ကမာရုတိတဆယ်။ပဋ္ဌ
မဈာန် ရုတိအား တပ်သော ပဋ္ဌမဈာန်ဇော။ ဘဝင်နောင် ရုတိဖြစ်အံ့
ကမာရုတိတဆယ်ပဋ္ဌမဈာန် ရုတိအားတပ်သောကမာဘဝင်တဆယ်။
ပဋ္ဌမဈာန်ဘဝင်ကမာပဋိသန္ဓေတဆယ်။ ရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန် ပဋိသန္ဓေ
အားတပ်သောကမာရုတိတဆယ်ပဋ္ဌမဈာန်ရုတိပစ္စည်း။၏။ သမ္ပဒါနိကို
ကောက်မြဲ။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယသန္တံ၊ ကတ္တားကား။ သမ္ပုဒ်ိန္ဒြိယဇ္ဈေး
ကြဉ်သော။နောက်နောက်သောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်။ ငါးဆဲ့သုံးချဉ်ရှိ
သောဝိတက်ဒုတိယဈာန် ကောဒသ အားတပ်သောပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း။ ရဟ
န္တာတို့ရုတိကြဉ်သောရှေးရှေးသောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်။ငါးဆဲ့လေး
ချဉ်တက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။သမ္ပုဒ်ိန္ဒြိယဇ္ဈေးကြဉ်သော။နောက်နောက်သောသဝိတက္က
သဝိစာရမိတ်။ငါးဆဲ့သုံးချဉ်ရှိသောဝိတက်။ဒုတိယဈာန်ကောဒသပစ္စယု
ပ္ပန်။၏။ ။အကြယုံကို။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿကိုမြီ၍ကောက်လေ။ ။ပဋ္ဌ
မောတတိယသန္တံ။ [၃၉ + ၂] သဝိတက္ကသဝိစာရောဓမ္မောဟူသောက
တ္တားကား။ဇ္ဈေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်အားတပ်သောပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း။အဝိဘ
က္ကအဝိစာရဘဝင်အားတပ်သော။ဒေါသမူဇ္ဈေး။ကြဉ်သောကမာဇောနှစ်
ဆဲ့ချနစ်ချအဆုံးဇော ဒုတိယရဋ္ဌောဒုတိယဈာန်ဇောဝိစာရတတိယဈာန်
ဇောစတုတ္ထဈာန်ပဉ္စဈာန်မဇောအားတပ်သောဂေါတြဘူဝေါဒါနိပရိကံ

အနုလုံကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဌမန္တေး၊ တတိယန္တေး။
 မရဏာ သန္တအခါ။ နုတိယဈာန်ရတိ၌ရှိသော၊ ဝိစာရအဝိတက္ကအဝိစာရ
 ရတိချနစ်ချအားတပ်သောပဉ္စမန္တေး။ နုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေနှင့်ယှဉ်သော။
 ဝိစာရအဝိတက္ကအဝိစာရပဋိသန္ဓေချနစ်ချအားတပ်သောကာမတိဟိတ်
 ရတိလေးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဝိတက္က အဝိစာရ
 မိတ်။ ငါးဆဲ့ငါးခုဝိတက်ဝိစာရကြည့်သောစေတသိက်ဆယ့်သ နုတိယ
 ဈာန်ဧကောဒသနှင့်ယှဉ်သောဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမောနုတိယတ
 တိယသန္တ ကတ္တားကား။ နုတိယဈာန်ဧကောဒသ။ ဝိတက်ကြည့်သောစေ
 တသိက်သတ္တတိသအားတပ်သော ဂေါတြဘူဝေါဒါနိ အနုလုံကိစ္စတပ်
 သောမဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာပဌမန္တေးတတိယန္တေး။ နုတိယဈာန်ရ
 တိအားတပ်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဉ္စမန္တေး။ နုတိယဈာန်ပဋိ
 သန္ဓေအားတပ်သော ကာမတိဟိတ်ရတိလေးခုပဌမဈာန်ရတိပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နုတိယဈာန်ဧကောဒသဝိတက်ကြည့်သောစေ
 တသိက်သတ္တတိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမောပဌမနုတိယသန္တ ကတ္တား
 ကား။ ပဌမောပဌမသန္တနှင့်နည်းတူ။ သမ္ပဒါနိမ္မာ။ ဝိတက်ပါသည်သာထူး
 သည်။ ။ပဌမငါးချက်ပြီးပြီ။ ။နုတိယန္တ။ ။နုတိယောနုတိယသ။
 နုတိယောပဌမသ။ နုတိယောတတိယသ။ နုတိယောနုတိယတတိယ
 သ။ နုတိယောပဌမနုတိယသ။ ။ငါးချက်။ ။နုတိယောနုတိယသ
 န္တ[၄၀+၅]အဝိတက္ကဝိစာရမက္ခောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပဒါ
 န္တိုင်းနွေးကြည့်သောနောက်နောက်သောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်။ ငါးဆဲ့
 သုံးခုရှိသော ဝိတက်အားတပ်သော ပဉ္စဒ္ဓါရာဇန္တရဟန္တာတို့ ရတိ
 ကြည့်သောရှေးရှေးသောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်။ ငါးဆဲ့လေးခုရှိသောဝိ
 တက်။ နောက်နောက်သောနုတိယဈာန်အားတပ်သောရှေးရှေးသောနုတိ
 ယဈာန်ဧကောဒသဝိတက် ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက်ဆယ့်သပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပဒါနိန္တိုင်းနွေးကြည့်သော။ နောက်နောက်
 သောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်ငါးဆဲ့သုံးခုရှိသော ဝိတက်။ နောက်နောင်
 သောနုတိယဈာန်ဧကောဒသဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက်ဆယ့်
 သပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။နုတိယောပဌမသန္တကတ္တားကား။ သမ္ပဒါနိ
 နွေးကြည့်သော။ နောက်နောင်သောသဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်။ ငါးဆဲ့သုံးခု
 တက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက် ပညာသအားတပ်သော ပဉ္စဒ္ဓါရာဇ

ဇွန်းအားတင်သောရဟန္တာတို့ ရုတိကြဉ်သောရှေးရှေးသော သဝိတက္က
သဝိစာရမိတ်၊ ငါးဆဲ့လေးခု၌ ရှိသောဝိတက်။ ကာမတိဟိတ်ဘဝင်အား
တင်သောရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ်ဒုတိယဈာန်အဆုံးစော။ ကာမ
တိဟိတ်ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအားတင်သောဒုတိယဈာန်ရုတိပစ္စည်း တရား
ရ၏။ သမ္မဒါန်ကား။ သမ္မုဒ္ဓိန္ဒြိယဇွေးကြဉ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရမိတ်
ငါးဆဲ့သုံးခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရား
ရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တိ။ ကတ္တားကား။ နောက်နောက်သောမဂ်
ကြဉ်သောဒုတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်ဝိစာရအားတင်သော ဒုတိ
ယဈာန်ဧကောဒသ။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက် ဆတ္တိံသ။ အဝိ
တက္ကအဝိစာရ ပဋိသန္ဓေခုနစ်ခုအားတင်သောဒုတိယဈာန်ရုတိ ကာမ
တိဟိတ်ရုတိလေးခု ပဌမဈာန်ရုတိနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်။ အဝိတက္ကအ
ဝိစာရဘဝင်ရုတိအားတင်သော ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် ဒုတိယဈာန်အ
ဆုံးစောဇီလာဘမူဒေါသမူဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကုသိုလ် မဟာ ကြိယာပ
ဌမဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာ အဆုံးစောနှင့် ယှဉ်သော ဝိတက်ပစ္စည်းတရား
ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား။ နောက်နောက်သော ဝိစာရ အဝိတက္ကအဝိစာ
ရပဋိသန္ဓေဘဝင်ရုတိ ခုနစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယတတိ
ယသသန္တိကတ္တားကား။ နောက်နောက်သောရူပါဝစရ ဒုတိယဈာန် သုံးခု
ဖိုလ်ဒုတိယဈာန်လေးခု ဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိတိံသအား
တင်သောရှေးရှေးသော ဒုတိယဈာန်ဧကောဒသသဝိတက္ကသဝိစာရကြဉ်
သောစေတသိက်ဆတ္တိံသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား။ နောက်
နောက်သောဒုတိယဈာန်သုံးခု။ ဒုတိယဈာန်လေးခု။ ဝိတက် ကြဉ်သော
စေတသိက်သတ္တိတိံသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဌမ ဒုတိယသသန္တိ။
ဒုတိယောပဌမသနှင့် နည်းတူကောက်။ သမ္မဒါန်မှာဝိတက်ပါကောက်
သည့်သာထူးသည်။ ။ဒုတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။တတိယ၌တတိယော
တတိယသ၊ တတိယောပဌမသ၊ တတိယော ဒုတိယသ၊ တတိယော
ဒုတိယတတိယသ၊ တတိယောပဌမ ဒုတိယသ၊ ငါးချက်။ ။တတိ
ယောတတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ မဂ်ကြဉ်သော နေံနေံသော ဒုတိယ
ဈာန်ဝိစာရအားတင်သောရှေးရှေးသောဒုတိယဈာန်ဧကောဒသ၌ ရှိသော
ဝိစာရမဂ်ကြဉ်သောနောက်နောက်သော တတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စ
မဈာန်အားတင်သောရှေးရှေးသောတတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်

ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်ကြဉ်သောဒုတိယဈာန်စုတိနှင့် ယှဉ်သောနောက်နောက်သော ဝိစာရမဂ်ကြဉ်သော နောက်နောက်သောတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ [၄၁+၇] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုအားတပ်သော ဒုတိယဈာန်စုတိနှင့် ယှဉ်သောဝိစာရအဝိတက္ကအဝိစာရစုတိခုနစ်ခု။ အာဝဇ္ဇန်းဒွေးအား တပ်သော ဒုတိယဈာန်ဘဝင်ပစ္စေဒနှင့် ယှဉ်သော ဝိစာရအဝိတက္ကအဝိစာရဘဝင်ပစ္စေဒခုနစ်ခု။ သမ္ပဒိန္နိန္ဒြိယဒွေးအားတပ်သော ပဉ္စဝိညာဉ် ဝိဟိတ် သဝိတက္က သဝိစာရဘဝင် ၅ ခုအားတပ်သော ဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစောနှင့်ယှဉ်သော ဝိစာရတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစောနိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ် ပဋ္ဌမဈာန်အားတပ်သောနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သဟိတ် သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေ ဘဝင်ကိုးခု အာဝဇ္ဇန်းဒွေးသမ္ပဒိန္နိန္ဒြိယဒွေး အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ် ပဋ္ဌမဈာန်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယော ဒုတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ မဂ် ကြဉ်သော နောက်နောက်သောဒုတိယဈာန်အားတပ်သော ရှေးရှေးသော ဒုတိယဈာန်ဧကောဒသန္တိရှိသော ဝိစာရဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေသဟိတ် သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခုနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်အားတပ်သော အဝိတက္က အဝိစာရစုတိခုနစ်ခု။ ဒုတိယဈာန်စုတိနှင့် ယှဉ်သော ဝိစာရ။ ဒုတိယဈာန် ဘဝင်ဝိတက်အားတပ်သောတတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစောဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်ကြိယာ အဆုံးစောနှင့် ယှဉ်သောဝိစာရနိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်ဒုတိယဈာန်အားတပ်သောနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာအဆုံးစောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဒုတိယဈာန်ဧကောဒသ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ သဟိတ် သဝိတက္က သဝိစာရ ပဋိသန္ဓေဘဝင်ကိုးခုနှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောဒုတိယတတိယဿန္တိ ကတ္တားကား။ မဂ်ကြဉ်သောနေဝံနေဝံသောဒုတိယဈာန်ဝိတက်ကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တိတိံသ အား တပ်သောရှေးရှေးသော ဒုတိယဈာန်၌ရှိသော ဝိစာရ ဝိဘင်းမရှိ။ ရသင့် ချီ

ကောဓ်သည်။ ။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေ ဝိစာရအားတပ်သော အဝိတက္က အဝိစာရရုတိရုနစ်ရ။ ဒုတိယဈာန်ဘဝင်ဝိစာရအားတပ်သော မဂ်ကြဉ်သောတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန် အဆုံးစော နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါအနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ် ဒုတိယဈာန် ဝိစာရအားတပ်သောနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာ အဆုံးစောပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိယဈာန်ပဋိသန္ဓေဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ။ အနာဂါမိဖိုလ်အရဟတ္တဖိုလ်ဒုတိယဈာန်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောပဋ္ဌမဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ သဝိတက္က သဝိစာရ ပဋိသန္ဓေကိုးရ။ နာမက္ခန္ဓာဝိတက်အားတပ်သောအဝိတက္ကအဝိစာရ ရုတိရုနစ်ရ။ ဒုတိယဈာန်ရုတိနှင့်ယှဉ်သောဝိစာရ အာဝဇ္ဇန်းဇွေးအားတပ်သောအဝိတက္ကအဝိစာရဘဝင်ပစ္ဆေဒရုနစ်ရ။ ဒုတိယဈာန် ဘဝင်နှင့်ယှဉ်သောဝိစာရသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယဇွေးအားတပ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်၊ ဝိဘင်းမရှိ။ သဝိတက္က သဝိစာရဘဝင် ၉ ခုဝိတက်အားတပ်သော တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစော ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ်အဆုံးစောနှင့်ယှဉ်သော ဝိစာရနိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါအနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ် ပဋ္ဌမဈာန် နာမက္ခန္ဓာ ဝိတက်အားတပ်သော နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရ ဘဝင်ကိုးရ။ အာဝဇ္ဇန်းသမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယဇွေးအနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ် ပဋ္ဌမဈာန် ဝိတက် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဿ၊ ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယတတိယော တတိယဿ၊ ဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယဿ၊ ဒုတိယ တတိယော ပဋ္ဌမ ဒုတိယဿ၊ ငါးချက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ [၄၂+၃] အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တောစအဝိတက္ကအဝိစာရောစဓမ္မာဟူသော ကတ္တားကား။ သဟိတ် သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးရအားတပ်သောဒုတိယဈာန် ရုတိဝိစာရ အာဝဇ္ဇန်းဇွေးအားတပ်သော ဒုတိယဈာန် ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာဝိစာရ။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရ ဘဝင်ကိုးရအားတပ်သော ဒုတိယဈာန် ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ်နာမက္ခန္ဓာအဆုံးစောဝိစာရပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေဘဝင်ကိုးရ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယတတိယော ဒုတိယသန္တ ကတ္တားကား။ မဂ်ကြဉ်သော နောက်

နောက်သောဒုတိယဈာန်ဝိတက်ဝိစာရကြည့်သော စေတသိက်ဆတ္တိံသ
 အားတပ်သောရှေးရှေးသောဒုတိယဈာန်ဧကောဒသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်ကြည့်သောဒုတိယဈာန် ဝိတက်ဝိစာရ ကြည့်သော စေတ
 သိက်ဆတ္တိံသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယ တတိယော တတိယသန္တိ က
 က္ကားကား။မဂ်ကြည့်သောနောက်နောက်သောဒုတိယဈာန်နှင့် ယှဉ်သော
 ဝိစာရအားတပ်သောရှေးရှေးသောဒုတိယဈာန် ဧကောဒသ ဝိတက်ကြည့်
 သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် ပဋိသ
 န္ဓေနာမက္ခန္ဓာအဝိတက္ကအဝိစာရ ဘဝင် ခုနစ်ခုအား တပ်သော ဒုတိယ
 ဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစော ဝိစာရပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သ
 မ္ပဒါနိကား။ နောက်နောက်သောဒုတိယဈာန် ဧကောဒသနှင့် ယှဉ်သောဝိ
 စာရအဝိတက္ကအဝိစာရပဋိသန္ဓေဘဝင်ခုနစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယ
 တတိယောဒုတိယတတိယသန္တိကတ္တားကား။မဂ်ကြည့်သောနောက်နောက်
 သောဒုတိယဈာန်ဝိတက်ကြည့်သောစေတသိက်သတ္တိဝိသအားတပ်သော
 ရှေးရှေးသောဒုတိယဈာန်ဧကောဒသဝိတက်ကြည့်သောစေတသိက်သတ္တ
 တိံသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဂ်ကြည့်သောဒုတိယဈာန်ဝိတက်ကြည့်
 သောစေတသိက်သတ္တိဝိသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိယော ပဌ
 မဒုတိယသန္တိကတ္တားကား။ သဟိတ်သဝိတက္က သဝိစာရပဋိသန္ဓေကိုးခု
 ဝိတက်အားတပ်သောဒုတိယဈာန်၊ရုတိဝိတက် ကြည့်သောစေတသိက်စ
 တုတိံသ။ သဟိတ် သဝိတက္ကသဝိစာရ ဘဝင်ကိုးခု ဝိတက်အား တပ်
 သောဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖိုလ် အဆုံးစောဝိစာရပစ္စည်း၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ သဟိတ်သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေဘဝင်ကိုးခုဝိတက်
 ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမ' ဒုတိယော ပဌမဿ၊
 ပဌမဒုတိယောဒုတိယဿ၊ပဌမဒုတိယောတတိယဿ၊ ပဌမဒုတိယော
 ဒုတိယတတိယဿ။ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ။ပဌမဒုတိယ
 ငါးချက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿန္တိပဌမောဗေဒမဿန္တိနည်းတူ။သ
 မ္ပဒါနိကာရိတက်ပါသည်သာထူးသည်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ
 န္တိလည်းနည်းတူ။ ။ပဌမောဒုတိယဿအတိုင်း ကတ္တားမှာ ဝိတက်ပါ
 ကောက်။ ။ပဌမဒုတိယောတတိယဿန္တိပဌမောတတိယဿန္တိနည်း
 တူကတ္တားမှာဝိတက်ပါသည်သာထူးသည်။ ။ပဌမဒုတိယော ပဌမ
 ဒုတိယဿန္တိပဌမောပဌမဿန္တိ နည်းတူကတ္တားသမ္ပဒါနိပင်ဝိတက်ပါ

သည့်သာထူးသည်။ ။ပဌမဒုတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပေါင်းပဉ္စဝိသနွှစ်ဆွဲ
ငါးချက်။အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။သဟဇာတ
၌။ ။ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ပဌမော တတိယဿ။ ပ
ဌမောပဌမ တတိယဿ။ ပဌမောဒုတိယတတိယဿ။ ပဌမောပဌမဒု
တိယဿ။ပဌမောပဌမဒုတိယတတိယဿ။ ။ပဌမချနစ်ချက်။ ။ပ
ဌမောပဌမဿ၌။ [၄၅+၃] သဝိတက္ကသဝိစာရောဓမ္မော ဟူသောက
တ္တားကား။ အချင်းချင်းအားတပ်သောအဝိတက္ကအဝိစာရဓိတ်ငါးဆွဲငါး
ချိတ်တက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသအဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရဓိတ်ငါးဆွဲ
ငါးချ။လှ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါသဝိတက္ကသဝိစာရ ပဋိသန္ဓေ
တဆွဲတချက်ကိုကောက်။အကြွင်းကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဒုတိယယောတိယ
ဿ။ဒုတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမတတိ
ယဿ။ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။ငါးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ၌က
တ္တားကား။ ဒုတိယချာန်ကောဓဿ။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်
ဆတ္တိသ။လ။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ဒုတိယချာန်ပဋိသန္ဓေ။လ။၏။ ။ဒု
တိယောပဌမဿ၌။ ဝိတက်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရဓိတ် ငါး
ဆွဲငါးချိတ်တက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသအဓိတ်အပေါင်းနာ
မက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါလည်း။ဝိတက်ကိုစွဲ၍။သဝိတက္က
သဝိစာရပဋိသန္ဓေ တဆွဲတချက်ကိုကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿစ
သည်လွယ်ပြီ။ ။ဒုတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။တတိယောတတိယဿ။
တတိယောပဌမဿ။တတိယောဒုတိယဿ။တတိယောဒုတိယတတိယ
ဿ။တတိယောပဌမဒုတိယဿ။ငါးချက်။ ။တတိယောတတိယဿ
၌။[၄၆+၁၁] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။အချင်း
ချင်းအားလည်းကောင်း။ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ် အားလည်း
ကောင်း။ တပ်သောအဝိတက္ကအဝိစာရဓိတ်ငါးဆွဲလေးချိတ်တက်ဝိစာရ
ကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသအဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ
၏။ ။အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။စိတ္တဇရုပ်
အားတပ်သောဝိစာရစသည်ကိုကောက်မြဲ။ ။တတိယောပဌမဿ၌။
သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေအားတပ်သောဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း။၏။ ။
ကောက်မြဲ။ ။တတိယော ဒုတိယဿ စသည်တို့၌ လည်းကောင်း။

ကောက်မြဲ။ ။တတိယငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပဌမတတိယောပဌမဿ။ပ
ဌမတတိယော ဒုတိယဿ။ ပဌမတတိယောတတိယဿ။ ပဌမတတိ
ယောပဌမဒုတိယဿ။ ။လေးချက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿန္တိ။ကတ္တား
ကား။အချင်းချင်းအားတပ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေတဆယ့်တ
ခုဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ
ပဋိသန္ဓေနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား။ သဝိတက္ကသဝိစာရပဋိသန္ဓေ တဆဲ့တခု။လ။၏။ ။ပဌမတတိ
ယောဒုတိယဿန္တိ။[၄၇+၈] သဝိတက္ကသဝိစာရောစ အဝိတက္ကအဝိစာ
ရောစဓမ္မာဟူသောကတ္တားကား။ဝိတက်ဝိစာရအားတပ်သောသဝိတက္က
သဝိစာရပဋိသန္ဓေ တဆယ့်တခုဝိတက် ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်
တေတ္တိံသနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဝိတက်
၏။ ။ပဌမတတိယောတတိယဿန္တိ။ကတ္တားကား။ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်
သောပဉ္စပေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ။ ရဟန္တာတို့ရုတိကြဉ်သောသဝိ
တက္ကသဝိစာရစိတ်ငါးဆယ့်ငါးခု။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သောစေတသိက်
ပညာသ။အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သ
မ္ပဒါနိကား။စိတ္တဇရုပ်၏။ပဋိသန္ဓေအခါကောက်မြဲ။နည်းတူကောက်။ ။
ပဌမတတိယောပဌမဒုတိယဿန္တိ။ကတ္တားကား။အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာဝိ
တက်အားတပ်သောဆို၍။ ပဌမတတိယောပဌမဿအတိုင်း ကောက်။
သမ္ပဒါနိမှာ ဝိတက်ပါကောက်။ ။ဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ဒုတိ
ယ တတိယော ဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိယော တတိယဿ။ ဒုတိယ
တတိယော ဒုတိယတတိယဿ။ ။လေးချက်။ ။ဒုတိယတတိယော
ပဌ မဿန္တိ။ ကတ္တား ကား။ သဝိတက္က သဝိစာရ ပဋိသန္ဓေ တဆယ့်
တခုအား တပ်သော ပဋိသန္ဓေနှင့် ယှဉ်သော ဝိတက် ပဋိသန္ဓေနှင့် အ
တူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သဝိတက္ကသ
ဝိစာရပဋိသန္ဓေတဆယ့်တခု။ ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပ
ညာသ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿန္တိ။ကတ္တားကား။
အချင်းချင်းအား တပ်သော ဒုတိယဈာန် ကောဒသ။ ဝိတက်ကြဉ်သော
စေတသိက် သက္ကတိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပ
ဒါနိမှာ။ဝိတက်ဝိစာရရုက္ခကြဉ်။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယဿန္တိ။က
တ္တားကား။ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သောဒုတိယဈာန်ကောဒသ။နာမက္ခန္ဓာဝိ

စာရန္တာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ဝိတက်မဟာဘုတ်
 ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဒိုသန္ဓေအ
 ခါ။ ကိတ္တားကား။ ကုတ္တာရုပ်အားတပ်သောဒုတိယဈာန် ပဒိုသန္ဓေနာမ
 က္ခန္ဓာဝိစသရ။ နာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်။ ဝိတက်မဟာဘုတ်။ ဝိစာရအား
 တပ်သောဒုတိယဈာန်ပဒိုသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိစာရကုတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယတတိ
 ယောဒုတိယတတိယသန္တိ။ [၄၈+၅] အဝိတက္ကဝိစာရမက္ခောစအဝိတ
 က္က အဝိစာရောစမ္မော ကတ္တားကား။ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်
 အားတပ်သောဒုတိယဈာန်ကောဒသ။ ဝိတက်ကြဉ်သောစေတသိက်သ
 တ္တတိ သ၊ အစိတ်အစိတ်၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်၏။
 ပဒိုသန္ဓေအခါ။ နည်းတူကောက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿ၊ ပဌမဒုတိ
 ကောတတိယဿ။ ပဌမဒုတိယောပဌမတတိယဿ။ သုံးချက်။ ။ပဌမ
 ဒုတိယောပဌမဿ နှ့်။ ကတ္တားကား။ အချင်းချင်းအား တပ်သော။ လ။
 ၏။ ။ပဌမောပဌမဿအတိုင်းတွင်။ ကတ္တားနှ့်ဝိတက်ပါကောက်။ ။
 တတိယသန္တိလည်း။ ကတ္တားမှာ။ ဝိတက်ပါကောက်။ ပဌမတတိယသန္တိ
 လည်း။ နည်းတူ။ ။ပဌမဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ပဌမဒုတိယတ
 တိယောတတိယဿ။ ပဌမဒုတိယတတိယ။ နှစ်ချက်။ ။နည်းတူကောံ။ ။
 သဟဇာတသုံးဆယ်ပြီးပြီ။ ။အညမညနှ့်။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒု
 တိယဿ။ ပဌမောတတိယဿ။ ပဌမောပဌမတတိယဿ။ ပဌမောဒုတိ
 ယတတိယဿ။ ပဌမောပဌမဒုတိယဿ။ ပဌမောပဌမဒုတိယတတိယ
 ဿ။ ပဌမချစ်ချက်။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိ
 ယောပဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမတတိယဿ။ ဒုတိ
 ယောဒုတိယတတိယဿ။ ဒုတိယငါးချက်။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။တ
 တိယောတတိယဿ။ တတိယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တ
 တိယောဒုတိယတတိယဿ။ တတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ငါးချက်။ အ
 ကောက်လွယ်ပြီ။ ။ပဌမတတိယောပဌမဿ။ ပဌမတတိယောဒုတိ
 ယဿ။ ပဌမတတိယောပဌမဒုတိယဿ။ သုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယော
 ပဌမဿ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိယော တတိယ
 ဿ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယဿ။ လေးချက်လွယ်ပြီ။ ။ပဌမ
 ဒုတိယောပဌမဿ။ ပဌမဒုတိယောတတိယဿ။ ပဌမဒုတိယောပဌမတ

တိယဿ။သုံးချက်။ ။ပဌမဒုတိယတတိယောပဌမဿ။ ။ပဋိသန္ဓေ
 အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာဝိတက်ဟဒယဝတ္ထုကိုကောက်။ ။အညုမည
 အဋ္ဌဝိသပြီးပြီ။ ။နိဿယမှာလည်း။ သဟဇာတအတိုင်း။ တိသင်
 ထွက်သည်။ ပုရေဇာတနိဿယကိုသွင်း၍ တတိယပုဒ် ကတ္တားနေရာ၌
 ကောက်လေ။ ။ဥပနိဿယ၌။ ပဌမောပဌမဿ၌။ ပကတူပနိဿယ
 ဖြစ်အံ့။ [၅၄+၇] သဝိတက္ကသဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ဗလ
 ဝဖြစ်သောသဝိတက္ကသဝိစာရင်းဆွဲငါးချက်။ ဝိတက်ဝိစာရကြည်သောစေ
 တသိက်ပညာသရဏီ။ သမ္ပဒါန်ကိုအကုန်ကောက်။ ။ပဌမောဒုတိယ
 ကာစသည်တို့၌လည်း။ ကတ္တား။ သမ္ပဒါန်ကိုအကုန်ချည်းကောက်လေ။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ ဒုတိ
 ယောဒုတိယတတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ငါးချက်။ ။က
 တ္တား။ သမ္ပဒါန်။ အကုန်ချည်းကော်။ ။တတိယောတတိယဿ။ တတိ
 ယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။
 တတိယောပဌမဒုတိယဿ။ တတိယငါးချက်။ ။တတိယောတတိယ
 သ၌။ [၅၆+၂၀] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ဗ
 လဝဖြစ်သောအဝိတက္က အဝိစာရဓိတ်ငါးဆွဲငါးချက်။ ဒုတိယချာန်နှင့်ယှဉ်
 သောဝိစာရ။ ရှင်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား။ အဝိတက္ကအဝိ
 စာရဓိတ်ငါးဆွဲငါးချက်။ ဝိတက်ဝိစာရကြည်သောစေတသိက်ဆယ့်သုံး။ ဒုတိ
 ယချာန်နှင့်ယှဉ်သောဝိစာရပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။နည်းတူအကုန်ကောက်။ ။ဒု
 တိယတတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိ
 ယောတတိယဿ။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယဿ။ ဒုတိယတတိ
 ယောပဌမဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိယငါးချက်။ ။ကတ္တားမှာ။ ဝိစာရဒု
 တိယချာန်ကောသကိုကောက်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿ။ ပဌမဒုတိ
 ယောဒုတိယဿ။ ပဌမဒုတိယောတတိယဿ။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယတ
 တိယဿ။ ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယဿ။ ငါးချက်။ ။ကတ္တားမှာ။ ဝိ
 တက်ပါပဌမနာမက္ခန္ဓာကိုကောက်။ ပေါင်းပဉ္စဝိသ။ ။ဥပနိဿယပြီး
 ပြီ။ ။ပုရေဇာတ၌။ တတိယော တတိယဿ။ တတိယော ပဌမဿ။
 တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ တတိယောပဌမ
 ဒုတိယဿ။ ငါးချက်။ ။တတိယော တတိယသ၌။ အာရမ္မဏပုရေ
 ဇာတ။ ဝတ္ထု ပုရေဇာတအားဖြင့်နှစ်ပါး။ အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ့။

[၅၆+၂၂]အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေးအားတင်သောပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ။လ။ ကာယဝိညာဉ်ဇွေးအား တင်သော ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကုသိုလ် ကြိယာ အဘိညာဉ် အားတင်သောဒူရပဋိစ္ဆန္နသဏ္ဌာသုရမပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ။ ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်အားတင်သော။လ။ ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ဇွေးပုစ္ဆယုပ္ပန်။၏။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။ စက္ခု ဝိညာဉ်ဇွေးအားတင်သော မဇ္ဈိမာယကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု။လ။ ကာယဝတ္ထု၊ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါအရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော နောက်နောက်သောအဝိတက္ကအဝိစာရဈာန်စိတ်နောက်နောက်သော ဒုတိယဈာန် ဝိစာရအားတင်သောပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု မရဏာသန္ဓေအခါစုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သောဟဒယ ဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အရူပဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော အဝိတက္ကအဝိစာရ စိတ်ငါဆဲ့တခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ဝတ္ထု ပုရေဇာတနှစ်ချက်။ ။ဒုတိယန္တလည်းနှစ်ချက်။ ။ဒုတိယတတိယဿန္တိ ဝတ္ထုပုရေဇာတတချက်သာ။ပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိအာရမ္မဏ ဝတ္ထုနှစ်ချက်။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ပုရေဇာတငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ပစ္ဆာဇာတ၌ပဋ္ဌမောတတိယဿ၊ဒုတိယောတတိယဿ၊တတိယောတတိယဿ။ ဒုတိယတတိယောတတိယဿ၊ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယဿ။ ။ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တိကတ္တားကား။ ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဌိသို့ရောက်သော ဧကဇ၊ ဗ္ဗိဇ၊တိဇ၊ စတုဇကာယအားတင်သောပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်ဖြစ်သော သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်ငါးဆယ့်ငါးခု။ဝိတက်ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ။ အစိတ်အပိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း။၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဧကဇ။လ။ စတုဇကာယပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဤနည်းကိုမှီ၍ကောက်လေ။ ။ပစ္ဆာဇာတငါးချက်ပြီးပြီ။ ။အာသေဝနန္တိ၊ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောဒုက္ခံ၊ပဿ၊ ပုဋ္ဌမောတတိယဿ၊ပဋ္ဌမောဒုတိယတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ၊ငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ [၆၁+၅] သဝိတက္ကသဝိစာရောဓ

ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အဆုံးစော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော အကု
သိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာရူပါဝစရ ပဋ္ဌမ
ဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အကုသိုလ်ဒွါဒ သဟ
သိတုပ္ပါဒ်မဟာ ကုသိုလ်မဟာကြိယာ ဒုတိယာ ဒီဇော ရူပါဝစရ ကု
သိုလ်ကြိယာမဂ်ပဋ္ဌမဈာန်ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယာဿနည်းတူ။ ။
ပဋ္ဌမောတတိယာဿန္တ ကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါန် အနုလုံ ပရိကံ
ကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဋ္ဌမဒွေးတတိယဒွေး ပစ္စည်း
၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာမဂ် တတိယဈာန်စတုတ္ထ
ဈာန်ပဉ္စမဈာန်ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာမဂ်ဒုတိယ ဈာန်နှင့် ဝိစာရပစ္စ
ယုပ္ပန်။ ။ ပရိကံဟူသော်ကား။ ဂေါတြဘူဝေါဒါန်ကိစ္စတပ်သောမဟာ
ကြိယာပင်ပရိကံကိစ္စသုံးကြိမ်လေးကြိမ်ဖြစ်၍ အဆုံးစော သုံးကြိမ်မြောက်
လေးကြိမ်မြောက်ကိုပင်ပရိကံဟူသည်တည်း။ ။ ပရိကံဥပဇာအနုလုံဂေါ
တြဘူတွင်ပရိကံကိုမယူလေနှင့်ပါဠိတော်၌နှစ်နည်းဟောတော် မူသည်
တည်း။ အကြွင်းလွယ်ပြီ။ ။ ပဋ္ဌမငါးချက်ပြီးပြီ။ ။ ဒုတိယောဒုတိယာဿ၊
ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ၊ ဒုတိယောတတိယာဿ၊ ဒုတိယော ဒုတိယ တတိယ
ဿ၊ ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယာဿ၊ ဒုတိယငါးချက်။ ။ ဤ၌လည်းပဋ္ဌမပဒကို
မှီ၍ကောက်လွယ်ပြီ။ ။ တတိယောတတိယာဿ၊ တတိယောဒုတိယာဿ၊
တတိယောဒုတိယတတိယာဿ။ သုံးချက်။ ။ တတိယောတတိယာဿ၌
[၆၂ + ၂၃] အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ နောက်
နောက်သော ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကြိယာ ဒုတိယဈာန် ဝိစာရအားတပ်
သောရှေးရှေးသောရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ ဒုတိယဈာန်ဝိစာရနောက်
နောက်သောရူပါဝစရအရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာတတိယဈာန် စတု
တ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်အားတပ်သော ရှေးရှေးသော ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကြိ
ယာတတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါန်ကိုနောက်
နောက်ကိုကောက်လေ။ အကြွင်းလွယ်ပြီ။ ။ ဒုတိယူတတိယော ဒုတိယ
ဿ၊ ဒုတိယတတိယောတတိယာဿ၊ ဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယ
ဿ၊ ကတ္တားမှာဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာရူပါဝစရ။ သမ္ပယုတ် ဝိစာ
ရကိုကောက်လေ။ ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယော ဒုတိယ
ဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယာဿ၊ ပဋ္ဌမဒုတိယောဒုတိယတတိယာဿ၊ ပဋ္ဌမ
ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယာဿ။ ။ ငါးချက်။ ။ ပဋ္ဌမငါးချက်တွင် ပစ္စည်း

၌ဝိတံကံပါသညံသာထူးသည်။ ။ပေါင်းကေဝိသအာသေဝနုပြီးပြီ။ ။
 ကမ္မန္တံ၊ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောတတိယဿ၊ ပဋ္ဌ
 မောပဋ္ဌမတတိယဿ။ပဋ္ဌမောဒုတိယတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ ဒုတိ
 ယဿ၊ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယတတိယဿ။ ။ချနစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမော
 ပဋ္ဌမဿန္တံ။ သဟဇာတနာနာက္ခဏိကအားဖြင့်နှစ်ပါးတို့တွင်။ သဟဇာ
 တဖြစ်အံ့ပဝတ္တိအခါ[၆၄+၁၅] သဝိတက္ကသဝိစာရော ဓမ္မောဟူသော
 ကတ္တားကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော သဝိတက္ကသဝိစာရပိတ်ငါး
 ဆယ့်ငါးချ။ဝိတ္တက္ခဏတရတရ၌ ရှိသော စေတနာပစ္စည်း တရားရ၏။
 သမ္ပဒါန်ကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ နည်း တူ
 ကောက်။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အကုသလဝိပါက်သ
 မ္ပဒိန္တိ၊င်းဥပေက္ခာသန္တိရဏအားတင်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသစေတနာ။
 ကုသလဝိပါက်သမ္ပဒိန္တိ၊င်း သန္တိရဏနှစ်ခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုအားတင်
 သောမဟာကုသိုလ်စေတနာရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန် ဝိပါက်အားတင်သော
 ပဋ္ဌမဈာန်ကုသိုလ်စေတနာသောတာပတ္တိဖိုလ်ပဋ္ဌမဈာန်အား တင်သော
 သောတာပတ္တိမဂ်ပဋ္ဌမဈာန်စေတနာ။လ။ အရဟတ္တဖိုလ် ပဋ္ဌမဈာန်အား
 တင်သောအရဟတ္တမဂ် ပဋ္ဌမဈာန်စေတနာပစ္စည်း တရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါန်ကားအဟိတ်ဝိပါက်ငါးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပဋ္ဌမဈာန် ဝိပါက်ငါးခု
 ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တံနည်းတူကောက်။ ။ဝိ
 တက်ကိုပစ္စယုပ္ပန်ကောက်သည်သာထူးသည်။ ။ပဋ္ဌမောတတိယဿ
 ဌသဟဇာတ၌ဝိတ္တဇရုပ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တင်သော စေတနာကို
 ကောက်။ ။နာနာက္ခဏိက၌ကတ္တားကား။ ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ့်က
 ဋုတ္တာရုပ်အားတင်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရူပါဝစရပဋ္ဌ
 မဈာန်ကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား။ ဇွေးပဉ္စဝိ
 ဉာဉ်တဆယ့်ကဋုတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။အကြွင်းနည်းတူကောက်။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ဒုတိယောတတိယဿ၊ ဒုတိယောဒုတိယတတိယ
 ဿ။ ။သုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တံ သဟဇာတ နာနာက္ခဏိ
 ကနှစ်ပါး။သဟဇာတမ္ဘာလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မန္တံ ရူပါဝစရ
 ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်အားတင်သော ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ သော
 တာပတ္တိဖိုလ်ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်အားတင်သောသောတာပတ္တိမဂ်ဒုတိယ
 ဈာန်စေတနာ။လ။အရဟတ္တဖိုလ်ဒုတိယဈာန်အားတင်သော အရဟတ္တ

မဂ်ဒုတိယဈာန်စေတနာပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်
 ငါးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဒုတိယောတတိယဿန္တိ။ သဟဇာတလွယ်ပြီ။
 နာနာက္ခဏိကကမ္မန္တဝိစာရကုသုတ္တာရုပ်အားတပ်သော ရူပါဝစရ်ဒုတိ
 ယဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဒုတိယဈာန် ဝိစာရအား
 တပ်သောသောတာပတ္တိမဂ်ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။လ။ အရဟတ္တ
 ဖိုလ်ဒုတိယဈာန်ဝိစာရအားတပ်သောအရဟတ္တမဂ် ဒုတိယဈာန် စေတ
 နာပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကားဒုတိယဈာန် ဝိတက်ဝိစာရ ကုသုတ္တာရုပ်
 ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ဒုတိယောဒုတိယ တတိယဿန္တိလည်း။ သဟဇာတနာ
 နာက္ခဏိကကမ္မန္တပါး။ သဟဇာတန္တိ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ဝိစာရ စိတ္တဇရုပ်
 အားတပ်သောစေတနာကိုကောက်။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မန္တ ဒုတိယ
 ဈာန် ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာဝိစာရ ကုသုတ္တာရုပ်အားတပ်သောဒုတိယဈာန်
 ကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်ဝိစာ
 ရကုသုတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ တတိယောတတိယဿတချက်။ သဟ
 ဇာတနာနာက္ခဏိကန္တပါး။ သဟဇာတလွယ်ပြီ။ နာနာက္ခဏိ
 ကကမ္မန္တ[၆၆+၁၀]အဝိတက္ကအဝိစာရောဓမ္မေဟူသော ကတ္တားကား။
 ရူပါဝစရ်တတိယဈာန်ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကုသုတ္တာရုပ်အားတပ်သော တ
 တိယဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်အစဉ်အတိုင်းကိုအ
 ရူပဝိပါက်လေးခုအားတပ်သော အရူပကုသိုလ်စေတနာ လောကုတ္တရာ
 တတိယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်အား တပ်သော မဂ်တတိယ
 ဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်စေတနာပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါနိကား။ တတိ
 ယဈာန်စတုတ္ထဈာန်ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ခု ကုသုတ္တာရုပ် ပစ္စယု
 ပ္ပန်၏။ ကမ္မတဆယ့်တချက်ပြီး၏။ ဝိပါကန္တိ၊ ပဌမောပဌမဿ၊ ပဌ
 မောဒုတိယဿ၊ ပဌမောတတိယဿ၊ ပဌမောပဌမ တတိယဿ၊ ပဌ
 မောဒုတိယတတိယဿ၊ ပဌမောပဌမဒုတိယဿ၊ ပဌမောပဌမဒုတိယတ
 တိယဿ။ ခုနစ်ချက်လွယ်ပြီ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယော
 ပဌမဿ၊ ဒုတိယောတတိယဿ၊ ဒုတိယော ပဌမ တတိယဿ၊ ဒုတိ
 ယောဒုတိယတတိယဿ။ ငါးချက်။ တတိယောတတိယဿ၊
 တတိယောဒုတိယဿ၊ တတိယောဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်။
 ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယ တတိယော တတိယဿ၊ ဒုတိ
 ယတတိယော ဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်။ ပဌမဒုတိယော

ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယဿ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမ တတိယ
 ဝေဒနံ။ သုံးချက်။ အကောက်လွယ်ငြိ။ ဝိပါကပစ္စည်းအနေကို
 ကြည့်၍ကောက်။ ဝိပါကပစ္စည်းကေဝိသပြီးပြီ။ အာဟာရန္တံပဋ္ဌ
 မာပဋ္ဌမဿအစရှိသည် ခုနစ်ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိ
 ယောတတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်။ သ
 ဟဇာတအာဟာရဿ။ တတိယောတတိယဿ။ တချက်။ ရှင်အာ
 ဟာရနာမ်အာဟာရနှစ်ပါး။ ပေါင်းအာဟာရကောဒသပြီးပြီ။ ဣ
 န္ဒြိယန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿအစရှိသည်ခုနစ်ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။
 ဒုတိယောတတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ။ သုံးချက်။
 တတိယောတတိယဿ။ သဟဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊ ဂူပဇိဝိတိန္ဒြိယ။
 ပေါင်းတဆယ့်တစ်။ ဣန္ဒြိယပြီးပြီ။ ဈာနန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌမအစရှိသည်ခု
 နစ်ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ဒုတိယောတတိ
 ယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမတတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ။
 ပေါင်းငါးချက်။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တ
 တိယောဒုတိယတတိယဿ။ တတိယသုံးချက်။ ဒုတိယတတိ
 ယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယတတိယောတတိယဿ။ ဒုတိယတတိယောဒု
 တိယတတိယဿ။ သုံးချက်။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမဒုတိ
 ယောတတိယဿ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမတတိယဿ။ သုံးချက်။
 ပေါင်း နှစ်ဆယ့်တစ်။ ဈာနပြီးပြီ။ မဂ္ဂန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ စသည်ခုနစ်
 ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယ
 ဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမတတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ။ ဒု
 တိယငါးချက်။ တတိယောတတိယဿ။ တချက်။ ပဋ္ဌမဒုတိ
 ယောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယဿ။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမတတိ
 ယဿ။ သုံးချက်။ အကောက်မဂ္ဂင်တရားကိုယှိကိုကြည့်၍ကောံ။
 ပေါင်း နှစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်မဂ္ဂပစ္စည်းပြီးပြီ။ သမ္ပယုတ္တန္တံပဋ္ဌမောပဋ္ဌ
 မဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ သုံးချက်။ ဒု
 တိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ ဒုတိ
 ယောဒုတိယတတိယဿ။ ဒုတိယလေးချက်။ တတိယောတတိယ
 ဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ နှစ်ချက်။ ဒုတိယတတိယောဒုတိယ
 ့။ တချက်။ ပဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမဿတချက်။ ပေါင်းသမ္ပ

ယုတ္တ တဆွေတချက်။ ။ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာချင်းကို ကြည့်၍
 ကောက်လေ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တန္တိ။ပဌမောတတိယသန္တိ။ တဟဇာတ၊ပစ္စာ
 ဇာတ နှစ်ပါး။ ။ဒုတိယောတတိယသန္တိလည်းသဟဇာတ၊ပစ္စာဇာ
 တနှစ်ပါး။ ။တတိယောတတိယသန္တိ၊သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊ပစ္စာ
 ဇာတသုံးပါး။ ။တတိယောပဌမသ။ တတိယောဒုတိယသ။ သဟ
 ဇာတ၊ပုရေဇာတသ။ ။တတိယောဒုတိယတတိယသ။ ။တတိ
 ယောပဌမဒုတိယသ။ ။သဟဇာတ၊ပုရေဇာတသ။ ။ငါးချက်။ ။ဒု
 တိယတတိယော တတိယသ။ ။ပဌမဒုတိယောတတိယသ။ ။
 သဟဇာတသ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တကိုးချက်ပြီးပြီ။ ။အတ္ထိပစ္စည်း၌၊သဟ
 ဇာတကဲ့သို့သုံးဆယ်ထွက်သည်။ ။ပုရေဇာတ၊ပစ္စာဇာတ၊အာဟာ
 ရ၊ဇ္ဈိယကိုထောက်၍။ ရသင့်သည်အလျောက် အောက်ကနည်းကိုမှီ၍
 ဟောလေ။ ။နတ္ထိဝိဂတအနန္တရနှင့်တူပြီ။ ။အဝိဂတလည်းအတ္ထိနှင့်
 တူပြီ။ ။[၇၈+၅]ဟေတုယာကောဒသ၊အာရမ္မဏကေဝိသ၊အဓိပ
 တိလာဘေဝိသ၊ အနန္တရေပဉ္စဝိသ၊ သမနန္တရေပဉ္စဝိသ၊ သဟဇာတ
 တိသ၊အညမညေအဋ္ဌဝိသ၊ နိဿယေတိသ၊ဥပနိဿယေပဉ္စဝိသ၊ပုရေ
 ဇာတေပဉ္စ၊ပစ္စာဇာတေပဉ္စ၊အာသေဝနေကေဝိသ၊ ကမ္မေကောဒသ၊ဝိ
 ပါကေကေဝိသ၊အာဟာရေကောဒသ၊ ဇ္ဈိယေကောဒသ၊ဈာနေကေဝိ
 သ၊မဂ္ဂေသောဋ္ဌသ၊သမ္ပယုတ္တေကောဒသ၊ဝိပ္ပယုတ္တနဝ၊အတ္ထိယာတိသ၊
 နတ္ထိယသဉ္စဝိသ၊ဝိဂတေပဉ္စဝိသ၊အဝိဂတေတိသ။ ။ဃဉ္စနာကုသလ
 ဟိက်နှင့်အရတူကောဒသအစရှိသော သင်္ချာသာထူးသည်။ ။အနုလုံ
 ပြီးပြီ။ ။

ပစ္စယုပ္ပန်ရ၍။ပဌမောပဌမသန္တိ။ အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿ
 ယ၊ကမ္မ၊ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အင်၏။ ။ပဌမောဒုတိယသန္တိ။အာရ
 မ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ၊ဤလေးပစ္စည်း၏။ ။ပဌမောတ
 တိယသန္တိ။အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ပစ္စာဇာတ၊ ကမ္မ၊ဤ
 ငါးပစ္စည်းကို၏။ ။ပဌမောပဌမတတိယသန္တိ။ သဟဇာတ၊ကမ္မ၊ဤ
 နှစ်ပစ္စည်း၏။ ။ပဌမောဒုတိယတတိယသန္တိ။သဟဇာတ၊ကမ္မ၊ဤနှစ်
 ပစ္စည်း၏။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယသန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိ
 သယ၊ကမ္မ၊ဤလေးပစ္စည်းကို၏။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယတတိယသ
 န္တိ။သဟဇာတ၊ကမ္မ၊ဤနှစ်ပစ္စည်းကို၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။အာ

ရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ကမ္မ၊ ဤလေးပစ္စည်းကို။၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ဤသုံးပစ္စည်းကို။၏။ ။ဒုတိယောတတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ပစ္ဆာဇာတ၊ကမ္မ၊ဤငါးပစ္စည်းကို။၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမ တတိယဿန္တိ။သဟဇာတပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿန္တိ။သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ကမ္မ၊ ဤသုံးပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။ အာရမ္မဏ၊ဥပနိဿယ၊ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောတတိယဿန္တိ။ အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဤရှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။ အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောဒုတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောဒုတိယတတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊ဤလေးပစ္စည်း။၏။ ။ပဋ္ဌမတတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊မိဿက၊ဤနှစ်ပစ္စည်း။၏။ ။ပဋ္ဌမတတိယောဒုတိယဿန္တိ။ သဟဇာတ၊ပုရေဇာတ၊မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။၏။ ။ပဋ္ဌမတတိယောဇာတိယဿန္တိ။သဟဇာတ၊ပစ္ဆာဇာတ၊အာဟာရမိဿက၊ပစ္ဆာဇာတဣန္ဒြိယမိဿက၊ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ပဋ္ဌမတတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။သဟဇာတ၊ပုရေဇာတမိဿကနှစ်ပစ္စည်း။၏။ ။ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ဥပနိဿယသဟဇာတ၊ပုရေဇာတမိဿက၊ဤလေးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယသဟဇာတ၊ပုရေဇာတမိဿက၊ဤလေးပစ္စည်းကို။၏။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ဥပနိဿယသဟဇာတ၊ပုရေဇာတမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၊ပစ္ဆာဇာတဣန္ဒြိယမိဿက၊ဤခြောက်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယဿန္တိ။ သဟဇာတ၊ဥပနိဿယသဟဇာတ၊ပုရေဇာတမိဿက၊ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ။ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို။၏။

ပဌမဒုတိယောပဌမသန္တိ အာရမ္မဏသဟဇာတ၊ ဥပနိဿယဤသုံးပ
 စည်းကို။၏။ ။ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တိအာရမ္မဏ၊ဥပနိဿယ၊ဤ
 နှစ်ပစည်း။၏။ ။ပဌမဒုတိယောတတိယသန္တိအာရမ္မဏ၊သဟဇာတ၊
 ဥပနိဿယ၊ပစ္စာဇာတဤလေးပစည်းကို။၏။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမ
 တတိယသန္တိ၊သဟဇာတပစည်းကို။၏။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယတတိယ
 သန္တိ၊ဥပနိဿယတပစည်း။၏။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမ ဒုတိယသန္တိ။
 အာရမ္မဏ၊ဥပနိဿယ၊ဤနှစ်ပစည်း။၏။ ။ပဌမဒုတိယတတိယောပဌ
 မသန္တိ။ သဟဇာတ၊သဟဇာတပုရေဇာတ၊ဒိဿကနှစ်ပစည်းကိုယုတ်
 အပ်၏။ပဌမဒုတိယတတိယောတတိယသန္တိ၊သဟဇာတ၊ ပစ္စာဇာတ
 အာဟာရမိဿက၊ပစ္စာဇာတ၊ဣန္ဒြိယမိဿက၊ဤသုံးပစည်း။၏။ ပဌမဒု
 နှစ်ချက်။ဒုတိယခြောက်ချက်။တတိယငါးချက်။ပဌမတတိယလေးချက်။
 ဒုတိယတတိယငါးချက်။ပဌမဒုတိယခြောက်ချက်။ပဌမဒုတိယတတိယ
 နှစ်ချက်။ပေါင်းပဉ္စတိသသုံးဆယ့်ငါးချက်။ ။ပစ္စယုဒ္ဓါရပြီး၏။ ။

[၈၀+၂၂]နဟေတုယာပဉ္စတိသ၊နာရမ္မဏပဉ္စတိသ၊နအဝိပတိ
 ယာပဉ္စတိသ၊နအနန္တရေပဉ္စတိသ၊နသမနန္တရေပဉ္စတိသ၊နသဟဇာ
 တေကေနတိသ၊ဟူသော်ကား။ပစ္စယုဒ္ဓါရပဉ္စတိသတွင်။ဒုတိယောပ
 ဌမတတိယသ။ပဌမတတိယသုံးချက်။ပဌမဒုတိယောပဌမ တတိယ
 သ။ပဌမဒုတိယတတိယောပဌမသ။ဤခြောက်ချက်ကိုနှုတ်၍။ ကေန
 တိသဖြစ်သတည်း။ ။နအညမညေကေနတိသ၊ ဤ၌လည်း။ နသဟ
 ဇာတအတိုင်း။နနိဿယောကေနတိသ။ဤ၌လည်း။နသဟဇာတအတိုင်း။န
 ဥပနိဿယေ စတုတိသကား။ပစ္စယုဒ္ဓါရပဉ္စတိသတွင်။ပဌမဒုတိယောဒု
 တိယတတိယသ။ဤ၌ကချက်ကျ၍စတုတိသဖြစ်သတည်း။ ။နပုရေ
 ဇာပေပဉ္စတိသ၊နပစ္စာဇာတော၊နာသေဝနေ၊နကမ္မေ၊နဝါဂေါ၊နသ
 ဟာရေ၊နဣန္ဒြိယေ၊နဈာနေ၊နမဒ္ဓေပဉ္စတိသ၊နသမ္ပယုတ္တေကေနတိသ၊န
 သဟဇာတအတိုင်း။ နဝိပ္ပယုတ္တေသတ္တတိသ၊ ဒုတိယောပဌမတတိယ
 သ။ပဌမတတိယလေးချက်။ ပဌမဒုတိယောပဌမဒုတိယသတချက်။ ပ
 ဌမဒုတိယတတိအဆုံး နှစ်ချက်။ ဤနှစ်ချက်ကိုနှုတ်၍။ သတ္တဝီသဖြစ်သ
 တည်း။ ။နောအတ္တိယာ ပဉ္စတိသ၊ နောနတ္တိယာသတ္တဝီသ။ နောဝိဂ
 တေပဉ္စတိသ၊ နောအဝိဂတေသတ္တဝီသ။ ။ပစ္စနိယံဂဏေ၊ဧန္တေန။ ဣ
 မာနိပဒါနိအနုမန္တဧန္တနဂဏေတဗ္ဗာနိ။ ။ပစ္စနိက်ပြီးပြီ။ ။ဟေတုပ

စွယနအာရမ္မဏေကောဒသ၊ နအဓိပတိယာ ကောဒသ၊ နအနန္တရေဇ
 ကောဒသ၊ နသမနန္တရေကောဒသ၊ နအညမညေတိဏိ၊ ပဌမောတတိယ
 သံ၊ နုတိယောတတိယသံ၊ တတိယောတတိယသံဟူသည့်တည်း။ ။
 နဥပနိဿယေကောဒသ၊ နပုရေဇာတေ၊ နပစ္ဆာဇာတေ၊ နာ သေဝနေ၊
 နဏမ္မေ၊ နဝိပါကေ၊ နအာဟာရေ၊ နဇ္ဈိယေ၊ နဈာနေ၊ နမဂ္ဂေကောဒသ၊ န
 သမ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေသတ္တ၊ ပဌမောပဌမသံ၊ ပဌမောဒုတိယ
 သံ၊ ပဌမောဗဌမဒုတိယသံ၊ ဒုတိယော ဒုတိယသံ၊ ဒုတိယော တတိ
 ယသံ၊ ဒုတိယောဒုတိယတတိယသံ၊ တတိယောတတိယသံဟူသည့်
 တည်း။ ။ နောနတ္ထိယာကောဒသ၊ နောအဝိဂတေကောဒသ၊ အနုလော
 မပစ္စနိက္ခိ။ ။ နဟေတုပစ္စယာအာရမ္မဏေကောဒသ၊ အဓိပတိယာတေဝိ
 သ၊ အနန္တရေပစ္စဝိသ၊ သမနန္တရေပစ္စဝိသ၊ သဟဇာတေတိသ၊ အညမ
 ညအဋ္ဌဝိသ၊ နိဿယေတိသ၊ ဥပနိဿယေ ပစ္စဝိသ၊ ပုရေဇာတေပစ္စ၊
 ပစ္ဆာဇာတေပစ္စ၊ အာသေဝနေကောဒသ၊ ကမ္မေကောဒသ၊ ဝိပါကေကော
 ဒသ၊ အာဟာရေကောဒသ၊ ဇ္ဈိယေကောဒသ၊ ဈာနေကောဒသ၊ မဂ္ဂေ
 ကောဒသ၊ သမ္ပယုတ္တေကောဒသ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေနဝ။ အတ္ထိယာတိသ၊ နတ္ထိ
 ယာပစ္စဝိသ၊ ဝိဂတေပစ္စတိသ၊ အဝိဂတေတိသ။ ။ ပစ္စနိယာ နုလော
 မပြီးပြီ။ ။ ဤနည်းကိုမြှင့် ထိုက်သောသင်္ချာအားလျော်စွာဟောလေ။ ။

ဝိတက္ကတိကံပြီးပြီ။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ဝိတိတိက။

ဝိတက္ကတိကံကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝိတိ တိကံကို
 ပောတော်မူ၏။ ထိုဝိတိတိကံ၌တုံသော်လည်း၊ ပဋိစ္စဝါရ အစရှိသည်
 ကိုဆိုခြင်း။ [၈၁+၁၅] ဝိတိသဟဂတံ ဓမ္မပဋိစ္စ ဝိတိသဟဂတောဓ
 မ္မော။ သ။ ခန္ဓာ။ ပဌမေနပဌမံ၊ ပဌမေနဒုတိယံ၊ ပဌမေနပဌမဒုတိယံ။ ။
 ပဌမာသုံးချက်။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနပဌမံ၊ ဒုတိယေန ပဌမ
 ဒုတိယံ။ ။ ဒုတိယသုံးချက်။ ။ တတိယေနတတိယံ၊ တချက်။ ။ ပဌ
 မဒုတိယေနပဌမံ၊ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ၊ ပဌမဒုတိယေနပဌမဒုတိယံ။ ။
 ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တား
 ကား။ သဟိတံဝိတိသဟဂတံလေးဆယ့်ကိုးချက်၊ ဝိတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မ
 န္တရိယ၊ ဣက္ခိယ၊ ဝိစိကိစ္ဆပဏ္ဍိတံသောစေတသိကံဆရာတ္တာလိသ။ အ

စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ ဝိတိသဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေခုနစ်
 ခု၊ဝိတိကြဉ်သောစေတသိက်စတုတိံသ။ အစိတ်အစိတ်။လ။ရ၏။ ။
 ပဌမေနုတိယံန္တိကတ္တားကား။ သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ် လေးဆွဲ ကိုးခုဝိ
 တိ၊ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်
 ဆစက္ကာလီသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်ဝိတိသ
 ဟဂုတ်လေးဆယ့်ကိုးခု၊ဝေဒနာ၊ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိ
 ကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ဆ စက္ကာလီသ။ အစိတ်အစိတ်။လ။ ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေနည်းတူ။ ။ပဌမေနပဌမဒုတိယံန္တိ ကတ္တားကား။
 သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆွဲကိုးခု၊ဝိတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊
 ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော။လ။သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆွဲကိုးခု၊
 ဝေဒနာ၊ဝိတိ၊ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ။ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော
 စေတသိက်ပဉ္စစက္ကာလီသ။ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ဝေဒနာဝိတိ
 ကိုကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္ထိံသ။နှစ်ပါးစုံ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝေဒနာ
 ဝိတိနှစ်ပါးကျသတည်း။ ။ဒုတိယေနုတိယံန္တိ။ သဟိတ်သုခသဟဂုတ်
 ခြောက်ဆယ့်စေတသိက် ဆစက္ကာလီသကို ကောက်။ ။ဒုတိယေနပ
 ဌမံန္တိ[၈၂+၂]ဝိတိသဟဂုတ်တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ သဟိတ်
 ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆွဲကိုးခု၊ဝေဒနာ၊ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊
 ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်ဆစက္ကာလီသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆွဲကိုးခု၊ဝိတိ၊ ဒေါသ၊ ဣ
 ဿဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်ဆ စက္ကာလီ
 သ။လ။ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယေနပဌမဒုတိယံလည်းကောက်ဖြူ။ဝေဒ
 နာ၊ဝိတိနှစ်ပါးကျသည်သာ ထူးသည်။ ။တတိယေန တတိယံန္တိ။သ
 ဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆွဲတခု၊ဝေဒနာ၊ဝိတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ။မ
 ဓ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စကြဉ်သောစေတသိက် ဆစက္ကာလီသ ကိုကောက်။ ။
 ပဌမဒုတိယေနပဌမံန္တိကတ္တားကား။ သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆွဲကိုး
 ခု၊ဝေဒနာ၊ဝိတိ၊ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော
 စေတသိက်ပဉ္စစက္ကာလီသ။လ။စွဲ၍ဖြစ်သောသဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေး
 ဆွဲကိုးခု၊ဝေဒနာ၊ဒေါသ၊ ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော
 စေတသိက်ဆစက္ကာလီသ။လ။ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဌမဒုတိယေန ဒုတိယံန္တိ

ဝိတိမကျေဝံဒနာသာကျသည်။ ။ပဋ္ဌမဒုတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ၌ဝေဒနာ၊
 ဝိတိန္နစ်ပါးကျသည်။ ။ဟေတုပစ္စည်းပေါင်းဆယ်ချက်ပြီးပြီ။ ။အာ
 ရမ္မဏပစ္စည်း၌လည်းဆယ်ချက်တိဟိတ်၏အရကိုအလှူနကောက်။ ။
 အဓိပတိ၌လည်းဆယ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌ကတ္တားကား။ အဓိပတိ
 ပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ် ၄ ခု။မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်၅စ်ခု။ဧကန်ရသောပဋ္ဌမဈာန်
 ဇောတဆယ်။ဒုတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ တတိယဈာန်ဇောတဆယ်။ ဝိ
 ခံ၊ဒေ၊သု၊ဣ၊ဿ၊မ၊စ္ဆ၊ရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိန္န၊ကြဉ်သော စေတသိက်
 ဆစက္ကာလီသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။အဓိပတိတ
 ရားကိုယုံကြဉ်သော။လ။ ဆစက္ကာလီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယု
 ပ္ပန်။၏။ ။ဤနည်းကိုမှီ၍ကောက်လေ။ ။အလုံးစုံဆယ်ချက်စီချည်း
 ယှဉ်။ [၈၃x၃] ဟေတုယာဒေ။ အာရမ္မဏေဒေ။လ။အဝိဂတေဒ
 သ။ ။အနုလုံပြီးပြီ။ ။ပစ္စနိက်နဟေတုပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်။
 ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယတချက်။ ။ပဋ္ဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။
 ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌ ကတ္တားကား။ အဟိတ်ဝိတိ သဟ
 ဂုတ်နှစ်ခု။ဆန္ဒဝိတိကြဉ်သောအညသမာန်းဧကာဒေ။ အစိတ်အစိတ်နာ
 မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမေန ဒုတိယံ၌ လည်း
 နည်းတူ။ဆန္ဒဝိတိကြဉ်သောအညသမာန်းဧကာဒေ။ အစိတ်အစိတ်နာ
 မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။လ။ဆန္ဒဝေဒနာကြဉ်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ပဋ္ဌမေနပ
 ဋ္ဌမဒုတိယံ၌လည်းနည်းတူ။ဆန္ဒဝိတိကြဉ်သော အညသမာန်းဧကာဒေ။
 အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ ဆန္ဒဝိတိ ဝေဒနာ ကြဉ်
 သောအညသမာန်းတဆယ်အစိတ်စိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။နှစ်ပါးစုံဖြစ်
 သောကြောင့်။ဆန္ဒဝိတိဝေဒနာကျသတည်း။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယံ၌။ အ
 ဟိတ်သုခသဟဂုတ်သုံးခုဆန္ဒဝေဒနာကြဉ်သော အညသမာန်း ဧကာ
 ဒေကိုကောက်။ ။ဒုတိယေနပဋ္ဌမံ၌ အဟိတ်သောမနဿ သဟဂုတ်
 နှစ်ခု။ဆန္ဒဝေဒနာကြဉ်သောအညသမာန်းဧကာဒေ။အစိတ်အစိတ်နာမ
 က္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။လ။ ဆန္ဒဝိတိကြဉ်သော အညသမာန်း ဧကာဒေ အစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဒုတိယေနပဋ္ဌမဒုတိယံ၌။ကံပုန်၏အ
 ရဆန္ဒဝေဒနာကိုကြဉ်။ ကတ္တားမှာ ဆန္ဒဝိတိကို ကြဉ်။ ဤမျှသာ ထူး
 သည်။ ။တတိယေနတတိယံ၌။အဟိတ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် တဆယ့်

လေးခု၊ ဆန္ဒပီတိဝေဒနာကြည်သော အညသမာန်းတဆယ်။ အစိတ်အစိတ်
လ။ ခန္ဓာ၊ ဝိပိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟဝေဒနာ ကြည်သော
စေတသိက်တေရသအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မောဟပ
စ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါအဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခုကို ကော်ဟက်။ ။
ပဌမဒုတိယေနပဌမံ၌။ အဟိတ်ပီတိသဟဂုတ်။ ဆန္ဒပီတိ ဝေဒနာကြည်
သော အညသမာန်းတဆယ်။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။
လ။ ဆန္ဒပီတိကြည်သော အညသမာန်းကောဒသ၊ အစိတ်အစိတ်လ။ ပစ္စ
ယုပ္ပန်၏။ ။ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ၌။ ကံပုန်မှာ ဆန္ဒပီတိဝေဒနာသို့ကြည့်
ကတ္တားမှာ ဆန္ဒဝေဒနာကိုကြည့်။ ။ ပဌမဒုတိယေန ပဌမဒုတိယံ၌ ကံပုန်
ကတ္တားနှစ်ပါးပင် ဆန္ဒပီတိဝေဒနာကိုကြည့်။ ။ နဟေတုပြီးပြီ။ ။ နာ
ရမ္မဏမရ။ ။ နာဓိပတိအစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဒသ။ ။ နုဗ္ဗာန တပစ္စည်း
၌ဇွေး။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ တတိယေနတတိယံ။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၌။
သုခသဟဂတံကာယဝိညာဏသဟဂတံကောဓန္တပဋိစ္စဒွေခန္ဓာ၊ ဇွေခန္ဓေပ
ဋိစ္စကောဓန္ဓော။ ။ တတိယေနတတိယံ၌။ စတုရိညာဏ သဟ ဂတံ
ထည့်၍ရှုတ်။ ။ [၈၄ + ၂၀] နဟေတုယာဒသ၊ နာဓိပတိယာဒသ၊ နပုဗ္ဗေ
ဇာတေဒသ၊ နပစ္ဆိမာဇာတေဒသ၊ နာသေဝနေဒသ၊ နကမ္မေဒသ၊ နဝိပါ
ကေဒသ၊ နုဗ္ဗာနေဒသ၊ နမဂ္ဂေဒသ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေဒသ။ ။ ပစ္စနိက်ပြီးပြီ။ ။
ဟေတုပစ္စယာနာဓိပတိယာဒသ၊ နပုဗ္ဗေဇာတေဒသ၊ နပစ္ဆိမာဇာတေဒသ၊
နာသေဝနေဒသ၊ နကမ္မေဒသ၊ နဝိပါကေဒသ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေဒသ၊ အနုလော
မပစ္စနိက်ကိုအကျယ်အားဖြင့်ဟောလေ။ ။ အနုလောမပစ္စနိက်။ ။
နဟေတုပစ္စယာအာရမ္မဏေဒသ၊ အနန္တရေဒသ၊ သမနန္တရေဒသ၊ သဟ
ဇာတေဒသ၊ အညမညေဒသ၊ နိဿယေဒသ၊ ဥပနိဿယေဒသ၊ ပုဓရံဇာ
တေဒသ၊ အာသေဝနေဒသ၊ ကမ္မေဒသ၊ ဝိပါကေဒသ၊ အာဟာရေဒသ၊ ဣ
န္ဒြိယေဒသ၊ ဗျာနေဒသ၊ မဂ္ဂေကော။ မောဟမူဇွေး၌မောဟတည်း။ သမ္ပယု
တ္တေဒသ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေဒသ၊ အတ္ထိယာဒသ၊ နတ္ထိယာဒသ၊ ဝိဂတေဒသ၊ အဂ္ဂိ
တေဒသ။ ။ အကျယ်ဟောလေ။ ။ ပစ္စနိယာနုလောမပြီးပြီ။ ။ ပဋိစ္စဝါရ
ပြီးပြီ။

သဟဇာတအစရှိသော ကြွင်းသော ငါးဝါရတို့သည် အတူတူပင်
အထူးမရှိပြီ။ ။ ပဉ္စာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမသုံးချက်။ ။
ဒုတိယသုံးချက်။ ။ တတိယတချက်။ ။ ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ ပဌမော

ပဋ္ဌမသန္တံ။ [၈၅+၃] ဝိတိသဟဂတောဓမ္မောမူသောကတ္တားကား။ သ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော။ သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေးဆယ့် ကိုးခု။ ဝိ
တိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿ၊ မစ္ဆဂိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဩဉ်သောစေတသိက်
ဆစက္ကာလီသမိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိသောဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအ
ဒေါသ။ ဝိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသအမောဟ။ လောဘမူဖြစ်
အံ့။ လောဘမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပ
ဒါန်ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ဝိတိ
သဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေခုနစ်ခုရှိသော ဟိတ်ကိုကောက်။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိ
ယံ သမ္ပသညတို့၌လည်းနည်းတူကောက်။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တံ။
ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တင်သော သဟိတ်သုခ သဟဂုတ်
နှစ်ဆယ့်ဆယ်၊ စေတသိက်ဆစက္ကာလီသမိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိ သော။
လ။ ပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။ ။ ပဋိသ
န္ဓေအခါ။ သောမနဿပဋိသန္ဓေရှစ်ခုမိတ္တက္ခဏ တခုတခုရှိသော။ လ။
ပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်။ ။ အကြွင်းဒု
တိယောပဋ္ဌမဿ အစရှိသောနှစ်ချက်တို့၌။ သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်လေး
ဆယ့်ကိုးခုရှိသောဟိတ်ကိုကောက်။ တဟိယောတတိယသန္တံ။ သ
ဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးဆယ့်တခုရှိသောဟိတ်ကိုကောက်။ ။ ပ
ဋ္ဌမဒုတိယောပဋ္ဌမဿ အစရှိသောသုံးချက်တို့၌။ သဟိတ်ဝိတိသဟဂုတ်
လေးဆယ့်ကိုးခုရှိသောဟိတ်ကိုကောက်။ ။ ဟေတုပစ္စည်းပြီးပြီ။ ။
ဆယ်ချက်။ ။ အာရမ္မဏန္တံ။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။
ပဋ္ဌမောတတိယဿ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယဿ။ ။ လေးချက်။ ။ ၎င်းဒု
တိယလေးချက်။ ။ ၎င်းတတိယလေးချက်။ ။ ၎င်းပဋ္ဌမဒုတိယလေး
ချက်။ ။ ပေါင်းတဆယ့်ခြောက်ချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တံ။ ကတ္တား
ကား။ ဝိတိသဟဂုတ်ငါးဆယ့်တခု။ စေ။ ဆစက္ကာလီသ။ ပစ္စည်း။ ။
သမ္ပဒါန်ကား။ လောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ် လေးခု သောမနဿ
သန္တိရဏဟုသိတုပ္ပါဒ်ကာမာဝစရသောဘဏသောမနဿသဟဂုတ်
တဆွဲရှစ်ခု။ အပ္ပမညာဩဉ်သော။ စေ။ စတုစက္ကာလီသ။ ပစ္စယုပ္ပန်။ ။
ကာမသောမနဿသဟဂုတ် တဆွဲရှစ်ခုသော်လည်းဆို။ ။ ကုသလ
တိက်ကိုမှီ၍အကျယ်ကိုကောက်လေ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ပဋ္ဌမော
ပဋ္ဌမဒုတိယသန္တံလည်းနည်းတူ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယသန္တံ။ သမ္ပဒါန်အရ

ဝေဒနာကျသည့်။ ။ ပဌမောပဌမဒုတိယသန္တံ။ ဝေဒနာပီတိကျသည့်။
 ဤမျှသာထူးသည်။ ပဌမောတတိယသန္တံ။ [၈၆ x ၆] ပီတိသဟဂတောစ
 မ္ဗောဟူသော ကတ္တားကား။ အကုန်ကောက်။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ဒံကု
 သိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ချ၊ ဥပေက္ခာသန္တိရဏန္တံချ။ မနောဒွါ
 ရာဝဇ္ဇန်းကာမာဝစရ သောဘဏဥပေက္ခာသဟဂုတ်တဆယ့်နှစ်ချ၊ စေ
 တောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသကု
 သိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်အ၊ မညာကြဉ်သော။ စေ စတုစက္ကာလီသ။ ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယလေးချက်လည်း။ ကတ္တားကိုအကုန်ကောက်၊ သမ္ပ
 ဒါန်မှာလည်းနည်းတူ။ ။ တတိယောတတိယသန္တံ။ [၈၇ + ၈] ဥပေက္ခာ
 သဟဂတောစမ္ဗောဟူသော ကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးဆွဲငါး
 ခုပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်
 ခု၊ ဥပေက္ခာသန္တိရဏန္တံချ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမာဝစရသောဘဏဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်တဆယ့်နှစ်ချ၊ ဣဒ္ဓိဝေ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿ
 တိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသ၊ ကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်အ၊ မညာ
 ကြဉ်သော စေ၊ စတုစက္ကာလီသ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောပဌမသစ
 သည်တို့၌ ကတ္တားကောက်၍ အကုန်၊ သမ္ပဒါန်ကိုလည်း။ ပဌမကကောက်
 ဖြတ်၍။ ။ ပဌမဒုတိယောပဌမသန္တံ၊ ကတ္တားကား။ ပီတိသဟဂုတ်ငါး
 ဆွဲတချ၊ ဝေဒနာ၊ ပီတိ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်
 သောစေတံသိက်ပဋ္ဌစက္ကာလီသ၊ ပစ္စည်း၏။ သမ္ပဒါန်ကောက်၍။ ။ အ
 ကြွင်းသုံးချက်တူပြီ။ ။ ကတ္တားမှာနှစ်ပါးစုံကတ္တားဖြစ်၍ ဝေဒနာပီတိကျ
 သည်။ ။ အာရမ္မဏာတဆွဲခြောက်ချက်ပြီးပြီ။ အဓိပတိ၌လည်း။ ပဌမော
 ပဌမသ၊ အစရှိသော တဆယ့်ခြောက်ချက်လည်းကောင်းတည်း။ ။ ပဌ
 မောပဌမသန္တံ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ သဟဘတာဓိပတိ နှစ်ပါးတို့တွင်။
 အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့။ [၈၈ + ၂၁] ပီတိသဟဂတောစမ္ဗောဟူသော
 ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘုမူသောမနဿသဟ
 ဂုတ်အားတပ်သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကာမသောမနဿသဟ
 ဂုတ်တဆယ့်နှစ်ချ၊ ဣပါဝစရပဌမဈာန်စိတ်သုံးချ၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်သုံးချ၊
 တတိယဈာန်စိတ်သုံးချ၊ မဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ်သောမနဿသ
 ဟဂုတ်နှစ်ချအားတပ်သော မဟာကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေး
 ခု၊ ဣပါဝစရကုသိုလ်ပဌမဈာန်ဒုတိယဈာန်တတိယဈာန်မဟာကုသိုလ်

ဥာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿ သဟဂုတ်နှစ်ခုအားတင်သော မဟာကု
သိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု ဂ္ဂပါဝစရကုသိုလ်ပဌမဈာန် ဒုတိ
ယဈာန်တတိယဈာန်အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်ပဌမဈာန် ဒုတိယဈာန်တ
တိယဈာန်မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်သောမနဿ သဟဂုတ်နှစ်ခု
အားတင်သော အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ပဌမဈာန် ဒုတိယဈာန်တတိ
ယဈာန်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလော
ဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်သော
မနဿသဟဂုတ်နှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။သဟဘတာဓိပတိဖြစ်အံ့။ က
တ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအ
ခါ။ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ
သောမနဿသဟဂုတ်နှစ်ခု၊ ကေနိရသေ ဂ္ဂပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ မဂ်
ဖိုလ်ပဌမဈာန်တဆယ်၊ ဒုတိယဈာန်တဆယ်၊ တတိယဈာန်တဆယ်၊ ဗိက္ခ
က္ခဏတခုချဉ်းရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။ တ
ပါးပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ပဌမောပဌမဒုတိယဿ။ ဤ
နှစ်ချက်လည်းတူပြီ။ ။ပဌမောတတိယဿ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဿ။
ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူဥပေက္ခာ သဟ
ဂုတ်လေးခုအားတင်သော အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော ကာမသောမန
ဿသဟဂုတ်တဆယ်နှစ်ခု။ ဂ္ဂပါဝစရပဌမဈာန်စိတ်သုံးခု။ ဒုတိယဈာန်
စိတ်သုံးခု။ တတိယဈာန်စိတ်သုံးခု။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏဝိပ္ပယုတ် ဥပေ
က္ခာ သဟဂုတ်နှစ်ခုအားတင်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောမဟာကု
သိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ ဂ္ဂပါဝစရကုသိုလ်ပဌမဈာန်၊ ဒုတိ
ယဈာန်၊ တတိယဈာန်အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏ
သမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားတင်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော
မဟာကုသိုလ်သောမနဿ သဟဂုတ်လေးခု။ ဂ္ဂပါဝစရကုသိုလ် ပဌမ
ဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်ပဌမဈာန်၊ ဒုတိ
ယဈာန်၊ တတိယဈာန်မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်
အားတင်သော အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိ
ယဈာန်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလော
ဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခု။ မဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေး

သု။မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်နှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်၏။
 ဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ဝေဒနာတိက်ပဌမ အတိုင်းကောက်သေ။
 တိတိယောပဌမသမ္ပယုတ်ဒုတိယသန္တိ။ ဤနှစ်ချက်လည်း။ ဝေဒနာ
 တိက်ပဌမအတိုင်း။ ဒုတိယောတတိယသန္တိလည်း။ ဝေဒနာတိက်ပဌမော
 တတိယသမ္ပယုတ်အတိုင်း။ တတိယလေးချက်လည်း။ ဝေဒနာတိက်အတိုင်း။ ပဌ
 မဒုတိယလေးချက်လည်း။ ဤပီတိတိက်ပဌမလေးချက်အတိုင်း။ အဓိပ
 တိတဆယ့်ခြောက်ချက်ပြီးပြီ။ အနန္တရန္တိ။ ပဌမောပဌမသမ္ပယုတ် အစရှိ
 သောတဆယ့်ခြောက်ချက်တည်း။ ပဌမောပဌမသန္တိ။ [၉၀+၁၁] ပီ
 တိသဟဂုတ်တောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိစိတ်နှင့်တ
 ကွ နောက်နောက်သော ပီတိသဟဂုတ်ငါးဆွဲတခုအား တပ်သောရဟ
 န္တာတို့ရုတိကြည်သောရှေးရှေးသော ပီတိသဟဂုတ်ငါးဆွဲတခု ပစ္စည်း
 ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သောပီတိသ
 ဟဂုတ်ငါးဆွဲတခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဌမောဒုတိယသန္တိ။ ပစ္စည်းအတူ
 တူ။ သမ္ပဒါနိကား။ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောရဟန္တာ
 တို့ရုတိစိတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သောသုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆွဲနှစ်ခု
 ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဌမော တတိယသန္တိ။ ကတ္တားကား။ ဥပေက္ခာသ
 ဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေ တဆွဲတခုအားတပ်သော ပီတိသဟဂုတ် ရုတိခုနစ်
 ခု။ အာဝဇ္ဇန်းဇွေးအား တပ်သောပီတိသဟဂုတ် ဘဝဂိုဏ်းဇွေးဒုခုနစ်ခု
 ဝုဠောအားတပ်သော သောမနဿသန္တိရဏသောဘမူ မဟာကုသိုလ်
 သောမနဿ သဟဂုတ်နောင်တဒါရုံကျသည့်ဖြစ်အံ့။ ဥပေက္ခာတဒါရုံ
 ခြောက်ခု မကျသည့်ဖြစ်အံ့။ ဥပေက္ခာဘဝင်တဆွဲတခုအား တပ်သော
 လောဘမူ မဟာကုသိုလ် သောမနဿ သဟဂုတ် အဆုံးဇော။ တိ
 ဟိတ်ဘူဝင်ဥပေက္ခာဘဝင်ခုနစ်ခုအား တပ်သောမဟာကြိယာ သော
 မနဿသဟဂုတ်အဆုံးဇော။ ပဉ္စဝေါကာရတိဟိတ်ဥပေက္ခာဘဝင်သုံး
 ခုအားတပ်သော ဟာသိဓုပ္ပါနိရူပဝစရ ကုသိုလ်ကြိယာ သောမနဿ
 သဟဂုတ်အဆုံးဇော။ တိဟိတ်ဥပေက္ခာ ဘဝင်ခုနစ်ခုအား တပ်သော
 ဖိုလ် သောမနဿ သဟဂုတ် အဆုံးဇော။ ကာမဥပေက္ခာဘဝင် ရုတိ
 ခြောက်ခုအား တပ်သော သောမနဿ ဒုတိယ တဒါရုံ။ ပစ္စည်း တ
 ရားရ၏။ ဟဝင် ဘဝင်သင်္ကတဒါရုံသည်။ ဘဝင်အားပစ္စည်း တပ်
 သည်ကိုရည်၍ဟောတော်မူသတည်း။ သမ္ပဒါနိကား။ အာဝဇ္ဇန်းဇွေး

ဥပေက္ခာ၊ သန္တိရုဏန္တရံ၊ မဟာဝိပါကံ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးခုမဟာဂုတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောပဌမဒုတိယသံသိန္ဓိ၊ ပဌမောပဌမသန္တိ၊ သမ္ပဒါနိပုဒ်၊ အရတွင်ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်၍ ကောက်သည့်သာထူးသည်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသံသိန္ဓိ [၉၁+၅] သုခသဟဂတောဓမ္မောဟူသောကတ္တားပုဒ်၏အရကား၊ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ရဟန္တာတို့ ရုတ်ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော သုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့နှစ်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိပုဒ်၏အရကား၊ ရဟန္တာတို့ရုတ်နှင့်တကွ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော နောက်နောက်သောသုခသဟဂုတ်ခြောက်ဆဲ့နှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဌမသန္တိသုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ရဟန္တာတို့ရုတ် စတုတ္ထဈာန်မဂ်လေးခုကြဉ်သောရှေးရှေးသော သုခသဟဂုတ် ငါးဆဲ့ခုနစ်ခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ ရဟန္တာတို့ရုတ်နှင့်တကွ နောက်နောက်သောပီတိသဟဂုတ်ငါးဆဲ့ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတုတိယသံသိန္ဓိအရကား၊ ဝေဒနာတိကံ ပဌမောတတိယသမ္ပဒါနိအတိုင်းကောက်လေ။ ။ဒုတိယောပဌမဒုတိယသံသိန္ဓိအရကား၊ ဒုတိယော ပဌမသမ္ပဒါနိအရတွင်၊ ဝေဒနာပီတိကို၊ သမ္ပဒါနိအရတွင်ကြည့်၍ ကောက်သည့်သာထူးသည်။ ။တတိယောတတိယသံသိန္ဓိ၊ ဝေဒနာတိကံတတိယောတတိယသမ္ပဒါနိအတိုင်းကောက်လေ။ ။တတိယောပဌမသန္တိကတ္တားကား၊ ပီတိသဟဂုတ် ပဋိသန္ဓေခုနစ်ခုအား ဘဝသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်၊ ရုတ်တဆယ့်တခု၊ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်ဟာသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်၊ ပဌမဇောအားဘဝသော ဝုဠောမနောဒွါရံ၊ ဝုဠာနိဂ္ဂဟေ၊ မနဿသန္တိရုဏအားတင်သော။ ကုသိုလ်အကျိုး သမ္ပန္နိန္ဒြိယံ၊ ပရိတ္တာရုံပီတိဖြစ်အံ့။ သောမနဿဘဝင်ရှစ်ခုအားတင်သောဒုတိယဝုဠော၊ မဟာဝိပါကံ သောမနဿသဟဂုတ်ပဌမဘဝင်အားတင်သော ပရိတ္တာရုံပီတိ၊ ဥပေက္ခာသန္တိရုဏ အထိမဟန္တာရုံပီတုတာရုံပီတိ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဒုတိယဘဝင်၊ ဘဝင် ဘဝင်သမ္ပဒါနိ။ ။လောဘမူသောမဟာမူမဟာကုသိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် နောင်တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့။ လောမနဿဘဝင်၊ ရုံငါးခု၊ မကျသည်ဖြစ်အံ့။ ပီတိသဟဂုတ်ဘဝင်ရှစ်ခုအား ဘဝသောလောဘမူသောမဟာမူ မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးစော။ ပီတိသဟဂုတ် တိဟိတဘဝင်ရုတ်ခုနစ်ခု အား

တင်သောမဟာကြိယာဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဆုံးစော ပီတိသဟဂုတ်
 တိပိတိဘဝင်ရုနစ်ရုအားတင်သောမဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကြိယာ ဖိုလ် ဥ
 ပေက္ခာသဟဂုတ်အဆုံးစော။ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ။ အနာ
 ဂါမိဖိုလ်အရဟတ္တဖိုလ်ပီတိသဟဂုတ်ခြောက်ရုအားတင်သော နေဝသ
 ညာနာသညာပတန။ ကုသိုလ်ကြိယာ အဆုံးစောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိ၏အရကား။ ပီတိသဟဂုတ်ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်ရုတိရုနစ်ရုသော
 မနဿသန္တိရဏ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်ဟင်္သာတုပ္ပါန်မဟာ
 ကုသိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ် ပဌမစော အနာဂါမိဖိုလ်
 အရဟတ္တဖိုလ်ပီတိသဟဂုတ်ခြောက်ရုပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။တတိ
 ယောဒုတိယသန္ဓေ၊ ဝေဒနာတိက်တတိယောပဌမဿ အတိုင်းကောက်။ ။
 တတိယောပဌမဒုတိယသန္ဓေ၊ ဤတိက်တတိယော ပဌမဿ အတိုင်း
 ကောက်။ သမ္ပဒါနိပုဒ်အရတွင်။ ဝေဒနာပီတိ နှစ်ပါးကို ကြည့်သည်သာ
 ထူးသည်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမသန္ဓေ၊ ပဌမောပဌမဿ အရအတိုင်း
 ကောက်။ ကတ္တားတွင်ဝေဒနာနှင့်ပီတိကိုကြည့်သည်သာထူးသည်။ ။ပဌမ
 ဒုတိယောဒုတိယသန္ဓေ၊ ပဌမောဒုတိယဿ အတိုင်းကောက်။ ကတ္တား
 တွင်ဝေဒနာနှင့်ပီတိကိုကြည့်။ ပဌမဒုတိယောတတိယသန္ဓေ၊ ပဌမောတ
 တိယဿအတိုင်းကောက်။ ကတ္တားတွင်။ ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ပဌမဒုတိ
 ယောပဌမဒုတိယသန္ဓေပဌမောပဌမဿအတိုင်းကောက်။ ကတ္တားသမ္ပ
 ဒါနိတွင်။ ဝေဒနာနှင့်ပီတိနှစ်ပါးကိုကြည့်၍ကောက်။ ။အနန္တရပစ္စည်း
 သောဠသပြီး၏။ ။သမနန္တရနည်းတူ။ ။သဟဇာတသန္ဓေ၊ ပဌမသုံး
 ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်း
 တဆယ်။ ။ပဌမောပဌမသန္ဓေ [၉၂+၂၃] ပီတိသဟဂုတ်တောဓမ္မော
 ဟူသောကတ္တားကား။ အချင်းချင်းအားတင်သော ပီတိသဟဂုတ် ငါးဆဲ့
 တချစ်တေတသိက်ဆစ်တ္တာလီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
 ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပီတိသဟဂုတ်ငါးဆဲ့တချစ်တေတသိက်ဆစ်တ္တာ
 လီသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယ
 သန္ဓေလည်း။ ကောဓန္ဓောတိဏ္ဍိန္ဒရန္တာနံ အစရှိသည်ဖြင့်ဟော။ ။က
 တ္တားကား။ အချင်းချင်းအားတင်သော ပီတိသဟဂုတ် ငါးဆဲ့ တချစ်
 ကောက်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပီတိသဟဂုတ်ငါးဆဲ့တချစ် တေတသိက်ဆစ်
 ပဌမောပဌမဒုတိယသန္ဓေ၊ ပဌမောပဌမဿအရကိုကောက်။ သမ္ပဒါနိ

တွင်ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ တတိယောကတိယသန္တိ ဝေဒနာတိကံ အ
 တိုင်းကောက်။ ။ ပဌမဒုတိယောပဌမသန္တိ။ ဧကောစန္ဒောတိဏ္ဍန္တိန္ဒန္တ
 နံအစရှိသည်ကိုဟော။ ပဌမောပဌမသန္တိအတိုင်းကောက်။ ကတ္တားတွင်
 ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ပဌမဒုတိယောဒုတိယသန္တိ။ ပဌမောဒုတိယသန္တိအ
 တိုင်းကောက်။ ကတ္တားတွင်ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ပဌမ ဒုတိယော ပဌမ
 ဒုတိယသန္တိ။ ပဌမောပဌမသန္တိအတိုင်းကောက်။ ကတ္တားသမ္ပဒါနိနုပပါး၌
 ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ။ သဟဇာတဆယ်ချက်ပြီး၏။ ။ အညမညနိ
 ယသံယလည်း။ သဟဇာတနှင့်အတူ။ ဥပနိဿယ၌။ ပဌမလေးချက်။ ဒုတိယ
 လေးချက်။ တတိယလေးချက်။ ပဌမဒုတိယလေးချက်။ ပေါင်းသောဌာသ။ ။
 ပဌမောပဌမသန္တိအာရမ္မဏူပ အနန္တရူပအောက်က အတိုင်းကောက်။
 ပကတူပနိဿယဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ဗလဝဖြစ်သောပီတိသဟဂုတ်စိတ်
 ငါးဆဲ့တချစ်စေ။ ဆစက္ကာလီသပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိအရလည်းအ
 တူ။ ။ နောက်တဆဲ့ငါးချက်လည်း။ အကုန်ကောက်အတူတူပင်။ သဒ္ဓါ
 ပဉ္စကမ္မာ။ မာနံဓပေတိဒိဋ္ဌိံဂဏှာတိ။ ပီတိသဟဂတရာဂ်မောဟံအစရှိ
 သည်၌။ ဒါနံဒေတိ။ လ။ မဂ္ဂတတိယပုနိမ္မာအဘိညံ။ ပဌမပုနိမ္မာပီတိသဟ
 ဂတေနိက္ခေနအဒိန္နံအာဒိယတိ။ လ။ နိဂမဃာဘံကရေတိ။ ဟောလေ။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယသန္တိသံဃံဘိန္ဒတိတိုင်အောင်ဟော။ ။ ဥပနိဿပြီး
 ပြီ။ ။ အာသေဝန၌။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပဌ
 မဒုတိယသုံးချက်။ ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ ပဌမောပဌသန္တိ [၆၇ + ၁၃] ပီ
 တိသဟဂတောစမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အဆုံးစောကြည့်သောရှေး
 ရှေးသောလောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးချစ်။ ဟထိတုပ္ပါဒ်မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်ရှစ်ချစ်။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်မ
 ဟဂ္ဂုတ်ကြိယာပဌမချာန်ဒုတိယချာန်တတိယချာန်ခြောက်ချစ်။ ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိပုနိ၏အရကား။ ပဌမစောကြည့်သောနောက်နောက်
 သောလောဘမူ သောမနဿ သဟဂုတ်လေးချစ်။ ဟထိတုပ္ပါဒ် မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်ရှစ်ချစ်။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် မ
 ဟဂ္ဂုတ်ကြိယာပဌမချာန်ဒုတိယချာန်တတိယချာန်ခြောက်ချစ်။ ပဌမချာန်
 ဒုတိယချာန်တတိယချာန်တဆဲ့ရှစ်ချစ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမောဒု
 တိယသန္တိလည်း။ ယခင်နည်းတူကောက်။ သမ္ပဒါနိမ္မာဝေဒနာကိုကြည့်။ ။
 ပဌမောပဌမဒုတိယသန္တိလည်းယခင်နည်းတူ။ ။ သမ္ပဒါနိမ္မာပီတိဝေ

နနာကိုကြည့်၍ကောက်။ နုတ်ယောနုတ်ယသသန္တံ။ ဝေဒနာဟိက်ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
 သာအတိုင်းကောက်။ ။ နုတ်ယောပဋ္ဌမသန္တံ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသတ္တင်။
 ကတ္တားမှာဝေဒနာကိုကြည့်။ သမ္ပဒါနိမှာပီတိကိုကြည့်။ ။ နုတ်ယောပဋ္ဌ
 မနုတ်ယသန္တံကတ္တားမှာဝေဒနာကိုကြည့်။ သမ္ပဒါနိမှာ ဝေဒနာပီတိကို
 ကြည့်။ ။ တတိယောတတိယသဟူသော [၆၈+၁] ဥပေက္ခာသဟဂ
 တောဓမ္မောဥပေက္ခာသဟဂတသဓမ္မသန္တံ။ ဝေဒနာဟိက်အတိုင်းကော။
 ပဋ္ဌမနုတ်ယောပဋ္ဌမသန္တံ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသအတိုင်းတွင်။ ကတ္တားမှာဝေ
 ဒနာပီတိကိုကြည့်။ ပဋ္ဌမနုတ်ယောနုတ်ယသန္တံလည်းကတ္တားမှာ ဝေဒနာ
 ပီတိကိုကြည့်။ သမ္ပဒါနိမှာဝေဒနာကြည့်။ ပဋ္ဌမနုတ်ယောပဋ္ဌမနုတ်ယသန္တံ
 လည်းကတ္တားသမ္ပဒါနိနှစ်ပါး၌။ ဝေဒနာပီတိနှစ်ပါးကိုကြည့်။ ။ အာသေ
 ဝနုဆယ်ချက်ပြီး၏။ ။ ကမ္မပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမလေးချက်။ နုတ်ယလေးချက်။
 တတိယလေးချက်။ ပဋ္ဌမနုတ်ယလေးချက်။ ပေါင်းတဆယ့်ခြောက်ချက်။ ။
 ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တံသဟဇာတကမ္မဖြစ်အံ့။ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ သမ္ပ
 ယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောပီတိသဟဂုတ်ငါးဆဲတချဉ်ရှိသော စေတနာပ
 စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိပုဒ်၏အရကား။ စေတနာကြည့်သော သမ္ပ
 ယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဤနည်းအတူသဟဇာတ ကမ္မကိုနောက်
 ပုဒ်တို့၌ကောက်လေ။ ။ နနာကွဏိကကမ္မဖြစ်အံ့။ ကတ္တားပုဒ်၏ အရ
 ကား။ သောမနဿသန္တိရဏမဟာဝိပါက်သောမနဿသဟဂုတ်လေး
 ခုအားတပ်သောမဟာကုသိုလ်သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု၌ ရှိသော
 စေတနာရူပါဝစရပဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန်တတိယချာန် ဝိပါက်အား တပ်
 သောရူပါဝစရပဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန် တတိယချာန် ကုသိုလ်စေတနာ
 ဖိုလ်ပဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန်တတိယချာန် တဆဲနှစ်ခုအားတပ်သောမဂ် ပ
 ဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန်တတိယချာန် အစရှိသော စေတနာ ပစ္စည်း တရား
 ရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိပုဒ်၏အရကား။ သောမနဿသန္တိရဏ မဟာဝိပါက်
 သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု။ ရူပါဝစရ ပဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန်တတိယ
 ချာန်ဝိပါက်ဖိုလ်ပဋ္ဌမချာန်နုတ်ယချာန်တတိယချာန်တဆဲနှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။ ပဋ္ဌမောနုတ်ယသန္တံလည်း။ ပဋ္ဌမော ပဋ္ဌမသတ္တင် သမ္ပ
 ဒါနိမှာပီတိဝင်၍ဝေဒနာကိုကြည့်၍ကောက်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယသန္တံ။
 ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ခြောက်ခု
 အားတပ်သောလောဘမူသောမနဿသဟဂုတ်လေးခုရှိသော စေတ

နာ။ အဟိတံအကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ခြောက်ခု။ မဟာဝိ
 ပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခုအားတင်သော မဟာကုသိုလ် သောမ
 နသမ္ဘာသဟဂုတ်လေးခုရှိသောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိပုဒ်
 ၏အရကား။အဟိတံဝိပါက်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်တဆဲ့နှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်လေးခုပစ္စယုနိတရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဒုတိယ
 သသ္မိ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿအရတွင် သမ္ပဒါနိပုဒ်၌ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယသသ္မိ။ဝေဒနာတိက်အတိုင်းကောက်။ ။ဒုတိယောပ
 ဋ္ဌမသသ္မိ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿအတိုင်းကောက်။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယ
 သသ္မိလည်း။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿအတိုင်းကောက်။ဝေဒနာပီတိကိုကြည့်။ ။
 တတိယလေးချက်လည်း ဝေဒနာတိက်နှင့်တူပြီ။ ပဋ္ဌမဒုတိယလေး
 ချက်လည်း။ပဋ္ဌမလေးချက်နှင့်တူပြီ။ ။ကမ္မသောဋ္ဌဿပြီးပြီ။ ။

ဝိပါကပစ္စည်း၌။သဟဇာတမျိုးဖြစ်၍သဟဇာတအတိုင်းဆယ်ချက်
 ဝိပါက်ကိုကောက်။ ။အာဟာရ၌လည်းဆယ်ချက်၊ဇ္ဈိယ၌လည်းဆယ်
 ချက်၊ဈာန၌လည်းဆယ်ချက်။ မဂ္ဂ၌လည်းဆယ်ချက်။ သမ္ပယုတ္တ၌လည်း
 ဆယ်ချက်။ ။အတ္တိအဝိဂတ၌ ဆယ်ချက်။ နုတ္တိအဝိဂတ အနန္တရအ
 တိုင်းတဆဲ့ခြောက်ချက်။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရပြီးပြီ။ ။[၆၉+၁၂]ဟေတု
 ယာဒဿ၊အာရမ္မဏေသောဋ္ဌဿ၊အနိပတိယာသောဋ္ဌဿ၊အနန္တရေသော
 ဋ္ဌဿ၊သမနန္တရေသောဋ္ဌဿ၊ သဟဇာတေအညမညေနိဿယေဒဿ၊ဥ
 ပနိဿယေသောဋ္ဌဿ၊အာသေဝနေဒဿ၊ကမ္မေသောဋ္ဌဿ၊ဝိပါကေလ။သ
 မ္ပယုတ္တအတ္တိယာဒဿ၊နုတ္တိယာဝိဂတေသောဋ္ဌဿ၊အဝိဂတေဒဿ။ န
 ဟေတုယာသေဒဿ။လ နောဝိဂတေသောဋ္ဌဿ၊ ပစ္စယုဒ္ဓါရမှာအာရမ္မ
 ဏသဟဇာတ၊ဥပနိဿယကမ္မ။လ ပစ္စည်းသာရသည့်ကိုကြည့်၍။သ
 ချာအနုတ်အသွင်းကိုမှန်အောင်ရှုတ်လေ။ ။

ဒိတိတိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ဒဿနုတ္တိက။

ဒဿနုတိက်၌။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ။ပဋ္ဌမေနတတိယံ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမတတိယံ။
 သုံးချက်။ ။၎င်းဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပဋ္ဌမတတိယတ
 ချက်။ဒုတိယတတိယတချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌။

[၁၀၁+၃] ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗောဓဗ္ဗော ဟူသောကတ္တားပုဒ်၏ အရ
 ကား။ သောတာပတ္တိမဂ် ဧကန်ပယ်အပ်သောဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခု။
 ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် အနေဧကန် ပယ်အပ်သော အပါယဂမနိယဖြစ်
 သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ ဒေါသမူဒွေးစေတသိက်သတ္တဝီသအစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခု။ ဝိစိကိစ္ဆာ
 သဟဂုတ်အပါယဂမနိယဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ ဒေါသမူဒွေး
 ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၌။ မောဟကြဉ်သောစေတသိက်သတ္တဝီသ အစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမေနတတိယံ၌စိတ္တဇရုပ်
 ကိုကောက်။ ။ ပဌမေနပဌမတတိယံ၌။ ပဉ္စဝေါကာရသံ၌ဖြစ်သောအ
 ခါနာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၌။ ကတ္တားပုဒ်
 ၏အရကား။ အထက်မဂ်ဧကန်ပယ်အပ်သော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် အနေဧကန်
 ပယ်အပ်သောအပါယဂမနိယဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ ဒေါသ
 မူဒွေးဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ပဉ္စဝီသအစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ
 ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်အပါယဂမနိယမဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိ
 ပ္ပယုတ်လေးခု။ ဒေါသမူဒွေးဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌။ မောဟကြဉ်
 သောစေတသိက်ပဉ္စဝီသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ဒုတိယေနတတိယံ၌။ စိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယတတိ
 ယံ၌။ နာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။ တတိယေနတတိယံ၌။ ပဝတ္တိ
 အခါကတ္တားကား။ ကုသိုလ်ဧကဝီသ။ သဟိတ်ဝိပါက်ဧကဝီသ။ သဟိတ်
 ကြိယသတ္တရသ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ
 ၍ဖြစ်သောကုသိုလ်ဧကဝီသ။ သဟိတ်ဝိပါက်ဧကဝီသ။ သဟိတ်ကြိယာ
 သတ္တရသ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာ
 နှာ ပြုအပ်သောစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေရုပ် သက်
 သက်၌။ ကုသသတိက်အတိုင်း။ ။ ပဌမတတိယေနတတိယံ၌။ ကတ္တား
 ကား။ ပဌမနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်
 လေ။ ။ ဒုတိယတတိယေနတတိယံလည်းနည်းတူ။ ။ ဟေတုပစ္စည်း
 ကိုးချက်။ ။ သင်္ချာမှာကုသလတိက်အတိုင်း၊ ။ အနုလုံပြီး၏။ ။ ပစ္စ
 နိက်၌။ ပဌမေနပဌမံ။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ။ ။ တတိယေနတတိယံ။ ။
 နဟေတု၌သုံးချက်။ ။ ပဌမေနပဌမံ၌။ ကတ္တားကား။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟ
 ဂုတ်စေတသိက်ရဒ္ဒသ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိစိကိ

တ္ထာသံဟံဂုတ်၌ရှိသောမောဟပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဝိစိကိတ္ထာသဟာ
ဂဇောခန္ဓေပဋိစ္စဝိစိကိတ္ထာသဟာဂတောမောဟောဟုဟောအပ်၏။ ။ဒု
တိယေနဒုတိယံ၌။ကတ္တားကား။ဥဒ္ဓစ္စသဟာဂုတ်စေတသိက်ရန္တသအစိတ်
အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုခွဲ၍ဖြစ်သောဥဒ္ဓစ္စသဟာဂုတ်၌။ မောဟပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ဥဒ္ဓစ္စသဟာဂတောခန္ဓေပဋိစ္စဥဒ္ဓစ္စသဟာဂတောမောဟောဟု
ဟောအပ်၏။ ။တတိယေနတတိယံ၌။ကုသလတိက်အတိုင်းကောက်
လေ။ ။[၁၀၇+၃]နဟေတုယာတိဏိ။နာရမ္မဏပဉ္စ။အစရှိသည်တို့
သည်။ကံသလတိက် ပစ္စနိက်အတိုင်းသင်္ချာအရတူ၏။ ။ပဋိစ္စဝါရ
ဦး၏။ ။

သဟာ အတောအရ အစရှိသည်လည်း။ကုသလတိက်နှင့်တူပြီ။ ။ပဉ္စာ
ဝါရ၌။ဟေဟုပစ္စည်းချစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၌။[၁၁၅+၁၂]ဒ
ဿနေနပဟာတဓမ္မာ ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား
တင်သောသောတာပတ္တိမဂ်ဧကန်ပယ်အပ်သောဒိဋ္ဌိဂတသပ္ပယုတ်လေး
ခု။ ဝိစိကိတ္ထာသဟာဂုတ် အနေကန်ပယ်အပ်သော အပါယဂမနိယဖြစ်
သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ဒေါသမူဇ္ဈေးစေတသိက်သက္ကဝိသမိတ္တက္ခ
ဏတရတရ၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့။လောဘမောဟ။ဒေါသဖြစ်အံ့ဒေါ
သမောဟ။ဝိစိကိတ္ထာသဟာဂုတ်ဖြစ်အံ့။ မောဟ။ဤဟိတ် တပါးနှစ်ပါးပ
စ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဝိစိကိတ္ထာသဟာဂုတ်၌။မောဟကြဉ်သောသ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။နောက်နှစ်ချက် လွယ်ပြီ။ ။ဒုတိ
ယောဒုတိယဿ၌။ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော
အထက်မဂ် ဧကန်ပယ်အပ်သော ဥဒ္ဓစ္စသဟာဂုတ် အနေကန် ပယ်အပ်
သောအပါယဂမနိယမဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု။ဒေါသမူဇ္ဈေးဒိဋ္ဌိ
ဝိစိကိတ္ထာ ကြဉ်သောစေတသိက်ပဉ္စဟိံသ။ မိတ္တက္ခဏတရတရ၌ ရှိ
သောလောဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ။ဒေါသမူဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ဥဒ္ဓ
စ္စသဟာဂုတ်ဖြစ်အံ့မောဟ။ ဤဟိတ်တပါးနှစ်ပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား။ဥဒ္ဓစ္စသဟာဂုတ်၌။ မောဟကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယု နိတ
ရားရ၏။ ။နောက်နှစ်ချက်လွယ်ပြီ။ ။တတိယောတတိယဿ၌။ က
တ္တားပုဒ် ၏အရကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားလည်းကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
မိတ္တဇရုပ်အားလည်းကောင်း။ တင်သော ကုသိုလ်ကေဝိသ။ သဟိတ်ဝိ
ပါက်ကေဝိသ။သဟိတ်ကြိယာသတ္တရသ။ စေတသိက်အဋ္ဌဟိံသ။မိတ္တ

ကွဏဘဗုတဗုဒ္ဓိရှိယောဒ္ဓိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ လောဘဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်း၏။ သမ္မဒါန်ကား။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဒရူပပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကို၊ ကုသလတိက်အတိုင်းကောက်။ ။ ဟေတုပစ္စည်းချစ်ချက်ပြုံး၏။ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောတတိယဿ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ ပဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းရှစ်ချက်။ ပဌမောဒုတိယဿမရသင့်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ပဌမပုဒ်၏အရအကုသိုလ်ကား။ ကမ္မပထမြောက်သောအပါယဂမနိယအားကြီးသော အကုသိုလ်ဖြစ်သည်။ ထိုအကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ သာယာနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်အားရသဖြင့် အာရုံပြုသောအခါ။ အပါယဂမနိယ၎င်း ဖြစ်၍ ပဌမောပဌမဿပင်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယဿပင် မဖြစ်သင့်။ ပဌမောပဌမဿ၌ ကတ္တားလမ္မဒါန်အကုန်ကောက်။ ပဌမောတတိယဿ၌ ကတ္တားအကုန်။ သမ္မဒါန်ကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟထိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာရှစ်ခုတစ်ခုကောဒသအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဤဝိဘင်း၌။ ပဟိနေကိလေသော။ ရှိသင့်သည်။ ဝိက္ခန္တိတေကိလေသေမရှိသင့်။ ပဌမပုဒ်အရမှာ။ သောတာပတ္တိမဂ်ပယ်အပ်သော ကိလေသာရှိသင့်သည်။ ကြွင်းသော ကိလေသာမရှိသောကြောင့်မရှိသင့်ပြီ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ၌ ကတ္တားကား။ သမ္မဒါန်အကုန်ကောက်။ ဒုတိယောပဌမဿလည်းအကုန်ကောက်။ ဒုတိယောတတိယဿ၌ ကတ္တားအကုန်။ သမ္မဒါန်ကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟထိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု အဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဤဝိဘင်း၌။ ဝိက္ခန္တိတေကိလေသေလည်းရသင့်၏။ တတိယောတတိယဿ၌ ကတ္တားကိုအကုန်ကောက်။ သမ္မဒါန်ကား။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမဝိပါက်တေဝိသ။ ကာမကြိယာ ကောဒသ။ ဝိညာဏဗျာယတနစိတ်သုံးခု၊ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု အဘိညာဉ်နွေးလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ဆယ့်ငါးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ အကျယ်ကိုကုသလတိက်ကိုဖြည့်ကောက်။ တတိယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ၌ ကတ္တားကား။ လောကီကု

သိုလ်ဝိပါက်ကြိယာရင်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါန်ကိုပုဒ်အရအကုန်
 ဧကံ။ ။အာရမ္မဏာရှင်ချက်ပြီးပြီ။ ။အဝိပတိပစ္စည်း၌ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိ
 ယလေးချက်၊ တတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ပဌမောပဌမဿ
 ဌ၊ အာရမ္မဏာဝိပတိပစ္စည်းဖြစ်အံ့[၁၁၈ + ၉] ဒဿနနပဟာတဗ္ဗော
 ဓမ္မောဟူသောကတ္တားပုဒ်၏အရကား၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဂ
 တသမ္ပယုတ်လေးခု၊ အပါယဂမနိယဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် လေးခုပ
 ိုစည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ပုဒ်အရ၎င်းရ၏။ ။သဟဇာတာဝိပတိဖြစ်အံ့
 ကတ္တားကား၊ အဝိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄ ခု၊ အ
 ပါယဂမနိယဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် ၄ ခု၊ ဒေါသမူဒ္ဒေး စိတ္တက္ခဏ
 တခု တခု၌ ရှိသော။ အဝိပတိ တရားကိုယ် သုံးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါး
 ရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား၊ အဝိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
 ပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။ပဌမောတတိယဿ၊ ပဌမောပဌမတတိယဿ
 ဌ၊ သဟဇာတာဝိပတိကိုကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿဌ။ အာရမ္မ
 ဏာဝိပတိသဟဇာတာဝိပတိနှစ်ပါး၊ အာရမ္မဏာဝိပတိဖြစ်အံ့၊ ကတ္တား
 ကား၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော၊ အပါယဂမနိယဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပ
 ယုတ်လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏အရကား၊ အလေးအ
 မြတ်ပြုတတ်သောအပါယဂမနိယမဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် လေးခု
 ပစ္စယုန်၏။ ။ဒုတိယောပဌမဿဌ၊ ကတ္တား ကောက်၍၊ သမ္ပဒါန်
 ကား၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခုအပါယဂမနိ
 ယဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခုပစ္စယုန်၏။ ။ဒုတိယော တတိ
 ယဿ၊ ဒုတိယောဒုတိယတတိယဿ နှစ်ပါး၌၊ သဟဇာတာဝိပတိကို
 ကောက်။ ။တတိယောတတိယဿဌ၊ အာရမ္မဏာ ဝိပတိဖြစ်အံ့ က
 တ္တားကား၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကုသိုလ်ဧကဝိသယိုလ်လေးခု နိ
 ဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏အရကား၊ အလေးအမြတ်ပြု
 တတ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခု၊
 သောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုန်၏။ ။တတိယောပဌမဿဌ၊ ကတ္တား
 ကား၊ အလေးအမြတ် ပြု အပ်သောဣဉ္ဇဖြစ်သော နိဗ္ဗန္ဓရုပ် အဋ္ဌာရသဒုက္ခ
 သဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော လောကီဝိပါက်ဧကတ်သလောကီ
 ကုသိုလ်သတ္တရသကြိယာဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား၊
 အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခု၊ အပါယဂမနိယ

ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးချစ်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယော
 တတိယဿန္တလည်းနည်းတူကောက်။ ။အဓိပတိဆယ်ချက်ပြီး၏။ ။
 အနန္တရပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမနှစ်ချက်၊ ဒုတိယနှစ်ချက်၊ တတိယသုံးချက်၊ ပေါင်း
 ခုနစ်ချက်။ ။ကုသလဝိက်ကိုမှီ၍ကောက်လွယ်ပြီ။ ။သမနန္တရ
 နည်းတူသဘာဝတပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယသုံးချက်၊ တတိယတ
 ချက်၊ ပဋ္ဌမတတိယတချက်၊ ဒုတိယတတိယတချက်၊ ပေါင်းကိုးချက်။
 ကုသလဝိက်နှင့်တူ၏။ လွယ်ပြီ။ ။အညမညသုံးချက်၊ နိဿယသ
 ဆယ်သုံးချက်။ ။ရင်းတို့လည်းကုသလဝိက်နှင့်တူ၏လွယ်ပြီ။ ။ဥပနိ
 သယပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောတတိယဿနှစ်ချက်၊ ပဋ္ဌမော
 ဒုတိယဿမရသင့်။ ။ပဋ္ဌမပုန်အရအကုသိုလ်အားကြီးသည်၊ ဒုတိယ
 ပုန်အားနည်း၍ ပကတူပပစ္စည်းကိုဟောတော်မူသတည်း။ ။ဒုတိယ
 သုံးချက်၊ တတိယသုံးချက်၊ ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တ၊
 ပကတူပပစ္စည်းဖြစ်အံ့။ ဗလဝဖြစ်သောဆို၍အရကောက်။ ။သမ္ပဒါနိ
 လည်းအကုန်ကောက်။ ။ဤပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တ၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်တွင်၊ မာန
 သည်အပါ၊ ဝမနိသဖြစ်သောဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်၌၊ ယှဉ်ပါလျက်ဟော
 တော်မူသည်ကား။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်၌ပြဋ္ဌာန်းသည်ကို ရည်၍ ဟောတော်မူ
 သည်၊ ပဋ္ဌမပုန်၌မာနမပြဋ္ဌာန်း။ ဒုတိယပုန်အရ ဝိပ္ပယုတ်၌သာ။ မာနပြ
 ဋ္ဌာန်း၍ဒုတိယပုန်မှာမာနကိုဟောတော်မူသည်ဟုကြံမိပေသည်။ ။ဤ
 အယူကိုလည်းဆင်ခြင်ကြကုန်။ ပညာရှိတို့ကိုလည်း။ လျှောက်ထားကြပါ
 ကုန်။ ။ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တ၊ ကတ္တားပုန်ကိုကောက်။ ။သမ္ပဒါနိ
 ကား။ ကုသိုလ်ကေဝိသဝိပါက်ဆတ္တိသကြိယာဝိသရ၏။ ။ဒုတိယော
 ဒုတိယဿန္တပုဂ္ဂလံမိဋ္ဌပါဏံဟနတိအစရှိသည်ကိုမရ။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကိုသာ
 ဟောတော်မူသည်။ ကတ္တားသမ္ပဒါနိအကုန်ကောက်၊ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ
 နည်းအကုန်ကောက်။ အားနည်းသောအကုသိုလ်ကိုအမှီပြု၍အားကြီး
 သော အကုသိုလ် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿကို ဟော
 တော်မူသည်။ ဥပမာကား။ အနည်းငယ်ရန်ညှင်းစေ့နှင်းစေ့ချသောသော
 မီးကိုအမှီပြု၍ လောင်စာကိုရသဖြင့် အတိုင်းမသိ ပွားများသော မီးဖြစ်
 သကဲ့သို့တည်း။ ။ထိုကြောင့် သကဘဇ္ဈော ဆန္ဒရာဂေါ ပရဘဇ္ဈော
 ဆန္ဒရာဂဿ၊ သကပရိက္ခဟောဆန္ဒရာဂေါ၊ ပရပရိက္ခဟော ဆန္ဒရာဂဿ၊
 ဥပနိဿယပစ္စယေနပစ္စယောဟုဟောတော်မူအပ်၏။ ။သကဘဇ္ဈော

ဆန္ဒရာဂေါ၊ အရသညမိမိဥစ္စာပရိက္ခရာတို့၌၊ ဆန္ဒရာဂဖြစ်၍ အားနည်း
သောကြောင့်၊ ဒုတိယပုဒ်အရဖြစ်သတည်း။ ။ ပရဘဏ္ဍေဆန္ဒရာဂဿ
အနိသည၊ သူတပါး ဥစ္စာပရိက္ခရာတို့၌၊ ဆန္ဒရာဂဖြစ်၍ အားကြီးသော
ကြောင့် ဥဋ္ဌမပုဒ်အရဖြစ်သတည်း။ ။ နောက်ပုဒ်၌လည်းနည်းတူ။ ဒုတိ
ယောတတိယဿန္တိ ကတ္တားကိုအကုန်ကောက်။ ။ [၁၂၂+၂၀] နေဝ
ဒဿနနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿဓမ္မဿဟူသောသမ္ပဒါနိကား။ ကု
သိုလ်ဝိပါက်ကြိယာကိုအကုန်ကောက်။ ။ တတိယောပဋ္ဌမဿ၊ တတိ
ယောဒုတိယဿန္တိ။ ကတ္တားကိုလောက်ကုသိုလ်လောက်ဝိပါက် ကြိယာ
ရုပ်အဋ္ဌဝိသကိုကောက်။ သမ္ပဒါနိကိုအကုန်ကောက်။ ။ ဥပနိဿယပြီး
၏။ ။ ပုရေဇာတပစ္စည်း၌၊ တတိယောတတိယဿ၊ တတိယော ပဋ္ဌမ
ဿ၊ တတိယောဒုတိယဿ၊ ပေါင်းသုံးချက်။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ ပစ္စာ
ဇာတ၌၊ ပဋ္ဌမောတတိယဿ၊ ဒုတိယောတတိယဿ၊ တတိယော တတိ
ယဿ၊ ပေါင်းသုံးချက်လွယ်ပြီ။ ။ အာသေဝနပစ္စည်း၌၊ ပဋ္ဌမော ပဋ္ဌ
မဿ၊ ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ တတိယော တတိယဿ၊ ပေါင်းသုံးချက်။
လွယ်ပြီ။ ။ ကမ္မပစ္စည်း၌၊ ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတ
ချက်။ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ပဋ္ဌမော
တတိယဿန္တိ၊ သဟဇာတ နာနာက္ခလိက နှစ်ပါး။ နာနာက္ခလိကကမ္မ
ဖြစ်အံ့ [၁၂၅+၀] ဒဿနနပဟာတဗ္ဗောဓမ္မာဟူသော ကတ္တားကား။
အကုသလဝိပါက်ခုနစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်အားတပ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ
သမ္ပယုတ်လေးခုဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် အပါယဂမနိယဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ
ဝိဇ္ဇယုတ်လေးခု။ ဒေါသမူဇွေး၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သ
မ္ပဒါနိကား၊ အကုသလဝိပါက်ခုနစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမတတိယဿန္တိ၊ သဟဇာတဿ၊ ဒုတိယသုံး
ချက်။ ။ သဟဇာတဿ။ ။ ဒုတိယောတတိယဿန္တိ၊ နာနာက္ခလိကကို
ဟောတော်မမူသည်ကား။ ဒုတိယပုဒ်အရစေတနာသည်အားနည်းသည်
ဖြစ်၍ အပါယ်ပဒိုသန္ဓနာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်ကို အချင်းခပ်သိမ်း မပေး
နိုင်။ ပဝတ္ထိအံခါပေးနိုင်သော်လည်း။ ဒုဗ္ဗလ အကုသိုလ်ဖြစ်၍စိုးစဉ်း မျှသာ
ပေးနိုင်သည်မပေးနိုင်၍ အဟောသိကံသာများ၍ မပေးများသောကြောင့်
ဟောတော်မမူဟုအကြံရှိပေသည်အကြောင်းကိုစုံစမ်းဆင်ခြင်ကြကုန်။
ပညာရှိတို့ကိုလည်းလျှောက်ထားကြကုန်လေ။ ခက်သည်။ ။ တတိယော

တတိယသန္တံ။ သဟဇာတ နာနာက္ခဏိကနှစ်ပါး။ နာနာက္ခဏိကန္တံ က
 ဣာဒကား၊ ကုသလဝိပါက်ဇေယျနတိံ သ။ နာမက္ခန္ဓာကဋ္ဌတ္တာရုပ်အားတပ်
 သောအတိတ်ဖြစ်သောကုသိုလ်ဇေယျသန္တံ ဤသော စေတနာပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကုသလဝိပါက်ဇေယျနတိံ သ။ နာမက္ခန္ဓာကဋ္ဌ
 ဣာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ကမ္မပြီး၏။ ။ဝိပါကပစ္စည်းတချက်။
 အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂနှစ်ချက်စီ။ ဝေရားကိုယ်ကြဉ်၍ကေသံ။ ။
 သမ္ပယုတ္တသုံးချက်။ ဝိပ္ပယုတ္တငါးချက်။ အတ္တိ တဆဲ့သုံးချက်။ နတ္တိဝိဂတ
 နှစ်ချက်။ အဝိဂတတဆပင့်သုံးချက်။ ကုသလတိက်သန္နိာတွင်အာရမ္မဏ
 ဥပနိဿယနှစ်ပစ္စည်း။ ရှစ်ချက်သာထူးသည်။ ။ပစ္စနိက်မှာကုသလတိက်
 အောက်။ ပဌမောဒုတိယသမရန္တံ တချက်လျော့ ရဒ္ဒသထွက်သည်။ ။

ဒဿနတိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဌာန-ဒဿနဟေတုတိက။

ဒဿနဟေတုတိက်၌။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယငါး
 ချက်။ ပဌမတတိယသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ ပေါင်းတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။
 ဟေတုပစ္စည်းအကောက်လွယ်ပြီ။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမသုံးချက်။
 ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပဌမတတိယ တချက်။ ဒုတိယတတိ
 ယတချက်။ ပေါင်းတဆဲ့တချက်။ ။အဓိပတိပစ္စည်း၌။ ပဌမ သုံး ချက်။
 ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပဌမဒုတိယတချက်။ ဒုတိယတတိယ
 တချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အညမည၊ ဥပနိဿ
 ယ၊ ပုရေဇာတ၊ အာသေဝန၊ သမ္ပယုတ္တ၊ နတ္တိ၊ ဝိဂတမှာကောဒဿ၊ သဟ
 ဇာတ၊ နိဿယ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝိဂတမှာ
 သတ္တရဿ၊ ဝိပါကမှာဇေယျ။ ။အရကောက်လွယ်ပြီ။ ။ပစ္စနိက်။ နဟေ
 တုပစ္စည်း၌။ ပဌမတချက်။ ဒုတိယတချက်။ တတိယတချက်။ ။ပေါင်းသုံး
 ချက်။ ။နာရမ္မဏငါးချက်။ ။နာဓိပတိယာသတ္တရဿ၊ နာနာန္တရ၊ နသမ
 နန္တရ၊ နအညမည။ နဥပနိဿယငါးချက်။ ။နပုရေဇာတတဆဲ့ခုနစ်
 ချက်။ နပစ္စာဇာတတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ နာသေဝနတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။နကမ္မ
 ခုနစ်ချက်။ နဝိပါကတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။နအာဟာရ၊ နဣန္ဒြိယ၊ နဈာန၊ နမဂ္ဂ

တချက်။ သမ္ပယုတ္တငါးချက်၊နိဗ္ဗယုတ္တသုံးချက်။ နေ၊နတ္ထိ၊ နောဝိဂ
တငါးချက်။ ။ပစ္စနိက်။ ဆဝါရလွယ်ငြိ။ ။

ပဋ္ဌာဝါရ ဟေတုပစ္စည်း၌၊ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ဒုတိယသုံးချက်၊တတိယငါး
ချက်။ ။ပေါင်းတဆွဲတချက်။ ။ပဋ္ဌမေ ပဋ္ဌမဿန္တိက ဘားကား။သ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာအားဟု။ နောဝိဂ သောတာပတ္တိမဂ်အာနိပယ်အင်္ဂလောဒဗ္ဗိဂ
တသမ္ပယုတ်လေးချက်၊ အနကနိပယ်အင်္ဂလောအပါယကမနိယဖြစ်သောဒိ
ဗ္ဗိဂတဝိဗ္ဗယုတ်လေးချက်၊ဒေါသမူလဒွေးစိတ္တက္ခဏတချက်ချင်းရှိသော လော
ဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ၊ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ ဒေါသမောဟ၊ ဤဟိတ်နှစ်
ပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရား
ရ၏။ ။ဤနည်းကိုမြီ၍ အကြွင်းကိုကောက်လေ။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း
၌။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိယငါးချက်၊ တတိယငါးချက်။ ပဋ္ဌမတတိ
ယသုံးချက်။ ဒုတိယ တတိယ ငါးချက်။ ။ပေါင်းကေဝိသ နှစ်ဆွဲတ
ချက်။ ။အကောက်မှာဒဿနတိက်ကိုမြီ၍ ကောက်လေ။ ။အဓိပ
တိပစ္စည်း၌ဆယ်ချက်၊အနန္တရပစ္စည်း၌၊ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ဒုတိယသုံးချက်။
တတိယငါးချက်၊ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်၊ဒုတိယတတိယသုံးချက်။ ။
ပေါင်းတဆွဲချစ်ချက်။ ။ဝိဘင်းအကောက်လွယ်ငြိ။ ။သမနန္တရ
နည်းတူ။ ။သဟဇာတပစ္စည်း၌။ ။တဆွဲချစ်ချက်လွယ်ငြိ။ ။အ
ညမညပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်၊တတိယသုံးချက်။
ပဋ္ဌမတတိယတချက်၊ဒုတိယတတိယတချက်။ ။ပေါင်းတဆွဲတချက်။ ။
နိဿယတဆွဲချစ်ချက်။ ။ဥပနိဿယ၌။ အာရမ္မဏအတိုင်း ကေဝိ
သ။ ။ပုရေဇာတ၌၊တတိယောတတိယ၊ တတိယောပဋ္ဌမ၊ တတိယော
ဒုတိယ၊တတိယောပဋ္ဌမတတိယ၊ တတိယောဒုတိယတတိယ။ပေါင်းငါး
ချက်။ ။၎င်းပစ္စာဇာတငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမေတတိယ၊ ဒုတိယောတ
တိယ၊တတိယောတတိယ၊ပဋ္ဌမတတိယောတတိယ။ ။ဒုတိယတတိ
ယောတတိယတည်း။ ။အာလေဝနပစ္စည်း၌၊ အနန္တရကဲ့သို့သတ္တရ
သ။ ။ကမ္မပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ဒုတိယသုံးချက်၊တတိယတချက်။ ။
ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ဝိပါကတချက်။ ။အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ဈာန၊မဂ္ဂချစ်
ချက်စီ။ သမ္ပယုတ္တတဆွဲတချက်။ ။ဝိဗ္ဗယုတ္တ၌။ ပဋ္ဌမေ တတိယ၊ ဒုတိ
ယော၊တတိယ၊တတိယောတတိယ၊တတိယောပဋ္ဌမ၊တတိယောဒုတိယ၊
တတိယောပဋ္ဌမတတိယ၊ တတိယောဒုတိယတတိယ၊ ပဋ္ဌမတတိယော

တတိယ၊ ဒုတိယ၊ တတိယောတတိယ။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ အတ္ထိနတ္ထိ
ဝိဂတအဝိဂတ၊ သတ္တရသတဆွေရနစ်ချက်စီ။ ။ ပစ္စနိက်၌ [၁၇၀+၁]
နဟေတုယာဇကေဝိသ။ ။ လ။ အဝိဂတေကေဝိသ၊ သဗ္ဗတ္ထကေဝိသ၊ အာရမ္မ
ဏပစ္စည်းကေဝိသ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းကေဝိသ၊ ထွက်၍ အလုံးစုံ
ကေဝိသထွက်သည်။

ဒဿနဟေတုတိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဌာန-အာစယဂါမိတိက။

အာစယဂါမိ တိက်၌။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတ
ချက်။ ပဌမတတိယတချက်။ ဒုတိယတတိယတချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။
ကုသလတိက်အတိုင်းဟေတုကိုးချက်။ ။ ၎င်းပစ္စည်းတို့လည်း ကုသ
လတိက်နှင့်တူ၏။ ။ ပစ္စနိက်လည်းအတူ။ နာမိပတိယာသတ္တ၊ နာသေဝနေ
သတ္တ၊ ဤမျှသာထူးသည်။ ။ ဆဝါရကို ကုသလတိက်ကဲ့သို့၍ ဟော
လေ။ ။ ပဌာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။
တတိယတချက်။ ။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ အာရမ္မဏ၌။ ပဌမော ပဌမ
ဿ၊ ပဌမောတတိယဿ၊ ဒုတိယောပဌမဿ၊ ဒုတိယော တတိယဿ၊
တတိယောတတိယဿ၊ တတိယောပဌမဿ၊ တတိယောဒုတိယဿ၊ ပ
ဌမနှစ်ချက်၊ ဒုတိယနှစ်ချက်၊ တတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ အ
ကောဏ်လွယ်ပြီ။ ။ အမိပတိပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယလေးချက်။
တတိယသုံးချက်၊ ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ ကုသလတိက်ကဲ့သို့၍ အကောဏ်
လွယ်ပြီ။ ။ အနန္တရပစ္စည်း။ ။ ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယတချက်။ တတိ
ယတချက်။ ။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ သဟဇာတကိုးချက်။ ။ အညမည သုံး
ချက်၊ နိဿယတဆွေတချက်။ ဥပနိဿယကိုးချက်၊ ပုရေဇာတသုံးချက်၊ ပ
စ္ဆာဇာတသုံးချက်၊ အာသေဝနသုံးချက်၊ ကံဇ္ဈရနစ်ချက်။ ဝိပါကတချက်။
အာဟာရချစ်ချက်။ ၎င်းဣန္ဒြိယ၊ ဈာန်၊ မဂ္ဂချစ်ချက်။ သမ္ပယုတ္တသုံးချက်။
ဝိဇ္ဇယုတ္တငါးချက်။ အတ္ထိတဆွေသုံးချက်။ နတ္ထိ၊ ဝိဂတချစ်ချက်၊ အဝိဂတတ
ဆွေသုံးချက်။ ။ လွယ်ပြီ။ ။ ပစ္စနိက်၌ [၁၉၂+၄] နဟေတုယာဇပစ္စရသ။
ကုသလတိက်နှင့်တူ၏။ ။ နဥပနိဿယရဒ္ဒသဤမျှသာထူးသည်။

အာစယဂါမိတိက်ပြီး၏။

သေက္ခတ္တိကံ၌၊ဟေတုပစ္စည်းကိုးချက်။ ကုသလတိကံ အတိုင်းတွင်
ဝိပါကေနဝဋ္ဌိမျှသာထူးသည်။ ။ပစ္စနိကံ၌။ နဟေတုယာဇောံ၊ နာမိပ
တိယံတိဏိ၊နကမ္မေဒ္ဒေ၊နဝိပါကေပဉ္စ၊ဤမျှသာထူးသည်။ ။ပဉ္စာဝါ
ရ၌။ပဌမသုံးချက်။ဒုတိယသုံးချက်။တတိယတချက်။ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။
ဟေတုပစ္စည်း။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမောတတိယ၊ ဒုတိယောတတိ
ယ၊တတိယောတတိ၊ဝဿ၊ တတိယောပဌမဿ၊ တတိယော ဒုတိယ
ဿ။ ။ပေါင်းငါးချက်။ ။အကောက်လွယ်ပြီ။ ။အမိပတိ ပစ္စည်း၌။
ပဌမသုံးချက်။ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။
အနန္တရပစ္စည်း၌။ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယနှစ်ချက်။ တတိယသုံးချက်။ ။
ပေါင်းရှစ်ချက်။ ။သဘာဝကိုးချက်။အညမညသုံးချက်။ ။နိဿ
ယတဆဲ့သုံးချက်။ဥပနိဿယ၌။ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယနှစ်ချက်။ တတိယ
သုံးချက်။ ။ပေါင်းရှစ်ချက်။ ။ပုရေဇာတသုံးချက်။ ပစ္ဆိမာဇာတသုံး
ချက်။အံသေဝနတတိယနှစ်ချက်။ကမ္မရှစ်ချက်။ ဝိပါက ခုနစ်ချက်။အာ
ဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊ဈာန၊မဂ္ဂခုနစ်ချက်စီ။ ။သမ္ပယုတ္တသုံးချက်။ ဝိပ္ပယုတ္တ
ငါးချက်။အတ္ထိ၊ အဝိဂတတဆဲ့သုံးချက်။ နတ္ထိ၊ ဝိဂတရှစ်ချက်။ ။အ
ကောက်လွယ်ပြီ။ ။[၂၀၈+၂၀]နဟေတုယာဇဒ္ဓဿ၊ နာရမ္မဏေရဒ္ဓ
ဿ၊နာမိပတိနာနန္တရ၊နဿမနန္တရေရဒ္ဓဿ၊ နသဟဇာတ၊ နအညမည၊န
နိဿယေဒဿ၊နဥပနိဿယေတေရဿ၊ နပုရေဇာတေဒ္ဓါဒဿ၊ နပစ္ဆိမာဇာ
တေနာသေဝနေ၊နကမ္မေ၊နဝိပါကေ၊နအာဟာရေ၊ နဣန္ဒြိယေန၊ဈာနေ၊နမ
ဂ္ဂေရဒ္ဓဿ၊နသမ္ပယုတ္တေဒဿ၊နဝိပ္ပယုတ္တေအဋ္ဌ၊နောနတ္ထိယာအဋ္ဌ၊ နောနတ္ထိ
ယာနောဝိဂတေရဒ္ဓဿ၊နောအဝိဂတေအဋ္ဌ။

သေက္ခတ္တိကံပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ပရိတ္တတ္တိက။

ပရိတ္တတိကံ၌။ပဌမသုံးချက်၊ဒုတိယသုံးချက်။တတိယသုံးချက်။ ပဌမ
တတိယတချက်။ပဌမဒုတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းတေရသ တဆဲ့သုံး
ချက်။ ။ပဌမေနပဌမံ၌[၂၀၉+၉] ပရိတ္တောဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
ကား။အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ကာမာဝစရသောဘဏ္ဍိတံ နှစ်ဆဲ့ လေးချ၊
စေတသိက်ခွေးပညာသ၊အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကု
သိုလ်ဒွါဒသ။ကာမာဝစရ သောဘဏ္ဍိတံနှစ်ဆဲ့လေးချ၊ မောဟမူခွေး၌

မောဟကြဉ်သောစေတသိက်နွေးပညာသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာသ
 ဟိတ်စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ
 ရှစ်ခုကဋကတ္တရုပ်ကိုကောက်။ ။ ပဌမေနုဒ္ဒတိယံန္တိကတ္တားကား။ ရူပါဝ
 စရပဋိသန္ဓေငါးခုနှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောရူပါ
 ဝစရပဋိသန္ဓေငါးခုအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ပဋိသန္ဓေကောဝတ္ထုပဋိစ္စမဟဂ္ဂတာခန္ဓာ။ ။ ပဌမေနုဒ္ဒမဒုတိယံန္တိ က
 တ္တားကား။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေငါးခုနှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို
 စွဲ၍ဖြစ်သောရူပါဝစရပဋိသန္ဓေငါးခုအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာ
 မက္ခန္ဓာနှင့်အတူဥပါဒ်သောမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကဋကတ္တရုပ်ပစ္စ
 ယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနုဒ္ဒတိယံန္တိမဟဂ္ဂုတ်စိတ်သတ္တဝီသကိုကောက်။ ။
 ဒုတိယေနုပဌမံန္တိပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော
 အခါအရူပဝိပါက်လေးခု။ ရဟန္တာတို့ ရုတိကြဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်
 တေဝီသစေတသိက်ပဉ္စတိသအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်
 သောစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ ရူပ
 ပဋိသန္ဓေငါးခု။ စေတသိက်ပဉ္စတိသအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍
 ဖြစ်သောကဋကတ္တရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေနုပဌမဒုတိယံန္တိ
 ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါအရူပဝိပါက်လေးခု။ ရဟ
 န္တာတို့ရုတိကြဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တေဝီသစေတသိက်ပဉ္စတိသအ
 စိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ ။ ၎င်းအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာစိတ္တ
 ဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ရူပပဋိသန္ဓေငါးခုကဋကတ္တ
 ရုပ်ကိုကောက်။ ။ တတိယသုံးချက်လွယ်ပြီ။ ။ ပဌမ တတိယေနုပဌမံ
 န္တိလည်းလွယ်ပြီ။ ။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမံန္တိ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရ
 ဘုံ၌အရူပဝိပါက်လေးခု။ ရဟန္တာတို့ရုတိကြဉ်သောမဟဂ္ဂုတ်စိတ် တေ
 ဝီသနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် တရား
 ရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ရူပပဋိသန္ဓေငါးခု။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ
 မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကဋကတ္တရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဌမဒုတိယေနု
 ဒုတိယံန္တိကတ္တားကား။ အရူပပဋိသန္ဓေငါးခု။ စေတသိက်ပဉ္စတိသအစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောရူပပဋိသန္ဓေငါးခု။ အစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ပဌမဒုတိယေနုပဌမံန္တိကတ္တားကား။ ရူ
 ပပဋိသန္ဓေငါးခု။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော

ရူပဗိုဓိသန္ဓေငါးချီ။ အဝိတ်အဝိတ်နာမက္ခန္ဓာထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာသုတ်ကို
စွဲ၍ဖြစ်သောကုတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ဟောဘုပစ္စည်း ပြီး
၏။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမေနပဌမံ၊ ပဌမေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနဒု
တိယံ၊ တတိယေနတတိယံ၊ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ၊ ။ပေါင်းငါးချက်။ ။
အဓိပတိပစ္စည်း၌။ ပဌမတချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပဌမ
တတိယတချက်။ ပဌမဒုတိယ တချက်။ ။ပေါင်း ကိုး ချက်။ ။
အနန္တရ၊ သမနန္တရငါးချက်။ သဟဇာတ တဆွဲသုံးချက်။ အညမညပ
စ္စည်း၌။ ပဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယ သုံးချက်။ တတိယ တချက်။ ပဌမဒုတိ
ယတချက်။ ပဌမေနပဌမံ၊ ပဌမေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနဒုတိယံ၊ ဒုတိယေနပ
ဌမံ၊ ဒုတိယေနပဌမဒုတိယံ၊ တတိယေနတတိယံ၊ ပဌမဒုတိယေနဒုတိယံ၊
ပေါင်း-၇-ချက်။ ။နိဿယတဆွဲသုံး၊ ဥပနိဿယငါးချက်။ ပုရေဇာတ
သုံးချက်။ အာသေဝနသုံးချက်။ ကမ္မတဆွဲသုံး။ ဝိပါကတဆွဲသုံးချက်။ အာ
ဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂတဆွဲသုံးချက်စီ။ ။သမ္ပယုတ္တ ငါးချက်။ ဝိပ္ပယု
တ္တတဆွဲသုံးချက်။ အတ္ထိ၊ အဝိဂတတဆွဲ-၃-ချက်။ နတ္ထိ၊ ဝိဂတငါးချက်။ အ
အနုလုံ။ ။[၂၁၅+၁၀] နဟောဘုယာဇကံ၊ နာရမ္မဏပစ္စည်းငါးချက်။
နာဓိပဗ္ဗိန္ဒြိယ။ တတိယတချက်သာထွက်၍၊ ပဌမတတိယေနပဌမံသည်းမ
ထွက်။ ဒသဆယ်ချက်။ နာနန္တရ၊ နသမနန္တရ၊ နအညမညငါးချက်စီ၊ နဥ
ပနိဿယငါးချက်။ နပုရေဇာတေဒွါဒသ၊ နပစ္ဆိမာဇာတေတေရသ၊ နာ
သေဝနေတေရသ၊ နကမ္မတိဏိ၊ နဝိပါကေနာ၊ နအာဟာရ၊ နဣန္ဒြိယ၊
နဈာန၊ နမဂ္ဂဇကံချည်း။ ။နသမ္ပယုတ္တေပစ္စု၊ နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ၊ နောနတ္ထိ၊
နောဝိဂတေပစ္စု။ ။ပဉ္စာဝါရဟောဘုပစ္စည်း၌။ ပဌမတချက်။ ဒုတိယသုံး
ချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌ
မောပဌမ။ ပဌမောဒုတိယ။ ဒုတိယောဒုတိယ။ ဒုတိယောပဌမ။ တတိ
ယောတတိယ။ တတိယောပဌမ။ တတိယောဒုတိယ။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။
ပဌမောပဌမသန္တိ [၂၂၀+၃၀] ပရိက္ခန္ဓာဓမ္မောဟူသောကုန္တားကား။
ကာမစိတ်စတုပညာသာစေ။ နွေးပညာသ။ ရုပ် အဋ္ဌမိ ပ။ ပစ္စသိန္တတရားရ
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမစိတ်စတုပညာသ။ အညမညကြဉ်သောစေ
တသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယသန္တိ။ ကတ္တား
ကိုအကုန်ကောက်။ ။ပစ္စဒါနိကား။ အဘိညာဉ်နွေးကိုကောက်။ ဒုတိ
ယောဒုတိယသန္တိကတ္တားအကုန်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိညာဏဉ္စာယာတ

နမိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနမိတ်သုံးခု။ အဘိညာဉ်ခွေးပစ္စယ
 နှိတ်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ ကတ္တားအကုန်၊ ။ သမ္ပဒါန်
 ကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟာသိတုပ္ပါန်ကြည်သော ကာမဇောနှစ်ဆဲရှစ်ခု။ ဝိ
 ရတိအပ္ပမညာကြည်သောစေတသိက်သတ္တစက္ကာလီသ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ တတိယောတတိယဿန္တိကတ္တားနိဗ္ဗာန်။ ။ သမ္ပဒါန်၊ လောကု
 ဣရာဇိတ်ရှစ်ခု။ ဘတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ၊ လောကုတ္တရာဓိတ်ရှစ်ခုနိဗ္ဗာန်။ ။
 သမ္ပဒါန်ကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းမဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု၊
 မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု၊ အပ္ပမညာကြည်သောစေတသိက်၊
 ဆတ္တိသံပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ တတိယောဒုတိယဿန္တိပစ္စည်းအကုန်။ ။
 သမ္ပဒါန်ကား။ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အ
 နာဂတံသအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ အဓိပတိပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမတချက်။
 ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိကတ္တားကား။
 အလေးအမြတ်ပြုအင်သော ဣဋ္ဌဗြင်သော နိဗ္ဗန္တရုပ် အဋ္ဌာရသ။ ဒေါသမူခွေး၊
 မောဟမူခွေး၊ ဣန္ဒာသဟာဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောကာမဓိတ်လေးဆဲ
 ကိုးခုပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အလေးအမြတ်ပြုဘတ်သောလောဘမူ
 ဓိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ။
 သဟဇာတာဓိပတိသ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့။
 ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအင်သော မာဂဂ္ဂုတ်ဒိတ် သဟ္ဘတိသ။ ပ
 ဓ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အလေးအမြတ်ပြုဘတ်သောလောဘမူရှစ်ခု၊
 မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဒုတိယဿန္တိ။ သ
 ဟဇာတာဓိပတိသ။ တတိယောတတိယဿန္တိ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟ
 ဇာတာဓိပတိ။ တတိယောပဋ္ဌမဿန္တိ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတာဓိပ
 တိနှစ်ပါးတို့တွင်။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်
 ပြုအင်သော လောကုတ္တရာဓိတ် ရှစ်ခု၊ နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်
 ကား။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခု၊ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပ
 ယုတ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ နောက်နှစ်ချက်။ သဟဇာတာဓိပတိသ။ ။
 အဓိပတိပြီး၏။ ။ အနန္တရပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တ
 တိယသုံးချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ [၂၂၂+၂၅] ပရိ
 ဣောဓဗ္ဗောဟူသောကတ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရတိကြည်သောကာမဓိတ်
 စတုပညာသရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ရဟန္တာတို့ရတိနှင့်တကွကာမဓိတ်

စတုပညာသရဏီ။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယသသန္တိကတ္တားကား။ မဟာဂ္ဂုတ်ပဋိ
သန္တေကိုးခုအားတင်သောကောမတိဟိတ်ရုတိလေးခု။ မဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်
ကြိယာအားတင်သောဂေါတြဘူကိစ္စတင်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိ
ယာပဋ္ဌမဇ္ဈေတတိယဇ္ဈေမဟာဂ္ဂုတ်ဘဝင်ကိုးခုစိတ်အားတင်သောလော
ဘမူမောဟမူဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာအဆုံးစောဒုတိ
ယဝုဋ္ဌောပစ္စည်းတရားရဏီ။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မဟာဂ္ဂုတ်စိတ်သတ္တဝီသပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားရဏီ။ ။ ဂေါတြဘူသည်။ မဟာဂ္ဂုတ်ဈာန်အားပစ္စည်းတင်
သည်ကိုပဋ္ဌမဿဈာနဿ ပရိကမ္မအစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်
ကား။ ပရိကံဥပစာအနုလုံဂေါတြဘူဟုဆိုရာ၌အဋ္ဌကထာနည်း။ ။ ဤ၌
ကား။ ပရိကံပရိကံဟုမန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အားလေးကြိမ်၊ တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်
အားသုံးကြိမ်ဟောတော်မူရာတွင်။ စတုတ္ထပရိကံတတိယပရိကံကိုရည်
၍ဟောတော်မူသည်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယသသန္တိကတ္တားကား။ မဂ်သော
မနဿသဟဂုတ် တဆွဲခြောက်ခုအားတင်သော ဂေါတြဘူ ဂေါဒါနိ
ကိစ္စ တင်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇ္ဈေ။ မဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေး
ခုအားတင်သောဂေါတြဘူဂေါဒါနိ အားတင်သော ဂေါတြဘူကိစ္စအား
တင်သောမဟာကုသိုလ်တတိယဇ္ဈေ အောဓိလိသောမနဿသဟဂုတ်
တဆွဲနှစ်ခုအားတင်သောအနုလုံကိစ္စတင်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇ္ဈေ
အောက်ဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သုံးခုအားတင်သော မဟာကုသိုလ်တ
တိယဇ္ဈေ။ အရဟတ္တဖိုလ်လေးမနဿသဟဂုတ်လေးခုအားတင်သောအနု
လုံကိစ္စတင်သောမဟာကြိယာပဋ္ဌမဇ္ဈေ။ အရဟတ္တဖိုလ်ဥပေက္ခာသဟ
ဂုတ်တခုအားတင်သောအနုလုံကိစ္စတင်သောမဟာကြိယာတတိယဇ္ဈေ
ပစ္စည်းရဏီ။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်။ ။ အကျဉ်
ကောသောကတ္တားကား။ ဂေါတြဘူဂေါဒါနိအနုလုံကိစ္စတင်သောမဟာ
ကုသိုလ်မဟာကြိယာပဋ္ဌမဇ္ဈေ၊ တတိယဇ္ဈေပစ္စည်းတရားရဏီ။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကောသံဖြေ။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိရဟန္တာတို့ကိုကြည့်၍ကတ္တားအရ
ကိုးကောက်။ ။ သမ္ပဒါနိမှာအကုန်ကောက်။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တိ။
[၂၂၃+၆] မဟာဂ္ဂတောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ မဟာဝိပါက်ပဋိ
သန္တေရှစ်ခုအားတင်သော မဟာဂ္ဂုတ်ရုတိကိုးခု၊ အာဝဇ္ဇန်းဇ္ဈေးအားတင်
သောရူပဘဝဂ်ပစ္ဆေဒငါးခုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတင်သော အရူပဘဝ
ဂ်ပစ္ဆေဒလေးခုကောမတိဟိတ်ဘဝင်လေးခုအားတင်သောမဟာဂ္ဂုတ်ကု

သိုလ်ကြိယာအဆုံးစောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကာသံ။ မဟာဝိ
ပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်လေးခု အာဝဇ္ဇန်းနွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိ
ယောတတိယဿန္တကတ္တားကား။ နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ။ အ
နာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်အားတင်သောနေဝသညာနာသညာ၊ ဗေတန
ကုသိုလ်ကြိယာအဆုံးစောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကာသံ။ နိရောဓသ
မာပတ်မှထသောအခါ။ အနာဂါမိဖိုလ်အရဟတ္တဖိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။တတိယောတတိယဿန္တ။ လောကုတ္တရာဓိတ်ကိုကောင်းကင်။ ။
တတိယော ပဌမဿန္တကတ္တားကား။ ဖိုလ်လေးခုအဆုံးစောပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကာသံ။ ကာမတိဟိတ်ဘဝင်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
တတိယောဒုတိယဿန္တကတ္တားကား။ ဖိုလ်လေးခုအဆုံးစောပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကာသံ။ မဟဂ္ဂုတ်ဘဝင်ကိုးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရနည်းတူ။ ။သဟဇာတပစ္စည်း၌။ ။ပ
ဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပဌမတတိယတချက်။ ပဌ
မဒုတိယနှစ်ချက်။ ။ပေါင်းတဆယ့်တချက်။ ။အကောက်လွယ်၏။ ။
အညမညပစ္စည်း၌။ ။ပဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပ
ဌမဒုတိယတချက်။ ။ပေါင်းဆယ်ချက်။ ။ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူ၏။ ။နိ
ဿယ ပစ္စည်း၌။ ။ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။
ပဌမ တတိယ နှစ်ချက်။ ပဌမဒုတိယ နှစ်ချက်။ ။ပေါင်း တဆယ့်သုံး
ချက်။ ။ပစ္စယဝါရနှင့် အထွက်တူ၏။ ။အကောက်လွယ်၏။ ။
ထွက်ဟန်ကား။ ပဌမောပဌမ။ တတိယောဒုတိယ။ ပဌမောတတိယ။ ဒုတိ
ယောဒုတိယ။ ဒုတိယောပဌမ။ ဒုတိယော ပဌမဒုတိယ။ တတိယောတ
တိယ။ တတိယောပဌမ။ တတိယောပဌမတတိယ။ ပဌမတတိယော
ပဌမ။ သဟဇာတသာ။ ပဌမတတိယောတတိယ။ ။သဟဇာတပုရေ
ဇာတမိဿကတည်း။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိ
ယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။တတိယပုန်၌။ သဒ္ဓါသိ
လသုတစာဂပညာကိုဟောတော်မူရာ၌။ ဝိရတိသီလမရှိသော်လည်း။ မ
ဟဂ္ဂုတ်ဈာန်သတ္တိသည်။ ကိလေသာကိုခွါတတ်သော သတ္တိသဘောအ
လေ့ ဖြစ်သည်ကိုရည်၍။ သီလဟုဟောတော်မူသည်။ သုတပညာမှာ။
တရားကိုယ် ပညာ ဖြစ်သည်ကို ရည်၍ ဟောတော် မူသည်။ ။တ
တိယ ပုန်မှာ။ သမုဇ္ဈေဒ ဝိရတိ သီလပင် ရှိသည် ဖြစ်သော ကြောင့်

၁-တိကပဋ္ဌာန၊ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္ထိက။ (၂၂၃-၂၃၂-၂၃၃) ၁၆၆

ဟောစေတိ မူသညံ။ ။ အရကောကံမှာလွယ်ပြီ။ ။ ပုရေ ဇာတ
ပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမောပဌမ။ ပဌမော ဒုတိယ။ ပဌမော တတိယ သုံး
ချက်ထွက်သည်။ ။ ပစ္ဆိမဇာတလည်း သုံးချက်။ ။ အာသေဝနပ
စ္စည်း၌။ ။ ပဌမော ပဌမ။ ပဌမော ဒုတိယ။ ပဌမော တတိယ။ ဒု
တိယောဒုတိယဿ။ ။ ပေါင်းသေးချက်။ ။ ကမ္မပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမ
တချက်၊ ဒုတိယသုံးချက်၊ တတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းချစ်ချက်။ ။ ဝိ
ပါကပစ္စည်း၌လည်း ချစ်ချက်။ ။ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂချစ်ချက်
စီ။ ။ သမ္ပယုတ္တတချက်၊ ဝိပ္ပယုတ္တငါးချက်။ ။ အတ္ထိတဆွဲသုံးချက်၊ န
တ္ထိဝိဂတကိုးချက်။ ။ အဝိဂတတဆွဲသုံးချက်။ [၂၃၂+၁၅] နဟေတု
ယာပန္နရသ။ နာရမ္မဏ။ နအဝိပတိ၊ နာနန္တရ၊ နသမနန္တရေပန္နရသ၊ နသဟ
ဇာတေဒွါဒသ၊ နအညမည၊ နနိဿယေဒွါဒသ၊ နဥပနိဿယေဒွါဒသ၊ နပု
ရေဇာတေဒွါဒသ၊ နပစ္ဆိမဇာတ၊ နအသေဝန၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နအာဟာရ
နဣန္ဒြိယ၊ နဈာန၊ နမဂ္ဂေပန္နရသ၊ နသမ္ပယုတ္တဒွါဒသ၊ နဝိပ္ပယုတ္တဒွါဒသ၊ နော
အတ္ထိ၊ နောဝိဂတေဒွါဒသ၊ နောနတ္ထိ၊ နောအဝိဂတေပန္နရသ။ ။

ပရိတ္တတိကံပြီးပြီ။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ပရိတ္တာရမ္မဏတ္ထိက။

ပရိတ္တာရမ္မဏတိကံ၌။ ။ ပဌမတချက်၊ ဒုတိယတချက်၊ တတိယတ
ချက်၊ ပဌမေနပဌမံ၌ [၂၃၃+၄] ပရိတ္တာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တား
ကား။ ပရိတ္တာရမ္မဏဧကေနမဟာဝိပါကံ၌။ ။ ပရိတ္တတရားကို အာရုံပြု
ခိုက်၊ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၌။ ။ မဟာကြိယာ၌။ ။ အဘိ
ညာဏ်ဧး။ ။ အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိတ်ပညာသ။ ။ အစိတ်အစိုတ်နာ
မက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ ။ သ၊ နာမက္ခန္ဓာပစ္စယု န၊ ဇီ။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါ မ
ဟာဝိပါကံပဋိသန္ဓေကိုကောက်။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။ ။
မဟာဂတာရမ္မဏဧကေန။ ။ ဝိညာဏဂ္ဂယတနစိတ်သုံးချက်။ ။ နေဝသညာနသ
ညာယတနစိတ်သုံးချက်။ ။ မဟာဂုတတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ ။ အကုသိုလ်ဒွါ
ဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၌။ ။ မဟာကြိယာ၌။ ။ အဘိညာဉ်ဧး။ ။ ဝိရတိအပ္ပ
မညာကြဉ်သောစေတသိက်သတ္တစက္ကာလီသ။ ။ အစိတ်အစိုတ် နာမက္ခန္ဓာ
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ ။ သ။ ပစ္စယု န၊ ဇီ။ ။ တတိယေနတတိယံ၌ကတ္တားကား။

အပ္ပမာဏာရမ္မဏကေန လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ချ။ အပ္ပမာဏဟာရော ကု
အာရုံပြုခိုက်မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ။ မဟာကြိယာရှစ်ချ။ အဘိညာဉ်နွေးအပ္ပ
မညာကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံ သ။ အစိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်
သော။ လ။ နာမက္ခန္ဓာပစ္စယ နှစ်၏။ ။ အာရမ္မဏ၊ မှာတိုက်ပုဒ်အရကိုအ
ကုန်ကောက်။ အဓိပတိန္ဒြ၊ ပဌမေနပဌမံန္ဒြကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်း
ကိုရသောအခါပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ လောဘမူရှစ်ချဒေါသမူနွေး
မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ မဟာကြိယာရှစ်ချ။ အဘိညာဉ်နွေးအပ္ပမညာကြဉ်
သောစေတသိက်ဆတ္တိံ သ။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယေနဒုတိယံန္ဒြက
တ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုကေနရသောမဟာဂတရမ္မဏကေန၊ ဝိညာ
ဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ် ကြိ
ယာမဟာဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဘိညာဉ်နွေးအဓိပတိပစ္စည်းကို
ရသောအခါမဟာဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချလော
ဘမူစိတ်ရှစ်ချဒေါသမူနွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက် သတ္တ
စက္ကာလီသအစိတ်အဓိတ်။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယေနတတိယံ
န္ဒြကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုကေနရသောအပ္ပမာဏာရမ္မဏကေန
လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချ။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဘိညာဉ်
နွေးအဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါအပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မ
ဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေး
ချအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံ သ။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ အနန္တ
ရသမနန္တရသဟဇာတအညမညနိဿယဥပနိဿယဤပစ္စည်းများမှာ
တိုက်ပုဒ်အရကိုအကုန်ကောက်။ ။ ပုရေဇာတမှာဝိညာဏဉ္စာယတန
နေဝသညာ နာသညာ ယတနဝိပါက ကျကြဉ်၍ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌
ကောက်။ ။ အာသေဝနမှာကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာဇောကိုကောက်။ ။
ကမ္မမှာကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာစေတနာကျကြဉ်။ ဝိပါကမှာဝိပါက
ကိုကောက်။ ။ အာဟာရဇ္ဈိန္ဒြယမှာအကုန်ကောက်။ ။ ဈာနမှာနွေးပဉ္စ
ဝိညာဉ်ကိုကြဉ်။ မဂ္ဂမှာသဟိတ်စိတ်ကိုကောက်။ ။ သမ္ပယုတ္တမှာအကုန်
ကောက်။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တမှာပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ကောက်။ ။ အတ္ထိနတ္ထိဝိဂ
တအဝိဂတမှာအကုန်ကောက်။ ။ သဗ္ဗတ္တတိဏိချည်း။ ။ [၂၃၄+၂၆]န
ဟေတုယာတိဏိ၊ နာဓိပတိယာတိဏိ။ နပုရေဇာတေတိဏိ။ နပဉ္စာ

ဇာတေနာသေဝနေနကမ္မနိပါကေတိဏိ။ နဗျာနေဇေ။ နမဂ္ဂေတိဏိ။
နိဗ္ဗယုတ္တေတိဏိ။ ။ ဆဝါရအတူတူချည်း။ ။

ပဉ္စဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမဿ၌ [၂၃၅+၁၁] ပရိတ္တာ
ရမ္မဏောဓမ္မာဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ပရိ
တ္တာရမ္မဏဇကန်မဟာဝိပါကံရှစ်ခုပရိတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက် အကု
သိုလ်ခွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်ဇွေးစိတ္တ
က္ခဏတခုတခု၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့
ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘအဒေါ
သ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမောဟ ဤဟိတ်တပါးနှစ်ပါး
သုံးပါးပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မောဟမူဇွေး၌မောဟကြဉ်သောသ
မ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ ပရိတ္တာ
ရမ္မဏဇကန်မဟာဝိပါကံရှစ်ခုစေတသိက်တေတ္ထိ သမိတ္တက္ခဏတခုတ
ခု၌ရှိသော။ လ။ ဟိတ်သုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယု
တ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ၌ပဝတ္တိအခါ က
တ္တားကား။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏဇကန်ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု နေဝသ
ညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ မဟဂ္ဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကု
သိုလ်ခွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်ဇွေးစိတ္တ
က္ခဏတခုတခု၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ။ လ။ ပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မောဟမူဇွေး၌မောဟကြဉ်သော သမ္ပယုတ္တ
ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါဝိညာဏဉ္စာယတန ပဋိသ
န္ဓေနေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေဟိတ်ကိုကောက်။ ။ တတိ
ယောတတိယဿ၌ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အပ္ပမာ
ဏာရမ္မဏဇကန်လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြု
ခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပ
ယုတ်လေးခုအဘိညာဉ်ဇွေးစိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးကို
ကောက်။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ မော
တုသုံးချက်ပြီး၏။ ။

အာရမ္မဏ၌ပဌမောပဌမ၊ ပဌမောဒုတိယနှစ်ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယ။
ဒုတိယောပဌမနှစ်ချက်။ တတိယောတတိယ။ တတိယောပဌမ။ တတိ
ယောဒုတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။ တတိယပဒသုံးချက်ထွက်

သကဲ့သို့ပဋ္ဌမပဒဒုတိယပဒ ဤနှစ်ပဒသည် ပဋ္ဌမေတတိယသံဟု မ
ထွက်မူ၍နှစ်ချက်သာထွက်သနည်းဟူမူကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်အရ ပရိတ္တရမ္မ
ဏတရားသည် ပရိတ္တမဟာဂ္ဂတ နှစ်ပါးသာ အပ္ပမာဏတရားမရှိ။ ထို
ကြောင့်မထွက်သတည်း။ ပဋ္ဌမပုဒ်၏အရပရိတ္တကိုအာရုံပြုသောတရား
သည်ပရိတ္တာရမ္မဏောပရိတ္တာရမ္မဏာယ ထွက်သတည်း။ ပရိတ္တတရား
ကိုအာရုံပြုသောအဘိညာဉ်နွေးဟုဆိုအပ်သောမဟာဂ္ဂုတ်တရားကို အာ
ရုံပြုသောတရားလည်း ပရိတ္တာရမ္မဏော မဟာဂ္ဂတာရမ္မဏာယ ထွက်သ
တည်း။ ပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုသောအပ္ပမာဏတရားမရှိသောကြောင့်
ပရိတ္တာရမ္မဏောအပ္ပမာဏာရမ္မဏာယဟုမထွက်သတည်း။ ဒုတိယပုဒ်
လည်းနည်းတူ။ တတိယပဒမှာမူကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတရားသည်
အပ္ပမာဏလည်းရှိ၏ပရိတ္တလည်းရှိ၏မဟာဂ္ဂတလည်းရှိ၏ ထိုကြောင့်သုံး
ချက်ထွက်သတည်း။ ထိုသုံးချက်တို့တွင်အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံ
ပြုသောတရားသည်အပ္ပမာဏာရမ္မဏောအပ္ပမာဏာရမ္မဏာယ ထွက်
သတည်း။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြုသောအပ္ပမာဏဟုဆိုအပ်
သောမဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္ပ
ယုတ်လေးခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကိုအာရုံပြုသောတရားသည်။ အပ္ပမာ
ဏာရမ္မဏောပရိတ္တာရမ္မဏာယထွက်သတည်း။ အပ္ပမာဏတရား
ကိုအာရုံပြုသောအဘိညာဉ်နွေးဟုဆိုအပ်သောမဟာဂ္ဂုတ်တရားကိုအာ
ရုံပြုသောတရားသည်အပ္ပမာဏာရမ္မဏောမဟာဂ္ဂတာရမ္မဏာယဖြစ်သ
တည်း။ ဤသို့ဆင်ခြင်ပြီးသို့ကုမည်။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တကတ္တားပုဒ်၏ အ
ရကား။ ပရိတ္တာရမ္မဏောပရိတ္တာရမ္မဏာယမပိပါကံတေဝိသ ပဋ္ဌာဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟုသိ
ကုပါစေပရိတ္တာရမ္မဏတရားကိုအာရုံပြု၍အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်
ရှစ်ခု မဟာကြိယာရှစ်ခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအပ္ပမညာကြဉ်သော စတသိက်
ပညာသမ္ပယုတ် နှစ်ခု ရှေးရ၏။ ဤပါးပါးတို့တွင်ပရိတ္တာရမ္မဏ
ပရိတ္တရမ္မဏာရမ္မဏောပရိတ္တာရမ္မဏာယ မဟာဂ္ဂတာရမ္မဏာ အပ္ပမာဏာ
ရမ္မဏပရိတ္တာရမ္မဏာဟုသောကြောင့် ပရိတ္တာရမ္မဏဟုပိသေသနကိုပေသာ
တော်မူသည်။ သန္တတေသတိဗျာတိစာရေသတိဝိသေသနံသန္တကံ

ဟောဘိ။ သန္တတေတိသာမညံဗျာဘိစာရောတိတန္တလံ။ ဟုဋီကာ အနုသ
 ရောက္ခိမိန္ဒတော်မူကုန်၏။ ။ ဤသည်းသန္တဝဗျာဘိစာရရှိသောကြောင့်
 ဝိသေသနလောင်းသတည်း။ ။ အဘယ်သို့သန္တဝဖြစ်သနည်းဟူမူ
 ကား။ ပရိတ္တအရသည်ပရိတ္တာရမ္မဏ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မ
 ဏံဤသို့သုံးပါးဖြစ်သင့်သောကြောင့်သာမညဖြစ်သတည်း။ ထိုသို့သာမ
 ညဖြစ်သောကြောင့် ဝိသေသဖြစ်စေလို၍ ပရိတ္တာရမ္မဏဟုဝိသေသန
 ကိုလောင်းတော်မူသည်။ ဤကားသန္တဝတည်း။ ။ ဗျာဘိစာရ အ
 ဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား။ ဤပဌမော ပဌမာသန္တံ ပရိတ္တ အရာ
 သည် ပရိတ္တာရမ္မဏသာဖြစ်သတည်း။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း။ ပရိတ္တ
 အရသည်ပရိတ္တာရမ္မဏ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏဟူ၍ပ
 ရိတ္တသာမညဖြစ်သောကြောင့် အနေကန္တတ္ထဖြစ်ခဲ့လိုရကား။ ပရိတ္တာရမ္မ
 ဏဟုဝိသေသနကို လောင်းသတည်း။ ဤသို့ယူသော်ဗျာဘိစာရဖြစ်
 သတည်း။ ။ တနည်းကား။ ပရိတ္တာရမ္မဏအရသည် ပရိတ္တမဟဂ္ဂတ
 နှစ်ပါး သာမညရှိသောကြောင့် ပရိတ္တဟု ဝိသေသန လောင်းရ သ
 တည်း။ ။ ပရိတ္တကားဝိသေသန ပရိတ္တာရမ္မဏကား ဝိသေသုဤ
 သို့ယူသော်သင့်၏။ ။ ပဌမောဒုတိယသန္တကတ္တားကား ပရိတ္တတရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက် အဘိညာဉ်ခွေး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။
 ပရိတ္တာရမ္မဏဖြစ်သော မဟဂ္ဂတဟု ဆိုအပ်သော အဘိညာဉ် ခွေးကို
 အာရုံပြုခိုက်၊ အကုသိုလ်ခွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ရ။ မဟာကြိယာရှစ်
 ရ။ မနေ့ခွဲရာဝဇ္ဇာန်း အဘိညာဉ်ခွေးဝိရတီ အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတ
 သိုက်သတ္တစက္ကာလီသပစ္စယုန့်တရားရ၏။ ။ ဤဒိတင်းတွင်ဒိဗ္ဗိက္ခု၊
 ပစ္စဝေက္ခဘိဒိဗ္ဗိသောတဓာတု ပစ္စဝေက္ခတိ သာဟောတော်မူသည်။ ပ
 ရိတ္တာရမ္မဏဟု ဝိသေသန မလောင်းသည်ကား။ ဒိဗ္ဗိက္ခု၊ ဒိဗ္ဗိသောတ
 ဓာတုအဘိညာဉ်သည် ပရိတ္တာရမ္မဏကောနိသာမည မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ
 အပ္ပမာဏာရမ္မဏလျှင်းတွယ်မရှိ။ သန္တဝဗျာဘိစာရမရှိသောကြောင့်ဝိ
 သေသနမလောင်းသတည်း။ ။ ဣတ္ထိဝိဓဉ္စ ယံအာရုံသည်ကိုဋ္ဌိကား။ ပ
 ရိတ္တာရမ္မဏ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏသုံးပါး သာမညရှိ
 သောကြောင့်ပရိတ္တာရမ္မဏဟုဝိသေသနလောင်းတော်မူသတည်း။ ။ ဒု
 တိသောဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏကောနိဝိညာဏဉ္စာ
 ယတနစိတ်သုံးရ။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးရ။ မဟဂ္ဂုတ်တ

ရားကိုအာရုံပြုခိုက် အဘိညာဉ်ဇွေးစေတသိက်တိံသ ပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ်ဟုဆိုအပ်
 သောဝိညာဏန္ဓာယတန စိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်
 သုံးခု။ အဘိညာဉ်ဇွေးကိုအာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်
 ရှစ်ခု။မဟာကြိယာရှစ်ခု။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။အဘိညာဉ်ဇွေး။ ဝိရတိ၊အပ္ပ
 မညာ၊ ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ။ ကုက္ကုစ္စကြဉ်သောစေတသိက်စတုစက္ကာလီ
 သပစ္စယုနိတရားရ၏။ ။မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံဣန္ဒြိယဉာဏံအရကိုပါဒ
 ကဖြစ်သောကုသိုလ်ကြိယာပဉ္စမဈာန်ကိုအာရုံပြုခိုက် ဣန္ဒြိယဉာဏံကို
 ယူ။ နောက်၌လည်းနည်းတူ။ ။ဒုတိယောပဌမဿန္တိကတ္တားကား။မ
 ဟဂ္ဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။မ
 ဟာကြိယာရှစ်ခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတ
 သိက်သတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဟဂ္ဂတာ
 ရမ္မဏပရိတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတဗု
 ယုတ်သုံးဆယ်၊တဒါရုံကောဒသအဘိညာဉ်ဇွေးအပ္ပမညာကြဉ်သောစေ
 တသိက်ပညာသပစ္စယုနိတရားရ၏။ ။ဤဒိဘင်းတွင်ပဌမံဈာန်ပစ္စ
 ဝေက္ခနံ ပစ္စဝေက္ခတိ၌ ပဌမံဈာန် ပစ္စဝေက္ခနံ၏ အရကို ပဌမဈာန်ကို
 ဆင်ခြင်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဉ္စဝေက္ခနာကိုယူ။ ။ပစ္စ
 ဝေက္ခတိအရကိုမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာကိုဆင်ခြင်သောမဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာကိုယူ။ ။ဒုတိယဈာန်ပစ္စဝေက္ခနံ ပစ္စဝေက္ခတိအ
 စရှိသည်၌လည်း။ ဤနည်းအတူယူလေ။ ။တတိယောတတိယဿန္တိ
 ၂၃၆+၃၀]အပ္ပမာဏာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။အပ္ပမာ
 ဏာရမ္မဏကောလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။စေတသိက်ဆတ္တိံသပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတရားကို အာရုံပြုခိုက်
 (လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုကို အာရုံပြုခိုက်လည်းဟူ) မဟာကုသိုလ်ဉာဏ
 သမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မနောဒွါရာဝ
 ဇ္ဇန်းအဘိညာဉ်ဇွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်တေတ္တိံသပစ္စ
 ယုနိတရားရ၏။ ။တတိယောပဌမဿန္တိ[၂၃၇+၆]အပ္ပမာဏာရမ္မ
 ဏောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက်မ
 ဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုမဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ်လေး
 ခုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အပ္ပမာဏာရမ္မ

ဏ်ဖြစ်သော ပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇာန်းမဟာကု
သိုလ်မဟာကြိယာဇောကိုးခု တဒါရုံကောဒသအဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ ဤဝိဘင်း၌ပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုသည်ရှိသော် အကုသိုလ်ကို
သိုလ်ကိုရကောင်းလျက် အသာဒေကံ အစရှိသည်ဖြင့် အကုသိုလ်ကို
ဟောတော်မူ။ ။ ထိုသို့ဟောတော်မူခြင်းသည်ကား။ ပရိတ္တသာမ
ညမဟုတ် အပ္ပမာဏာရမ္မဏပရိတ္တတရားဖြစ်သောကြောင့် အကုသိုလ်
ကိုအာရုံမပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ဟောတော်မူသည်မှတ်ရမည်။ မဂ်၏ရှေ့
ဂေါတြဘူဝေါဒါန်သည်အပ္ပမာဏာရမ္မဏပရိတ္တတည်း။ ထိုဂေါတြဘူ
ဝေါဒါန်ကို အာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် အကုသိုလ်ကိုသမ္ပဒါန်ခံ၍ဟော
တော်မူ။ ဓမ္မတောဒအာဂေါတြဘူ၊ ဘဝတောအာဘဝဂ္ဂံသဝန္တိ တိအာသ
ဝါဟူသောဝစနတ္ထတွင် အာဂေါတြဘူ၌အာသည် အဘိဝိမိအဝိဃယု
သင့်မည်။ မရိယာဒဝိမိအဝိဖြစ်လျှင်ဤဝိဘင်း၌ဟောတော်မူရာ၏။ ။
တတိယောဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက်
အဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏဖြစ်သော။
အဘိညာဉ်ဇွေးကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုမ
နောဒွါရာဝဇ္ဇာန်းအဘိညာဉ်ဇွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်
တေတ္ထိ သပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အာရမ္မဏပြီး၏။ ။ အဓိပတိ၌။ ပဌ
မနှစ်ချက်။ ဒုတိယနှစ်ချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။ ပဌမော
ပဌမသန္တ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ပရိတ္တာရမ္မဏဧကန်။
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ကြဉ်သော
ကာမဝိပါက်ဗာတ္ထိ သပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇာန်းဟသိတုပ္ပါဒ်။ ပရိတ္တတရားကိုအာရုံ
ပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုအင်သောလောဘမူရှစ်ခု မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမ
ဟာကြိယာရှစ်ခုမနောဒွါရာဝဇ္ဇာန်းဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိ
စိကိစ္ဆာ၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်သတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ ပရိတ္တာရမ္မဏဖြစ်သော ပရိတ္တတရားကိုအာ
ရုံပြုခိုက်။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်
ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ သဟဇာတံဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ သမ္ပ
ယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်း
ကိုရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခုဒေါသမူဇွေးမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာ
ကြိယာရှစ်ခု။ ဧကန်ရသောအခါ အဘိညာဉ်ဇွေးစိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိ

သောအဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယသသန္တိအာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ပရိတ္တာရမ္မဏာဖြစ်သောမဟဂ္ဂုတ်ကိုအာရုံပြုခိုက် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ရပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိအာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာကောနိ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခုနေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု မဟဂ္ဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာမဟဂ္ဂုတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ရ မဟာကုသိုလ်ရှင်ရပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာကောနိ။အဓိပတိပစ္စည်းကိုကောနိရသောဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ် ကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာ မဟဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူရှင်ရ နေဝသမူနွေးမဟာကုသိုလ်ရှင်ရမဟာကြိယာရှင်ရကောနိရသောအဘိညာဉ်နွေးစိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည့်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယော ပဋ္ဌမသန္တိအာရမ္မဏာ ဓိပတိဖြစ်အံ့ [၂၃၈+၅] မဟဂ္ဂတာရမ္မဏောဓမ္မော ဟူသောကတ္တားကား။ မဟဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောလောဘမူရှင်ရ မဟာကုသိုလ်ရှင်ရမဟာကြိယာရှင်ရ မနေဝဒ္ဓါရာဇနိပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာဖြစ်သော ပရိတ္တဘရားကို အာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှင်ရ မဟာကုသိုလ်ရှင်ရပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယသသန္တိအာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာကောနိ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောလောကုတ္တရစိတ်ရှင်ရပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြုခိုက် အ

လေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုမဟာ
ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ သဟဇာတဒိပတိ
ဖြစ်အံ့ကတ္တာကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ
ကန်အဓိပတိပစ္စည်းကိုကော်ရသောလောကုတ္တရာဂိတ်ရှစ်ခုအပ္ပမာဏာတ
ရားကိုအာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါမဟာကုသိုလ်ဉာဏ
သမ္ပယုတ်လေးခုမဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု ကော်ရသောအ
ဘိညာဉ်ခွေးစိတ္တက္ခဏာတခုတခုရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါး
ကိုတွင်စာပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရား
ကိုယ်ကြည့်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယောဋ္ဌ
မဿန္တိ။ အာရမ္မဏာဒိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တာကား။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာ
ရုံပြုခိုက် အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်
လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏပရိတ္တတ
ရားကိုအာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဘဟိယောဒုတိယဿန္တိကတ္တာကား။ အပ္ပမာဏ
တရားကို အာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကုသိုလ်အဘိညာဉ်
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏမဟဂ္ဂုတ်တ
ရားကိုအာရုံပြုခိုက်အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အဓိပတိ ပြီး၏။ ။ အနန္တရပစ္စည်း၌။ ။ ဝဋ္ဌမ
သုံးချက်။ ။ ဒုတိယသုံးချက်။ ။ တတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။
ပဋ္ဌမော ပဋ္ဌမဿန္တိ ကတ္တာကား။ ရဟန္တာတို့ရုတ်ကြည့်သော ရှေးရှေး
သောပရိတ္တာရမ္မဏကန်ကာမဝိပါက် တေဝိသပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း ဟင်္သာ
တုပ္ပါဒ်ပရိတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ခွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်
ခုမဟာကြိယာရှစ်ခု မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အဘိညာဉ်ခွေးအပ္ပမညာ ကြည့်
သောစေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာ
တို့ ရုတ်နှင့်တကွ။ နေ့စက်နေ့စက်သော ပရိတ္တာ ရမ္မဏ ကန်ကာမဝိ
ပါက်တေဝိသပဉ္စဒါရာဝဇ္ဇန်း ဟင်္သာတုပ္ပါဒ်ပရိတ္တတရားကို။ အာရုံပြုခိုက်။
အကုသိုလ်ခွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မဟာကြိယာရှစ်ခုမနောဒွါရာဝ
ဇ္ဇန်းအဘိညာဉ်ခွေး။ အပ္ပမညာကြည့်သော၊ စေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တိကတ္တာကား။ ဝိညာဏဉ္စာယတန
ပဋိသန္ဓေ။ နေဝသညာနာယညာယတန ပဋိသန္ဓေအားတပ်သောကာမ

ဟိဟိတ်သုကိလေးချ။ မဟာဂူတာရမ္မဏာဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား
တပ်သောကမောဝဂ်ဝဇ္ဇန္တတဆယ်။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘဝင်ဂုတိ
နေဝသညာနာသညာယတန ဘဝင်ဂုတိအားတပ်သော။ ပရိတ္တာရမ္မဏာ
ဖြစ်သောလောဘာမူဇောပါမူ မဟာကုသိုလ်ကြိယာအဆုံးဒေဝ ပစ္စည်း
တရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ မဟာဂူတာရားကိုအာရုံပြုခိုက်မနောဒွါ
ရာဝဇ္ဇန်း။ ဝိညာဏဉ္စာယတန။ နေဝသညာနာသညာယတနဘဝင်ဂုတိပ
စ္စယုဉ်တရားရ၏။ ပဌမမာတင်္ဂယသသန္တိ ကတ္တားကား။ အပ္ပမာဏာ
တရားကိုအာရုံပြုခိုက်မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား တပ်သော။ ကာမဝိဟိတ်
ဘဝဂ်ဝဇ္ဇန္တလေးချ နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဂေါတြိဘူဝေါဒါနိ ကိစ္စ
တပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမန္တေးတတိယန္တေးအားတပ်သောပရိတ္တတ
ရားလျှင်အာရုံရှိသော အနုလုံကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်ပဌမန္တေးတတိ
ယန္တေးဖိုလ်လေးချအားတပ်သော ပရိတ္တတရားလျှင်။ အာရုံရှိသော အနု
လုံကိစ္စတပ်သော။ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ပဌမန္တေး တတိယန္တေးပ
စ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏာတရားကို အာရုံ ပြုခိုက်
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြိဘူဝေါဒါနိ ကိစ္စတပ်
သော မဟာကုသိုလ် ပဌမန္တေး တတိယန္တေး။ ဖလသမာပတ္တိဖိုလ်လေး
ချပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိကတ္တားကား။ ရဟန္တာ
တို့သုကိဉာဉ်သောမဟာဂူတာရမ္မဏာမာနန္တေးရှေးရှေးသော ဝိညာဏဉ္စာယ
တနဗိတ်သုံးချ။ နေဝသညာနာသညာယတန ဗိတ်သုံးချ။ မဟာဂူတာရား
ကို အာရုံပြုခိုက်ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ။
မဟာကြိယာရှစ်ချ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။
ရဟန္တာတို့သုကိဉာဉ်တကွနောက်နောက်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန ဗိတ်
သုံးချ နေဝသညာနာသညာယတနဗိတ်သုံးချ။ မဟာဂူတာရားကိုအာရုံပြု
ခိုက်နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ချ မဟာ
ကြိယာရှစ်ချမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအဘိညာဉ်န္တေးပစ္စယုဉ် တရားရ၏။ အ
ဘိညာဉ်မှာ။ ပစ္စည်းမရ ပစ္စယုဉ်သဒရသည်။ အဘိညာဉ်နောင်ဘဝင်
သံည ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ် ဘဝင်ဖြစ်၍။ မဟာဂူတာရမ္မဏာ ဖြစ်သော
ကြောင့်။ မရသတည်း။ ဒုတိယောပဌမသသန္တိ [၂၃၉+၁] မဟာဂူတာရ
မ္မဏာပူသောကတ္တားကား။ ကာမဝိဟိတ် ပဋိသန္ဓေလေးချအား တပ်
သောဝိညာဏဉ္စာယတန နေဝသညာနာသညာယတနဂုတိ။ ပရိတ္တာရ

မ္မဏဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတပ်သော ဝိညာဏဉာယတန နေဝ
သညာနာသညာယတန ဘဝဂိုပဇ္ဇေဒ။ ကာမဘဝင်ပုတိတဆယ်အား
တပ်သောမဟာဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ်ဒွါသ၊ မဟာကု
သိုလ်မဟာကြိယာအဆုံးစော အဘိညာဉ်နွေး ဝိညာဏဉာယတန ကု
သိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ အဆုံးစော
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဟာဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမပဋိသန္ဓေဘဝင်ပုတိ တဆယ်။ ပစ္စယုပ္ပန် တရား
ရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တကတ္တားကား။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာ
ရုံပြုခိုက်မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတပ်သော ဝိညာဏဉာယတနနေဝသညာ
နာသညာယတနဘဝဂိုပဇ္ဇေဒနိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြဘူဝေါ
ဒါနိကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်ပဌမနွေးတတိယနွေးအား တပ်သော
မဟာဂုဏ်တရားလျှင်အာရုံရှိသောအနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ်
ပဌမနွေးတတိယနွေးဖလသမာပတ်လေးခုအား တပ်သော အနုလုံကိစ္စ
တပ်သောမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဌမနွေးတတိယနွေးနိရောဓသ
မာပတ်မှထသော အခါအနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်အား တပ်သောနေ
ဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာအဆုံးစော ပစ္စည်း တရားရ
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြုခိုက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသောဂေါတြဘူဝေါဒါနိကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်
ပဌမနွေးတတိယနွေးဖလသမာပတ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိ
ယောတတိယသသန္တကတ္တားကား။ မင်္ဂလေးခုအားတပ်သော ဂေါတြဘူ
ဝေါဒါနိကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမနွေးတတိယနွေးဖိုလ်လေးခု
အားတပ်သောမင်္ဂလေးခုနောက်နောက်သောဖိုလ်လေးခုအားတပ်သော
ရှေးရှေးသော ဖိုလ်လေးခုအပ္ပမာဏ တရားကိုအာရုံပြုခိုက် နေဝနောက်
သောမဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု၊ မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္ပ
ယုတ်လေးခုအဘိညာဉ်နွေးအားတပ်သောအဆုံးစောကြံ့သော ရှေးရှေး
သော ကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာဥာဏ သမ္ပယုတ်
လေးခုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အပ္ပမာ
ဏာရမ္မဏကေနိလောကုတ္တရာဗိတ်ရှစ်ခု။ အပ္ပမာဏတရားကိုအာရုံပြု
ခိုက် နောက်နောက်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာ
ကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု အဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

တဘိယောပဋ္ဌမဿန္တကတ္တားကား။ ကာမတိဟိတ်ဘဝင် လေးချံအား
 တင်သောဖိုလ်လေးခုအဆုံးစောအပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက် မဟာ
 ကုသိုလ်မဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ် အဆုံးစောအဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ကာမတိဟိတ်ဘဝင်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရာ ရ၏။ ။တဘိယောတတိယဿန္တကတ္တားကား။ ဝိညာဏဉ္စာ ယတ
 နဘဝင်။ နေဝသညာနာသညာယတနဘဝင်အားဘင်သော ဖိုလ်လေးခု
 အဆုံးစောအပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိ
 ယာဉာဏ သမ္ပယုတ်အဆုံးစော ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
 ဝိညာဏဉ္စာယတနဘဝင်နေဝသညာနာသညာယတနဘဝင်။ ပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။အနန္တရပြီး၏။ ။သန္နန္တရလည်းနည်းတူ။ ။သဟ
 အတပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမဘချက်။ ။ဒုတိယဘချက်။ ။တတိယဘ
 ချက်။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။အညမညနိဿယပစ္စည်းတို့လည်း သုံးချက်
 စီထွက်၏။ ။လွယ်ပြီ။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်။ ဒုတိ
 ယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တ။ ။
 ပကတူပနိဿယဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ဗသဝဖြစ်သော ပရိတ္တာ ရမ္မဏာ
 တရားကိုအကုန်ကောက်။ ။သမ္ပဒါနိကိုလည်းအကုန်ကောက်။ နောက်
 နှစ်ချက်လည်းပုဒ်ကရကိုအကုန်ကောက်။ ။ဒုတိယပဒသုံးချက်လည်းအ
 ကုန်ချည်းပင်။ ။တဘိယောတတိယဿန္တကတ္တားကား သမ္ပဒါနိအကုန်။ ။
 တဘိယောပဋ္ဌမဿ။ တဘိယောဒုတိယဿန္တကားအကုသိုလ် သမ္ပဒါနိ
 မှာကောက်နှင့်။ ။ဥပနိဿယပြီး၏။ ။အာသဝနပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမနှစ်
 ချက်။ ဒုတိယနှစ်ချက်။ တတိယတချက်။ ပေါင်းငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
 ဿန္တ။ ၂၄၁+၁၀။ ပရိတ္တာရမ္မဏာဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပရိ
 တ္တာရမ္မဏာကောနိအဆုံးစောကြဉ်သော ဟသိတုပ္ပါနိပရိတ္တတရားကိုအာ
 ရုံပြုခိုက်အဆုံးစောကြဉ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ် ဂှစ်ခုမ
 ဟာကြိယာရှစ်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမစောကြဉ်သော
 နောက်နောက်သော ဟသိတုပ္ပါနိပရိတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက် ပဋ္ဌမစော
 ကြဉ်သောနောက်နောက်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။
 မဟာကြိယာရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောတတိ
 ယဿန္တကတ္တားကား။ ပရိတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက် အနုလုံကိစ္စတပ်
 သာမဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇွေးတတိယဇွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ

ကား။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြဘူဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော မဟာ
ကုသိုလ် ပဌမဇ္ဈေး တတိယဇ္ဈေး ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ ဒုတိယော
ဒုတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ မဟာဂူတာရမ္မဏဧကန် အဆုံးစော ကြဉ်
သော ရှေးရှေးသော ဝိညာဏဉာဏတန ကုသိုလ် ကြိယာ နေဝ သ
ညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ မဟာဂူတ် တရားကို အာရုံ ပြု
ခိုက် အဆုံးစော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော အကုသိုလ် နှိဒသ မဟာ
ကုသိုလ်ရှစ်ခု မဟာ ကြိယာ ရှစ်ခု ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်
ကား။ နောက် နောက်သော ဝိညာဏဉာဏတန ကုသိုလ် ကြိယာ နေ
ဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ မဟာဂူတ် တရားကို အာ
ရုံပြုခိုက်။ ပဌမစောကြဉ်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ် နှိဒသ
မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ အဘိညာဉ်ဇ္ဈေး ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ ဒုတိယော တတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ မဟာဂူတ်တရား
ကို အာရုံပြုခိုက် အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမဇ္ဈေး တတိ
ယဇ္ဈေး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော
ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမဇ္ဈေး တတိယဇ္ဈေး
ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ တတိယော တတိယသသန္တိ ကတ္တားကား။ မင်
လေးခုအား တပ်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြဘူဝေါဒါန် ကိစ္စ
တပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမဇ္ဈေး တတိယဇ္ဈေး အပ္ပမာဏတရားကို အာ
ရုံပြုခိုက် အဆုံးစော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပ
ယုတ်မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပ
ဒါန်ကား။ မင်လေးခု အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက် ပဌမစော ကြဉ်
သော နောက်နောက်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မဟာ
ကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု အဘိညာဉ်ဇ္ဈေး ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
အာရုံဝေဝနာပစ္စည်းပြီး၏။ ။ ကမ္မပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမတချက်။ ။ ဒုတိ
ယနှစ်ချက်။ ။ တတိယနှစ်ချက်။ ။ ပဌမောပဌမသန္တိ။ သဟဇာတက
မ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော တိက်ပုဒ်အရစေတ
နာအကုန်ကောက်။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ စေတနာကြဉ်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ပရိတ္တာရ
မ္မဏဧကန်ကာမဝိပါက်တေဝိသအား တပ်သော ပရိတ္တတရားကို အာရုံပြု
ခိုက်။ အကုသိုလ်နှိဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ စေတနာပစ္စည်းတရားရ

၏။ သမ္ပဒါနိကာသော။ ကာမဝိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ။ သဟဇာတကိုကောက်၍။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်။ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသော။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်။ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဒုတိယောပဌမဿန္တိကတ္တားကား။ ကာမဝိပါက်တေဝိသအားတပ်သော မဟာဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသော။ ကာမဝိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တတိယောတတိယဿန္တိ။ သဟဇာတကမ္မကောက်၍။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။ ဖိုလ်လေးခုအားတပ်သောမဂ်လေးခုစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသော။ ဖိုလ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တတိယောပဌမဿန္တိ။ ကတ္တားကား။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်အားတပ်သောအပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုရှိသောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကာသော။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ကမ္မပြီး၏။ ဝိပါကပစ္စည်း၌သုံးချက်။ ဝိပါက်ကိုကောက်။ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတတို့လည်းသုံးချက်စီ။ နတ္ထိဝိဂတကိုးချက်။ နဟေတုယာနဝ၊ နာရမ္မဏေနဝလ။ နနိဿယေနဝ။ နဥပနိဿယေနတ္တိ။ သဗ္ဗတ္တေနဝ။ ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်ပြီး၏။ ဟိနုတိက်လည်းသံကိလိဋ္ဌတိက်နှင့်တူပြီ။ ။

၁-တိကပဌာန-မိစ္ဆတ္တတ္တိက။

မိစ္ဆတ္တတိက်၌။ ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပဌမတတိယတချက်။ ဒုတိယတတိယတချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ကုသလတိက်နှင့်တူ၏။ ပဌမေနပဌမံ၌ [၂၄၄+၁၈] မိစ္ဆတ္တနိယတောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ နိယာတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံဖြစ်ခိုက်။ ဒိဋ္ဌိကံတသမ္ပယုတ်လေးခု သတ္တမဇော။ ပဉ္စနန္တရိကကံဖြစ်ခိုက်။ ဒေါသမူဇ္ဇေးသတ္တမဇော။ မာနဝိဝိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ပဉ္စဝိသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ

ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။ ပဌမေနတတိယံန္တိမိတ္တဇရုပ်
ကိုကော်ဟန်။ ပဌမေန ပဌမ တတိယံန္တိ။ နာမက္ခန္ဓာ မိတ္တဇ ရုပ်ကို
ကော်ဟန်။ ဒုတိယဗျာမင်္ဂလိတလေးခုကိုကော်ဟန်။ သုံးချက်။ တ
တိယေနတတိယံန္တိ။ [၂၄၅+၄] အနိယတောဓမ္မောဟူသော ကတ္တား
ကား။ပဌမပုဒ်၏အရမ္ဘာပါး။ သဟိတ်လောကီမိတ်တေသဋ္ဌိခြောက်ဆဲ့
သုံးခု၊မိလိမိတ်လေးခုစေတသိက်ခွေးပညာသ၊ အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာ
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။မောဟမူစွေး၌မောဟကြည့်သော။လ။နာမက္ခန္ဓာမိတ္တ
ဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဋိသန္ဓေအခါသဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကဋ္ဌာရုပ် ကို
ကော်ဟန်။ ပဌမတတိယေနတတိယံ။ ဒုတိယတတိယေနတတိယံ။
ကော်ဟန်ဖြ။ ဟေတုပစ္စည်း ကိုးချက်ပြီးပြီ။ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌၊ပ
ဌမတချက်၊ဒုတိယတချက်၊တတိယတချက်၊ပေါင်းသုံးချက်။ တိက်
ပုဒ်အရကိုအကုန်ကော်ဟန်။ အဓိပတိပစ္စည်း၌၊ဟေတုပစ္စည်းအတိုင်း
ကိုးချက်ထွက်၏။ ပဌမေနပဌမံန္တိကတ္တားကား။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ
ဖြစ်မိက်၊ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခုသတ္တမဇော၊ပဉ္စာနန္တရိကကံဖြစ်မိက်
ဒေါသမူစွေးသတ္တမဇော။ မာနဝိမိက်၊စွာကြည့်သော စေတသိက်ပဉ္စဝိသ
အမိတ်အမိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြည့်
သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ပဌမပုဒ်ဒုတိယပုဒ်၌။ အဓိပတိဇကန်ရသော
ကြောင့် ရသောအခါဟုဆိုသွယ်မရှိပြီ။ ကိုးချက် အကုန်ကော်ဟန်
လွယ်ပြီ။ အနန္တရသမနန္တရသုံးချက်။ သဟဇာတကိုးချက်။ အညမ
ညသုံးချက်၊နိဿယကိုးချက်၊ဥပနိဿယသုံးချက်။ ပုရေဇာတအာသေဝ
နသုံးချက်၊ကမ္မကိုးချက်၊ဝိပါကတချက်၊အာဟာရ၊ဇုနိယ၊ဈာန၊မဂ္ဂကိုး
ချက်၊သမ္ပယုတ္တနန္တိဝိဂတသုံးချက်၊ဝိပ္ပယုတ္တ၊အတ္တိ၊အဝိဂတကိုးချက်။ ။
[၂၄၆+၆]နဟေတုယာဇကံ၊နာရမ္မဏပဉ္စ၊နာဓိပတိယာတိဏံ။ ပ
ဌမတချက်၊ဒုတိယတချက်၊တတိယတချက်။ နာနန္တရ၊နသမနန္တရ၊နအ
ညမည၊နဥပနိဿယပစ္စည်းချည်း။ နပုရေဇာတမှာဆ၊ပဌမေနပဌမ
ပဉ္စဝေါကာရဇကန်ဖြစ်၍မရ။ နောက်၌။ ကုသလတိက် သင်္ချာအ
တိုင်းပင်။ ။

ပညာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌ပဌမသုံးချက်။ ဒုတိယသုံးချက်၊တတိယတ
ချက်။ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌၊ပဌမောတတိယ၊ဒု
တိယောတတိယ။ တတိယောတတိယ။ တတိယောပဌမ။ တတိယောဒု

တိယ။ ။ပေါင်းငါးချက်။ ။ပဋ္ဌာန်းမာတတိယသသန္တကတ္တားကား။ ။အ
ကုန်ကောက်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်အရမှတပါး။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ကာမဇောတယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံကောဒသအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယု
ပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တ ကတ္တားကား။ မဂ်လေးခုပစ္စည်း။
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏ ပစ္စယုတ်လေးခု။ မနောဒွါ
ရာဝဇ္ဇန်း အဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယသသ
န္တကတ္တားကား။ အကုန်ကောက်။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်၏အရမှတ
ပါး။ ကမ္မစိတ်စတုပညာသဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝုသညာ
နာသညာယတနစိတ်သုံးခုအဘိညာဉ်နွေးပိုလ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသသန္တကတ္တားကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်၏အရမှတပါး။ လော
ကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ လောကီစိတ်ကောသလီရုပ်အဋ္ဌင်္ဂီ ပစ္စည်းတရားရ
၏။ ။သမ္ပဒါနိကားအကုန်ကောက်။ ။တတိယောဒုတိယသသန္တ က
တ္တားကား နိဗ္ဗာန်။ ။သမ္ပဒါနိမဂ်လေးခု။ ။အာရမ္မဏ ပြီး၏။ ။

အဓိပတိပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယသုံးချက်၊ တတိယနှစ်ချက်၊
ပေါင်းရှစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမသုံးချက်မှာသဟဇာတာဓိပတိသာ။ ။ဒုတိယ
သုံးချက်၌။ ဒုတိယချင်းသဟဇာတာဓိပတိသာ၊ ဒုတိယော တတိယသ
၌။ အာရမ္မဏာဓိပတိ သဟဇာတာဓိပတိနှစ်ပါး။ ဒုတိယောဒုတိယတတိ
ယသသန္တ။ သဟဇာတာဓိပတိသာ။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရပစ္စည်း၌။
ပဋ္ဌမော တတိယသ။ ဒုတိယောတတိယသ။ တတိယောတတိယသ
တတိယောပဋ္ဌမသ။ တတိယောဒုတိယသ။ ပေါင်းငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမော
တတိယသသန္တကတ္တားကား။ သတ္တမဇောကောက်မြဲ။ ။သမ္ပဒါနိကား။
တဒါရုံကမ္မဘဝင်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တ ကတ္တား
ကား။ မဂ်လေးခုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
တတိယောတတိယသသန္တကတ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိကြဉ်သော ပဋ္ဌမ
ပုဒ်အရမှတပါး ရှေးရှေးသော လောကီစိတ်ကောသလီ ပိုလ်လေးခု ပ
စ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွနောက်နောက်သော။
လရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသသန္တကတ္တားကား။ နိဗ္ဗာနတသမ္ပယုတ်လေး
ခု။ ဒေါသမူဇွေးဆဋ္ဌဇောပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နိဗ္ဗာနတသမ္ပယုတ်
ကံဖြစ်စိုက်နိဗ္ဗာနတသမ္ပယုတ်လေးခုသတ္တမဇောပဉ္စာနန္တရိကကံဖြစ်စိုက်
ဒေါသမူဇွေးသတ္တမဇောပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောဒုတိယသ

နွှံကတ္တံးကား။ ဂေါတြိဘူဝေါဒါနိက္ခိတံသောမဟာကုသိုလ်ပဌမန္တေး
 တထိယန္တေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန် တ
 ရားရ၏။ ။ အနန္တရပြီး၏။ ။ သမနန္တရနည်းတူ သဟဇာတပစ္စည်း၌
 ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယသုံးချက်၊ တတိယတချက်၊ ပဌမတတိယတချက်၊ ဒု
 တိယတတိယတချက်၊ ပေါင်းကိုးချက်လွယ်ပြီ။ ။ အညမညသုံးချက်၊ နိ
 သယတဆွဲသုံးချက်၊ ဥပနိဿယ၌ပဌမနှစ်ချက်၊ ဒုတိယနှစ်ချက်၊ တတိ
 ယသုံးချက်၊ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။ ပဌမောပထမသန္တပကတူပပစ္စည်း
 သာ။ ကတ္တံးသမ္ပဒါနိအကုန်ကော။ ။ ပဌမောတတိယသန္တပကတူပဖြစ်
 အံကတ္တံးကား။ အကုန်ကော။ ။ သမ္ပဒါနိပဌမပုဒ်၏အရပုဒ်မှတပါး။ လော
 ကီမိတ်ကောသိတိပဌယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တကတ္တံးကား။
 အထက်မဂ်သုံးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဒုတိယောဒုတိယသန္တ ပကတူပ
 ဖြစ်အံကတ္တံးကား။ မဂ်လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အ
 တိတိမိတ်အဋ္ဌာရသ။ ကာမာဝစရသောဘဏ်မိတ်နှစ်ဆွဲလေးခု။ မဟ
 ဂ္ဂုတ်မိတ်သတ္တဝီသ။ ဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယော တ
 တိယသန္တကတ္တံးကား။ ပဌမပုဒ်၏အရမှတပါး။ ဗလဝဖြစ်သောလောကီ
 မိတ်ကောသိတိဖိုလ်လေးခုရုပ်အဋ္ဌဝီသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ ပဌမပုဒ်၏ အရမှတပါးလောကီမိတ်ကောသိတိ ဖိုလ်လေးခုပစ္စယု
 ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယောပဌမသန္တကတ္တံးကား။ ပဌမပုဒ်၏အရမှတ
 ပါး။ ဗလဝဖြစ်သောလောကီမိတ်ကောသိတိရုပ်အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရား
 ရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပုဒ်အရကိုကောက်။ တတိယောဒုတိယသန္တ က
 တ္တံးကား။ ကောက်ဖြို။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ဥပနိဿယပြီးပြီ။ ။ ပုရေဇာတပစ္စည်း၌တတိယောတတိယသ။ တတိ
 ယောပဌမသ။ တတိယောဒုတိယသ။ ပေါင်းသုံးချက်။ ။ တတိယော
 တတိယသန္တအာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံကတ္တံးကား။ ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ်
 အဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပဌမပုဒ်၏အရမှတပါး။ ကာ
 မမိတ်စတုမညာသ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဝ
 ဣပုရေဇာတလွယ်ပြီ။ ။ တတိယောပဌမသန္တအာရမ္မဏပုရေဇာတ
 ဖြစ်အံကတ္တံးကား။ ပစ္စုပ္ပန်ဇီဝိတိန္ဒြေပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ ပဉ္စာနန္တရိကကံပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဝဣပုရေဇာတဖြစ်အံကတ္တံး
 ကား။ ဆဋ္ဌဇောင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝဣပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိ

ကား။ ပဋ္ဌာနန္တရိကကံနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သတ္တမဇောပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ
 ၏။ ။တတိယောဒုတိယသသန္တဝတ္ထုပုရေဇာတသကတ္တားကား။ ဂေါ
 ဩဘူဝေါဒါနိနှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိ
 ကား။ မဂ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပစ္ဆာဇောတ၌ပဋ္ဌမောတတိယ
 သာဒုတိယောတတိယသ။ တတိယောတတိယသ။ သုံးချက်။ ။အ
 ကောက်လွယ်ပြီ။ ။အာသေဝန၌တတိယောတတိယသ။ တတိယော
 ပဋ္ဌမသ။ တတိယောဒုတိယသ။ ပေါင်းသုံးချက်။ ။တတိယောတတိ
 ယသန္တိကကတ္တားကား။ အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသောလောကီ
 ဇောသတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်အရမှတပါး။
 ပဋ္ဌမဇောကြဉ်သောနောက်နောက်သောလောကီဇော သတ္တစက္ကာလီသ
 ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသန္တိကတ္တားကား။ နိယတ မိ
 ခ္ဆာဒိဋ္ဌိကံဖြစ်ခိုက်ဆဋ္ဌဇောပဋ္ဌာနန္တရိကကံဖြစ်ခိုက်ဆဋ္ဌဇောပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယော
 ဒုတိယသသန္တိကတ္တားကား။ ဂေါဩဘူဝေါဒါနိ ကိစ္စတင်သော မဟာကု
 သိုလ်ပဋ္ဌမနွေးတတိယနွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မဂ်လေး
 ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာသေဝနပြီး၏။ ။ကမ္မပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမသုံး
 ချက်။ ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယတချက်။ ပေါင်းခုနစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမောပ
 ဋ္ဌမသန္တိသဟဇောတကမ္မသ။ ပဋ္ဌမောတတိယသန္တိ သဟဇောတနာနာ
 က္ခဏိကနွှစ်ပါး။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အကုသလဝိ
 ပါက်ခုနစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာကုတ္တရုဉ်အားတင်သော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ
 ဖြစ်ခိုက်ဒိဋ္ဌိဂတသဗ္ဗယုတ်လေးခု။ သတ္တမဇောစေတနာပဋ္ဌာနန္တရိကကံ
 ဖြစ်ခိုက်ဒေါသမူနွေးသတ္တမဇောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ
 ကား။ အကုသလဝိပါက်ခုနစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာကုတ္တရုဉ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမတတိယသသန္တိသဟဇောတသ။ ဒုတိယောဒုတိယ
 သသန္တိသဟဇောတကမ္မသ။ ဒုတိယောတတိယသသန္တိနာနာက္ခဏိက ကမ္မ
 ဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ မဂ်လေးခု၌ရှိသောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ ဖိုလ်လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇောတလွယ်ပြီ။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယတတိယသသန္တိသဟဇောတသလွယ်ပြီ။ ။တတိယော
 တတိယသသန္တိသဟဇောတလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တား
 ပုဒ်၏အရကား။ ပဋ္ဌမပုဒ်၏အရမှတပါးအကုသိုလ်စေတနာလောကီ ကု

သိုလ်သတ္တရသန္တရှိသောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
 လောကီဝိပါက်ဗာတ္ထိ။ ။နာမက္ခန္ဓာကုက္ကာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ကမ္မပြီး၏။ ။ဝိပါကဌာတချက်။အာဟာရ၊ နှုန့်၊ သ၊ ဝျာန မဂ္ဂတို့မှာရနစ်
 ချက်စီ၊ သမ္ပယုတ္တသုံးချက်၊ ဝိဇ္ဇယုတ္တငါးချက်၊ အကောက်လွယ်ပြီ။ အ
 တိတသုံးသုံးချက်၊ ပဌမသုံးချက်၊ ဒုတိယသုံးချက်၊ တတိယသုံးချက်၊ ပဌမ
 တတိယနှစ်ချက်၊ ဒုတိယတတိယနှစ်ချက်၊ ပေါင်းတဆွဲသုံးချက်။ ပဌမ
 တတိယောတတိယသန္တသဟဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿက၊ ပ
 ခ္ဆာဇာက၊ နှုန့်ယမိဿကအားဖြင့်သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်ပ
 ခ္ဆာဇာတအာဟာရမိဿကဖြစ်အံ့ကတ္တားကား၊ အနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်
 သောဆဋ္ဌဇောအနိယတဒေါမနဿဖြစ်သောဆဋ္ဌဇော နာမက္ခန္ဓာနှင့် အ
 တူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ ရောက်သော စတုဇကာယအားကာလတူ တပြိုင်
 နက်တင်ကောင်းသောနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သောသတ္တမဇောနိယတဒေါ
 မနဿသဟဂုတ်ဖြစ်သောသတ္တမဇောနာမက္ခန္ဓာအနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အ
 နိယတဒေါမနဿနာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သော ဩ
 ဇာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဆဋ္ဌဇောနာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူဥပါဒ်
 ၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောစတုဇကာယ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပစ္ဆာ
 ဇာတ၊ နှုန့်၊ သ၊ ဝိဇ္ဇယမိဿကဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သော
 ဆဋ္ဌဇောအနိယတဒေါမနဿဖြစ်သောဆဋ္ဌဇော နာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ ဥ
 ပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြေ ဩဉ်သောကလောင်တူကမ္မဇ
 ရုပ်ကိုးရအားကာလတူတပြိုင်နက်တင်ကောင်းသော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
 သတ္တမဇောနိယတဒေါမနဿသဟဂုတ်၊ သတ္တမဇောနာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ
 ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သောရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြေပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ဆဋ္ဌဇောနာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့ ရောက်သော
 ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြေဩဉ်သောကလောင်တူကမ္မဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ဒုတိယတတိယသန္တလည်းနည်းတူရှိ၍ကောက်။

မိစ္ဆတ္တတိတ်ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-မဂ္ဂါရမ္မဏတ္ထိက။

မဂ္ဂါရမ္မဏတိကံ။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ။ပဋ္ဌမေန တတိယံ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမ
 တတိယံ။ဒုတိယေန ဒုတိယံ။တတိယေန တတိယံ။ဒုတိယေန ဒုတိယတတိ
 ယံ။ ။တတိယေန တတိယံ။တတိယေနပဋ္ဌမံ။တတိယေန ဒုတိယံ။တတိ
 ယေနပဋ္ဌမတတိယံ။တတိယေန ဒုတိယတတိယံ။ ။ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌ
 မံ။ပဋ္ဌမတတိယေနတတိယံ။ပဋ္ဌမတတိယေနပဋ္ဌမတတိယံ။ ။ဒုတိယ
 တတိယေနဒုတိယံ။ဒုတိယတတိယေနတတိယံ။ ဒုတိယတတိယေန ဒုတိ
 ယတတိယံ။ ။ပေါင်းတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ[၂၅၀+၁၆]မ
 ဂ္ဂါရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာကု
 သိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ အ
 ဘိညာဉ်နွေး။ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အစိတ်
 အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမ
 နတတိယံကတ္တားကား။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရခိုက်။
 မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်
 လေးခု။ ဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အစိတ်အ
 စိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမ
 နပဋ္ဌမတတိယံလည်းလည်းတူကောက်။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယံအစရှိ
 သောသုံးချက်၌။မဂ်စိတ်လေးခု။ စေတသိက်ဆတ္တိံသကိုကောက်။ ။
 တတိယေနတတိယံကတ္တားကား။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း
 ကိုရခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏ သမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာ ဉာ
 ဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ ဝိရိယဝိမံသဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိ
 တရားနှစ်ပါးရှိသော မဂ်စိတ်လေးခု။ စေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အစိတ်အ
 စိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ မစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။တတိယေနပဋ္ဌမံကတ္တားကား။မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဓိပ
 တိပစ္စည်းကိုရခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိ
 ယာဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုကိုကောက်။ တတိယေနဒုတိယံ မဂ်စိတ်
 လေးခုကိုကောက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမတတိယံ အာရမ္မဏာဓိပတိကို
 ကောက်။ ။တတိယေနဒုတိယတတိယံမဂ်စိတ်လေးခုကိုကောက်။ ။
 ပဋ္ဌမတတိယေန ပဋ္ဌမံအစရှိသော သုံးချက်၌အာရမ္မဏာ ဓိပတိ ကို

ကောကံ။ ။ဒုတိယတတိယသုံးချစ်၌မဂ်မိတ်လေးခုကိုကောက်။ ။
အာရမ္မဏ၌လည်းတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား။မဂ်
ကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ မဟာကြိယာ
ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ အဘိညာဉ်ဒွေး။ စေတသိက်
ဆတ္တိံသ။အမိတ်အမိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ပါသည်သာထူးသည်။ဟေတုပစ္စည်းအတိုင်းကောက်။ ။အဓိပတိ၌
လည်းတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား။ အဓိပတိပစ္စည်း
ကိုရသောအခါ မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏ သမ္ပယုတ်
လေးခု။ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုကော်ရ
သောမဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်။အဘိညာဉ်ဒွေး။စေတသိက်ဆတ္တိံသ။ အမိတ်
အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုကြည့်သော။လ။ပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။မဂ်လေးခု။စေတ
သိက်ဆတ္တိံသ။အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရား
ကိုယ်ကြည့်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယသုံးချက်အတူ။ ။
တတိယေန တတိယံ၌ကတ္တားကား။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဓိပတိကို ရ
ခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းရသောအခါမဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်လေး
ခု။မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ကော်ရသောမဂ်လေးခု။စေတ
သိက်ဆတ္တိံသ။အမိတ်အမိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရား
ကိုယ်ကြည့်သော။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။နောက်ပုဒ်တို့၌လည်းဤ
နည်းကိုပြု၍ကောက်လေ။ ။အနန္တရ၊သမနန္တရ၊သဟဇာတ၊အညမ
ည၊နိဿယ၊ဥပနိဿယတို့၌အာရမ္မဏနှင့်အတူကောက်လေ။ ။ပုရေ
ဇာတမှပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ကောက်။ ။အာသေဝနမှဒုတိယာဒိဇော
ကိုကောက်။ ။ကမ္မမှစေတနာကိုကြည့်။ ။ဒိပါကမရ။ ။အာ
ဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊ ဈာနတို့မှအကုန်ကောက်။ ။မဂ္ဂမှမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ကိုချ။ ။သမ္ပယုတ္တ၊အတ္တိ၊နတ္တိ၊ဝိဂတ၊အဝိဂတတို့မှအကုန်ကော။ ။
ဝိပ္ပယုတ္တမှပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ကောက်။ ။အလုံးစုံသတ္တရသ။တဆဲ့ခု
နစ်ချက်။ ။အနုလုံပြီး၏။ ။ပစ္စနိက်၌ဟေတုပစ္စည်းမှ၊ပဌမေနပဌမံ၌
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကိုကောက်လေ။ ။ကော်တချက်သာ။ ။နာရမ္မဏ
အစရှိသည်မရှိ။ ။နာဓိပတိ၌သတ္တရသတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။ဒုတိယ
နဒုတိယံ၌မဂ်လေးခုစေတသိက်ဆတ္တိံသ အမိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကို

စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယသုံး
ချက်လုံး၌ ဤကဲ့သို့ ကောက်လေ။ ။ ဤနည်းကို မြှင့်၍ အကြွင်းကို ကောက်
လေ။ ။ နာဓိပတိပြီး၏။ ။ နပုရေဇာတ၌ တဆဲ့ ခုနစ်ချက်၊ အရှုပဘုံမှာ
ကောက်လေ။ ။ ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌ [၂၆၁ + ၁၁] မဂ္ဂါရမ္မဏော ဓမ္မောဟူ
သော ကတ္တားကား၊ အရှုပဘုံ၌ မဂ်ကို အာရုံပြုခိုက် မဟာကုသိုလ်ဉာဏ
သမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ်လေးခု။ မနောဒွါရာဝ
ဇ္ဇန်း စေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍လေ။ ပစ္စ
ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဤနည်းကို မြှင့်၍ ပဋ္ဌမသုံးချက်ကို ကောက်။ ဒုတိယ
နဒုတိယံ၌ အရှုပဘုံ၌ အထက်မဂ်သုံးခု ကို ကောက်။ ။ နောက်နှစ်ချက်
နည်းတူ။ ။ အကြွင်းကို လည်း ဤနည်းကို မြှင့်၍ ကောက်။ ။ နာဓေဝန၌
ပဋ္ဌမသုံးချက်၊ တတိယသုံးချက်၊ ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းကိုး
ချက်။ ။ ပဋ္ဌမစောနှင့် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို ကောက်။ ။ နကမ္မနိပ၊
ကသတ္တရသ ချည်းပင်။ ။ [၂၆၂ + ၁၆] နမဂ္ဂေကံ၊ နိပ္ပယံတ္ထေ
သတ္တရသ၊ အရှုပဘုံ၌ ကောက်။ ။

ပဉ္စာဝါရ၌ ဧဟတုပစ္စည်းသတ္တရသတဆဲ့ ခုနစ်ချက်။ ။ အာရမ္မဏာ
၌။ ။ ပဋ္ဌမပဒမရအဘယံ ကြောင့် မရသနည်းဟူမူကား၊ မဂ္ဂါရမ္မဏတ
ရားသည် ပရိတ္တမဟဂ္ဂတကို အာရုံပြုသော တရားသည် ပရိတ္တာရမ္မဏမ
ဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် မဂ္ဂါရမ္မဏသဟု မဖြစ်သင့်ဖြစ်၍ မရ
သတည်း။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ၊ ဒုတိယောတတိယဿ၊ ဒုတိယောပဋ္ဌ
မတတိယဿသုံးချက်။ ။ တတိယောတတိယဿ၊ တတိယောပဋ္ဌမ
ဿ၊ တတိယောပဋ္ဌမတတိယဿသုံးချက်။ ။ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမ
ဿ၊ ဒုတိယတတိယောတတိယဿ၊ ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမတတိယံ
ဿသုံးချက်။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမသ၌ ကတ္တားကား၊
မဂ်လေးခုပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား၊ မဂ်ကို အာရုံပြုခိုက် မဟာကု
သိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မနော
ဒွါရာဝဇ္ဇာန်း အဘိညာဉ် ခွေးဝိရုတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်တေ
တ္ထိံသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတတိယဿသ၌ ကတ္တားကား၊
အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော မဂ်လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
ကား၊ မိမိမဂ်မှ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းကို ရခိုက် မဟာကုသိုလ်ဉာဏ
သမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ

၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘလည်းနည်းတူ။ ။တတိယောတတိယ။ တတိယောပဋ္ဌမတတိယနှစ်ချက်။ ဒုတိယတတိယ သုံးချက်တို့၌လည်း။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိကိုကောက်လေ။ ။တတိယောပဋ္ဌမသမ္ဘဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တအတူ။ ။အာရမ္မဏပြီး၏။ ။အဓိပတိပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသမ္ဘပဋ္ဌမောတတိယသမ္ဘပဋ္ဌမောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘသုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယသမ္ဘဒုတိယောပဋ္ဌမသမ္ဘဒုတိယောတတိယသမ္ဘဒုတိယောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘဒုတိယောဒုတိယတတိယသမ္ဘ။ ။ငါးချက်။ ။တတိယောတတိယသမ္ဘတတိယောပဋ္ဌမသမ္ဘတတိယောဒုတိယသမ္ဘတတိယောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘတတိယောဒုတိယတတိယသမ္ဘ။ ။ငါးချက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယောပဋ္ဌမသမ္ဘပဋ္ဌမတတိယောတတိယသမ္ဘပဋ္ဌမတတိယောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘ။ ။သုံးချက်။ ။ဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမသမ္ဘဒုတိယတတိယောဒုတိယသမ္ဘဒုတိယတတိယောတတိယသမ္ဘဒုတိယတတိယောပဋ္ဌမတတိယသမ္ဘဒုတိယတတိယောဒုတိယတတိယသမ္ဘ။ ။ငါးချက်။ ။ပေါင်းဧကဝိသန္တဝေတချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသမ္ဘ [၂၆၃ + ၂၇] မဂ္ဂါရမ္မဏောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုအာရုံပြုသောအခါ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချ်ဧကန်ရသောအဘိညာဉ်နွေးစိတ္တက္ခဏ တချ်တချ်၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောတတိယသမ္ဘကတ္တားကား။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းကိုးခုကိုရသောအခါမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချ် မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးချ်စိရတိအပ္ပမညာကြည့်သော စေတသိက်တေတ္ထိသစိတ္တက္ခဏဟုတချ်တချ်၌ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမတတိယ။ ဤနည်းအတူကောက်။ သဟဇာတအဓိပတိသာ။ ။ဒုတိယောဒုတိယသမ္ဘ[၂၆၄ + ၃] မဂ္ဂဟေတုကောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ မဂ်လေးချ်စေတသိက်တေတ္ထိသ စိတ္တက္ခဏဟုတချ်တချ်၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်

သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ နုတိယောပဋ္ဌမသံဃိကတ္တာကံး။
 အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော မဂ်လေးစုပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ တ
 လေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစု။ မဟာ
 ကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစုပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ နုတိယောတတိယသ
 ဌိအာရမ္မဏာဓိပတိကောက်မြဲ။ ။ သဟဇာတာဓိပတိကိုလည်းကောက်
 မြဲ။ နုတိယောပဋ္ဌမတတိယသဌိ အာရမ္မဏာဓိပတိကောက်မြဲ။ ။
 နုတိယောနုတိယတတိယသဌိသဟဇာတာဓိပတိသာ။ ။ တတိယော
 တတိယသဌိ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တာကံး။ မဂ်လေးစုပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်
 ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစု မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစု ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တာကံး။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာ
 ဓိပတိပစ္စည်းကိုရခိုက်သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာ
 ကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစုမဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစု။ ဧ
 ကနိရသောမဂ်လေးစုစိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်
 လေးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတ
 ရားကိုယ်ကြည်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယော
 တတိယသဌိ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တာကံး။ အလေးအမြတ်ပြု
 အပ်သောမဂ်လေးစု ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအ
 မြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစုမဟာကြိယာ
 ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစု ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့
 ကတ္တာကံး။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်းကို ရခိုက်။ သဟဇာ
 တာဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်လေး
 စုမဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးစုစိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောအဓိ
 ပတိတရားကိုယ်လေးပါး တို့တွင်တပါးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပ
 ဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရားရ၏။ ။ တတိယောနုတိယသဌိ။ သဟဇာတာဓိပတိသာမဂ်လေး
 ခုန့် အဓိပတိကိုကောက်။ ။ တတိယောပဋ္ဌမတတိယသဌိ။ အာရမ္မ
 ဏာဓိပတိသဟဇာတာဓိပတိနှစ်ပါးကိုကောက်။ ။ တတိယောနုတိ
 ယတတိယသဌိ။ သဟဇာတာဓိပတိကိုကော်။ မဂ်လေးစုန့်သဟဇာတာ
 ဓိပတိ။ ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်။ သဟဇာတာဓိပတိသာ။ ။ နုတိယတ

တိကပဋ္ဌာနမဿန္တိ။အာရမ္မဏာ ဖိပတိသာ၊ ဒုတိယ တတိယော ဒုတိ
ယဿန္တိ။ သဟဇာတာဖိပတိသာ။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယဿ
န္တိ။အာရမ္မဏာဖိပတိ သဟဇာတာဖိပတိနှစ်ပါးသာ။ ဒုတိယတတိယော
ပဋ္ဌမတတိယဿန္တိ။ အာရမ္မဏာဖိပတိသာ။ ။ဒုတိယ တတိယော ဒု
တိယတတိယဿန္တိ။ သဟဇာတာဖိပတိသာ။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။
အနန္တရပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောတတိယဿ၊ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
ဘတိယဿ။ ။သုံးချက်။ ။တတိယောတတိယဿ၊ တတိယောပဋ္ဌ
မဿ၊တတိယောပဋ္ဌမတတိယဿ။ ။သုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမတတိယော
ပဋ္ဌမဿ။ ပဋ္ဌမတတိယောတတိယဿ။ ပဋ္ဌမတတိယောပဋ္ဌမတတိယ
ဿ။ ။သုံးချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိကတ္တား
ကား။ မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်အဆုံးစောကြဉ်သောရှေးရှေးသော မဟာကု
သိုလ်ဉာဏ သမ္ပယုတ်လေးခုမဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုမ
နာနာရုံဝဇ္ဇန်းပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက်နောက်
နောက်သောမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာ ဉာဏ
သမ္ပယုတ်လေးခုအဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ပဋ္ဌမောကတိယဿ
န္တိကတ္တားကား။ မိမိမဂ်မှအာရမ္မဏာဖိပတိပစ္စည်းကိုရခိုက် အဆုံးစော
ကြဉ်သောရှေးရှေးသောမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိ
ယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ပဋ္ဌမစောကြဉ်
သောနောက်နောက်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုမဟာ
ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမ
ဘတိယဿလည်းနည်းတူ။ ။တတိယသုံးချက်။ပဋ္ဌမတတိယသုံးချက်
လည်းနည်းတူပင်။ ။အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။
သဟဇာတအညမညနိဿယပစ္စည်းတို့မှာ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ သတ္တရ
သတဆဲ့ခုနစ်ချက်ထွက်၏။ ။အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဥပနိဿယပ
စ္စည်း၌။အဓိပတိအတိုင်းကေဝိသန့်ဆယ့်တချက်ထွက်၏။ ။ပဋ္ဌမော
ပဋ္ဌမဿန္တိ။အနန္တရူပနိဿယကောက်ပြီ။ ။ပကတူပ၌။ပစ္စဝေက္ခနာ
ပစ္စဝေက္ခနာယ ဟောတော်မူသည်။ မဂ်ကို အာရုံပြုခိုက် မဟာကုသိုလ်
ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုမဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုကိုကော။ ။
သမ္ပဒါနိမှာလည်း။ နောက်ပစ္စဝေက္ခနာ ဝီထိမှာ မဟာကုသိုလ် ဉာဏ
သမ္ပယုတ်လေးခု မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုကိုကောက်။ ။

အကောက်လွယ်ပြီ။ ။အာသေဝနုပ္ပာအနန္တရအတိုင်းကိုးချက်ထွက်
၏။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿသန္တကတ္တားကား။ မဂ်ကိုအာရုံပြုခိုက် အဆုံးစော
ကြည်သေးရှေးရှေးသောမဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခုမဟာကြံ
ယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကာအေးမဂ်ကို
အာရုံပြုခိုက်နောက်နောက်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ် လေးခု
မဟာ ကြံယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးခု အဘိညာဉ်ခွေးပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
၏။ ။ပစ္စည်းမှာမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကိုကြည့်။သမ္ပဒါနိပ္ပာပဋ္ဌမစောကိုကြည့်
သည်သာ။ အနန္တရပစ္စည်းနှင့်တူသည်။နောက်ပုဒ်တို့၌အနန္တရပစ္စည်းနှင့်
အတူ။ ။ကမ္မသတ္တရသတဆဲ့ခုနစ်။ဝိပါကမရ။ ။အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊
မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တတို့လည်း။ သတ္တရသတဆဲ့ခုနစ်ချက်။ ။အတ္ထိအဝိဂတသ
တ္တရသ။ နတ္ထိဝိဂတအနန္တရအတိုင်းနဝ။ ။အနုလုံပြီးပြီ။ [၂၆၆+၂၂]န
ဟေတုယာဇကေဝိသ။ နာရမ္မဏေသတ္တရသ။ နာမိပတိမှစ၍ပစ္စည်းအကုန်
ကေဝိသချည်းပင်။ ။မဂ္ဂ၊ ရမ္မဏတိက်ပြီး၏။ ။

၁-တိကပဋ္ဌာန-ဥပ္ပန္နတ္တိက။

ဥပ္ပန္နတိက်၌ပဋိစ္စဝါရမရှိ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ သဝါရ
ပစ္စယုပ္ပန်ဓမ္မကို ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောတော် မူသည်။ ပစ္စယုပ္ပန်ဓမ္မလည်း
ပစ္စယုပ္ပန်သာ။ အတိတ်အနာဂတ် မဖြစ်သင့်။ ပစ္စယုပ္ပန်လည်းဥပ္ပန္နသာ။ အနုဥ
ပ္ပန္နဥပ္ပါဒ်တရားမဟုတ်။ ဥပ္ပန္နတပုဒ်ကိုသာရည်၍ဟောတော်မမူဟုမှတ်
အပ်၏။ ။ဤတပါးလည်းစူးစမ်းဆင်ခြင်အပ်၏။ ။ပဉ္စဝါရ၌။ ဟေ
တုပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿသာတည်း။ ။ပဝတ္ထိအခါ။ [၂၇၀x၁၀]ဥ
ပ္ပန္နောဓမ္မောဟူသောကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တဓန္ဓာ အားလည်း
ကောင်း။ သမ္ပယုတ္တဓန္ဓာစိတ္တဇရုပ်အားလည်းကောင်းတုပ်သော သဟိတ်
စိတ်ကေသတ္တတိ။ စေ။ နွေးပညာသ။ စိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောလောဘ
မူဖြစ်အံ့။ လောဘမောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်
အံ့။ ရမ္မဏမူဖြစ်အံ့ အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလော
ဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်တပါး နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရားရ
၏။ ။သမ္ပဒါနိကာအေးမောဟမူနွေး၌မောဟကြည်သောသမ္ပယုတ္တဓန္ဓာစိ
တ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်ပ
ဋိသန္ဓေသတ္တရသကိုကောက်။ ။အာရမ္မဏ၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ ဒုတိ

ယောယဋ္ဌမံသာ။ တတိယောပဋ္ဌမသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တိ က
 တ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်အဋ္ဌာရိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ ကာမစိတ်စတုပညာသာ ဗိဗ္ဗစက္ခုဗိဗ္ဗသောတ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိ
 ညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တိကတ္တားကား။ အနာ
 ဂတိဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ကုသိုလ်ကောဝိသ။ ကြိယာဝိသ။ စိတ္တဇ
 ရုပ်သတ္တရသဇရတာဘင်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါ
 ရာဝုဇ္ဇန်းကာမဇော တဗုယုတ်သုံးဆယ်၊ တဒါရုံကောသ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေ
 နေတာဗရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မုပဂ၊ အနာဂတံသအဘိ
 ညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသန္တိကတ္တားကား။ အ
 နာဂတိဖြစ်သော ဝိပျာက်ဆတ္တိသ။ ကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ် ပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝုဇ္ဇန်းကာမဇောတဗုယုတ် သုံးဆယ်။
 တဒါရုံကောဒသ။ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေနေတာပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယ
 ထာကမ္မုပဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရမ္မ
 ဏာပြီး၏။ ။အဓိပတိပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသ၊ ဒုတိယောပဋ္ဌမသ၊ တ
 တိယောပဋ္ဌမသ၊ ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမသန္တိ၊ အာရမ္မဏာဓိ
 ပတိဖြစ်အံ့။ [၂၇၁ + ၂] ဥပ္ပန္နောဓမ္မောဟူသောကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ အ
 လေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သောပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ
 စိတ်ရှစ်ခု။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား။
 သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားလည်းကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်အားလည်း
 ကောင်းတပ်သော သာဓိပတိဇောငါးဆဲ့နှစ်ခု။ စိတ္တက္ခဏ တဗုတဗုဒ္ဓိရှိ
 သောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါး ပစ္စည်းတ
 ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော သမ္ပယုတ္တ
 ခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တိ
 ကတ္တားကား။ အနာဂတိဣဋ္ဌဖြစ်သောအလေးအမြတ်ပြု အပ်သောတိဇနိပ္ပ
 န္နရုပ်ကိုးခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်
 သော လောဘမူရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသန္တိက
 တ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအနာဂတိဣဋ္ဌဖြစ်သောကမ္မဇ နိပ္ပ
 န္နရုပ်လတ္တရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြု
 တတ်သောလောဘမူရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အနန္တရသမနန္တရ

ပစ္စည်းမရ။ ။သဟဇာတအညမည၌ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿတချက်။ နိဿယပစ္စည်း၌လည်းတချက်သာ။သဟဇာတနိဿယလွယ်ပြီ။ ။ပုရေဇာတနိဿယဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေးအားတပ်သော မဏ္ဍိမာယကဖြစ်၍။ အတိတဘဝင်နှင့်အတူဥပါဒ်ပြိုင်သောစက္ခုဝတ္ထု။လ။ကာယဝိညာဉ်ဇွေးအားတပ်သော မဏ္ဍိမာယကဖြစ်၍။ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သောကာယဝတ္ထုပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါအရူပဝိပါက်လေးခု။ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်ကြည်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ကုသိုလ်ကေဝါသဝိပါက်ဗာတ္တိံသင်္ကြယာဝိသအားတပ်သောပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊နိရောဓမာပတ်မှ ထသောအခါ။ အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်အား တပ်သောရှေးဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္ဓေအခါ။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝင်တဆယ်။အာဝဇ္ဇန်းဇွေးသမ္ပုဋိန္ဒြိယဇွေးသန္တရဏသုံးခု။မရဏာသန္ဓေဇောငါးချက်။ တဒါရုံရုတိအားတပ်သော ရုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော်။ တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြည်သောသတ္တဝိညာဏဓာတ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။နိဿယပြီး၏။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ တတိယောပဋ္ဌမဿ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၌အာရမ္မဏူပကောက်၍ပကတူပနိဿယဖြစ်အံ့။[၂၇၂+၄] ဥပ္ပန္နောဓမ္မာဟူသောကတ္တားကား။ပစ္စုပ္ပန်ဗလဝဖြစ်သောရုပ်အဋ္ဌာဝိသပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောစိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ၌ကတ္တားကား။ဗလဝအနာဂတ်ဖြစ်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ကေဝါသင်္ကြယာဝိသတိဇရုပ်သတ္တရသဇရတာဘင်ရ၏။သမ္ပဒါနိကား။ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောစိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမဿ၌ကတ္တားကား။ဗလဝအနာဂတ်ဖြစ်သောဝိပါက်ဆတ္တိံသကမ္မဇရုပ်နှစ်ဆယ်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောစိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပုရေဇာတ၌။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿတချက်သာ။အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ကာမစိတ်စတုပညာသ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတ

မှ။ ဖုရေဇံတတိသယအတိုင်းကောကံ။ ။ပစ္ဆိမာဇာတဉ္စ၊ ပဌမောပဌ
မဿသာ ဒေကုန်ကောကံ။ ။ကမ္မပစ္စည်း၊ ပဌမောပဌမဿသဟ ဇာ
တဇာမ္မသာ။ ။ဝိပါကလည်းတချက်သာ။ ။အာဟာရလည်း၊ ရုပ်အာ
ဟာရ၊ နာမ်အာဟာရနှစ်ပါးကောက်၍။ ။ဣန္ဒြိယလည်းတချက်၊ သဟ
ဇာတိန္ဒြိယ၊ ဖုရေဇံတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇိတိန္ဒြိယ၊ သုံးပါးအကောက်လွယ်ပြီ။
ဈာနမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တဝိပုယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတတချက်စီသာထွက်၏။ ။အ
ကောက်မှာလွယ်ပြီ။ ။ပစ္စနိကံမှာ။ [၂၂၄+၁၃] နဟေတုယသတိဏိ
အစရှိသည်သုံးချက်သာ။ ။နောနတ္ထိနောဝိဂတမှာနွေ။ ပဌမောပဌမဿ
ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၍ကျသည်။ ။ဥပ္ပန္နတိကံပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန အတိတတ္ထိက။

အတိတတိကံ၌၊ ပဋိစ္စဝါရမရှိဥပ္ပန္နတိကံကဲ့သို့ပင်ယူလေ။ ။ပညာ
ဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ။တတိယောတတိယဿတပါးသာ၊ အကောက်
လွယ်ပြီ။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ။ပဌမောတတိယဿ၊ ဒုတိယော
တတိယဿ၊ တတိယောတတိယဿ။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဌမော
တတိယဿ၌ [၂၂၅+၁] အတိတောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ အ
တိကံဖြစ်သောစိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်စေတသိက်နွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌ
ဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇော
တခုယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံ၊ ကောဒသဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခုနေဝ
သညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခုအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
ဒုတိယောတတိယဿ၌ကတ္တားကား။ အနာဂတ်ဖြစ်သော စိတ် ခုယုတ်
ကိုးဆယ်စေတသိက်နွေးပညာသရုပ် အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း တရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတခုယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံ
ကောဒသအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယ
ဿ၌ကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း တရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ ကာမစိတ်စတုပညာသ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောက ဣဒ္ဓိဝိဓအ
ဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရမ္မဏပြီ၏။ ။အဝိပတိပစ္စည်း
၌။ ပဌမောတတိယဿ၊ ဒုတိယောတတိယဿ၊ တတိယော တတိယ
ဿ။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဌမောတတိယဿ၌ ကတ္တားကား။ အ

လေးအမြတ်ပြုအပ်သောအတိတ်ဣန္ဒြိယဖြစ်သော နိဗ္ဗန္တရုပ်အဋ္ဌာရသဒ္ဓါသ
မူဇ္ဈေးမောဟမူဇ္ဈေး ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သော စိတ်ရှစ်ဆွဲ
လေးခုဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိန္နာကြည်သော စေတ
သိက်လေးဆဲခုနစ်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်
ပြုအပ်သော လောဘမူရှစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ ဥပဏ္ဍလဗ္ဗ
ယုတ်လေးခုလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယော
တတိယသန္တကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အနာဂတ် ဣန္ဒြ
ဖြစ်သောနိဗ္ဗန္တရုပ်အဋ္ဌာရသ ဒေါသမူဇ္ဈေးဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်
ကြည်သောလောကုတ္တရာစိတ်ခုနစ်ဆွဲခြောက်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
ဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခုပစ္စည်းတရား
ရ၏။ ။တတိယောတတိယသန္တ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ [၂၇၆-၁]
ပစ္စုပ္ပန္နောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော ဣ
ဋ္ဌဖြစ်သောပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗန္တရုပ်အဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား
အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
သဟဇာတာ ဓိပတိဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအားလည်း
ကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် အားလည်းကောင်း တပ်
သောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည်သော သမ္ပယု
တ္တခန္ဓာသဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။
အနန္တရပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမောတတိယသတချက်သာထွက်၏။ ။က
တ္တားကား။ ရဟန္တာတို့ရတိကြည်သော ရှေးရှေးသော စိတ် တခုယုတ်
ကိုးဆယ်စေတသိက်ဇွေးပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ရ
ဟန္တာတို့ရတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သောစိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်စေ
တသိက်ဇွေးပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သမနန္တရုပ္ပာယ် နည်း
တူ။ ။သဟဇာတာ၊ အညမည၊ နိဿယပစ္စည်းတို့လည်းတချက်စီသာ
ထွက်သည်။ ။အကောက်မှာဥပ္ပန္နောဥပ္ပန္နသအတိုင်းကောက်လေ။ ။
ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပဋ္ဌမောတတိယသ၊ ဒုတိယောတတိယသ၊ တတိ
ယောတတိယသ။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမောတတိယသ၌။ ပက
တုပဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ဗလဝ အတိတ်ဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုး
ဆယ်စေတသိက်ဇွေးပညာသရုပ် အဋ္ဌဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ

၀-တိကပဋ္ဌာန၊အတိတာရမ္မဏတ္ထိက။ (၂၇-၂၈-၂၉) ၁၆၆

ဒါနိကား။ စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်သတိသိက်နွေးပညာသပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသန္တိ။ ပကတူပပစ္စည်းဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။
ဗလဝအနာဂတ်ဖြစ်သော စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ် စေတသိက် နွေး
ပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။စိတ်တရယုတ်
ကိုးဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယသန္တိ။ ပကတူပ နိ
ဿယဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်အဋ္ဌဝိသပစ္စည်း တရားရ
ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပု
ရေဇာတပစ္စယာဇာတန္တိ။ ။တတိယောတတိယသ တချက်သာ။ ဥပ္ပန္န
ဟိက်အစိုင်းကောက်။ ။အာသေဝနမ္ဘာပဋ္ဌမောတတိယသ တချက်
သာ။ ။ကုတ္တားကား။အဆုံးစောကြဉ်သော ငှေးငှေးသော လောကီစော
သတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်း။ ။သမ္ပဒါနိကား။ပဋ္ဌမစောဒိုလ်စောကြဉ်
သောနောက်နောက်သောစောကေပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။က
မ္မပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမောတတိယသ၊တတိယောတတိယသနှစ်ချက်။ ။
ပဋ္ဌမောတတိယသန္တိကတ္တားကား။ အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ် အကု
သိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဝိပါက်ဆတ္ထိံသ နာ
မက္ခန္ဓကုတ္တရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။တတိယော တတိယသန္တိ
သဟဇာတကမ္မသာအကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ဇူနွယ်။
ဈာန၊မဂ္ဂ၊သမ္ပယုတ္တတို့မှာ တတိယောတတိယသ တချက်သာ။ ။ဥပ္ပ
န္နောဥပ္ပန္နသန္တတူပြီ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတတို့လည်း တချက်သာ။
ဥပ္ပန္နဟိက်နှင့်တူပြီ။ ။နတ္ထိ၊ ဝိဂတတို့လည်း အနန္တရနှင့် တူပြီ။ ။
[၂၇+၁၂]နဟေတုယာတိဏိ၊ သပ္ပတ္တတိဏိ၊ နောအတ္ထိ နောအဝိဂ
တေဇွေ။ ။အတိတတိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-အတိတာရမ္မဏတ္ထိက။

အတိတာရမ္မဏတိုက်၌။ ။ပဋ္ဌမတချက်။ဒုတိယံတချက်။ တတိယ
တချက်။ ။ပေါင်းသုံးချက်။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌ [၂၇+၁] အတိတာ
ရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏ ကေနိဝိညာဏ
ဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာညာဟတနစိတ်သုံးခု။အတိတ်တရား

ကိုအာရုံပြုခိုက်ဟထိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သော။ ကာမဇောနှစ်ဆဲ့ရှစ်ခုအဘိညာဉ်
 နှေးဝိရတိအ၊ မညာကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တစက္ကာလီသ အစိတ်အ
 စိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိညာဏဉ္ဇာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာ
 နာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဟထိတုပ္ပါဒ်
 ကြဉ်သောကာမဇောနှစ်ဆဲ့ရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်နှေးမောဟမူဒွေး၌မောဟဝိ
 ရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက် သတ္တစက္ကာလီသ အစိတ်အစိတ်
 နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေန ဒုတိယံ နိက္ခိယကတ္တားကား။ အ
 နာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဟထိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သောကာမဇောနှစ်ဆဲ့
 ရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်နှေးအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသအစိတ်အ
 စိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော။ လ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ အပ္ပမညာ
 ကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယေန
 နာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဟထိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သောကာမဇောနှစ်ဆဲ့
 ရှစ်ခု။ အဘိညာဉ်နှေး အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသအစိတ်အစိတ်
 နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။ လ။ မောဟမူဒွေး၌မောဟကြဉ်သော။ လ။ ပစ္စယု
 ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဟောတုပြီး၏။ ။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းမှာ တိက်ပုဒ်အရကို အကုန်ကောက်။ ။ အဓိပတိ
 ပစ္စည်း၌။ ။ အတိတာရမ္မဏကေန အဓိပတိပစ္စည်းကိုကေနရသောအခါ
 ဝိညာဏဉ္ဇာယတနကုသိုလ်ကြိယာ နေဝသညာ နာသညာ ယတန ကု
 သိုလ်ကြိယာအတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော
 အခါလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေးမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မဟာကြိယာ
 ရှစ်ခုကေနရသော အဘိညာဉ်နှေး ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်
 သောစေတသိက်ဆ စက္ကာလီသ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်
 သောအဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော။ လ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို။
 လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေန ဒုတိယံ နိက္ခိယကတ္တားကား။ အနာ
 ဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူ
 စိတ်ရှစ်ခုဒေါသမူစိတ်နှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုကေနရသော အဘိညာဉ်
 နှေးအပ္ပမညာကြဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သောစေတသိက်ကေနပညာ
 သအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်
 သော။ လ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယေန
 တတိယံ နိက္ခိယကတ္တားကား။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကို

ရံသံအခါလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊ဒေါသမူဒွေးမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ကေနိ
 ရသောအဘိညာဉ်ဒွေးဝိစိကိစ္ဆာအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ကျေ
 နပညာသ၊လ၊ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရသမန
 န္တရသဟဇာတအညမညနိဿယ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့၌ တိက်ပုန်ကို
 အကုန်တောက်။ ။ပုရေဇာတပစ္စည်း၌၊ပဌမေနပဌမံ၌ ကတ္တားကား၊
 အတိတာရမ္မဏကေနိပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဝိညာဏဉ္စာယ
 တနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ အ
 တိတံတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတရယုတ်
 သုံးဆယ် တဒါရုံကောဒသ အဘိညာဉ်ဒွေး ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်
 သော စေတသိက် သတ္တ စတ္တာလီသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ကို
 လ၊ ပစ္စ ယုပ္ပန် တရား ရ၏။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယံ၌ ကတ္တား ကား၊
 ပဌဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သောအခါ အနာဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက် မ
 နောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံကောဒသ၊အဘိ
 ညာဉ်ဒွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသအစိတ်အစိတ်
 နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောလ၊ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယေနတ
 တိယံ၌ ကတ္တားကား၊ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏကေနိ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်
 မနောဓာတ်သုံးခုပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်
 သောအခါမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံကော
 ဒသအဘိညာဉ်ဒွေးအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ အစိတ်အ
 စိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုလ၊ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပုရေဇာတပြီး၏။ ။အာ
 သေဝန၌။ ။ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား၊အတိတာရမ္မဏကေနိဝိညာ
 ဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတနကြိယာ အ
 တိတံတရားကိုအာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇောအဘိညာဉ်ဒွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်
 သောစေတသိက်သတ္တစတ္တာလီသအစိတ်အစိတ်လ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
 ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား၊အနာဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်
 အကုသိုလ်ဒွါဒသဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုဒု
 တိယာဒိဇောအဘိညာဉ်ဒွေးဝိရတိအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်သ
 တ္တစတ္တာလီသလ၊ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယေနတတိယံ၌ကတ္တား
 ကား၊ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာ

ကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုရတိယာဒိဇောအဘိညာဉ်နွေးမိရတိအံ
မညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ အစိတ်အစိတ်။လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ရားရ၏။ ကမ္မန္တကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာကိုကြဉ်။ တိက်ပုန်အရ
ကိုအကုန်ကောက်။ ။ဝိပါကပစ္စည်း၌လည်းသုံးချက် ။ပဌမေနပဌ
မံ၌ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား အတိတာရမ္မဏဇကန် ဝိညာဏဉ္စာယတန
ဝိပါကနေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက အတိတ်တရားကို အာရုံပြု
ရုံကံ။သန္တိရဏသုံးခုမဟာဝိပါကရှစ်ခုစေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အစိတ်
အစိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကားဝိညာ
ဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေနဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေအတိတ်တ
ရားကိုအာရုံပြုရုံကံကာမပဋိသန္ဓေတဆယ် စေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အ
စိတ်အစိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။
အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုရုံကံ။ တဒါရုံဇကောသ စေတသိက်တေတ္ထိံ
သအစိတ်အစိတ် လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တတိယေနတတိယံ၌ပဝ
တ္တိအခါကတ္တားကား။ပစ္စယုပ္ပန်ရမ္မဏဇကန်နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် သမ္ပ
နန္တိန္ဒြိယနွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုရုံကံ တဒါရုံဇကောသ စေတသိက်
တေတ္ထိံသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုလ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဋိ
သန္ဓေအခါကတ္တားကား ပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုရုံကံ ကာမပဋိသန္ဓေ
တဆယ်စေတသိက်တေတ္ထိံသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုလ။ ပစ္စယု
ပ္ပန်တရားရ၏။ ဝိပါကပြီး၏။ အာဟာရဇုနိယပစ္စည်းတို့မှာ အ
ကုန်ကောက်။ဈာနပစ္စည်းမှာနွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကိုကြဉ်။ မဂ္ဂမှာ
သဟိတ်စိတ်ကိုကောက်။ သမ္ပယုတ္တမှာအကုန်ကောက်။ ဝိပုယုတ္တ
မှာပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဟောက်။ ။အတ္ထိနတ္ထိဝိဂတအဝိဂတဤပစ္စည်း
တို့မှာအကုန်ကောက်။ ။ဟေတုယာတိဏိ၊သဗ္ဗတ္ထတိဏိ။ ။အနုလုံ
ပြီး၏။ ။ဟေတုပစ္စည်း၌ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား။အတိတ်တရားကို
အာရုံပြုရုံကံ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟသိတုပ္ပါဒ်သန္တိရဏသုံးခုဆန္ဒကြဉ်
သောအညသမာန်းဒွါဒသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။လ။ ဝိစိကိ
စ္ဆာသဟဂုတ်၊ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စေတသိက်ရဒ္ဓသ အစိတ်အပေါင်း နာမ
က္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ရှိသော မော
ဟပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါအတိတ်တရားကိုအာရုံပြု
ရုံကံအဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှစ်ခုဆန္ဒပီတိဝိရိယကြဉ်သော အညသမာန်း စေ

တုသိက်တဆယံ။အစိတ်အစိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်။၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ
န္တိကတ္တားကား။အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဟသိ
တုပ္ပုဒ်သန္တိရဏသုံးခုဆန္ဒကြည်သောအညသမာန်းဒွါဒသအစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍။လ။ဝိစိကိန္တာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်။
၏။ ။တတိယေနတတိယံဥပဝတ္ထိအခါကတ္တားကား။ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဇ
ကန်။ဇွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယံမနောဓာတ်သုံးခု။ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြု
ခိုက်။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟသိတုပ္ပုဒ်သန္တိရဏသုံးခုဆန္ဒကြည်သော အည
သမာန်းဒွါဒသ။အစိတ်အစိတ်။လ။နာမက္ခန္ဓာ။ ဝိစိကိန္တာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စ
သဟဂုတ်စေတသိက်ရန္တသ။လ။မောဟပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသ
န္ဓေအခါကတ္တားကား။ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အတိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်
ခုဆန္ဒဒိကိဝိဒိယကြည်သောအညသမာန်းတဆယံအစိတ်အစိတ်နာမက္ခ
န္ဓာကို။လ။ပစ္စုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယသုနိမ္မာပဋိသန္ဓေအခါမရ။ပဋိ
သန္ဓေသည်။အနာဂတ်ကိုအာရုံပြုသောကြောင့်တည်း။နာမက္ခန္ဓာမရ။ ။
နာမိပတိဥပဝတ္ထိအခါ[၂၈၀+၁]အတိတာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသော က
တ္တားကား။အတိတာရမ္မဏဇကန်အဓိပတိပစ္စည်းကိုဇကန်ရသောဝိညာ
ဏဗ္ဗာယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ် ကြိ
ယာ။အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလော
ဘမူရှင်ခုဒေါသမူဇွေးမဟာကုသိုလ်ရှင်ခုမဟာကြိယာရှင်ခုအဘိညာဉ်
ဇွေးအပ္ပမညာဝိစိကိန္တာကြည်သောစေတသိက်ဇေယျနပညာသ အစိတ်အ
ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုမရသောအခါ အတိ
တာရမ္မဏဇကန်ဝိညာဏဗ္ဗာယတနဝိပါကနေဝသညာနာသညာယတန
ဝိပါကအတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။အဓိပတိပစ္စည်းကိုမရသောအခါ
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှင်ခု မဟာကြိယာ
ဇောဝိုးခုဟဒါရုံဇောဒသ။အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံဥပဝတ္ထိကတ္တားကား။အနာဂတ်တရားကိုအာရုံ
ပြုခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလောဘမူရှင်ခုဒေါသမူဇွေးမဟာ
ကုသိုလ်ရှင်ခုမဟာကြိယာရှင်ခုဇကန်ရသောအဘိညာဉ်ဇွေးအပ္ပမညာ
ဝိစိကိန္တာကြည်သောစေတသိက်ဇေယျနပညာသအစိတ်အပေါင်းနာမက္ခ
န္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုမရသောအခါအနာဂတ်တရား
ကိုအာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှင်ခု။ ကာမကြိယာ

စောကိုးရအပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသလ။ ပစ္စယုနိတရား
ရ၏။ တတိယေနပတိပိန္နကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြု
ခိုက်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ မ
ဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မဟာကြိယာရှစ်ခု။ ကေနိရသောအဘိညာဉ်ဒွေး။ အပ္ပ
မညာဗိဝိကိန္နာကြဉ်သောစေတသိက်ကေနပညာသံ အဓိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအဓိပတိတရားကိုယ်အဓိပတိပစ္စည်းကို မရ
သောအခါပဠုန္နာရမ္မဏကေနိ။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်။ မနောဓာတ်
သုံးခု။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ကာမဇာတိတရား
ယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံကောဒသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကို။ လ။ ပစ္စယု
ပ္ပန်တရားရ၏။ ။နာဓိပတိပြီး၏။ ။နယုရေဇာတပစ္စည်း၌။ ။အရူပ
ဘုံ၌ကောက်။ နပစ္ဆာဇာတအကုန်။ ။နာသေဝန၌။ ပဌမနပဌမံ၌
ပဝဋ္ဌိအခါကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏကေနိဗညာဏဇ္ဈာယတနုပိ
ပါက်။ နေဝသညာနာသညာယတနုပိပါက်။ အဘိတ်တရားကို အာရုံပြု
ခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုဂ္ဂါ။ မဟာကုသိုလ်မ
ဟာကြိယာပဌမဇော။ တဒါရုံကောဒသ။ အပ္ပမညာဗိရတိကြဉ်သော
စေတသိက်သတ္တငတ္တာလီသ။ အဓိတ်အဓိတ်နာမက္ခန္ဓာကို။ လ။ ပစ္စယု
နိတရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏကေနိဗညာ
ဏဇ္ဈာယတနုပဋိသန္ဓေ။ နေဝသညာနာသညာယတနုပဋိသန္ဓေအဘိတ်
တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်။ စေတသိက်ဆဉ္စိ သ။
လ။ ပစ္စယု နိတရားရ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ ကတ္တားကား။ အနာဂတ်
တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုဂ္ဂါ။
မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပဌမဇောတဒါရုံကောဒသ။ အပ္ပမညာကြဉ်
သောစေတသိက်ပညာသလ။ လ။ ပစ္စယု နိတရားရ၏။ ။တတိယေနပတိ
ပိန္နပဝဋ္ဌိအခါကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ် တ
ဆယ်။ မနောဓာတ်သုံးခု။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝ
ဇ္ဇန်း။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုဂ္ဂါ။ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာပဌမ
ဇောအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသလ။ လ။ ပစ္စယု နိတရားရ
၏။ ။နာသေဝနပြီး၏။ ။နကမ္မပ္ပာကုသိုလ်အကုသိုလ် စေတနာကို
ကောက်။ ။နပိပါကပ္ပာကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိယာကိုကောက်။ ။

နဇ္ဈာနမှား။ နွေးပစ္စုပ္ပန်ညာဉ်တထာယကိကောကံ။ ။နိပ္ပယုတ္တမှားအရူပ
ဘုံကိကောကံ။ ။ပစ္စနိကံပြီး၏။ ။ဆဝါရအတူတူပင်။ ။ဆဝါရ
ပြီး၏။ ။

ပဉ္စဝါရဟောတုပစ္စည်း၌။ ။ပဌမောပဌမဿ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။
တတိယောတတိယဿသုံးချက်။ ။ပဌမောပဌမဿ၌ ပဝတ္ထိအခါ
[၂၈၁+၃] အတိတာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တ
ခန္ဓာအားတပ်သောအတိတာရမ္မဏကေနိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံး
ချ။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးချ။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။
အကုသိုလ်၌၊ ဒဿ။ မဟာကုသိုလ်၌ချ။ မဟာကြိယာ၌ချ။ မဟာဝိ
ပါက်၌ချ။ အဘိညာဉ်နွေး။ စိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့
လောဘမောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟ။
ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့လောဘဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမော
ဟ။ ဤတပါးနှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မောဟမူနွေး
၌မောဟကြည်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ
ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောအတိတာရမ္မဏကေနိ။ ဝိညာ
ဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ။ နေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေ။ အတိတ်
တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ၌ချ။ စိတ္တက္ခဏတရတချ
ဉ်ရှိသောဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ
အဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိ
ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ၌ကတ္တား
ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သောအနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အ
ကုသိုလ်၌၊ ဒဿမဟာကုသိုလ်၌ချ။ မဟာကြိယာ၌ချ။ မဟာဝိပါက်၌
ချ။ အဘိညာဉ်နွေး။ စိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့လောဘ
မောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟ။ ဒွိဟိတ်
ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမော
ဟ။ ဤတပါးနှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မောဟ
မူနွေး၌မောဟကြည်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိ
ယောတတိယဿ၌ ပဝတ္ထိအခါကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတပ်
သောပစ္စယုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်၌၊ ဒဿ။ မဟာကုသိုလ်၌
ချ။ မဟာဝိပါက်၌ချ။ အဘိညာဉ်နွေး စိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောလော

ဘမူဖြစ်အံ့လောဘမောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်
 အံ့မောဟ။ နှိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘ
 အဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်တပါးနှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါန်ကား။ မောဟမူနှင့် မောဟကြည်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်
 တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တာကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တပ်
 သောပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေရှစ်ခု။ စေတ
 သိက်ဆယ့်သုံး။ စိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိသောနှိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအ
 ဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံး
 ပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ ဟေတုပစ္စည်းပြီး၏။ ။ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမသုံးချက်။
 ဒုတိယသုံးချက်။ တတိယသုံးချက်။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ အတိတာရမ္မ
 ဏတရားသည် အတိတ်အနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ။
 ထိုသုံးပါးတို့တွင် အတိတ်ကို အာရုံပြုသော တရားသည် အတိတာရမ္မ
 ဏောအတိတာရမ္မဏသဖြစ်သတည်း။ ။ အနာဂတ်ကိုအာရုံပြုသော
 တရားသည် အတိတာရမ္မဏောအနာဂတာရမ္မဏသဖြစ်သတည်း။ ။
 ပစ္စုပ္ပန်ကိုအာရုံပြု၍ဖြစ်သော တရားသည် အတိတာရမ္မဏောပစ္စုပ္ပန်
 ရမ္မဏသဖြစ်သတည်း။ ။ ဤသို့အတိတာရမ္မဏတရားသည်အတိတ်
 အနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမပဒ၌သုံးချက်ထွက်သတည်း။ ။
 ပဌမောပဌမသ၌ ကတ္တာကား။ အတိတာရမ္မဏဧကန် အဘိတ်ဖြစ်
 သောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံး
 ခု။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အတိတ်ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
 ကာမဇောတဗျုပ္ပတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဧကောဒသဗျုပ္ပာယ်၊ စေတောပရိယ၊
 ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မုပဂအဘိညာဉ်ဝိရတိအပ္ပမညာကြည်
 သောစေတသိက်သတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။ အတိ
 တာရမ္မဏဖြစ်သော အတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
 ကာမဇော တဗျုပ္ပတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဧကောဒသ၊ ဗျုပ္ပာယ်၊ စေတောပရိ
 ယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မုပဂအဘိညာဉ်စေတသိက်သတ္တ
 စက္ကာလီသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမောဒုတိယသ၌ကတ္တာကား။
 အတိတာရမ္မဏဧကန်အနာဂတ်ဖြစ်သောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု
 နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု အတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။

အနာဂတ်ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်တဒါ
ရုံဇကောဒသဣန္ဒြိယ၊စေတောပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ယထာကမ္မပ
ဂအဘိညာဉ်စေတသိက်သတ္တစက္ကာလီသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
ဒါနိကား။ အတိတာရမ္မဏဖြစ်သောအနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မ
နောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်စေတောပရိယ၊အနာဂတံ
သအဘိညာဉ်အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။
ပဋ္ဌမောတတ်ယဿန္တိကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏကေနိပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်
သောဝိညာဏဉ္စယတနစိတ်သုံးခုနေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံး
ခု၊အဟိဝတရားကိုအာရုံပြုခိုက်ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာ
မဇောတရယုတ်သုံးဆယ်၊တဒါရုံဇကောဒသ၊ဣန္ဒြိယ၊ စေတောပရိယ၊ပု
ဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ယထာကမ္မပဂအဘိညာဉ်စေတသိက်သတ္တစက္ကာ
လီသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အတိတာရမ္မဏဖြစ်သောပ
စ္စုပ္ပန်တရားကို အာရုံပြုခိုက်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စေတောပရိယ၊အဘိ
ညာဉ်စေတသိက်တံသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယပုဒ်၏အရလည်း
အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်သုံးပါး ဖြစ်သောကြောင့် သုံးချက် ထွက်သ
တည်း။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ[၂၈၂+၁] အနာဂတာရမ္မဏောစ
မ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် အနာဂတ်
ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဇကောဒ
သ၊ ဣန္ဒြိယ၊စေတောပရိယ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ် အပ္ပမညာကြဉ်
သောစေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အနာဂ
တာရမ္မဏဖြစ်သောအနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်စေတောပရိယ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်
အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိ
ယောပဋ္ဌမဿန္တိကတ္တားကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အတိတ်
ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဇကော
ဒသစေတောပရိယ၊အနာဂတံသအဘိညာဉ်အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတ
သိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အနာဂတာရမ္မဏ
ဖြစ်သောအတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရ
ယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဇကောဒသစေတောပရိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊
ယထာကမ္မပဂအဘိညာဉ်ပရိတိအပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်သ

ဣစ္စတ္တာလီသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတကိစ္ဆာသန္တကတ္တား
ကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဧကောဒသစေတောပရိယ၊ အနာဂ
တံသအဘိညာဉ်အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ ပစ္စည်းတရား
ရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အနာဂတာရမ္မဏဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်တရားကို
အာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစေတောပရိယအဘိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။တတိယပုဒ်၏အရလည်း။ အတိတ်အနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန်သုံးပါး။
၎င်းဖြစ်သောကြောင့်။ သုံးချက်သာထွက်သတည်း။ ။တတိယောတတိ
ယသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဧကေန ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော နွေးပဉ္စဝိ
ညာဉ်တဆယ်မနောဓာတ်သုံးခုပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်
သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဧကောဒသ
ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယအဘိညာဉ် အပ္ပမညာကြဉ်
သောစေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ မနောဒွါ
ရာဝဇ္ဇန်းစေတောပရိယအဘိညာဉ်စေတသိက်ဟံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။တတိယောပဌမသန္တ ကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဧကေနအ
တိတ်ဖြစ်သောနွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် မနောဓာတ်သုံးခု ပစ္စုပ္ပန်တရား
ကိုအာရုံပြုခိုက်အတိတ်ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရုယုတ်
သုံးဆယ်တဒါရုံဧကောဒသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ
အဘိညာဉ်အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စည်း။ ။ ။သ
မ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဖြစ်သောအတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ မ
နောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဧကောဒသ စေ
တောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂအဘိညာဉ်ဝိရတိ
အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်သဣစ္စတ္တာလီသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
တတိယောဒုတိယသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏ ဧကေနအနာဂတ်
ဖြစ်သော နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် ပစ္စုပ္ပန်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အနာ
ဂတ်ဖြစ်သောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဧ
ကောဒသဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယအဘိညာဉ်အပ္ပမ
ညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဖြစ်သော အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာ
ဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံဧကောဒသစေတောပရိယ၊

အနာဂတံသ အဘိညာဉ် အပ္ပမညာဉ်ကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရမ္မဏပြီး၏။ ။အဓိပတိပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ပဌမနှစ်ချက်။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ဒုတိယ ၂ ချက်။ တတိယောတတိယဿ။ တတိယောပဌမဿ။ တတိယောဒုတိယဿ။ တတိယသုံးချက်။ ။ပေါင်းချစ်ချက်။ ။တတိယပုဒ်မှာအာရမ္မဏိကသညာစေတောပရိယအဘိညာဉ်မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းလာဖြစ်သောကြောင့်။ အာရမ္မဏာဓိပတိမဖြစ်သင့်၍။ ပဌမပုဒ်ဒုတိယပုဒ်တို့မှာနှစ်ချက်သထွက်သောကြောင့်။ သတ္တသာဖြစ်သတည်း။ ။ပဌမောပဌမဿ၌အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ [၂၀၃ + ၆] အတိတာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအတိတာရမ္မဏဧကန်အတိတ်ဖြစ်သောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခုနေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခုအတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အတိတ်ဖြစ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာစောရှစ်ခုမနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းတဒါရုံဧကောဒသ။ ဣန္ဒြိယစေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မုပဂအဘိညာဉ်ပရိတိအပ္ပမညာ၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိဗ္ဗာကြဉ်သော။ စေ။ ဇွေးစတ္တာလီသပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါနိကားအလေးအမြတ်ပြုတတ်သောအတိတာရမ္မဏ ဖြစ်သော အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ လောဘမူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်။ ။ သဟဇာတာ ဓိပတိ ဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။ အတိတာ ရမ္မဏဧကန်အဓိပတိပစ္စည်းကိုဧကန်ရသောဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာ။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါလောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူဇွေးမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုဧကန်ရသောအဘိညာဉ်ဇွေးစိတ္တက္ခဏဟာရတခု၌ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမောဒုတိယဿ၌အာရမ္မဏာဓိပတိသာတည်း။ ။ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအတိတာရမ္မဏဧကန်အနာဂတ်ဖြစ်သောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခုအတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် အနာဂတ်ဖြစ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောဘမူရှစ်ခု မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမ

ကြိယာဇောကိုးခုမနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းတဒါရုံကောဒသ ဣန္ဒြိယစေတောပ
 ရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပုဂ္ဂလအဘိညာဉ် ပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား၊ အတိတာရမ္မဏဖြစ်သော အနာဂတ်တရားကိုအာရုံ
 ပြုခိုက်၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခု မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု
 ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိ။ အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်
 အံကတ္တားပုဒ်၏အရကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊ အလေးအ
 မြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူအနာဂတ် ဖြစ်သော လောဘမူရှစ်ခု မဟာ
 ကုသိုလ်ရှစ်ခုကာမကြိယာဇောကိုးခု မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းတဒါရုံ ကောဒ
 သဣန္ဒြိယစေတောပရိယ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပ
 ဒါန်ကား၊ အနာဂတာရမ္မဏဖြစ်သော အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊
 အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ပစ္စယု
 ပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံကတ္တားကား၊ အဓိပတိပ
 စည်းကိုရသောအခါ၊ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊ လောဘမူရှစ်ခု၊
 ဒေါသမူနှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကေနိရသောအဘိညာဉ်နှစ်ခု၊ ဗိတ္တက္ခ
 ဏတခုတခု၌၊ အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါး
 ပစ္စည်း၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား၊ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တ
 ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမသသန္တိကတ္တားကား၊ အနာဂတ်တရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက်၊ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အတိတ်ဖြစ်သောလောဘ
 မူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ကာမကြိယာဇောကိုးခုမနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းတ
 ဒါရုံကောဒသဣန္ဒြိယစေတောပရိယ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်ပစ္စည်း၏။
 ။သမ္ပဒါန်ကား၊ အနာဂတာရမ္မဏဖြစ်သောအတိတ်တရားကိုအာ
 ရုံပြုခိုက်၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှစ်ခု မဟာကုသိုလ်ရှစ်
 ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယသသန္တိ[၂၀၄+၂] ပစ္စုပ္ပ
 န္နာရမ္မဏာဓိပတိဟူသောကတ္တားကား၊ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအ
 ခါ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊ လောဘမူရှစ်ခုဒေါသမူနှစ်ခု မဟာကု
 သိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခုကေနိရသောအဘိညာဉ်နှစ်ခု၊ ဗိတ္တက္ခဏတ
 ခုတခု၌ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးပ
 စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား၊ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်သောသ
 မ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသသန္တိ ကတ္တား
 ကား၊ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏကေနိအလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအတိတ်ဖြစ်သော

စက္ခုဝိညာဉ်နွေး၊သောတဝိညာဉ်နွေး၊ဃာနဝိညာဉ်နွေး၊ဇိဝှိဝိညာဉ်နွေး၊
သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောမနောဓာတ် သုံးခုပစ္စုပ္ပန်တရား
ကိုအာရုံပြုခိုက်။ အတိတ်ဖြစ်သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောဘ
မူရှစ်ခု၊မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကာမကြိယာဇောကိုးခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
တဒါရုံဧကောဒသအဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ပစ္စုပ္ပန်
နွှာရမ္မဏဖြစ်သော အတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အလေးအမြတ်ပြု
တတ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
၏။ ။ တတိယောဒုတိယသသန္တ ကတ္တားကား၊ပစ္စုပ္ပန်နွှာရမ္မဏကေနိအ
လေးအမြတ်ပြုအပ်သောအနာဂတ်ဖြစ်သောစက္ခုဝိညာဉ်နွေး၊သောတဝိ
ညာဉ်နွေး၊ ဃာနဝိညာဉ်နွေး၊ဇိဝှိဝိညာဉ်နွေး၊ သုခသဟဂုတ်ကာယဝိ
ညာဉ်ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။အနာဂတ်ဖြစ်သော အလေးအမြတ်
ပြုအပ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကာမကြိယာဇော
ကိုးခု၊အဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ပစ္စုပ္ပန်နွှာရမ္မ
ဏဖြစ်သော အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်
သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊မဟာကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အဓိဗ
တိပြီး၏။ ။အနန္တရပစ္စည်း၌၊ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ပ
ဌမောတတိယဿ။သုံးချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ။ဒုတိယောပဌမ
ဿ။နှစ်ချက်။ ။တတိယော တတိယဿ။ တတိယောပဌမဿ။ နှစ်
ချက်။ ။ပဌမောပဌမဿန္တကတ္တားကား၊အတိတာရမ္မဏကေနိရဟ
န္တာတို့ရတိကြည်သော ဂွေးဂွေးသောဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု၊နေဝ
သညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဂွေး
ဂွေးသောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရုယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဧကောဒ
သအဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား၊ရဟန္တာတို့ရတိ
နှင့်တကွနောက်နောက်သောအတိရမ္မဏကေနိဝိညာဏဉ္စာ ယတနစိတ်
သုံးခု၊နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြု
ခိုက်။ နောက်နောက်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကာမဇော တရုယုတ်သုံး
ဆယ်တဒါရုံဧကောဒသအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမော
ဒုတိယသသန္တကတ္တားကား၊ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာ
ဝဇ္ဇန်းအားတင်သော အတိတာရမ္မဏကေနိဝိညာဏဉ္စာယတနဘဝဂ်ပ
စ္ဆေဒနေဝသညာနာသညာယတန ဘဝဂ်ပစ္ဆေဒ အတိတ်တရားကိုအာ

ရုံပြုခိုက်။ ကာမဘဝဂုံပစ္ဆေဒ တဆယ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်းပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ ပဌမောတတိယသသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။
 ကာမပဋိသန္ဓေ တဆယ်အား တင်သော အတိတာရမ္မဏ ကောနိဝိညာ
 ဏဉ္စာယတနရတိ။ နေဝသညာနာသညာယတန ရတိ အတိတာရမ္မဏ
 ဖြစ်သော ကာမရတိတဆယ် ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အာဝဇ္ဇန်း
 နွေးအားတင်သော အတိတာရမ္မဏဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန။ နေဝ
 သညာ နာသညာယတန ကာမဘဝဂုံပစ္ဆေဒတဆယ် ပစ္စည်းတရားရ
 ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်။
 အာဝဇ္ဇန်းနွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသသန္တကတ္တား
 ကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဝိဘူတာရုံဝိတိန္တ အသုံးစော
 ကြဉ်သောရှေးရှေးသော ကာမစောတရယုတ်သုံးဆယ်။ မနောဒွါရဝ
 ဇ္ဇန်းဒုတိယတဒါရုံကြဉ်သောတဒါရုံကောဒသပစ္စည်း။ ၏။ ။ သမ္ပဒါနိ
 ကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ နောက်နောက်သော ကာမစော
 တရယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံကောဒသအဘိညာဉ်နွေး ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
 ၏။ ။ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းကိုပစ္စည်းသာရ၍ပစ္စယုပ္ပန်မရ။ အဘိညာဉ်နွေး
 ကိုပစ္စယုပ္ပန်သာရ၍ပစ္စည်းမရ။ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်းရှေးဘဝင် အဘိညာဉ်
 နောက်ဘဝင်ဖြစ်သောကြောင့် မရသတည်း။ ။ တတိယောတတိယ
 သသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏကောနိရှေးရှေးသောနွေးပစ္စုပ္ပန်တ
 ဆယ်။ မနောဒေတ်သုံးခု။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် ရှေးရှေးသောမ
 နောဒွါရဝဇ္ဇန်းကာမစောတရယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံကောဒသ။ ကာမပ
 ဋိသန္ဓေဘဝင်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏကောနိ
 နေဝနေဝသောနွေးပစ္စုပ္ပန်တဆယ်သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယနွေး ပစ္စုပ္ပန်တရားကို
 အာရုံပြုခိုက်။ ကာမစောတရယုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံကောဒသ။ ကာမဘ
 ဝင်တဆယ်အဘိညာဉ်နွေး ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယောပဌမ
 သသန္တကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏဖြစ်သောပဌမဘဝင်အားတင်သော
 ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဖြစ်သော ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်။ အတိတာရမ္မဏဖြစ်
 သောကာမဘဝင်အားတင်သောပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဖြစ်သော ကာမဘဝင်
 တဆယ်။ အတိတာရမ္မဏဖြစ်သော ကာမဘဝင်ရတိတဆယ်။ အတိတာ
 ရမ္မဏ ကောနိဝိညာဏဉ္စာယတန ဘဝင်။ နေဝသညာနာသညာယတန

ဘဝင်အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်ကာမဘဝင်တဆယ်အားတပ်သော
ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်ကာမဇောတဗျုပ္ပတ်သုံးဆယ်အဆုံးဇော
ဒုဗ္ဗိယဝုဋ္ဌောပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ဝိညာဏဉ္စာယတန
ဘဝင်။နေဝသညာနာသညာယတနဘဝင်ကာမရတိတဆယ်ပစ္စုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။မနောဒွါရ၊ ပဉ္စဒွါရ၊ မရဏာသန္တဝိတိန္ဒြ။ ပဋိသန္ဓေဘ
ဝင်ဤပစ္စုပ္ပန် အာရုံချုပ်သောကြောင့်။ ပဌမဘဝင်သည် အတိတာရမ္မ
ဏဖြစ်သတည်း။ ။မနောဒွါရမရဏာသန္တအဝိဘူတာရုံဝိတိန္ဒြ ဘဝင်
သေးကြိမ်မြောက်ဘဝင်ပစ္စုပ္ပန်အာရုံချုပ်၍ပဉ္စမဘဝင်သည်အတိတာ
ရမ္မဏဖြစ်သတည်း။ ။အနန္တရပြီးပြီ။ ။သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။
သဟဇောဟု၊ အညမည၊ နိဿယဤသုံးပစ္စည်းအတူတူ။ သုံးချက်စီ။အ
ကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပဌမသုံးချက်။ ။ဒုတိ
ယသုံးချက်။ ။တတိယသုံးချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။အာရမ္မဏူပနိ
ဿယ၊ အနန္တဥပနိဿယမှာအောက်ကအတိုင်း။ ပကတူပနိဿယမှာ
အနုပဿနာကိုပဓာနပြု၍ဟောတော်မူသည်။အကောက်မှတ်ပုဒ်အ
ရအကုန်ကောက်။ ။အာသေဝနပစ္စည်း၌သုံးချက်။ ။ပဌမောပဌမ
သန္တိ။[၂၈၆+၁၈] အတိတာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။အ
တိတာရမ္မဏကေနအဆုံးဇောကြဉ်သောရှေးရှေးသော ဝိညာဏဉ္စာယ
တနကုသိုလ်ကြိယာနေဝ သညာနာသညာယတနကုသိုလ် ကြိယာအ
တိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက် အဆုံးဇောကြဉ်သောရှေးရှေးသော အကု
သိုလ်ဒွါဒသဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာနာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း
တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။နောက်နောက်သောဝိညာဏဉ္စာယတနကု
သိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာ။အကုသိုလ်ဒွါ
ဒသဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇောအဘိညာဉ်
ဇွေးပစ္စုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တကတ္တားကား။အနာ
ဂတိတရားကို အာရုံပြုခိုက် အဆုံးဇော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော အ
ကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အနာဂတိတရားကို အာရုံပြုခိုက်။
နောက်နောက်သောအကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာ
ကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော အဘိညာဉ်ဇွေးပစ္စုပ္ပန် တရားရ၏။ ။တ
က္ခယော တတိယသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို အာရုံပြုခိုက်အ

ဆုံးစောကြဉ်သောရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသဟရိတုပ္ပါဒ် မဟာ
ကုသိုလ် မဟာကြိယာနာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ နောက်နောက်သောအကုသိုလ် ဒွါဒသ
ဟရိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဒုတိယောဒိဇော အဓိညာဉ်
ဒွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာသေဝနုပိဋိ။ ။

ကမ္မပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမော ဒုတိယဿ၊ ပဋ္ဌမော
တတိယဿသုံးချက်။ ။ဒုတိယလည်းသုံးချက်။ ။တတိယ လည်း
သုံးချက်။ ။ပေါင်းကိုးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿ၌။ သဟဇာတကမ္မ
လွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။ အတိတာရမ္မဏ
ဧကန်ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက်အား တင်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန
ကုသိုလ်စေတနာ နေဝသညာနာသညာယတန ဝိပါက်အားတင်သော
နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်စေတနာ အတိတ်တရားကို အာရုံ
ပြုခိုက်သန္တိရဏသုံးခု မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုအားတင်သောအတိတ်တရား
ကိုအာရုံပြုခိုက်မဟာကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ ။အတိတာရမ္မဏဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက် နေဝသ
ညာနာသညာယတနဝိပါက်အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏ
သုံးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ၌က
တ္တားကား။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကု
သိုလ်ရှစ်ခုရှိသော။ စေတနာပစ္စည်း တရားရ၏။ သမ္ပဒါနိကား။ အနာ
ဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်သန္တိရဏသုံးခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောတတိယဿ၌ကတ္တားကား။ အတိတ် တရားကို
အာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုရှိသော။ စေတနာ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရား ဧကန်၊ ဒွေးပစ္စ ဝိ
ညာဉ်တဆယ်သမ္ပုဋ္ဌိ၌၊ ဤဒွေးပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏ
သုံးခု မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ
၌။ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အနာဂတ်တရားကို အာရုံပြု
ခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုရှိ သော စေတနာပစ္စည်း
တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရ
ဏသုံးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယ
ဿ၌ကတ္တားကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ် ဒွါဒသ

မဟာဏကုသိုလ်ရှစ်ခုရှိသောစေတနာပစ္စည်း တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အတိတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏသုံးခုမဟာဝိပါက် ရှစ်ခုပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယသသန္တကတ္တားကား။ အနာဂတ်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏ ဧကန်၊ နွေးပစ္စုပ္ပန်ညာဉ်တဆယ်သမ္ပုဒ်၊ နွေးပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏသုံးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။တတိယော တတိယသသန္တနာနာကုဏိက ကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို အာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ပစ္စုပ္ပန်ရမ္မဏဧကန်၊ နွေးပစ္စုပ္ပန်ညာဉ်တဆယ်သမ္ပုဒ်၊ နွေးပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏသုံးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။တတိယောပဋ္ဌမသသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုရှိသောစေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏသုံးခုမဟာဝိပါက်ရှစ်ခု ပစ္စယုန် တရားရ၏။ ။တတိယောဒုတိယသသန္တကတ္တားကား။ ပစ္စုပ္ပန်တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အနာဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်။ သန္တိရဏသုံးခု မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုပစ္စယုန်တရားရ၏။ ။ကမ္မပြီး၏။ ။ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတသုံးချက်စီ။ ။နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊ အနန္တရနိဗ္ဗာန်တူ၏။ သတ္တ။ [၂၈၀+၁၀]နဟေတုယာနဝ။ ။သဗ္ဗတ္ထနဝ။ ။

အတိတာရမ္မဏတ္ထိကံပြီးပြီ။

၁-တိကပဋ္ဌာန-အဇ္ဈတ္တတ္ထိက။

အဇ္ဈတ္တတိကံ၌။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံတချက်။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံတချက်။ နှစ်ချက်သာ။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌။ ပံဝတ္ထိအခါ ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သဟိတ်စိတ်ဧကသတ္တတိစေတသိက်နွေးပညာသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုခွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိစေတမူနွေး၌မောဟကြဉ်သောစေတသိက်နွေးပညာသ။ အစိတ်အစိတ်

နာမက္ခန္ဓာသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပံဗိုသန္ဓေအံခါက
 တ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ စေတသိက်ပစ္စ
 တိံသ။ အစိတ်အစိတ်အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍
 ဖြစ်သောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ။ စေတသိက်ပစ္စတိံသ။ အစိတ်အ
 စိတ်အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကုတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ရုပ်
 သက်သက်၌ ကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ။ အရူပဝိ
 ပါက်လေးချ်။ ရဟန္တာတို့ရုတ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်သဟိတ်ဝိ
 ပါက်။ သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရ ဟပြုအပ်သော သ
 ဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ သဟိတ်ပစ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေတေရသနာမ
 က္ခန္ဓာတို့နှင့်အတူ။ ယထာရဟအဘူဥပါဒ်သောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ
 မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တကွသော သဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါ။
 သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယသနု
 ဒုတိယံ၌လည်းနည်းတူကောက်။ ။ပဌမပုန်မှာ အဇ္ဈတ္တ။ ဒုတိယပုန်မှာ
 ဗဟိဒ္ဓဤမျှသာထူးသည်။ ။အဇ္ဈတ္တလေးပါးတွင်။ နိယကဇ္ဈတ္တတည်း။
 နိယကဇ္ဈတ္တဟူသော်ကား။ ။ပါဠိပုဂ္ဂလိက အသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏
 ဥစ္စာ။ တယောက်သောသူကိုထောက်၍။ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရား
 သည်အဇ္ဈတ္တတည်း။ ။သူတပါးတို့သန္တာန် တောတောင်အစရှိသည်၌
 ဖြစ်သောတရားသည်ဗဟိဒ္ဓတည်း။ ။ဤသို့အထူးကိုမှတ်အပ်၏။ ။အာ
 ရမ္မဏမှာစိတ်စေတသိက်အကုန်ကောက်။ ။အဓိပတိမှာ သာဓိပတိ
 ဇောနာမက္ခန္ဓာသာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ကိုကောက်။ ။အနန္တရ သမနန္တရ
 မှာလည်းစိတ်စေတသိက်ကိုအကုန်ကောက်။ ။သဟဇာတ ပစ္စည်း၌။
 ပဌမပုန်မှာရုပ်သက်သက်၌။ ဗဟိရရုပ်ကို မကောက်နှင့်ဝိဘင်းမရှိ။ ။
 ဒုတိယပုန်၌ရုပ်သက်သက်မှာ ဗဟိရ ရုပ်ကိုကောက် ဝိဘင်းလည်းရှိ
 ၏။ ။အညမညနိဿယတို့၌လည်းနည်းတူ။ ဥပနိဿယမှာအာရမ္မဏ
 နှင့်အတူ။ စိတ်စေတသိက်ကိုကောက်။ ။ပုရေဇာတမှာပဝတ္တိအခါပစ္စ
 ဝေါကာရဘုံ၌ကောက်။ ။အာသေဝနမှာ ပဌမဇောဖိုလ် ဇောကြဉ်
 သောဇောဇောပညာသကိုကောက်။ ။ကမ္မမှာကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိ
 ယာစေတနာကိုကြဉ်၍ကောက်။ ။ဝိပါကမှာဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝိပါက်
 ပြုအပ်သောစိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုကောက်။ ။အာဟာရမှာ
 ရုပ်သက်သက်၌အာဟာရဇရုပ်ကိုလည်းကောက်။ ။အုဇ္ဈိယ၌ ရုပ်ဇုဝိ

၁-တိကပဋ္ဌာန၊ အဇ္ဈတ္တတ္ထိက။ (၂၀၀-၂၆၀-၂၆၁-၂၆၃) ၂၁၇

တိဋ္ဌိကြည်သော အသညတ်ကမ္မဇရုပ်ကိုလည်းကောင်း။ ။ ဈာနမှာ နွေး
ပဗ္ဗိညာဉ်တဆယ်ကိုကြည့်၍ကောင်း။ ။ မဂ္ဂမှာ သံဟိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ သ
ဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို ကောင်း။ ။ သမ္ပယုတ္တ
မှာနာမက္ခန္ဓာကိုကောင်း။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တမှာပဉ္စဝေါ ကာရသုံ၌ကောင်း။ ။
အတ္ထိအဝိဂတတို့မှာသဟဇာတနှင့်တူ၏။ ။ နတ္ထိဝိဂတတို့မှာအာရမ္မဏ
နှင့်တူ၏။ ။ [၂၆၀+၄]ဟေတုယာဒွေ။ သ။ အဝိဂတေဒွေ။ သဗ္ဗတ္ထဒွေ။ ။
ပစ္စနိကံ၌။ နဟေတုမှာအဟိတ်ကိုကောင်း။ ။ နာရမ္မဏမှာရုပ်ကိုကောင်း။ ။
နာမိပတိမှာ နိရုမိပတိ နာမက္ခန္ဓာ ရုပ်ကို ကောင်း။ ။ လွယ်ပြီ။ ။
[၂၆၁+၁၀] နဟေတုယာဒွေ။ နာရမ္မဏေ နာမိပတိယာ နာနန္တရေ သမ
နန္တရေဒွေ။ နအညမညေ။ နဥပနိဿယေ။ နပုရေဇာတေ။ နပစ္ဆိမာဇာတေ။
ဘသေဝနေ။ နကမ္မေ။ နဝိပါကေ။ နအာဟာရေ။ နဇ္ဈိန္ဒြိယေ။ နဈာနေ။ နမဂ္ဂေ။
နသမ္ပယုတ္တေ။ နဝိပ္ပယုတ္တေ။ နာနတ္ထိယာ။ နာဝိဂတေဒွေ။ ။ အကောက်
လွယ်ပြီ။ ။ ဆဝါရသင်္ချာတူသည်။

ပဉ္စာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမသန္တိ။ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တား
ကာ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားလည်းကောင်း။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား
လည်းကောင်းတင်သော အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သဟိတ်စိတ် ကောသလတ္တိ
စိတ္တက္ခဏကရကရ၌ရှိသောလောဘမူဖြစ်အံ့။ လောဘမောဟ။ ဒေါသမူ
ဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟ။ ဗွိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘ
အဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့အလောဘအဒေါသအမောဟ။ ဤဟိတ်တပါး
နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ မောဟမူဒွေ၌မောဟ
ကြည်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိ သန္ဓေ
အခါကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာကုတ္တာရုပ်အားလည်းကောင်း တင်
သောအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ။ စေတသိက် ပဉ္စ
တိသ။ စိတ္တက္ခဏကရကရ၌ရှိသောဗွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ
တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ အမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါး
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာကုတ္တာရုပ်ပစ္စယု
ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယပုဒ်၌လည်း။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သောဟုဆို၍ကောင်း။ ။
အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမသန္တိ [၂၆၃+၃] အဇ္ဈတ္တာဓမ္မာဟူ
သောကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောစိတ်တရံယုတ်ကိုးဆယ်။ စေ။ နွေးပ
ညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောကာမစိတ်စ

တပညာသမိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု နေဝသညာ နာသညာ ယတန
စိတ်သုံးခု။ နိဗ္ဗုတက္ခု၊ နိဗ္ဗုသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ၊ သာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မ၊ ပ
ဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ် အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ
ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမောဒုတိယသသန္တကတ္တားကား။ အံကုန်ကောံ
မြဲ။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဗဟိဒ္ဓုဖြစ်သောကာမစိတ်စတပညာသနိဗ္ဗုတက္ခု၊ နိ
ဗ္ဗုသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ၊ သာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မ၊ ပ
ဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ် အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသပစ္စ
ယုပ္ပန်၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယသသန္တကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓုဖြစ်သောစိတ်
တရယုတ်ကိုးဆယ်စေတသိက်နွေးပညာသရုပ်အဋ္ဌဝိသနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဗဟိဒ္ဓုဖြစ်သော ကာမစိတ် စတပညာသမိ
ညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာ နာသညာ ယတနစိတ်သုံးခု၊ နိဗ္ဗုတ
က္ခု၊ နိဗ္ဗုသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ၊ သာနုဿတိ၊ ယထာ
ကမ္မ၊ ပဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ် အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ပ
ညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောပဌမသသန္တကတ္တားကား။ ဗဟိ
ဒ္ဓုဖြစ်သော။ လ။ အကုန်ကောက်။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောကာ
မစိတ်စတပညာသနိဗ္ဗုတက္ခု၊ နိဗ္ဗုသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိ
ဝါ၊ သာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မ၊ ပဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တ
ရားရ၏။ ။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းပြီး၏။ ။ အဓိပတိ ပစ္စည်း၌ လည်း
ကောင်း၊ လေးချက်။ ။ ပဌမောပဌမသသန္တအာရမ္မဏာ ဓိပတိဖြစ်အံ့။
[၂၉၄+၁၂] အဇ္ဈတ္တောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြု
အပ်သောအဇ္ဈတ္တဖြစ်သောဣဋ္ဌဖြစ်သောနိဗ္ဗုဒ္ဓရုပ်အဋ္ဌာရသ ဒေါသမူစွေး
မောဟမူစွေးဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သောစိတ်ရှစ်ဆဲ့လေးခု။
ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆ၊ ရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်လေး
ဆဲ့ခုနစ်ခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောအလေးအ
မြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူရှစ်ခုမဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု မဟာကြိယာဥာ
ဏသမ္ပယုတ်လေးခု။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆ၊ ရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိရ
တိ၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်လေးဆဲ့ခုနစ်ခုပစ္စယုပ္ပန် တရားရ
၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့။ ကတ္တားပုန်၏အရကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သောအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော သာဓိပတိဇောငါး
ဆဲ့ခုနစ်ခု။ နာမက္ခန္ဓာစိတ္တက္ခဏာတရားတရားရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်

သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။
 အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာသမ္ပပတိစိတ္တဇရုပ်ပစ္စ
 ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋ္ဌမောဒုတိယသသန္တိကတ္တားကား။အလေးအမြတ်ပြု
 အပ်သောအဇ္ဈတ္တဖြစ်သောဣန္ဒြဖြစ်သောနိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဒေါသမူဇ္ဇေး
 မောဟမူဇ္ဇေးဒုက္ခသဟံဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည့်သော လောကီစိတ်ချနစ်
 ဆဲခြောက်ချ။ဒေါသ၊ ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြည့်သော။
 စေ။လေးဆဲချနစ်ချပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အလေးအမြတ်ပြု
 ကံတံအောဗဟိဒ္ဓဖြစ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ချပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာတို့သည်နိဗ္ဗာန်မှတပါး။ သန္တာန်ပြားကိုအ
 လေးမပြုသောကြောင့်လောဘမူသာရသဘည်း။ ။ဒုတိယောဒုတိယသ
 သန္တိ။အာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောဗဟိ
 ဒ္ဓဖြစ်သောဣန္ဒြဖြစ်သောနိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ။ဒေါသမူဇ္ဇေး၊ မောဟမူဇ္ဇေး၊
 ဒုက္ခသဟံဂုတ်ကာယဝိညာဉ် ကြည့်သောစိတ်ရှစ်ဆဲလေးချ။ ဒေါသ၊ဣ
 ဩဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြည့်သောစေတသိက်လေးဆဲချနစ်ချ
 နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောဗဟိ
 ဒ္ဓဖြစ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ချမဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ၊ မဟာကြိယာဥာဏ
 သမ္ပယုတ်လေးချလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချ။ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကု
 ဣ၊ဝိစိကိစ္ဆာ၊အပ္ပမညာကြည့်သောစေတသိက်လေးဆဲငါးချပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရားရ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိကိုကောက်ဖြု၊ဗဟိဒ္ဓသာထူးသည်။ ။
 ဒုတိယောပဋ္ဌမသသန္တိကတ္တားကား။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဗဟိဒ္ဓဣ
 ဣဖြစ်သောနိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ။ဒေါသမူဇ္ဇေး၊မောဟမူဇ္ဇေး၊ ဒုက္ခသဟံဂုတ်
 ကာယဝိညာဉ်ကြည့်သောလောကီစိတ်ချနစ်ဆဲခြောက်ချဒေါသ၊ဣဿာ၊
 မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြည့်သောစေတသိက်လေးဆဲချနစ်ချနိဗ္ဗာန်
 ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အလေးအမြတ် ပြုတတ်သောအဇ္ဈ
 တ္တဖြစ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ချမဟာကုသိုလ်ဥာဏ သမ္ပယုတ်လေးချ
 မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပယုတ်လေးချလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ချဒေါသ၊ဣ
 ဩဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အပ္ပမညာကြည့်သော စေတသိက်
 လေးဆဲငါးချပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဤပစ္စည်း၌။လောကုတ္တရာစိတ်ကို
 သန္တာန်ပြားသောကြောင့်။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောကြောင့်မရ။ ။ပ
 စ္စယုပ္ပန်၌။ မဟာကုသိုလ်ဥာဏ ဝိပဿနာ ကိုလည်းသန္တာန် ပြားသော

ကြောင့်မရ။ ။အဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရပစ္စည်း၌။ ။ပဌမောပဌ
 သာ၊ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တရချက်သာရသတည်း။ ။အံကောက်မှာရ
 ဟန္တာတို့ ရတိကြဉ်၍ အကုန်ကောက်လွယ်ပြီ။ ။သမနန္တရလည်း
 နည်းတူပြီ။ ။သဟဇာတ၌လည်းနှစ်ချက်။ ။ပဌမောပဌမဿန္တ။ဗာ
 ဟိရ ရုပ်ကိုချစ်ကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တ ဗာဟိရ ရုပ်ကို
 လည်းကောက်။ ။အညမညနိဿယတို့လည်းနှစ်ချက်အကောက်လွယ်
 ပြီ။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ။ပဌမနှစ်ချက်၊ ဒုတိယနှစ်ချက်။ ။ပဌ
 မောပဌမဿန္တ၊ အာရမ္မဏူပအနန္တရူပနိဿယနည်းတူ။ ။ပကဇူပနိ
 သယဖြစ်အံကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တဗလဝဖြစ်သောစိတ်တခု ယုတ်ကိုး
 ဆယ်စေတသိက်နွေးပညာသရုပ် အဋ္ဌဝိသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ် စေတသိက်နွေးပ
 ညာသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အကြွင်းသုံးချက်လည်းအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓ၊
 ဆိုသည်သာထူးသည်။ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဥပနိဿယပြီး၏။ ။ပု
 ရေဇာတ၌။ ။ပဌမောပဌမဿ။ပဌမောဒုတိယဿ။ ။နှစ်ချက်။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။ဒုတိယောပဌမဿ။ ။နှစ်ချက်။ ။ပဌမဒုတိ
 ယောပဌမဿ။ ။ပဌမဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။နှစ်ချက်။ ။ပေါင်း
 ခြောက်ချက်။ ။ပဌမော ပဌမဿန္တ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ဖြစ်အံ့။
 [၂၆၆+၃] အဇ္ဈတ္တောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောပ
 စ္စ၊ ပြန်နိဗ္ဗန္တရင်္ဂအဋ္ဌာရသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တ
 ဖြစ်သောကာမစိတ်စတုပညာသဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်အပ္ပမ
 ညာဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တစက္ကာလီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ
 ၏။ ။ပဌမောဒုတိယဿန္တလည်းနည်းတူကောက်။ ။သမ္ပဒါနိမှာဗ
 ဟိဒ္ဓကို ကောက်။ ။အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် ပညာသကို
 ကောက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တလည်းနည်းတူကောက်။ ။ဗဟိဒ္ဓကို
 ကောက်သည်သာထူးသည်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿန္တကတ္တားကား။ဗ
 ဟိဒ္ဓန္တရံအဇ္ဈတ္တသာထူးသည်။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿန္တ။ အဇ္ဈ
 တ္တဖြစ်သောစက္ခုဝိညာဉ်နွေးအားတင်သော ဗဟိဒ္ဓပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံမဇ္ဈိမာ
 ယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောစက္ခုဝတ္ထု။လ။ အဇ္ဈတ္တ
 ကာယဝိညာဉ်နွေးအားတင်သော ဗဟိဒ္ဓပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဇ္ဈိမာယုက
 ဖြစ်၍အတိတဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သောအဇ္ဈတ္တိ ကာယဝတ္ထုပဉ္စဝေါကာ

ရအံ့၍ဖြစ်သောအခါ။ နွေးပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော အဇ္ဈတ္တကာမ
 ဝိတိတ်စတုစက္ကာလီသအား တင်သောဗဟိဒ္ဓပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန်ရုပ် အဋ္ဌာရသပ
 နိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော အဇ္ဈတ္တဟဒယ
 ဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ ဗုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော်။ တဆွဲချနစ်ချက်
 ပြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ အဇ္ဈတ္တ နိဗ္ဗာန်ကွ၊ အ
 ဘိညာဉ်အားတင်သောဒူရပဋိစ္စန္ဒသဏှ ဗဟိဒ္ဓရူပါရုံအဇ္ဈတ္တဖြစ်သော
 ဂေါတြဘူနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အဇ္ဈတ္တ နိဗ္ဗာန်သောကအဘိ
 ညာဉ်အားတင်သော ဒူရပဋိစ္စန္ဒသဏှ ဗဟိဒ္ဓသဒ္ဓါရုံအဇ္ဈတ္တ ဖြစ်သော
 ဂေါတြဘူနှင့်အတူဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပ
 ဒါန်ကား။ ပဉ္စဂေါကာရအံ့၍ဖြစ်သောအခါ။ ကာမစိတ် စတုပညာသနိဗ္ဗာ
 ကွ၊ နိဗ္ဗာန်သောကအဘိညာဉ်အဋ္ဌမညာကြဉ်သော စေတသိက်ညာသ၊ ပ
 စ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ပဌမဒုတိယော ဒုတိယသသ္မိလည်း နည်းတူ၊
 အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓလည်း သည်သာ ထူးသည်။ ။ပုရေဇာတပြီး၏။ ။
 ပစ္ဆိမာ ဇာတ၌ နှစ်ချက်။ ။ပဌမော ပဌမဿ။ ဒုတိယော ဒုတိယ
 သ။ ။အာသေဝန ကမ္မ။ ဝိပါကတို့လည်း နှစ်ချက်စီ။ ။အာဟာ
 ရ ပစ္စည်း။ ။ပဌမော ပဌမဿ။ ပဌမော ဒုတိယဿ။ ဒုတိယောဒု
 တိယဿ၊ ဒုတိယောပဌမဿ။ ။ပဌမဒုတိယောပဌမဿ။ ။ပဌမ
 ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ပဌမောပဌမဿန္တိ
 ကတ္တားကား။ သဟဇာတလွယ်ပြီ။ ။ရုပ်အာဟာရဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။
 အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောစတုဇကောယအား တင်သော။ အဇ္ဈတ္တ ဩဇာ ပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။[၂၆၇+၂၀] အဇ္ဈတ္တဿ ဓမ္မဿ ဟူသော သမ္ပဒါန်
 ကား။ အဇ္ဈတ္တစတုဇကောယပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဤနည်းအတူ ဩ
 ဇာကိုလည်း၍ကောက်။ ။အဇ္ဈတ္တဩဇာသည်အဇ္ဈတ္တကာယ ဟူရာ၌
 မိမိတံတွေးကိုမိမိမျိုးသောကာလ၌ရသင့်၏။ ။အဇ္ဈတ္တ ဩဇာသည်ဗ
 ဟိဒ္ဓကာယအားဟူရာ၌ဘားကိုအဇ္ဈတ္တဟူ၍ မြွေမျိုးသောအခါ ဘားကို
 ထောက်၍မြွေသည်ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သင့်၏။ ။ဗဟိဒ္ဓဩဇာသည် ဗဟိဒ္ဓကာ
 ယအားဟူရာ၌ဆွမ်းခဲဘွယ်စားဘွယ်ကိုမျိုးသောအခါ သူတယောက်အ
 ဇ္ဈတ္တကိုထောက်၍မျိုးသောသူဗဟိဒ္ဓဖြစ်သင့်၏။ ။ဗဟိဒ္ဓ ဩဇာသည်
 အဇ္ဈတ္တကာယဟူရာ၌ မြွေကို အဇ္ဈတ္တဟူ၍ ဘားကို မြွေမျိုးသောအခါ
 ဘားသည်ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သင့်၏။ ။ထမင်းခဲဘွယ်စားဘွယ်ကို မျိုးသောအ

ခါခဲဘွယ် စားဘွယ်သည်ဗဟိဒ္ဓစားသောသူ အဇ္ဈတ္တဤလည်း မျံ့မင်ရသင့်၏။ ။အဇ္ဈတ္တ ဇာဗုဒ္ဓိကာရအာဟာရ ဗဟိဒ္ဓ ကဗုဒ္ဓိကာရ အာဟာရသည်အဇ္ဈတ္တကာယအားကျေးဇူးပြု၏ဟူရာ၌၊ မြွေကိုအဇ္ဈတ္တဟူ၍ ဘားကိုဗဟိဒ္ဓဟူ၍ဘားကိုမျိုသောအခါမြွေတံတွေးနှင့်ဘားကိုလုံးထွေး၍မျိုသောအခါ ရသင့်၏။ ။အဇ္ဈတ္တကဗုဒ္ဓိကာရအာဟာရ၊ ဗဟိဒ္ဓကဗုဒ္ဓိကာရအာဟာရသည်ဗဟိဒ္ဓကာယအားဟူရာ၌ ထမင်းခဲဘွယ်ကိုမျိုသောအခါမျိုသောသူကိုအဇ္ဈတ္တဟူ၍မျိုသောသူတံတွေးရော၍ ခဲဘွယ်ကိုမျိုသောအခါရသင့်၏။တနည်းဘားကိုအဇ္ဈတ္တဟူ၍ဘားမှထောက်၍ မြွေတိုဗဟိဒ္ဓဟူ၍ဘားကိုမျိုသောအခါဘား၌ရွှံ့စေးအလူးလူးကိုမျိုသောကာလ၌ရသင့်၏။ ။ဤမှတပါးလည်း ရသင့် ကြောင်းကို ကြံကြပါကုန်။ ။ဤဘိက်၌အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓသည်သတ္တဝါတို့ကာယ၌အမြဲမရှိ။ ။တဦးနှင့်တဦးကိုထောက်၍သာအဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓဟု ဆိုအပ်၏။ ။တောတောင်သစ်ပင်မြေအစရှိသည်ကား။ ဗဟိဒ္ဓကေနိဿ တည်း။ ။ဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တတို့မှာနှစ်ချက်စီ လွယ်၏။ ။အတ္ထိပစ္စည်း၊ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၌ ခြောက်ချက်ထွက်၏။ ။သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၊ အတ္ထိငါးပါးပင်ရသည်။ ။အောက်ကနှင့်တူပြီ။ ။[၂၆၉+၁၁] ဟေတုယာဇ္ဇေ၊ အာရမ္မဏော၊ အဓိပတိယာစက္ကာရိ၊ အနန္တရေ၊ သမနန္တရေ၊ သဟဇာတေ၊ အညမညေ၊ နိဿယေ၊ ဥပနိဿယယေစက္ကာရိ၊ ပုရေဇာတေ၊ သ၊ ပစ္ဆိမဇာတေ၊ အာသေဝနေ၊ ကမ္မေ၊ ဝိပါကေ၊ အာဟာရေ၊ သ၊ ဣန္ဒြိယေ၊ ဈာနေ၊ မဂ္ဂေ၊ သမ္ပယုတ္တေ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေ၊ အတ္ထိယာသေ၊ နတ္ထိယာဝိဂတေ၊ အဝိဂတေ။ ။ပစ္စနိက်၌နဟေတုယာသေ၊ သဗ္ဗတ္တသေ၊ နောနတ္ထိယာစက္ကာရိ၊ နောအဝိဂတေစက္ကာရိ။ ။အဇ္ဈတ္တိက တိက်ပြီး၏။

၁-တိကပဋ္ဌာန-အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္ထိက။

အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက်၌။ ။ပဋ္ဌမေနပဋ္ဌမံ၌။ပဝတ္ထိ အခါ[၃၀၀+၅] အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏ ကေန ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတန စိတ်သုံးခု။

အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ကာမာဝစရသောဘ
 ဏာစိတ်နှစ်ဆဲ့လေးခု။အဘိညာဉ်ဒွေးဣဿာ။ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေ
 တသိက်ကျေနပညာသအစိတ်အစိတ်။လ။ မောဟမူဒွေး၌။ မောဟ ကြဉ်
 သောစေတသိက်ကျေနပညာသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရံ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။အဇ္ဈတ္တရမ္မဏကေန ဝိညာဏန္ဓာ
 ယတနပဋိသန္ဓေနဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေ အဇ္ဈတ္တတရားကို
 အာရုံပြုခိုက်။မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေရှစ်ခုစေတသိက်တေတ္ထိံသ။လ။ ပစ္စ
 ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါ ရမ္မဏက
 နံ။ရှုမိတ်ဘဆဲ့ငါးခု။အာကာသာနန္ဓာယတနစိတ်သုံးခု။လောကုတ္တရာ
 စိတ်ရှစ်ခု။ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ ကာမာဝစရ
 သောဘဏာစိတ်နှစ်ဆဲ့လေးခု။ အဘိညာဉ်ဒွေးမစ္ဆရိယကြဉ်သော စေတ
 သိက်ကျေနပညာသ။လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တား
 ကား။ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနရှုပပဋိသန္ဓေငါးခု။အာကာသာနန္ဓာယတန ပ
 ဋိသန္ဓေတခု။ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာဝိပါက် ပဋိသန္ဓေရှစ်ခု။
 စေတသိက်တေတ္ထိံသ။အစိတ်အစိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာ
 ရမ္မဏမှာအကုန်ကောက်။ ။အဓိပတိပစ္စည်း။ ။ပဌမေနပဌမံ၌က
 တ္တားကား။အဇ္ဈတ္တရမ္မဏကေနအဓိပတိပစ္စည်းကို ကေနရသောဝိညာ
 ဏာယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိ
 ယာအဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော အခါ
 လောဘမူရှစ်ခု ဒေါသမူဒွေး မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခုမဟာကြိယာရှစ်ခု။ဧ
 ကန်ရသောအဘိညာဉ်ဒွေးဣဿာ။ အပ္ပမညာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ် သော
 စေတသိက်ကျေနပညာသအစိတ်အစိတ်။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒု
 တိယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေန အဓိပတိပစ္စည်း
 ကိုကေနရသောရှုပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အာကာသာနန္ဓာယတန ကု
 သိုလ်ကြိယာလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။အဓိပ
 တိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ လောဘမူ စိတ်ရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး မဟာကု
 သိုလ်ရှစ်ခု။မဟာကြိယာရှစ်ခု။ဧကန်ရသောအဘိညာဉ်ဒွေး မစ္ဆရိယ၊ ဝိ
 စိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေတသိက်ပညာသ။လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အ
 ဓိပတိပြီး၏။ ။အနန္တရ၊သမနန္တရ၊သဟဇာတ၊အညမည၊နိဿယ၊ ဥ
 ပနိဿယပစ္စည်းတို့၌။တိက်အရကိုအကုန်ကောက်။ အတူတူပင်။ ပုရေ

ဘေဝပစ္စည်း၌၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနုပိပါကံ နေဝသညာနာသညာ ယံတံ^၃
 ဝိပါကံကံချ၍။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ဖြစ်သော အခါကောက်။ ။ အာသေဝ
 နပစ္စည်း၌၊ ပဌမေနပဌမံ၌ကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏကေနံဝိညာ
 ဏဉ္စာယတနုကုသိုလ်ကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတနုကုသိုလ်ကြိ
 ယာအဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာ
 ကုသိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇောအဘိညာဉ်နွေး။ ဣဿာ၊ အပ္ပမညာ
 ကြဉ်သောစေတသိက်ကောနပညာသ။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိ
 ယေနဒုတိယံ၌ကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနံ ရူပါဝစရ ကြိယံအာ
 ကာသာနဉ္စာယတနုကုသိုလ်ကြိယာမဂ်စိတ်လေးခု။ ဗဟိဒ္ဓိတရားကို အာ
 ရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဒု
 တိယာဒိဇောအဘိညာဉ်နွေးမစ္ဆရိယကြဉ်သော စေတသိက် ကေပညာ
 သအစိတ်အစိတ်။ လ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ကမ္မမှာကုသိုလ် အကု
 သိုလ်ကြိယာစေတနာကိုကြဉ်။ ။ ဝိပါကမှာဝိပင်္ကံကိုကောက်။ ။
 အာဟာရဇုနိယမှာဘိက်ပုန်အရအကုန်ကောက်။ ။ ဈာနမှာ နွေးပဉ္စ
 ဝိညာဉ်တဆယ်ကိုကြဉ်။ ။ မဂ္ဂမှာသဟိတ်ကိုကောက်။ ။ သမ္ပယုတ္တ
 မှာအကုန်ကောက်။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တမှာပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ကောက်။ ။ အ
 ဣနဣဝိဂတေမှာအကုန်ကောက်။ ။ ဟေတုယာဒွေ။ လ။ အဝိဂတေဒွေ။ ။
 [၃၀၁+၁၀] နဟေတုယာဒွေ၊ နာပိပတိယာဒွေ၊ နယုရေဇာတေ၊ နပစ္ဆာဇာ
 တေ၊ နာသေဝဇေ၊ နကမ္မေ၊ နဝိပါကေ၊ နဈာနေ၊ နမဂ္ဂေ၊ နဝိပ္ပယုတ္တေဒွေ။ ။
 ပစ္စနိကံ။

ပဉ္စာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမောပဌမသန္တပဝတ္တိအခါကတ္တား
 ကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏကေနံ။ ဝိညာ ဏဉ္စာ
 ယတနုစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနုစိတ်သုံးခု အဇ္ဈတ္တတရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက်အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ ကာမာဝစရ သောတာဏ်စိတ် နှစ်ဆဲ့
 လေးခုအဘိညာဉ်နွေးစိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့။
 လောဘမောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ဒေါသမောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့မောဟ။
 ဗွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ
 အမောဟဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်း။ ။ သမ္ပဒါနံ ကား။ မောဟမူ
 နွေး၌မောဟကြဉ်သောသမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေ
 အခါကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတင်သော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏ ကေနံ

ဝိညာဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေန ဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေ အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ မဟာဝိပါက်ပဋိသန္ဓေရှစ်ခု စေတသိက်တေတ္ထိသမိတ္တက္ခဏတခုတခုရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘအဒေါသ။ တို့ဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘအဒေါသအမောဟဤဟိတ် နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ။ဟေတုပြီး၏။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿ။ ။နှစ်ချက်။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ။နှစ်ချက်။ ။ပေါင်းလေးချက်။ ။အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတရားသည်။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဟု နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ အဇ္ဈတ္တကိုအာရုံပြုသောတရားသည်။ ပဌမောပဌမဿဖြစ်သတည်း။ ။ဗဟိဒ္ဓကိုအာရုံပြုသောတရားသည်။ ပဌမောဒုတိယဿဖြစ်သတည်း။ ။ဗဟိဒ္ဓကိုအာရုံပြုသောတရားသည်လည်း။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဟုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဗဟိဒ္ဓကိုအာရုံပြုသော တရားသည်။ ဒုတိယောဒုတိယဿဖြစ်သတည်း။ ။အဇ္ဈတ္တကိုအာရုံပြုသောတရားသည်။ ဒုတိယောပဌမဿဖြစ်သတည်း။ ။ဤသို့ကြပ်ကြပ်မှတ်လေ။ ။ပဌမောပဌမဿ၌ ကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဧကန်အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ်သုံးခု။ အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောကာမစိတ်စတုပညာသ အဘိညာဉ်ဇွေး။ ဣဿာ၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ဧကေနပညာသ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဖြစ်သောအဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတခုယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံဧကောဒသ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာ ကမ္မုပဂ၊ အနာဂတံသ ကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ဣဿာ၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက် ဧကေနပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ပဌမောဒုတိယဿ၌ကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဧကန် ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန စိတ် သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်သုံးခုအဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သောကာမစိတ်စတုပညာသ၊ ဗိဗ္ဗစက္ခ၊ ဗိဗ္ဗသေတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မုပဂ၊ အနာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ဣဿာ၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက်ဧကေနပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဖြစ်သောဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြု

ကံ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကာမ ဇောတဗျုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံဇောဒသံ။
 စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသကု
 သိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်မစ္ဆရိယကြဉ်သောစေတသိက် ဇောပညာသပ
 ဓ္မယုန့်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မ
 ဏဇောနိဗဟိဒ္ဓါဖြစ်သော ရူပစိတ် တဆွဲငါးခု။ အာကာသာနဉ္စာယတန
 နိတ်သုံးခု။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုဗဟိဒ္ဓါတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ဗဟိဒ္ဓါ
 ဖြစ်သော ကာမစိတ်စတုပညာသ။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတာ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ စေ
 တောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသ ကု
 သိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်မစ္ဆရိယကြဉ်သော စေတသိက်ဇောပညာသပ
 ဓ္မည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဖြစ်သောဗဟိဒ္ဓါတရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတဗျုတ်သုံးဆယ်။ တဒါ
 ရုံဇောဒသံ။ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အ
 နာဂတံသကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်မစ္ဆရိယကြဉ်သောစေတသိက်ဇော
 ကပညာသပဓ္မယုန့်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿန္တကတ္တားကား။
 ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဇောနိ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောရူပစိတ်တဆွဲငါးခု အာကာသာန
 ဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကို အာရုံပြု
 ခိုက်။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောကာမစိတ်စတုပညာသ။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတာ၊ ဣ
 ဒ္ဓိဝိဓ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံ
 သကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ဣဿာကြဉ်သော စေတသိက်ဇောပညာ
 သပဓ္မည်း၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဖြစ်သောအဇ္ဈတ္တတရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက်။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတဗျုတ်သုံးဆယ်တဒါရုံ
 ဇောဒသံဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတံသ
 အဘိညာဉ်ဣဿာ။ အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်ဇောပညာသပဓ္မ
 ယုန့်၏။ ။ ဤတိက်၌ဤအာရမ္မဏပစ္စည်းသဘောခက်၏။ အဘိညာဉ်
 များကိုလည်းမှန်အောင်ဆိုနိုင်ခဲ့၏။ ။ မပြတ်နှလုံးသွင်းကြဆင်မြင်ကြ
 ပါကုန်တုရား။ ။ အာရမ္မဏပြီး၏။ ။ အဝိပတိပစ္စည်း၌။ ။ ပဋ္ဌမော
 ပဋ္ဌမဿတချက်။ ။ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဋ္ဌမဿ။ နှစ်
 ချက်။ ။ ပေါင်းသုံးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တသန္တာန်ပြား၊ နာမ်တရား
 ကိုအလေးအမြတ်မပြုသောကြောင့်မထွက်သတည်း။ ။ ဒုတိယောဒုတိ
 ယဿန္တလည်းသန္တာန်ပြားသောကြောင့်မထွက်သတည်း။ ။ ပဋ္ဌမောပဋ္ဌ

မုဿန္တိအာရမ္မဏာမိပတိဖြစ်အံ့။[၃၀၂+၂၇] အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏောဓမ္မော
ဟူသောကတ္တားကား။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏ ဧ
ကန်အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု နေဝသညာနာသ
ညာယတနစိတ်သုံးခု။ အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော
ဒေါသမူဇ္ဇေး၊မောဟမူဇ္ဇေး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောကာ
မစိတ်လေးဆဲ့ကိုးခုဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဒိဗ္ဗသောတ၊ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊
ယထာကမ္မ၊ပဂ၊အနာဂတံသအဘိညာဉ်၊ဒေ၊သ၊ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ကု
က္က၊စွ၊ဝိစိကိစ္ဆာ၊ အပ္ပမညာကြည်သော စေတသိက်စတုစက္ကာလီသ ပ
စ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏအဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံ
ပြုခိုက်။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊မဟာကုသိုလ်
ရှစ်ခု၊စေတသိက်စတုစက္ကာလီသပဗ္ဗယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။သဟဘတာဝိ
ပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဧကန်အဓိပတိပစ္စည်းကိုဧကန်
ရသောဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတ
နကုသိုလ်'ကြိယာ အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရ
သောအခါလောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊ဒေါသမူဇ္ဇေး၊မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာ
ကြိယာရှစ်ခု၊အဓိပတိပစ္စည်းကိုဧကန်ရသော။ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ဣ
ဒ္ဓိဝိဓ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ယထာကမ္မ၊ပဂ၊အနာဂတံသ ကုသိုလ်ကြိ
ယာအဘိညာဉ် စိတ္တက္ခဏတရတချဉ်ရှိသောအဓိပတိ တရားကိုယ်သုံး
ပါးလေးပါးတို့တွင်။တပါးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အဓိ
ပတိတရားကိုယ်ကြည်သော သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒု
တိယောဒုတိယသန္တိကတ္တားကား။ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဧကန်အဓိပတိပစ္စည်း
ကိုဧကန်ရသောရှုပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အာကာသာနဉ္စာယတနကု
သိုလ်ကြိယာဗဟိဒ္ဓ တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရခိုက်။
လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု၊ဒေါသမူဇ္ဇေး၊မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊မဟာကြိယာရှစ်
ခု၊အဓိပတိပစ္စည်းကိုဧကန်ရသောအခါ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊
စေတောပရိယ၊ယထာကမ္မ၊ပဂ၊ အနာဂတံသအဘိညာဉ်စိတ္တက္ခဏတ
ရတချဉ်ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။တပါးပါးပ
စ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။အဓိပတိတရားကိုကြည်သောသမ္ပယု
တ္တခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဋ္ဌမသန္တိကတ္တားကား။ ဗဟိ
ဒ္ဓါရမ္မဏဧကန်အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ရူပစိတ်တ

ဆဲငါးခုအာကာသာနဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု။ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ဗဟိ
 ဌတရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သောဒေါသမူဒွေး၊ မောဟမူဒွေး၊ ဒုက္ခ
 သဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောကာမစိတ်လေးဆဲ့ကိုးခုအဘိညာဉ်
 နှေးမန္တရိယကြည်သော စေတသိက်ဧကပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါန်ကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏအဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အလေးအ
 မြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု။ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ မဟာကြိ
 ယာဉ္စာဏသမ္ပယုတ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အဓိပတိပြီး၏။ ။
 အနန္တရပစ္စည်း၌။ ။ ပဌမောပဌမဿ။ ပဌမောဒုတိယဿနှစ်ချက်။ ။
 ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ဒုတိယောပဌမဿ။ ။ နှစ်ချက်။ ။ ပေါင်းလေး
 ချက်။ ။ ပဌမောပဌမဿ၌။ [၃၀၃+၁၅] အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏောဓမ္မောဟူ
 သောကတ္တားကား။ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဧကန်ရဟန္တာတို့ရုတိကြည်သောရှေး
 ရှေးသော ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတန
 စိတ်သုံးခု။ အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်၊ ရဟန္တာတို့ရုတိကြည်သောရှေး
 ရှေးသောကာမစိတ်စတုပညာသ အဘိညာဉ်နှေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါန်ကား။ ရဟန္တာတို့ရုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော။ လ။ ပစ္စယု
 ပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဌမောဒုတိယဿ၌ ကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဧ
 ကန်ရုပ် ပဋိသန္ဓေငါးခု အာကာသာနဉ္စာယတန ပဋိသန္ဓေဗဟိဒ္ဓ တရား
 ကိုအာရုံပြုခိုက်။ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်အားတင်သောအဇ္ဈတ္တာရမ္မဏ
 ဖြစ်သောဝိညာဏဉ္စာယတန နေဝသညာနာသညာယတနရုတိအဇ္ဈတ္တ
 တရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ကာမရုတိတဆယ်။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဖြစ်သောမနော
 ဌါရာဝဇ္ဇန်းအားတင်သောအဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဖြစ်သောဝိညာဏဉ္စာ ယတန
 နေဝသညာနာသညာယတနဘဝဂ်ပစ္စေဒ ကာမဘဝဂ်ပစ္စေဒတဆယ်၊
 ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏဖြစ်သောရူပဘဝင်ငါးခု အာကာသာနဉ္စာယတန ဘဝင်
 အားတင်သောအဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ဘာဝိကုပ္ပါဒ်
 မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာအဆုံးစောင့်တိယရဋ္ဌော အဘိညာဉ်နှေးနိ
 ဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသောဂေါတြာဝေါဒါနိကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ်
 ပဌမနှေးတတိယနှေးအားတင်သောအဇ္ဈတ္တတရားလျှင် အာရုံရှိသောအ
 နှလုံကိစ္စတပ်သောမဟာကုသိုလ်ပဌမနှေးတတိယနှေး ဖိုလ်လေးခုအား
 တင်သောအဇ္ဈတ္တတရားလျှင် အာရုံရှိသောအနှလုံကိစ္စတပ်သော မဟာ
 ကုသိုလ်မဟာကြိယာပဌမနှေးတတိယနှေးပစ္စည်း၏။ ။ သမ္ပဒါန်ကား။

ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိရူပပဋိသန္ဓေဘဝင်အာကာသာနဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ
ဘဝင်ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ကံမပဋိသန္ဓေဘဝင် မနောဒွါရာဝ
ဇ္ဇန်းနိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဂေါတြိဘူဝေါဒါန် ကိစ္စတင်သောမဟာ
ကုသိုလ်ပဌမနွေးတတိယနွေးဖိုလ်လေးရပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ။ဒုတိ
ယောဒုတိယသန္တ ကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိရဟန္တာတို့ ဂုဟိ
ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ရူပစိတ်တဆွဲငါးရ အာကာသာနဉ္စာယတန
စိတ်သုံးခုလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု၊ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ရဟန္တာ
တို့ဂုဟိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကာမစိတ်စတု ပညာသ အဘိညာဉ်
ဖွဲ့မစ္ဆရိယကြဉ်သော စေတသိက်ကေပညာသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါန်ကား။ ရဟန္တာတို့ဂုဟိနှင့် တက္ခလ။ ပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ။
ဒုတိယောပဌမသန္တကတ္တားကား။ အတ္ထိက္ကရမ္မဏ ကေနိ ဝိညာဏဉ္စာ
ယတန နေဝသညာနာသညာယတန ပဋိသန္ဓေအတ္ထိက္ကတရားကို အာရုံ
ပြုခိုက်။ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်အားတင်သော ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိရူပ
ဂုဟိငါးရ။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဂုဟိဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက်။
ကာမဂုဟိတဆယ်။ အတ္ထိက္ကတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
အားတင်သော။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိရူပ ဘဝဂိုပဇ္ဈေဒ ငါးရ အာကာ
သာနဉ္စာယတနဘဝဂိုပဇ္ဈေဒ ဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက် ကာမဘဝ
ဂိုပဇ္ဈေဒတဆယ်။ အတ္ထိက္ကရမ္မဏကေနိ ဝိညာဏဉ္စာယတန နေဝသ
ညာနာသညာယတနဘဝင်အတ္ထိက္ကတရားကို အာရုံပြုခိုက်ကာမဘဝင်
တဆယ်အားတင်သောဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိ ရူပါဝစရကုသိုလ် ကြိယာ
အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာ ဖိုလ်အဆုံးစော ဗဟိဒ္ဓ တရား
ကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ခွါဒသ ဟသိတုပ္ပါန် မဟာကြိယာ အဆုံး
စောဒုတိယဝဋ္ဋောအဘိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား။
အတ္ထိက္ကရမ္မဏကေနိဝိညာဏဉ္စာယတန နေဝသညာ နာသညာယတန
ပဋိသန္ဓေဘဝင် အတ္ထိက္ကတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ ကာမပဋိသန္ဓေဘဝင်
အတ္ထိက္ကတရားကိုအာရုံပြုခိုက်မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ။
အနန္တရပြီး၏။ ။သမနန္တရလည်းနည်းတူ။ ။သဟဇာတန္တိ။ ။ပဌမောပဌမ
ဿ။ ။ဒုတိယောဒုတိယသန္တချက်။ ။အညမညနိဿယအတူ။ ။နှစ်
ချက်စီသာ။ ။ဥပနိဿယပစ္စည်း၌။ ပဌမောပဌမဿ၊ ပဌမောဒုတိယ
ဿ၊ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ဒုတိယောပဌမဿ။ ။ပေါင်းသေးချက်။ ။

အာရမ္မဏုအနန္တရုပ္ပာနောဿိတိတိ။ ပကတုပ္ပာအနုပဿနာလိပုဓုနုပ္ပိ
 ခုဟောတော်မူသည်။ အရမ္မာအကုန်ကောက်။ ။အာသေဝနုပ္ပာပဋ္ဌ
 မောပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယောဒုတိယဿ။ ။ပေါင်းသုံး
 ချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ[၃၀၄+၁၀] အတ္တတ္တာရမ္မဏောဓမ္မောဟု
 သောကတ္တားကား။ အတ္တတ္တာရမ္မဏကေန ဧတေဧတေသောဝိညာဏဉ္စာယ
 တနကုသိုလ်ကြိယာ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်ကြိယာ၊ အတ္တ
 တရားကိုအာရုံပြုခိုက်အဆုံးစောကြဉ်သော ဧတေဧတေသောအကုသိုလ်
 နှိဒသဟသိတုပ္ပါဒ်မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ အတ္တတ္တာရမ္မဏကေန နောက်နောက်သော ဝိညာဏဉ္စာ
 ယတနကုသိုလ်ကြိယာနေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာ
 အတ္တတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်နှိဒသဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇောအဘိညာဉ်နွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
 ပဋ္ဌမောဒုတိယဿန္တိကတ္တားကား။ နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဂေါတြိဘူ
 ဝေါဒါနိကိစ္စတင်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမနွေး တတိယနွေးအား တပ်
 သော အတ္တတ္တတရားလျှင် အာရုံရှိသော အနုလုံကိစ္စတင်သော မဟာကု
 သိုလ်ပဋ္ဌမနွေးတတိယနွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နိဗ္ဗာန်
 လျှင်အာရုံရှိသောဂေါတြိဘူဝေါဒါနိကိစ္စတင်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌ
 မနွေးတတိယနွေးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ဒုတိယောဒုတိယဿန္တိ ကတ္တား
 ကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေန ဧတေဧတေသော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အာ
 ကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာ၊ ဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက်အဆုံး
 စောကြဉ်သောဧတေဧတေသော အကုသိုလ် နှိဒသ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကု
 သိုလ်မဟာကြိယာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ နောက်နောက်
 သော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကြိယာ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ် ကြိ
 ယာမဂ်သေးချ။ ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်နှိဒသ၊ ဟသိ
 တုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇော အဘိညာဉ်နွေး ပစ္စ
 ယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာသေဝနုပ္ပိဇိ။ ။ကမ္မပစ္စည်း၌။ ။ပဋ္ဌမော
 ပဋ္ဌမဿ၊ ပဋ္ဌမောဒုတိယဿ။ ။ဒုတိယောဒုတိယဿ၊ ဒုတိယောပဋ္ဌ
 မဿ။ ။ပေါင်းလေးချက်။ ။ပဋ္ဌမောပဋ္ဌမဿန္တိ။ သဟ္မတော လွယ်
 ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြင့်အံ့ကတ္တားကား။ အတ္တတ္တာရမ္မဏ ကေန
 ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်အားတင်သော ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသိုလ်

စေတီနံနေဝသညာနာသညာယတနုပိပါက်အားတင်သော နေဝသညာ
နာသညာဟတနကုသိုလ်စေတနာ။အဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကု
သိုလ်ပိပါက်ချနစ်ချအားတင်သောအဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အကု
သိုလ်ဒွါဒသစေတနာ။အဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ အဟိတ် ကုသလ
ပိပါက်ရှစ်ချ၊မဟာပိပါက်ရှစ်ချအားတင်သော အဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံ
ပြုခိုက်။မဟာကုသိုလ်ရှစ်ချ၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်း တရားရ၏။ ။
သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တရမ္မဏကေနိညာဏဉ္စာယတနပိပါက် နေဝသ
သာနာသံညာယတန ပိပါက်။ အဇ္ဈတ္တတရားကို အာရုံပြုခိုက်။ ကာမပိ
ပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဌမောဒုတိယသသန္တိ။ နာနာက္ခ
ဏိကသာကတ္တားပုနိ၏အရကား။ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ ကာမပိ
ပါက်တေဝိသအားတင်သောအဇ္ဈတ္တတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်
ဒွါဒသမဟာကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ဗ
ဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်ကာမပိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
ဒုတိယောဒုတိယသသန္တိ။သဟဇာတလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်
အံ့ကတ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏကေနိပပိပါက်ငါးချအားတင်သော ရူပ
သိုလ်စေတနာ အာကာသာနဉ္စာယတနပိပါက်အားတင်သော အာကာ
သာနဉ္စာယတနကုသိုလ်စေတနာဖိုလ် လေးချအားတင်သော မဂ်လေးချ
စေတနာဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက် ကာမပိပါက်တေဝိသအားတင်
သောဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်စေတနာပစ္စည်း တရားရ
၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ ရူပပိပါက်ငါးချ။ ဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက်။
ကာမပိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောပဌမသသန္တိက
တ္တားကား။ ဗဟိဒ္ဓတရားကိုအာရုံပြုခိုက်။ အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာ ကု
သိုလ်စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ အဇ္ဈတ္တတရားကို
အာရုံပြုခိုက်ကာမပိပါက်တေဝိသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ကမ္မပြီး၏။ ။
ပိပါက၊အာဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊ဈာန၊မဂ္ဂ၊သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊အဝိဂတနှစ်ချက်
စီလွယ်ပြီ။ ။နုတ္ထိ၊ဝိဂတ၊ အနန္တရနှင့်တူပြီ။ ။[၃၀၅+၉] ဟေတု
ယာဒွေ၊အရမ္မဏေစက္ကာရိ၊အပိပတိယာတိဏိ၊ အနန္တရေ၊သမနန္တရေ
စက္ကာရိ၊သဟဇာတေ၊အညမညေ၊နိဿယေဒွေ၊ ဥပနိဿယေ စက္ကာရိ၊
အာဇီသဝနေတိဏိ၊ကမ္မေစက္ကာရိ၊ပိပါကေ၊အာဟာရေ၊ဣန္ဒြိယေ၊ ဈာနေ၊

မဂ္ဂေ၊ သမ္ပယုတ္တေ၊ အတ္ထိယံ အဝိဂစ္ဆန္တေ၊ နတ္ထိယံ ဝိဂတေ စတ္တာရိ၊ နဟေ
တုယံ စတ္တာရိ၊ သဗ္ဗတ္ထစတ္တာရိ။ ။ အဇ္ဈတ္တာရမ္ပဏတိကံ ပြီး၏။ ။

၁-တိကပဋ္ဌာန-သနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ္တိက။

သနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်တိကံဟေတုပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမပဒမရ။ ဒုတိယံ ခုနစ်
ချက်။ တတိယံ ခုနစ်ချက်။ ဒုတိယတတိယံ ခုနစ်ချက်။ ပေါင်းဧကဝိသ နှစ်
ဆယ့်တချက်။ ။ ဒုတိယေန ဒုတိယံ၌ [၃၀၆ + ၄] အနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ္တိ
ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အဗ္ဗပဝိ
ပါက်လေးချက်ဟု နှစ်တို့ရတိကြဉ်သောကုသိုလ်အကုသိုလ် သဟိတ်
ဝိပါက်သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သောအာ
ပေါခါတ်ကြဉ်သောသဟိတ်စိတ္တဓမ္မဟာဘုတ်။ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရပ
ဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော အာပေါခါတ်
ကြဉ်သောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဓမ္မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်
တကွသော သနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်သဟိတ်စိတ္တဓမ္မဥပါဒါ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
ကမ္မဓမ္မဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေန ပဋ္ဌမံ၌။ အကျယ်ဆို
၍။ အာပေါခါတ်ကြဉ်သောဘုတ်သုံးခုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သနိဒဿနသပ္ပုဋိ
ဗျာတ်စိတ္တဓမ္မဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယေန ဒု
တိယံ၌ကတ္တားကား။ အကျယ်ဆို၍။ အာပေါခါတ်ကြဉ်သော ဘုတ်သုံးခု
ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အာပေါခါတ်နှင့်တကွ အနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်စိတ္တဓမ္မဥပါဒါ
ပဋိသန္ဓေကမ္မဓမ္မဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။ ဤနည်းကိုမြှီ၍ ဒုတိယပဒအ
ကြွင်းလေးချက်ကိုကောက်လေ။ ။ တတိယေန တတိယံ၌။ ပဝတ္တိအခါ
[၃၀၇ + ၆] အနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ သဟိတ်
စိတ်ဧကသတ္တတိစေတသိက်နွေးပညာသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ
၍ဖြစ်သော သဟိတ်စိတ်ဧကသတ္တတိ မောဟမူနွေး၌ မောဟကြဉ်သော
စေတသိက်နွေးပညာသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ အနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်
စိတ္တဓမ္မဥပါဒါရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ သဟိတ်
ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ။ စေတသိက် ပဉ္စတိသ။ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ
ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ။ စေတသိက်ပ
ဉ္စတိသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာအနိဒဿနသပ္ပုဋိဗျာတ်ကုတ္တာရုပ်ပစ္စယု

ပ္ပန်ဟုခေါ်ရ၏။ ။ရုပ်သက်သက်၌ကတ္တားကား၊ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပပိပါက်လေးခု၊ ရဟန္တာတို့ရက်ကြည်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ပိပါက်သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော အာပေါမဟာဘုတ် သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရ ပဒိုသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူ ဥပါဒ်သော အာပေါမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ်အနိဒဿနသပ္ပဒိုဗ္ဗတ္တိဇဉ္ဇပါဒါ သဟိတ်ပဒိုသန္ဓေ ကမ္မဇဉ္ဇပါဒါ ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဤတတိယပဒ၌ အကြွင်းခြောက်ချက်လည်းလွယ်ပြီ။ ဤနည်းကိုမှီ၍ ကောက်လေ။ ။ဒုတိယတတိယေန ပဌမံ။ ပဝတ္တိ အခါကတ္တားကား၊ ပဉ္စဝေါကာရ တုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပ ပိပါက်လေးခု၊ ရဟန္တာတို့ ရက်ကြည်သော သဟိတ်ပိတ်သတ္တဝါသ။ စေတသိက် နွေးပညာသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သနိဒဿန သပ္ပဒိုဗ္ဗတ္တိဇဉ္ဇပါဒ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ပဒို သန္ဓေ အခါ ဤနည်းကို မှီ၍ ကောက်။ ။ရုပ်သက်သက်၌ လည်း လွယ်ပြီ။ ။အကြွင်းခြောက်ချက်၌လည်းလွယ်ပြီ။ ။အာရမ္မဏတချက်။ အဓိပတိနှစ်ဆယ့်တချက်။ အနန္တရ သမနန္တရ တချက်။ သဟဇာတ။ နှစ်ဆယ့်တချက်။ အညမည၌ ဒုတိယေန ဒုတိယံ။ ဒုတိယေန တတိယံ။ ဒုတိယေန ဒုတိယတတိယံ။ ဒုတိယသုံးချက်။ ။တတိယေန တတိယံ။ တတိယေန ဒုတိယံ နှစ်ချက်။ ဒုတိယတတိယေန ဒုတိယံ တချက်။ ပေါင်းခြောက်ချက်။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယံ၌ [၃၁၂ + ၁၀] အနိဒဿနသပ္ပဒိုဗ္ဗတ္တိဇဉ္ဇပါဒ် ဟူသော ကတ္တားကား၊ အာပေါဓာတ်ကြည်သော ဗိက္ခမဟာဘုတ်။ ပဒိုသန္ဓေ ကမ္မမဟာဘုတ်။ ဗာဟိရမဟာဘုတ်။ အာဟာရမဟာဘုတ်။ အသညသတ်ကမ္မမဟာဘုတ်။ ပဝတ္တိကမ္မမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်ကြည်သော မဟာဘုတ်သုံးခု၌လည်းကောင်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေန တတိယံ၌ ကတ္တားကား၊ အာပေါဓာတ်ကြည်သော ဘုတ်သုံးခုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယေန ဒုတိယတတိယံ၌ ကတ္တားကား၊ အာပေါဓာတ်ကြည်သော ဘုတ်သုံးခုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်သုံးခု၊ အာပေါဓာတ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယေန တတိယံ၌ ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်ကိုကောက်၊ ပဒိုသန္ဓေအခါကတ္တားကား၊ ပဒိုသန္ဓေစိတ်ကျေနဦးသ။ စေတသိက်ပဉ္စတိသ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္တုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော။

လ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယေနုဒ္ဒဟိယံန္တိကတ္တားကား။ အာပေါ
 ဓာတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောမဟာဘုတ်သုံးပါးပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိ
 ယတတိယေနုဒ္ဒဟိယံန္တိကတ္တားကား။ အာပေါဓာတ်ကြည်သောအစိတ် အ
 စိတ်သောမဟာဘုတ်အာပေါဓာတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အစိတ်အစိတ်သော
 အာပေါဓာတ်ကြည်သောဘုတ်သုံးပါးပစ္စယုပ္ပန်၏။ ။နိဿယေကေဝိ
 သ၊ဥပနိဿယ၊ပုရေဇာတ၊အာသေဝနတချက်မိ။ ။ကမ္မ၊ဝိပါက၊အာ
 ဟာရ၊ဣန္ဒြိယ၊ဈာန၊မဂ္ဂ၊ဝိပ္ပယုတ္တ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတတို့မှာ ကေဝိသန္နစွဲ
 တချက်မိ။ ။သမ္ပယုတ္တ၊နတ္ထိ၊ဝိဂတတို့မှာတချက်မိ။ ။အကောဏ်
 လွယ်ပြီ။ ။ပစ္စနိက်သဟဇာတ၊နိဿယ၊အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်းမှ တ
 ပါး၊ကေဝိသချည်းထွက်၏။ ။ပဋိစ္စဝါရပြီး၏။ - ။သဟဇာတဝါရ၊
 ပစ္စယဝါရ၊နိဿယဝါရတို့လည်းတူပြီ။ ။သံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တဝါရမှာ
 တတိယေနုဒ္ဒဟိယံတချက်သာ။ ။

ပဋ္ဌာဝါရဟေတုပစ္စည်း၌။တတိယပဒန္နစ်ချက်ထွက်၏။ ။လွယ်
 ပြီ။ ။အာရမ္မဏပစ္စည်း၌ ပဋ္ဌမောတတိယဿ။ ဒုတိယော တတိယ
 သ၊တတိယောတတိယဿ။ ။သုံးချက်ထွက်၏။ ။ပဋ္ဌမောတတိယ
 သန္တိ[၃၁၆ + ၂၀]သနိဒဿနသပ္ပုဋိဇောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။
 ရူပါရုံပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။စက္ခုဝိညာဉ်နွေး၊သမ္ပုဋိန္ဒြိ
 နွေး၊သန္တိရဏသုံးခု။ ဂုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ကာမဇောတရယုတ်သုံး
 ဆယ်။တဒါရုံကောဒသ။ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဣန္ဒြိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊အနာဂ
 တံသအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဒုတိယောတတိယဿန္တိ က
 တ္တားကား။ရူပါရုံကြည်။ဩဋ္ဌာရိကရုပ်ကောဒသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနိကား။ စက္ခုဝိညာဉ်နွေးကြည်သော ကာမစိတ်နွေးပညာသ။ ဒိဗ္ဗ
 သောတ၊ဣန္ဒြိယ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊အနာဂတံသအဘိညာဉ် ပစ္စယု
 ပ္ပန်တရားရ၏။ ။တတိယောတတိယဿန္တိကတ္တားကား။စိတ်တရယုတ်
 ကိုးဆယ်။စေတသိက်နွေးပညာသ။သုရမရုပ်သောဋ္ဌသနိဗ္ဗာန်ရ၏။ ။မ
 နောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်။တဒါရုံကောဒသ။ ဝိညာ
 ဏဉ္ဇာယတနစိတ်သုံးခု။ နေဝသညာနာသညာယတန၊စိတ်သုံးခု။ အဘိ
 ညာဉ်နွေး။လောကုတ္တရာစိတ်၅၈ခုအပ္ပမညးကြည်သောစေတသိက်ပညာ
 သပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အာရမ္မဏပြီး၏။ ။အဓိပတိ၌။ ။ပဋ္ဌမော
 တတိယဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ တတိယောတတိယဿ။ အစရှိ

၁-တိကပဋ္ဌာန၊ သနိဒဿနသပ္ပဒိဗ္ဗတ္တိက။ (၃၁၆-၃၁၇-၃၁၈) ၂၃၅

စေတနာနိဗ္ဗာနံ။ ။ ပေါင်းကိုးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တိ [၃၁၇ + ၁၆]
သနိဒဿနသပ္ပဒိဗ္ဗောဓမ္မောဟူသော ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြု
အပ်သောရူပါရုံပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြု
တတ်သောလောဘာမူစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတတိ
ယဿန္တိကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောရူပါရုံကြည်သော ဩ
ဠာရိကရုပ်တဆဲ့တခုပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်
ပြုတတ်သောလောဘာမူစိတ်ရှစ်ခုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယော
တတိယဿန္တိအာရမ္မဏာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ အလေးအမြတ်ပြု
အပ်သောဣဋ္ဌမြစ်သောသုခုမနိဗ္ဗုဒ္ဓရုပ်ခြောက်ခု။ ဒေါသမူဒွေးမောဟမူ
ဒွေး။ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်သောစိတ်ရှစ်ဆဲ့လေးခု။ ဒေါသ၊ ဣ
ဿာ၊ မစ္ဆာရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိမိဏိစ္ဆာကြည်သော စေတသိက် သတ္တစက္ကာ
လီသနိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်
သောလောဘာမူစိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာဥာဏသမ္ပ
ယုတ်လေးခု၊ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု။ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆာရိယ၊ ကုက္ကု
စ္စ၊ ဝိမိဏိစ္ဆာ၊ အပ္ပမညာကြည်သောစေတသိက်လေးဆဲ့ငါးခု၊ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားရ၏။ ။ သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ
သာဓိပတိသုခုမစိတ္တဇရုပ်အားတင်သော သာဓိပတိဇောငါးဆဲ့ခုနစ်ခုနှင့်
ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင်။ တပျိုးပါးပစ္စည်းတ
ရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည်သော သမ္ပယုတ္တခ
န္ဓာသာဓိပတိသုခုမစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ အကြွင်းခြောက်
ချက်မှာသဟဇာတာဓိပတိသာ အကောက်လွယ်ပြီ။ ။ အနန္တရ တ
ချက်။ ။ သမနန္တရလည်းတချက်။ ။ သဟဇာတာမှာပဒိုစ္စဝါရအကိုင်း
ကေဝိသ။ ။ အညမညမှူးခြောက်ချက်။ ။ နိဿယကေဝိသ။ ။ ဥပ
နိဿယန္တိ။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယဿ။ ဒုတိယောတတိယဿ။ တတိယော
တတိယဿ။ သုံးချက်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယဿန္တိ ပကတူပ ဖြစ်အံ့
[၃၁၈ + ၁၄] သနိဒဿနသပ္ပဒိဗ္ဗောဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ရူပါရုံ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတ
သိက်နှစ်ပညာသပဏ္ဍယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတတိယဿန္တိပက
တူပဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ရူပါရုံကြည်သော ဩဠာရိကရုပ် ကောဇသ ပ
စ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနိကား။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက်

နွေးပညာသံ၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ တတိယောတတိယံသန္တံ ပဏာသု
 ပဖြစ်အံကတ္တားကား၊ ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတ
 သိက်နွေးပညာသံသုရမရုပ်သောဋ္ဌာသ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနံ
 ကား၊ စိတ်တရယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက် နွေးပညာသံ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ ဂုရေဇာတပစ္စည်း၌။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယံသံ၊ ဒုတိယောတတိ
 ယံသံ၊ တတိယောတတိယံသံ၊ ပဋ္ဌမတတိယောတတိယံသံ၊ ဒုတိယ
 တတိယောတတိယံသံ ပဋ္ဌမဒုတိယောတတိယံသံ။ ။ ပေါင်းခြောက်
 ချက်။ ။ ပဋ္ဌမောတတိယံသံ၌ ၃၁၉ + ၅] သနိဓဿနသုပ္ပိဇ္ဇော ဓ
 မ္မောဟူသောကတ္တားကား၊ ပစ္စယုပ္ပန်ရူပါရုံပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနံ
 ကား၊ စက္ခုဝိညာဉ်နွေး၊ သမ္ပဒိန္နိန္ဒြိယနွေး၊ သန္တိရဏသုံးခု၊ ဂုဠောမနောဒွါ၊
 ရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံဧကောဒသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကု
 သိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဒုတိယောတတိယံသံ၌
 အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံကတ္တားကား၊ ရူပါရုံကြည်သောပစ္စယုပ္ပန်သြဇ္ဇာ
 ရိကဧကောဒသပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနံကား၊ စက္ခုဝိညာဉ်နွေးကြည်
 သောကာမစိတ်နွေးပညာသံ၊ ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ် အ
 ပ္ပမညာကြည်သောစေတသိက်ပညာသံပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဝတ္ထု၊ ဂု
 ရေဇာတဖြစ်အံကတ္တားကား၊ စက္ခုဝိညာဉ်နွေးအားတပ်သောမန္တိမာယု
 ကဖြစ်၍ အတိတ္တာဝင်နှင့်ဥပါနိပြိုင်သောစက္ခုဝတ္ထု၊ လ။ ကာယဝတ္ထု၊ ပ
 စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနံကား၊ နွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ပစ္စယုပ္ပန်တရား
 ရ၏။ ။ တတိယောတတိယံသံ၌ အာရမ္မဏပုရေဇာတဖြစ်အံ ကတ္တား
 ကား၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု။ ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယရိသိန္ဒြိဇိဝိတိန္ဒြိအာ
 ပေါဓာတ်ကမ္မဇ္ဇိကာရအာဟာရဟု၊ ဆိုအပ်သော သုရမရုပ်။ နိဗ္ဗန္တရုပ်
 ခြေခံရ။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္ပဒါနံကား၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇောတ
 ရယုတ်သုံးဆယ်။ တဒါရုံဧကောဒသပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ ဝတ္ထု၊ ဂုရေဇာ
 တဖြစ်အံကတ္တားကား၊ ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ
 ဥပါနိသောဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော
 ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္ဓေအခါစိတ်စိတ်မှပြန်၍ နေ့လယ်တဆွဲချနစ်ချက်
 မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူဥပါနိသောဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 သမ္ပဒါနံကား၊ ပဉ္စဝေါကာရတုံ၌ အရူပဝိပါက်လေးခု နွေးပဉ္စဝိညာဉ်တ
 ဆယ်ကြည်သော ပဋ္ဌမဘဝင်အစရှိသော နောက်နောက်သောစိတ်ချနစ်

ဆုံငါးချစ်စေတံသိက်နွေးပညာသမ္ပယုဉ်တရား၏။ ။ပဌမတတိယော
တတိယဿန္တကတ္တားကား။ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယနွေး၊ သန္တိရဏသုံးချ ဂုဋ္ဌောမ
နောန္တရဝဇ္ဇန်း ကာမဇောတရယုတ်သုံးဆယ် တဒါရုံကောဒသ အား
တင်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံပစ္စိညာဉ်အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အ
တူညွှန်းသောဟဒယဝတ္ထု မရဏာသန္တအခါ ရုတိမိတ်မှပြန်၍ရေသော်
ဘဆုံချနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ညွှန်းသော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဒိဗ္ဗ
စက္ခုအဘိညာဉ် အားတင်သော ဒုရပဋိစ္ဆန္တသဏ္ဌာသုရမ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ
ဂေါတြာနှင့်အတူညွှန်းသောဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပု
ဒါနိကား။ နွေးပစ္စိညာဉ်ကြည်သောကာမစိတ်စတုစက္ကလီသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊
ကုသိုလ်ကြိယာအဘိညာဉ်အပ္ပမညာကြည်သော။ စေ။ ပညာသပစ္စယုဉ်
တရားရ၏။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယဿန္တ ကတ္တားကား။ စက္ခု
ပိညာဉ်နွေးကြည်သောကာမစိတ်ငါးဆုံချနစ်ချအားတင်သော ရူပါရုံကြည်
သောပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောဩဇ္ဇာရိကရုပ်ကောဒသ ပဋိသန္ဓေအစရှိသောရှေး
ရှေးသောစိတ်နှင့်အတူညွှန်းသော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်
အားတင်သောဒုရပဋိစ္ဆန္တသဏ္ဌာသုရမပစ္စုပ္ပန်သန္တရုံဂေါတြာနှင့်အတူ
ညွှန်းသောဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပုဒါနိကား။ စက္ခု
ပိညာဉ်နွေးကြည်သော ကာမစိတ် ငါးဆုံချနစ်ချ ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်ကြိ
ယာအဘိညာဉ် ပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ။ပဌမဒုတိယောတတိယဿန္တ
ကတ္တားကား။ စက္ခုပိညာဉ်နွေးအားတင်သောပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံမဇ္ဈိမာယုက
ဖြစ်၍အတိတဘဝနှင့်ညွှန်းပြိုင်သောစက္ခုဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
သမ္ပုဒါနိကား။ စက္ခုပိညာဉ်နွေးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ပုရဇောတပြီး
၏။ ။ပစ္ဆာဇောတ၌။ ။တတိယပဒချနစ်ချက်လွယ်ပြီ။ ။အာသေဝ
နတချက်။ ။ကမ္မပစ္စည်း၌။ ။တတိယချနစ်ချက်။ ။တတိယောတ
တိယဿန္တကတ္တားကား။ ။သဟဇောတလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိက
ကမ္မဖြစ်အံ့ [၃၂၀+၇] အနိဒဿနအပ္ပုဋ္ဌိဗောဓဓမ္မောဟူသောကတ္တား
ကား။ အတိတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသကုသိုလ်ကေဝိသ စေတနာ
ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပုဒါနိကား။ ပီပါကဆက္ကံသအနိဒဿနအပ္ပုဋ္ဌိ
ဗာကုတ္တရာရုံဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယရိသိန္ဒြိ ဇိဝိတိန္ဒြိကဗ
ဇ္ဇိကာရအာဟာရ ပစ္စယုဉ်တရားရ၏။ ။တတိယောပဌမဿန္တသ
ဟဇောတလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်အံ့ကတ္တားကား။ ကမ္မစရူပါ

ရုံအားတပ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကုသိုလ်ရူပါမစရကုသိုလ်
 စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ကမ္မဇရူပါရုံပစ္စယုပ္ပန်တ
 ရားရ၏။ ။တတိယောတတိယဿသန္တိသဟဇာတလွယ်ပြီ။ ။နာနာက္ခ
 ကိယကမ္မဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား။ ရူပါရုံကြည်သော ကမ္မဇသြဇ္ဇာရိကရုပ်
 အားတပ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသမဟာကုသိုလ် ရူပါမစရကုသိုလ်စေ
 တနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ရူပါရုံကြည်သောသြဇ္ဇာရိက
 ကမ္မဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။အကြွင်းလေးချက်လွယ်ပြီ။ ။ကမ္မ
 ပြီး၏။ ။ဝိပါကချနစ်ချက်အာဟာရလည်းချနစ်ချက်။ ။ဣန္ဒြိယပစ္စည်း
 ဌ။ ။ဒုတိယောတတိယဿ။ ။တတိယောတတိယဿအစရှိသော
 ချနစ်ချက်။ ။ဒုတိယ တတိယော တတိယဿ။ တချက်။ ဖောင်းရှစ်
 ချက်။ ။ဒုတိယောတတိယဿန္တိ[၃၂၁ + ၉]အနိဒဿနသပ္ပုဋ္ဌိစော
 ဓမ္မောဟူသောကတ္တားကား။ ပဉ္စဝိညာဉ်အားတပ်သောပဉ္စဝတ္ထုပစ္စည်း
 တရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။ပဉ္စဝိညာဉ်ဇာတိပစ္စည်းတရားရ၏။ ။
 တတိယော တတိယဿသန္တိ သဟဇာတိန္ဒြိယ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယ နှစ်ပါး အ
 ကောက်လွယ်၏။ ။တတိယချနစ်ချက်သဟဇာတိန္ဒြိယရူပဇိဝိတိန္ဒြိယ
 နှင့်ချည်း။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယဿသန္တိကတ္တားကား။စက္ခုဝိညာဉ်
 နှင့်သမ္ပယုတ္တဖြစ်သော သပ္ပမိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်ချနစ်ချအားတပ်
 သောမဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါနိပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု
 သမ္ပယုတ် စက္ခုဝိညာဉ်။လ။ကာယဝိညာဉ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောသပ္ပ
 မိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်ချနစ်ချအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍အ
 တိတဘဝင်နှင့် ဥပါနိပြိုင်သော ကာယဝတ္ထု သမ္ပယုတ် ကာယဝိညာဉ်
 ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါနိကား။သပ္ပမိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်
 ချနစ်ချပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ဣန္ဒြိယပြီး၏။ ။ချာနမဂ္ဂချနစ်ချက်။ ။
 သမ္ပယုတ္တကချက်။ ။ဝိပ္ပယုတ္တန္တိ။ဒုတိယောတတိယဿတချက်။ ။တ
 တိယောတတိယဿအစရှိသောချနစ်ချက်။ ။ပေါင်းရှစ်ချက်။ ။ဒုတိ
 ယောတတိယဿန္တိ။ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်သာ။ ။တတိယော တတိ
 ယဿန္တိ။သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စာဇာတသုံးချက်။ ။တတိယောပဌ
 မဿ။အစရှိသောခြောက်ချက်။သဟဇာတပစ္စာဇာတနှစ်ပါး။ ။အ
 ကောက်လွယ်ပြီ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တပြီး၏။ ။အတ္ထိပစ္စည်း။ ။ပဌမောတ

၁-တိကပဌာနသနိဒဿနသပ္ပဒိစာတ္တိက။ (၃၂၁-၃၂၄-၃၂၆)၂၃၆

တိယံသံတချက်။ ။ဒုတိယနှစ်ချက်။ ။တတိယချစ်ချက်။ ။ပဌ
မောတတိယသန္တပုရေဇာတကကောက်ခဲ့ပြီ။ ။ဒုတိယောတတိယသ
န္တသဟဇာတပုရေဇာတနှစ်ပါးအကြွင်းသဟဇာတသာ။ ။တတိယော
တတိယသန္တသဗ္ဗဇာတ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတ၊ အာဟာရ၊ နန္ဒြိယ
ငါးပါးတည်း။ ။အကြွင်းသဟဇာတ၊ ပစ္ဆိမဇာတ၊ အာဟာရသုံးပါးစီ
ထုတ်။ ။ပဌမတတိယော တတိယသန္တပုရေဇာတ ကအတိုင်း
ကောက်။ ။ဒုတိယတတိယောတတိယသန္တပုရေဇာတမိဿကနှင့်
သဟဇာတ သက်သက်ကိုကောက်။ ။အကြွင်း သဟဇာတ သာ
တည်း။ ။ပဌမဒုတိယောတတိယသန္တအာရမ္မဏ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထု၊
ပုရေဇာတတို့၌ပုရေဇာတကကောက်ခဲ့ပြီ။ ။ပဌမဒုတိယတတိယော
တတိယသန္တသဟဇာတပုရေဇာတသာ။ ကတ္တားကား။ စက္ခု၊ ဝိညာဉ်
နှေးနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ခုနစ်ခုအား
တင်သောပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတတဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်
သောစက္ခု၊ ဝတ္ထု၊ စက္ခုဝိညာဉ်ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္ပဒါန်ကား။ သမ္ပ
ယုတ်သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်ခုနစ်ခုပစ္စုပ္ပန်တရားရ၏။ ။
အတ္ထိပြီး၏။ ။နတ္ထိဝိဂတအနန္တရအတိုင်းတချက်စီသာ။ ။အဝိဂတ
အတ္ထိအတိုင်း၊ ပဉ္စဝိသန္တံဆွဲငါးချက်ထွက်၏။ ။[၃၂၄+၁၀]ဟေတု
ယာသတ္တ၊ အာရမ္မဏေတိဏိ။ ။အဓိပတိယာနဝ၊ အနန္တရေဧကံ၊ သ
မနန္တရေဧကံ၊ သဟဇာတေဧကဝိသ၊ အညမညေဆ၊ နိဿယေဧကဝိသ၊
ဥပနိဿယေတိဏိ၊ ပုရေဇာတေနဝ၊ ပစ္ဆိမဇာတေသတ္တ၊ အာသေဝနေဧ
ကံ၊ ကမ္မေသတ္တု၊ ဝိပါကေသတ္တ၊ အာဟာရေသတ္တ၊ နန္ဒြိယေနဝ၊ ဈာနေ
မဂ္ဂေသုတ္တ၊ နာမယုတ္တေဧကံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေအဋ္ဌ၊ အတ္ထိယာပဉ္စဝိသ၊ နတ္ထိယာ
ဝိဂတေဧကံ၊ အဝိဂတေပဉ္စဝိသ။ ။[၃၂၆+၂၀]နဟေတုယာပဉ္စဝိ
သ၊ နာရမ္မဏေဒ္ဓါဝိသ၊ နာဓိပတိယာပဉ္စဝိသ၊ နာနန္တရေပဉ္စဝိသ၊ နသမ
နန္တရေပဉ္စဝိသ၊ နသမာဇာတေဒ္ဓါဒသ၊ နအညမညေစတုဝိသ၊ နနိဿယေ
နဝ၊ နဥပနိဿယေပိဉ္စဝိသ၊ နပုရေဇာတေဗာဝိသ၊ နပစ္ဆိမဇာတေပဉ္စဝိ
သ၊ နအာသေဝနေပဉ္စဝိသ၊ နကမ္မေပဉ္စဝိသ၊ နဝိပါကေစတုဝိသ၊ နအာ
ဟာရေပဉ္စဝိသ၊ နနန္ဒြိယေတေဝိသ၊ နဈာနေပဉ္စဝိသ၊ နမဂ္ဂေပဉ္စဝိသ၊ န

သမ္ပယုတ္တေစတုရိသ၊ နိပ္ပယုတ္တေဗာရိသ။ နောအတ္ထိယာနဝ။ နောနတ္ထိယော
ပဉ္စရိသ၊ နောဝိဂတေပဉ္စရိသ၊ နောအဝိဂတေနဝ။

တိကပဋ္ဌာန်းပြီး၏။

(နောက်နောက်သောပညာရှိ သူမြတ်အပေါင်းတို့၏။ သင်ကြားလေ့
ကျက်ဆောင်ရွက်စေခြင်းအကျိုးငှါ။ ထန်းတပင်အရင်၌သိတင်းသုံးနေ
သောနန္ဒမေဓာအမည်ရှိသောမထေရ်သည်။ အဆက်ဆက်သော ဆရာ
တို့၏အထံမှဆောင်အပ်ဆုံးဖြတ်အပ်သော အဆုံးအဖြတ်ကို သိတော်မူ
သောတောင်တိလူးဆရာတော်။ အနန္တဓမ္မဟာရာဇဂုရုဆရာတော်အ
ထံမှရအပ်သောတိကပဋ္ဌာန်းအနက်အဓိပ္ပါယ်အကောက်ကို စီရင်အပ်
သည် ပြီးပြည့်စုံပြီ-နောက်နောက်သော ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့
သည်၊ ကြည့်ရှုသင်ကြားမှတ်သားဆောင်ရွက်စေကုန်သတည်း။)

(ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဒုတိယအုပ်၏နိဿိသျှပြီး၏။)

